Programmabegroting

Gemeente Almelo

2023

INT-83978

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2
1. Voorwoord 4
2. Algemeen 6
2.1 Inleiding 6
2.2 Samenvatting 7
3. Financiële keuzes 10
3.1 Samenvatting 10
3.2 Financieel Meerjarenperspectief 10
3.3 Mutaties Financieel Meerjarenperspectief 13
3.4 Overzicht lasten en baten per hoofdtaakveld 24
4. Beleidsbegroting 26
4.1 Programmaplan 26
4.2 Basisbegroting 63
5. Paragrafen 105
5.1 Lokale heffingen 105
5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 111
5.3 Onderhoud kapitaalgoederen 117
5.4 Financiering 127
5.5 Bedrijfsvoering 130
5.6 Verbonden partijen 137
5.7 Grondbeleid 140
5.8 Dienstverlening 143
5.9 Wet open overheid 146
5.10 Majeure projecten 151
6. Financiële begroting 154
6.1 Incidentele baten en lasten 154
6.2 Uiteenzetting financiële positie 156
7. Bijlagen 166
7.1 Verbonden partijen 166
7.2 Delegatieregister 178
7.3 Stand van zaken moties 180
7.4 Overzicht van baten en lasten 181
7.5 Openbaarheidsparagraaf, openbaar maken 189
7.6 Openbaarheidsparagraaf, informatiehuishouding op orde 191
7.7 Openbaarheidsparagraaf, informatiewetten 194

1. Voorwoord

Almelo is een eigenzinnige stad die steeds meer te bieden heeft. Er staan ons mooie ontwikkelingen en uitdagingen te wachten. Het college is trots om met deze eerste begroting de verdere stappen te zetten om daadkrachtig te bouwen aan een toekomstbestendige stad, die er is voor heel Twente!

Samen werken aan een sterke stad met kansen voor iedereen

Ons gezamenlijk doel is een stad voor iedereen, waar de financiën op orde zijn en die het hoofd kan bieden aan Sociaal maatschappelijke, sociaal economische en fysieke opgaven. We bouwen vol-overtuiging verder aan een vitale stad met meer kansen en ontwikkelmogelijkheden voor iedereen. We willen voorzien in voldoende woningen, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven creëren en investeren in kansengelijkheid. Dat draagt bij aan de welvaart van onze stad en aan het welzijn van al onze inwoners. Voor nu én voor later.

Met 'Bouwen aan kansen voor iedereen' gaan we gestaag verder! De ambities zijn in korte tijd na het aantreden van het nieuwe college vertaald in een begroting voor 2023. Een eerste, financiële uitwerking van een ambitieus coalitieakkoord dat voor u ligt. Hoe gaan we onze ambities ook waarmaken? En wat gaan we daar in 2023 voor doen? Deze begroting geeft een doorkijk hierin. De begrotingsprogramma's zijn nog niet volledig uitgewerkt. Hoe wij in de komende vier jaren vorm willen gaan geven aan de ambities uit het coalitieakkoord, welke doelen en mijlpalen wij daarbij markeren en op welke wijze wij de resultaten van onze inspanningen zichtbaar maken, gaan wij nog nader uitwerken. En dat willen we graag samen doen. Samen met de raad als afvaardiging vanuit de Almelose samenleving. Want dat is voor wie we het uiteindelijk doen: de inwoner van Almelo, want Almelo, dat zijn de inwoners!

Hoe gaan we verder?

Het college gaat graag met de raad hierover in gesprek voorafgaand aan de definitieve vaststelling van de programmaplannen. De volgende fase die in het eerste kwartaal van 2023 wordt voorzien.
Deze begroting laat zien dat wij flinke stappen willen zetten in de doorontwikkeling van Almelo. Denk daarbij aan stedelijke ontwikkeling, de leefbaarheid van de wijken en dorpen, het sociale gezicht, veiligheid en zorg, economie en arbeidsmarkt alsmede klimaat en milieu. In de begroting ziet u dat er een overschot is op de jaarschijf 2023. Wij zijn benieuwd naar bestedingsvoorstellen die u daarvoor heeft.

Regionale samenwerking

Almelo kan de grote, maatschappelijke opgaven niet in haar eentje oplossen. Dit vraagt om een gezamenlijke inzet in de regio. Het college zal daarom aandacht blijven vragen voor de verantwoordelijkheid van regiogemeenten.

Dynamische en complexe tijd

Wij zijn ons er bewust van dat we leven in een dynamische en complexe tijd. Met problemen ver-weg, maar ook dichtbij, die voor onze inwoners soms onzekerheid of problemen met zich meebrengen. We zien dat het voor veel inwoners steeds moeilijker wordt om het hoofd te bieden aan de grote, maatschappelijke vraagstukken die direct raken aan het dagelijks leven. Een hogere energierekening, de steeds duurder wordende boodschappen en de zorgen om corona. De leefbaarheid en levendigheid van de stad vergroten is daarmee relevanter dan ooit. Als college gaan we graag deze uitdaging aan!

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en Wethouders van Almelo,

de secretaris,	de burgemeester,
F.W. van Ardenne	A.J. Gerritsen

2. Algemeen

2.1 Inleiding

Met dit document presenteren wij u de programmabegroting voor het jaar 2023. Het is de eerste begroting in deze raadsperiode.

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de programmabegroting 2022
Ten opzichte van de programmabegroting 2022 zijn de programma's gewijzigd. De nieuwe programma's zijn: Stedelijke ontwikkeling, Sociaal en vitaal, Zorg en veiligheid, Economie en arbeidsmarkt en Klimaat en milieu. Wijksturing is opgenomen in het onderdeel Leefbare wijken en dorpen. Naast de Programmaopgaven kennen we vanaf deze begroting ook Overige opgaven die vooral via lijnsturing worden opgepakt.

In deze begroting wordt in tegenstelling tot voorgaande jaren niet separaat stilgestaan bij de effecten van de coronacrisis. Tot slot vervalt met het beëindigen van het financieel herstelplan in de jaarverantwoording 2021 het onderdeel Herstel eigen vermogen.

Financiële keuzes
In hoofdstuk 3 vindt u de financiële keuzes voor de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026. Deze keuzes presenteren wij als mutaties op het financieel meerjarenperspectief. Ook geven wij in dit hoofdstuk inzicht in de incidentele- en structurele begrotingssaldi. Hierbij is van belang dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Beleidsbegroting
De beleidsbegroting (hoofdstuk 4) bestaat uit een uitwerking van de programma's en de basisbegroting. De programma's vormen de speerpunten in deze raadsperiode. De basisbegroting is stabiel en verandert alleen als het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) dat voorschrijft.

Paragrafen
Hoofdstuk 5 bevat de verplichte paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid en de additionele paragrafen dienstverlening, wijksturing, majeure projecten en de Wet open overheid.

Financiële begroting
In de financiële begroting (hoofdstuk 6) geven we de uiteenzetting van de financiële positie weer. Met het meerjarig investeringsplan (MIP) wordt inzicht gegeven in de investeringsprojecten die gepland staan voor het begrotingsjaar 2023 en de drie jaren daarna. In het overzicht met incidentele baten en lasten geven we een toelichting op de incidentele posten.

Bijlagen
In de bijlagen over de verbonden partijen geven we inzicht in de financiële positie van de verbonden partijen. Verder presenteren we de wijzigingen in het delegatieregister en bespreken we de stand van zaken van de aangenomen moties. Ook is het overzicht van baten en lasten per taakveld als bijlage opgenomen.
Tot slot is detailinformatie over de Openbaarheidsparagraaf opgenomen in de bijlage bij deze begroting.

2.2 Samenvatting

In de programmabegroting maken we concreet wat we in 2023 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dat mag kosten. Deze begroting is een eerste vertaling van de ambities uit het coalitieakkoord ‘Bouwen aan kansen voor iedereen’.

Financieel perspectief

Het financieel meerjarenperspectief heeft twee gezichten. De begroting 2023 en de jaarschijven 2024 en 2025 in de meerjarenraming zijn financieel sluitend. Daardoor is in de begroting 2023 nog financiële ruimte voor initiatieven. Het financiële beeld slaat echter in 2026 om. In deze laatste jaarschijf van de meerjarenraming voorzien wij een tekort van ruim 17 miljoen euro. De belangrijkste verklaringen voor dit tekort zijn het weer opnemen van de opschalingskorting vanaf 2026 en een structureel lagere groei van het gemeentefonds, de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Het kabinet wil op korte termijn helderheid geven over de financiële situatie van gemeenten vanaf 2026.

Ontwikkeling woonlasten

We houden vast aan het voornemen om de onroerende zaakbelasting en de riool- en afvalstoffenheffing binnen de vastgestelde beleidskaders alleen te verhogen met een jaarlijkse indexatie van maximaal 2%.
De woonlasten voor een gemiddeld gezin met eigen woning stijgen in 2023 ten opzichte van 2022 met 24 euro (2,6%). Voor een (eenpersoons) huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2022 met 11,35 euro. Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.

Beleidsinhoudelijke samenvatting

De komende periode wordt er gewerkt aan de inrichting van een lijneenheid stadsontwikkeling. Vanuit deze nieuwe eenheid zal uitvoering worden gegeven aan de uitwerking en de realisatie van de prioritaire en nieuwe ontwikkelgebieden voor zowel wonen als werken in Almelo. Almelo wordt daarbij geprofileerd als woon- en werkstad en zal er een Platform Stedelijke Ontwikkeling worden opgericht.
Verder worden er afspraken gemaakt met de provincie over de realisatie van 3.400 nieuwbouwwoningen (tot 2030) en zullen er afspraken worden gemaakt over de verdeling van sociale huurwoningen in de regio en stad.

Voor het vormgeven van het programma Sociaal en vitaal zal de komende periode de verbinding met de stad, (maatschappelijke) organisaties en de raad gezocht worden. Daarbij willen we eenzaamheid bij jong en oud verminderen en ontwikkelen en implementeren we daarvoor samen met onze partners een actieplan eenzaamheidsbestrijding. Verder onderzoeken we wat het betekent om kwetsbaar te zijn in Almelo, in welke wijken welke vorm van kwetsbaarheid voorkomt en welke gevolgen de vormen van kwetsbaarheid hebben voor het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein.
De preventieagenda wordt voortgezet en zal samen met onze partners worden uitgebreid op de dimensies positieve gezondheid en vitaliteit. Met onze lokale coalitie "School en omgeving" ontwikkelen we een rijke schooldag voor het basisonderwijs en we onderzoeken de haalbaarheid van een rijke schooldag voor het voortgezet onderwijs.

Aan inwoners met een psychische kwetsbaarheid en met veiligheidsrisico’s willen we zoveel mogelijk passende zorg bieden, door de samenwerking met de ketenpartners te versterken. Dit willen we o.a. doen door nog beter inzicht te krijgen in de problematiek via de monitor Zorg & Veiligheid. En door met partners nieuwe interventies te ontwikkelen en toe te passen.
We starten in 2023 met een proef met de wijk-GGD’er. Een wijk-GGD’er werkt op het snijvlak van veiligheid en zorg en verbindt deze domeinen. Op die manier denken we zorgwekkend gedrag vroegtijdig en adequaat te kunnen aanpakken, om erger te voorkomen.
Het college wil voorkomen dat kwetsbare jongeren afglijden richting criminaliteit. Daarom zetten we in 2023 sterk in op themagerichte preventie die afgestemd is op de doelgroep, zoals de risico’s van digitale criminaliteit

en wapenbezit. Verder brengen we de kwetsbare jeugd zo snel mogelijk in beeld. Het bestaande vroegsignaleringsoverleg gaan we doorontwikkelen, zodat het mogelijk wordt in een vroeg stadium interventies te plegen.

Het programma Economie en arbeidsmarkt wordt aangevuld en aangepast met input vanuit de stad en wordt herkend en gedragen door de stad. De economische visie voor Almelo is dan ook gereed en zorgt voor een herkenbaar profiel in de regio en geeft mede richting aan de ruimtelijke opgave voor wonen en werken in Almelo.
Ook wordt er gewerkt aan een nieuwe programmeringsovereenkomst in Twente, met afspraken over de verdeling van nieuwe bedrijventerreinen en kwaliteitsversterking van bestaande bedrijventerreinen.
We zetten erop in dat het Ondernemersloket hoge cijfers scoort voor haar dienstverlening. Samen met het MKB zetten we ons in om ongezien talent te benutten.
Almelo als waterstad is goed voor het wonen, werken en recreëren. Investeringen zijn nodig van alle partners en samen werken we aan een investeringsvoorstel voor het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal.

We willen inwoners en pandeigenaren ondersteunen en motiveren om meer energie te besparen en om de energiestress (bijvoorbeeld doordat de energierekening niet meer te betalen is) te beperken. Bewust worden van het verbruik en adviseren over de oplossingen staan centraal in onze aanpak. Er is een energieloket voor algemene voorlichting en we gaan actief menskracht inzetten om te helpen via energiefixers (installeren direct kleine energiebesparende maatregelen in de woning), wooncoaches (geven een basisadvies voor verduurzaming van de woning) en bouwadviseurs (geven een maatwerkadvies voor verduurzaming van de woning).
Isoleren is de belangrijkste eerste stap in het omlaag brengen van het verbruik van voornamelijk gas en elektriciteit. Door de rijksoverheid wordt gewerkt aan een nationaal isolatieprogramma per 2023 met als doel het versnellen van de isolatie van woningen. Ons doel is om deel te nemen aan dit isolatieprogramma. De eerste stap die we gaan zetten is het opstellen van een plan van aanpak.
Windenergie is een belangrijke duurzame energiebron. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid voor windturbines in de Noordflank samen met Twenterand, Tubbergen en de provincie Overijssel. Mocht het tot een ontwikkeling komen dan zijn lokaal eigendom en lokale zeggenschap belangrijke uitgangspunten, conform de afspraken gemaakt in de Regionale Energiestrategie Twente 1.0.
Bovendien zal verder worden gegaan met het opstellen van wijkuitvoeringsplannen voor de overgang naar een aardgasvrij(ready) Almelo. We starten in de drie gebieden die door de raad zijn vastgesteld (een deel van Aalderinkshoek, een deel van Windmolenbroek en het bedrijvenpark Bornsestraat). Dit doen we samen met inwoners en andere stakeholders, betaalbaarheid blijft een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast gaan we onze Warmtevisie actualiseren, een belangrijke toevoeging naast een visie op duurzame warmte is een visie op duurzame koeling.

In 2023 stellen we nieuwe wijkopgaven op. Hierbij betrekken we inwoners en andere partijen, zoals de woningcorporaties. Met de wijkopgaven komen we tot een integrale aanpak per wijk en dorp waarbij wordt gewerkt aan het op peil houden en verbeteren van de leefbaarheid in de wijken en dorpen.
We zetten in op het verhogen van het onderhoudsniveau in de openbare ruimte van de wijken en dorpen. Het gaat bijvoorbeeld om meer onkruidbestrijding op verharding, meer opruimen van zwerfafval en het aanpakken van aandachtsplekken. Dit pakken we stapsgewijs aan.
Verder zal gewerkt worden aan het continueren van de uitvoering van de kwaliteitsslag speelvoorzieningen en het plan “Sporten en bewegen in de openbare ruimte”. We zorgen voor een betere verdeling van de speelvoorzieningen in de gemeente en brengen de kwaliteit van de speeltoestellen op orde. En we zetten in op het creëren van een beweegvriendelijke openbare ruimte.

Het college vindt het belangrijk dat er in elke wijk en dorp plek voor ontmoeting is. In 2022 is de huidige situatie van de wijkaccommodaties in kaart gebracht. We werken kaders uit voor de toekomstige inzet, beheer en exploitatie van de wijkaccommodaties. In 2023 wordt gestart met de implementatie van de uitkomsten. Ook in 2023 ondersteunen we bewonersinitiatieven. Dit kunnen initiatieven zijn die betrekking hebben op alleen een straat of buurt dan wel een initiatief dat van belang is voor een hele wijk of dorp of voor de hele stad. We helpen initiatiefnemers met advies, kennis, het werven van vrijwilligers om het initiatief te realiseren, het creëren van draagvlak in de buurt, met materiaal of met geld.

3. Financiële keuzes

3.1 Samenvatting

- Het coalitieakkoord Almelo 2022-2026 is financieel vertaald in het financieel meerjarenperspectief.
- De jaarschijven 2023 t/m 2025 zijn zowel incidenteel als structureel financieel sluitend.
- De beschikbare financiële ruimte is in 2023 nog niet volledig ingezet. Hiermee laat het college ruimte voor nieuwe initiatieven en voor tussentijds meebewegen op kansen en initiatieven die zich kunnen voordoen.
- De jaarschijf 2026 kent een groot tekort, veroorzaakt door een lagere uitkering uit het gemeentefonds.

3.2 Financieel Meerjarenperspectief

In onderstaande tabel wordt het Financieel Meerjarenperspectief (FMP) voor de periode 2023-2026 gepresenteerd.

De begroting 2023 is reëel en structureel sluitend. Dit betekent dat de structurele lasten worden afgedekt met structurele baten. Daarmee wordt voldaan aan het belangrijkste criterium voor repressief (regulier) provinciaal toezicht. Ook de meerjarenraming 2024 en 2025 laat voordelen zien, maar in 2026 slaat het perspectief om. In 2026 zien we een nadeel van het structureel begrotingssaldo van 17,3 miljoen euro.

Financieel meerjarenperspectief	Begroting 2023		Raming 2024		Raming 2025		Raming 2026	
Totaal lasten	330,92	N	337,42	N	341,25	N	349,70	N
Totaal baten	-333,98	V	-342,40	V	-347,50	V	-336,89	V
Saldo van baten en lasten	**-3,07**	**V**	**-4,98**	**V**	**-6,25**	**V**	**12,81**	**N**
Stortingen reserves	4,92	N	4,92	N	4,92	N	4,93	N
Onttrekkingen reserves	-2,49	V	-0,12	V	-0,12	V	-0,12	V
Saldo reserve mutaties	**2,43**	**N**	**4,80**	**N**	**4,81**	**N**	**4,81**	**N**
Begrotingssaldo	**-0,64**	**V**	**-0,18**	**V**	**-1,44**	**V**	**17,62**	**N**
Waarvan: incidentele baten en lasten	-0,19	V	0,13	N	0,30	N	0,30	N
Structureel begrotingssaldo	**-0,45**	**V**	**-0,31**	**V**	**-1,74**	**V**	**17,32**	**N**

Bedragen x 1 miljoen euro

In de raadsbrief over het proces van de programmabegroting 2023 (RAAD-7357) is de raad geïnformeerd over de (financiële) ruimte voor tussentijds meebewegen op kansen en ontwikkelingen. Zoals in de raadsbrief aangekondigd heeft het college daar in deze ontwerpbegroting rekening mee gehouden door financiële ruimte te behouden voor initiatieven. Het nadelige structurele begrotingssaldo vanaf 2026 zorgt ervoor dat er geen ruimte is voor initiatieven met een langjarige financiële doorwerking.

De belangrijkste verklaring voor het nadeel in 2026 is de lagere uitkering in het gemeentefonds. Het Rijk hanteert vanaf 2026 een lager accres (groei) van het gemeentefonds. Ook wordt vanaf 2026 de opschalingskorting weer opgenomen in het gemeentefonds. De keuzes van het Rijk raken niet alleen Almelo, maar alle gemeenten in Nederland. Het Rijk wil in september helderheid geven over de financiële situatie van gemeenten vanaf 2026. In de 'Contourennota financieringssystematiek medeoverheden' geeft het Rijk aan dat het de zorgen van gemeenten over de financiële situatie vanaf 2026 begrijpt. In de Contourennota wordt de ambitie herhaald om voor de periode vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek uit te werken en daarbij een verruiming van het gemeentelijke belastinggebied te betrekken.

Een overzicht van alle belangrijke mutaties in het financieel meerjarenperspectief is opgenomen in hoofdstuk 3.3 van deze begroting.

Gehanteerde uitgangspunten financieel meerjarenperspectief

Bij het opstellen van de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 zijn onderstaande uitgangspunten gebruikt. Het gaat daarbij om de grondslagen voor de ramingen bestaand beleid, zoals de loon- en prijscompensatie, de inflatiecorrectie voor belastingen, heffingen en tarieven en huren en het opslagpercentage overhead.

Looncompensatie

De looncompensatie wordt gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2022 (CEP2022) van het Centraal Planbureau (CPB). Voor de loonontwikkeling gaan we uit van de index 'prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers'. Het CPB gaat in 2023 uit van een percentage van 3,3%. Die inschatting van het CPB vinden wij te laag, omdat wij een (gedeeltelijke) compensatie verwachten van de relatief lage loonaanpassing in 2022 t.o.v. de inflatie.

Looncompensatie	2023	2024	2025	2026
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar	4,0%	3,9%	3,8%	3,6%

Prijscompensatie

De prijscompensatie wordt gebaseerd op de index 'prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc, %). Bij de programmabegroting 2022 is voor 2022 een indexatie toegepast van 1,4% conform het CEP2021. In het CEP2022 is de prijsindex voor 2022 4,1%. Het verschil van 2,7% wordt toegevoegd aan de jaarschijf 2023, waardoor het percentage prijscompensatie voor het jaar 2023 uitkomt op 5,0%.

Prijscompensatie	2023	2024	2025	2026
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar	**5,0%**	**2,4%**	**2,4%**	**1,9%**

Belasting, heffingen en tarieven

Voor de indexatie van de belastingen, heffingen en tarieven gebruiken we een combinatie van 2/3 looncompensatie en 1/3 prijscompensatie, behalve voor de OZB en riool- en afvalstoffenheffing.

In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken om de indexatie van de OZB en riool- en afvalstoffenheffing te maximeren op 2%.

OZB en riool- en afvalstoffenheffingen	2023	2024	2025	2026
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar	**2,0%**	**2,0%**	**2,0%**	**2,0%**

Voor de overige heffingen e.d. geldt een combinatie van 2/3 looncompensatie en 1/3 prijscompensatie (o.b.v. CEP2022).

Belastingen, heffingen en tarieven (overig)	2023	2024	2025	2026
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar	**3,0%**	**3,4%**	**3,3%**	**3,0%**

Subsidie

Jaarlijks zal bij het opstellen van de perspectiefnota of begroting worden bezien of een gecombineerde 1/3 prijs- en 2/3 loonindex voor subsidies (exclusief beschermd wonen) financieel mogelijk is. Voor 2023 is het mogelijk om de gecombineerde index te gebruiken.

Subsidies	2023	2024	2025	2026
%-wijziging t.o.v. voorgaand jaar	**3,0%**	**n.t.b.**	**n.t.b.**	**n.t.b.**

Circulaire gemeentefonds
De meicirculaire 2022 van het gemeentefonds vormt de basis voor de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

Opslagpercentage overhead
Het opslagpercentage overhead bedraagt 50% van de salarislasten. Het percentage is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

Omslag-/rekenrente
De rente wordt met een percentage van 1% doorbelast naar de taakvelden.

Uitgangspunten raming Wmo en Jeugd
De tarieven Wmo en Jeugd voor 2023 zijn nog niet bekend. We stellen de verwachte tariefstijging gelijk aan prijscompensatie 2023.

Tariefswijziging t.o.v. 2022	2023
Wmo HO	5,0%
Wmo - beschermd wonen	5,0%
Wmo - overig	5,0%
Jeugd	5,0%

In 2023 voorzien we onderstaande volumewijzigingen in het sociaal domein ten opzichte van de voorjaarsrapportage 2022.

Volumewijziging t.o.v. de VJR 2022	2023
Wmo HO	gelijk
Wmo - beschermd wonen	gelijk
Wmo - overig	gelijk
Jeugd beschikbaarheidsvoorziening	stijging
Jeugd overig	gelijk

Uitgangspunten raming BUIG/bijstand

	2023
BUIG-budget - inclusief loonkosten subsidie (in miljoenen euro's)	38,8
Gemiddeld aantal personen in bijstand op basis van beschikbare Rijksmiddelen	2.280
Gemiddelde uitkeringslast (in euro's)	15.120

3.3 Mutaties Financieel Meerjarenperspectief

Het vertrekpunt voor financieel meerjarenperspectief (FMP) is de programmabegroting 2022. Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties die na de programmabegroting 2022 zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

Wij geven een toelichting op de mutaties vanaf de stand na voorjaarsrapportage 2022 (RAAD-7176).

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2023		2024		2025		2026	
A. Programmabegroting 2022	**-4,13**	**V**	**-0,84**	**V**	**-0,23**	**V**	**-0,23**	**V**
Mutaties tot en met voorjaarsrapportage 2022								
Septembercirculaire 2021 gemeentefonds (RAAD-6872)	-1,58	V	-1,27	V	-1,69	V	-1,69	V
Verkoop pand Huttenweg 2 (BW-9120)	-0,03	V	-0,03	V	-0,02	V	-0,02	V
Programma Water en riolering (RAAD- 6292)	-0,04	V	-0,04	V	-0,04	V	-0,04	V
IT-beveiliging (RAAD-7031)	0,56	N	0,56	N	0,56	N	0,56	N
Beëindiging samenwerking Dinkelland-Tubbergen (RAAD-7176)	0,39	N	0,39	N	0,39	N	0,39	N
Rente grondexploitaties (RAAD-7176)	0,55	N	0,55	N	0,55	N	0,55	N
Verhuur gebouwen (RAAD - 7176)	0,20	N	0,20	N	0,20	N	0,20	N
B. Stand na voorjaarsrapportage 2022	**-4,08**	**V**	**-0,47**	**V**	**-0,28**	**V**	**-0,28**	**V**
Autonome ontwikkelingen								
Meicirculaire 2022 gemeentefonds (RAAD-7270)	-9,01	V	-12,27	V	-15,00	V	1,20	N
Loon- en prijsontwikkelingen	-0,05	V	0,03	N	0,12	N	0,22	N
WGA eigen risicodragerschap	0,31	N	0,31	N	0,31	N	0,31	N
Kapitaallasten	-1,22	V	0,06	N	-0,01	V	0,02	N
Treasury	-0,46	V	-0,53	V	-0,02	V	0,40	N
Vervallen aanvullend dividend Cogas					1,16	N	1,16	N
Verhuuropbrengsten vastgoed	0,13	N	0,13	N	0,13	N	0,13	N
XL Businesspark / RBT	-0,96	V	0,07	N	0,30	N	0,30	N
Leges burgerzaken	0,09	N	0,09	N	0,09	N	0,09	N
Parkeeropbrengsten	0,04	N	0,04	N	0,04	N	0,04	N
Havengelden	0,04	N	0,04	N	0,04	N	0,04	N
Implementatie nieuw financieel systeem	0,15	N						
Facilitaire zaken	0,85	N	0,85	N	0,85	N	0,85	N
Organiseren verkiezingen	-0,05	V	0,15	N	0,15	N	0,15	N
Sociaal domein	2,93	N	2,79	N	2,61	N	4,55	N
Overige mutaties (inclusief toevoegen jaarschijf 2026)	-0,14	V	-0,10	V	-0,10	V	0,44	N
C. Totaal autonome ontwikkelingen	**-7,36**	**V**	**-8,35**	**V**	**-9,34**	**V**	**9,89**	**N**
Bestaande ontwikkelingen								
Centraliseren huisvesting fysiek (RAAD-6996)	0,35	N	0,35	N	0,35	N	0,35	N
Lokaal inrichtingsplan Wsw (RAAD-7037)	-0,20	V	-0,49	V	-0,76	V	-0,76	V

Financieel Meerjarenperspectief (FMP)	2023		2024		2025		2026	
Nieuwe ontwikkelingen								
Coalitieakkoord								
Stedelijke ontwikkeling	3,00	N	3,00	N	3,00	N	3,00	N
Sociaal en vitaal	1,00	N	1,00	N	1,00	N	1,00	N
Beleidscapaciteit cultuur	0,10	N	0,10	N	0,10	N	0,10	N
Sport, kunst en cultuur (fonds)	1,00	N						
Economie en arbeidsmarkt: Ondernemersloket	0,16	N	0,16	N	0,16	N	0,16	N
Parkeerbeleid	0,30	N	0,30	N	0,30	N	0,30	N
Intensiveren lobbyfunctie	0,25	N	0,25	N	0,25	N	0,25	N
Continueren Schuldenlab	0,36	N	0,36	N	0,36	N	0,36	N
Regionale investeringsagenda Twenteboard					0,33	N	0,33	N
VTH: 'team wonen'	0,35	N	0,35	N	0,35	N	0,35	N
Verhogen wijkbudgetten	0,20	N	0,20	N	0,20	N	0,20	N
Programma's coalitieakkoord	2,00	N	2,00	N	2,00	N	2,00	N
Ontwikkelplan binnenstad	0,50	N	0,25	N	0,25	N	0,25	N
Citymarketing	0,10	N	0,10	N	0,10	N	0,10	N
Pilot Wijk-GGD'er	0,18	N	0,18	N	0,18	N		
Verhogen kwaliteit openbare ruimte			pm		pm		pm	
Overige nieuwe ontwikkelingen								
Integraal evenementenbeleid	0,18	N						
Besparingsverlies personele taakstellingen	0,88	N	0,44	N				
Branding en recruitment	0,15	N	0,15	N	0,15	N	0,15	N
Personele capaciteit	0,62	N	0,62	N	0,53	N	0,53	N
D. Totaal bestaande en nieuwe ontwikkelingen	**11,48**	**N**	**9,32**	**N**	**8,85**	**N**	**8,67**	**N**
E. Geactualiseerd perspectief (B + C + D)	**0,03**	**N**	**0,49**	**N**	**-0,77**	**V**	**18,29**	**N**
Dekkingsmaatregelen								
Bestemmingsreserve binnenstadsfonds	-0,25	V	-0,25	V	-0,25	V	-0,25	V
Stelpost nieuw beleid	-0,19	V	-0,19	V	-0,19	V	-0,19	V
Stelpost areaaluitbreiding	-0,23	V	-0,23	V	-0,23	V	-0,23	V
E. Totaal dekkingsmaatregelen	**-0,67**	**V**	**-0,67**	**V**	**-0,67**	**V**	**-0,67**	**V**
Financieel Meerjarenperspectief - Begroting 2023 (E + F)	**-0,64**	**V**	**-0,18**	**V**	**-1,44**	**V**	**17,62**	**N**

Bedragen x 1 miljoen euro

Toelichting

Autonome ontwikkelingen

Meicirculaire 2022 gemeentefonds (RAAD-7270)
Het netto effect van de meicirculaire 2022 is positief voor de jaren tot en met 2025. Het voordeel loopt op van 5,5 miljoen euro in 2022 tot 15,0 miljoen euro in 2025. Vanaf 2026 laat de meicirculaire nadelige financiële effecten zien. De belangrijkste verklaringen daarvoor zijn het weer opnemen van de opschalingskorting vanaf

2026 en een structureel lager accres van het gemeentefonds. Het kabinet wil in september helderheid geven over de financiële situatie van gemeenten vanaf 2026. In de 'Contourennota financieringssystematiek medeoverheden' geeft het kabinet aan dat het de zorgen van gemeenten over de financiële situatie vanaf 2026 begrijpt. Het kabinet herhaalt in de Contourennota de ambitie om voor de periode vanaf 2026 een nieuwe financieringssystematiek uit te werken en daarbij een verruiming van het gemeentelijke belastinggebied te betrekken.

Loon- en prijsontwikkelingen
Jaarlijks worden de prijsgevoelige budgetten geïndexeerd en worden de salarissen en sociale lasten opnieuw berekend op basis van de vastgestelde formatie en de verwachte loonontwikkeling. De bijdragen aan verbonden partijen zijn in de begroting verwerkt conform de vastgestelde begrotingen voor 2023.

In de begroting 2023 is een prijsindexatie van 5% toegepast, gebaseerd op de prijsindex voor materiële overheidsconsumptie (imoc) uit het Centraal Economisch plan 2022 (CEP2022). Het betreft het indexpercentage van 2,3% over 2023, incidenteel aangevuld met een correctie van 2,7% over 2022 als gevolg van de gestegen inflatieverwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB). Na verwerking van de prijscompensatie in de voorliggende begroting, resteert een bedrag van 1,3 miljoen euro op de stelpost prijscompensatie voor 2023 en verder.

Wij stellen voor om dit restant in te zetten om de forse prijsstijgingen in het fysieke domein op te vangen. Als gevolg van de gestegen energieprijzen en de huidige materiaalschaarste zijn de prijsstijgingen in het fysieke domein een stuk hoger dan de gemiddelde prijsinflatie. Zo zijn met name de prijzen van staalproducten, pvc en cement in 2021 en het eerste kwartaal van 2022 enorm gestegen met respectievelijk 106%, 41% en 24%. Op projectniveau bedraagt de gecalculeerde prijsstijging over 2021 en in 2022 tot april circa 16%, bovenop de bedragen waarmee in de begroting rekening is gehouden. We stellen voor om aanvullend 10% prijscorrectie toe te kennen op de budgetten voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen vanuit de Nota kapitaalgoederen. Dit vraagt om een bedrag van afgerond 1,2 miljoen euro in 2023, oplopend naar circa 1,4 miljoen euro in 2026. Het verschil muteert met het begrotingssaldo.

In 2024 vindt een actualisatie van de Nota kapitaalgoederen plaats en wordt het volledige areaal aan kapitaalgoederen opnieuw doorgerekend op basis van de meest recente landelijke eenheidsprijzen. De reservering wordt daarbij betrokken. Voor grote investeringsprojecten waarvoor de raad een krediet heeft vastgesteld, zoals bijvoorbeeld de nieuwbouw van het zwembad/herontwikkeling sportpark of (her-)huisvesting van dagelijks beheer wordt geen aanvullende reservering opgenomen. In eerste instantie zal worden bekeken in hoeverre de prijsstijgingen binnen de huidige (project-) ramingen opgevangen kunnen worden. Daar waar dit niet mogelijk blijkt, zullen wij uw raad separaat dan wel via de P&C-cyclus informeren.

De effecten van de nog af te sluiten CAO voor gemeenteambtenaren vanaf 2023 en de ontwikkeling van de pensioenpremies zijn op dit moment nog niet bekend. Hiervoor is een bedrag van 2,4 miljoen euro gereserveerd. De reserveringen voor loon- en prijsontwikkelingen voor de jaren 2024 t/m 2026 zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2022 van het CPB.

WGA eigen risicodragerschap
De gemeente Almelo is eigenrisicodrager voor de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Dit betekent dat de gemeente zelf het risico draagt voor arbeidsongeschiktheid van (ex-)werknemers. De betaling van de WGA-uitkering en de kosten van de re-integratie komen voor rekening van de gemeente. Hier staat tegenover dat er minder premies aan het UWV verschuldigd zijn. Voor het risico van het eigenrisicodragerschap voor de WGA hebben wij een verzekering afgesloten. De premie voor deze verzekering was nog niet in de begroting verwerkt.

Kapitaallasten
De kapitaallasten van bestaande investeringen en de stelposten voor kapitaallasten zijn meerjarig doorgerekend. Daarnaast is in de begroting 2023 op basis van de historische onderuitputting op kapitaallasten een stelpost onderuitputting kapitaallasten van 960.000 euro opgenomen.

Treasury
De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. De gemeentelijke liquiditeitspositie is in de afgelopen periode verbeterd, voornamelijk als gevolg van de verkoopresultaten van de grondexploitaties en de incidentele dividendopbrengst van Cogas in 2021. Dit maakt dat een tweetal leningen die in 2021 en 2022 zijn afgelost, niet opnieuw gefinancierd hoefden te worden. Ook in 2023 verwachten wij nog geen nieuwe langlopende leningen aan te hoeven trekken. Vanaf 2024 wordt herfinanciering van bestaande leningen weer noodzakelijk en zal er aanvullende financiering aangetrokken moeten worden voor investeringen in onder andere het zwembad en de Turfkade. Voorzichtigheidshalve houden wij daarbij rekening met een jaarlijks oplopende renteparameter naar uiteindelijk 3% in 2026.

Vervallen aanvullend dividend Cogas
In diverse planning- en controldocumenten hebben wij u in de afgelopen periode geïnformeerd over het feit dat de aanvullende dividenduitkering van Cogas op termijn niet langer haalbaar is en wordt geschrapt. Cogas zal in 2025 (over het boekjaar 2024) nog een aanvullend dividend uitkeren van 1,16 miljoen euro. Omdat de gemeente het Cogas dividend, als uitzondering, verantwoordt in het jaar waarop het betrekking heeft (in dit geval 2024), leidt het schrappen van het aanvullende dividend in 2025 reeds tot een nadeel van 1,16 miljoen euro.

Verhuuropbrengsten vastgoed
De huurovereenkomst met Kaliber is gewijzigd. De (gedeeltelijke) beëindiging van de huur leidt tot een daling van de verhuuropbrengsten van afgerond 130.000 euro.

XL Businesspark / RBT
In de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) is vastgelegd dat voor elke m^2 gronduitgifte 6 euro wordt afgedragen aan de gemeente Almelo, als bijdrage voor de kosten van bovenwijkse voorzieningen. De verwachte afdrachten zijn opnieuw doorgerekend op basis van de geactualiseerde grondexploitatie per 1 januari 2022. Deze is juni 2022 door het algemeen bestuur van het RBT vastgesteld. Als gevolg van de versnelde uitgifte van gronden wordt in 2023 een hogere afdracht verwacht. Daar staat tegenover dat de afdracht in 2024 lager wordt en vanaf 2025 waarschijnlijk volledig vervalt doordat alle gronden zijn uitgegeven.

Leges burgerzaken
De verwachte opbrengsten leges burgerzaken en de verwachte Rijksafdrachten zijn geactualiseerd. Als gevolg van een lager aantal reisdocumenten en rijbewijzen dat zal gaan verlopen, is er sprake van een daling van de legesopbrengsten. Hier staat een daling van de lasten tegenover, maar die daling compenseert het verlies aan inkomsten niet volledig.

Parkeeropbrengsten
We zien een afname van het aantal parkeerabonnementen en tegoedkaarten. Als gevolg van corona hebben veel bedrijven abonnementen opgezegd en dit effect lijkt blijvend. Datzelfde geldt voor de tegoedkaarten die door de ondernemers in het centrum minder worden afgenomen. De parkeeropbrengsten worden hierop aangepast. Het betreft een neerwaartse bijstelling van 40.000 euro structureel per jaar.

Havengelden
Bij de havengelden zien we dat de opbrengsten achterblijven op onze ramingen. Hoewel de verklaring hiervoor gedeeltelijk ligt in incidentele factoren die zich in de afgelopen jaren hebben voorgedaan, zoals bijvoorbeeld lage waterstanden, storingen/stremmingen van sluizen en de effecten van de coronacrisis, lijken de opbrengsten ook in de komende periode lager uit te komen dan waarmee wij in onze meerjarenraming rekening hadden gehouden. De structurele doorwerking van de coronacrisis en de nieuwe tariefstructuur die vanaf 2021 is ingevoerd spelen hierbij een rol.

Implementatie nieuw financieel systeem
Voor de implementatie van het nieuwe financiële systeem is in 2023 incidenteel 150.000 euro benodigd. Bedoeld voor de inhuur van noodzakelijke expertise, projectleiding en begeleiding van het inkoop- en aanbestedingstraject.

Facilitaire zaken
De brandverzekering wordt in 2022 opnieuw Europees aanbesteed. De premieverwachtingen van de verzekeraars laten een aanzienlijke kostenstijging zien. Ten opzicht van de huidige begroting is er sprake van een structurele uitzetting van 100.000 euro.

Verder wordt de leveringsovereenkomst voor de levering van gas op dit moment Europees aanbesteed. Als gevolg van de stijgende energieprijzen verwachten wij een aanzienlijke stijging van de kosten.

Organiseren verkiezingen
Op 15 maart 2023 vinden er gecombineerde verkiezingen voor Provinciale Staten en de waterschappen plaats. In 2024 zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement en in 2025 en 2026 zijn er verkiezingen voor respectievelijk de Tweede Kamer en de gemeenteraden. Voor de organisatie van deze verkiezingen wordt een budget van 150.000 euro per verkiezing geraamd. Voor de gecombineerde verkiezingen in 2023 een bedrag van in totaal 250.000 euro. In 2023 stond een bedrag van 300.000 euro gereserveerd, waardoor er 50.000 euro kan vrijvallen.

Sociaal domein
We verwachten de komende jaren dat de uitgaven in het sociaal domein ten opzichte van 2022 hoger zullen zijn, door met name hogere uitgaven voor de jeugdzorg.
Landelijk is een tendens te zien dat meer jeugdigen in zorg komen en blijven. Wij herkennen deze beweging in de uitvoering van de Jeugdwet. Ondanks het treffen van verschillende maatregelen (zowel gericht op de uitvoering, zoals de kwaliteitstafel en de jeugdbeschermingstafel, als gericht op de voorzieningen zelf, zoals de transformatie van de dagbesteding) zullen de uitgaven voor de jeugdzorg in 2023 stijgen. Hierin is onderscheid te maken in twee onderdelen.

Ten eerste is er voor de lichte vormen van Jeugdzorg, bijvoorbeeld behandeling en begeleiding, een afname van het aantal indicaties, maar een stijging van de kosten per indicatie. De totale uitgaven van de lichtere vormen van Jeugdzorg stijgen hierdoor.

Ten tweede heeft de gemeente Almelo sinds het begin van 2022 cliënten met duurdere zorg van andere gemeenten moeten overnemen. Deze cliënten komen voort uit het woonplaatsbeginsel. Netto hebben wij meer cliënten overgedragen gekregen dan dat wij hebben overgedragen aan andere gemeenten. De cliënten die vallen onder het woonplaatsbeginsel hebben zware vormen van zorg en blijven door de aard van hun zorg voor lange periode in ons cliëntenbestand. Deze cliënten ontvangen de duurdere zorgproducten, bijvoorbeeld jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming. De uitgaven voor de zwaardere vormen van jeugdzorg stijgen dus omdat we meer cliënten hebben met steeds duurder wordende zorg. Deze kosten werken door in de begrotingen voor aankomende jaren.

Om het financiële nadeel in het sociaal domein te dempen stellen wij voor om de stelpost autonome ontwikkeling sociaal domein voor een bedrag van 1 miljoen euro structureel te laten vrijvallen. Ook zetten wij de extra middelen jeugdhulp naar aanleiding van de Commissie van Wijzen in ter dekking van het nadeel in de jaren 2024 en 2025.

Bij beschermd wonen verwachten wij in 2022, in lijn met voorgaande jaren, een fors overschot. Dit overschot wordt in 2022 gestort in de bestemmingsreserve bw+mo en na vaststelling van de jaarverantwoording 2022 (medio 2023) uitgekeerd aan de regiogemeenten en de centrumgemeente Almelo. We stellen voor om het deel van Almelo in het verwachte overschot op te nemen in de begroting 2023.

Tot slot verwachten wij op basis van een lopende aanbesteding voor Wmo-hulpmiddelen hogere uitgaven vanaf 2023.

Bestaande ontwikkelingen

Centraliseren huisvesting uitvoering fysiek (RAAD-6996)
De gemeenteraad heeft voor het centraliseren van de huisvesting van de groenonderkomens van de eenheid Uitvoering Fysiek een krediet beschikbaar gesteld. De jaarlijkse huisvestingslasten van 1,75 miljoen euro worden voor een bedrag van 1,4 miljoen euro gedekt vanuit de vrijval van huidige huisvestingslasten. Het restant van 350.000 euro structureel wordt ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

Lokaal inrichtingsplan Wsw (RAAD-7037)
In het kader van de transformatie van Soweco naar Ontplooj heeft het college het lokaal inrichtingsplan voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vastgesteld en de raad begin 2022 geïnformeerd over de vaststelling van het inrichtingsplan. Als gevolg van de transitie worden de structurele kosten van de uitvoering Wsw verlaagd, met een oplopend voordeel van 756.000 euro structureel vanaf 2025.

Nieuwe ontwikkelingen

Stedelijke ontwikkeling
In 2022 hebben wij een externe doorrekening laten maken van de ambities en opgaven uit de uitvoeringsagenda stadsontwikkeling. Uit deze doorrekening blijkt dat er in de aankomende jaren ongeveer 30 FTE nodig is om uitvoering te geven aan de ontwikkeling van de prioritaire gebieden. Dit betreft de totale verwachte plankosten die gemoeid zijn met het verwezenlijken van de fysieke-, de sociale- en de verduurzamingsopgaven. Het gaat daarbij niet alleen om kosten in verband met het aantrekken van (eigen) personeel, maar ook om kosten voor externe expertise in het kader van eventuele noodzakelijke onderzoeken in het kader van de planvoorbereiding. In overeenstemming hiermee maken wij een bedrag van 3 mln. euro structureel per jaar vrij in het financieel meerjarenperspectief. Bij de uitwerking van de projecten vanuit de uitvoeringsagenda stadsontwikkeling zal worden bezien in hoeverre het mogelijk is om op termijn een deel van deze kosten te dekken vanuit investeringsbudgetten of grondexploitaties. De totale investering in stedelijke ontwikkeling zal overigens vele malen groter zijn.

In 2023 worden met het vaststellen van deze begroting reeds onderstaande kredieten ingesteld ten laste van deze middelen:

- Ontwikkelvisie spoorzone (175.000 euro)
  In 2023 wordt de ontwikkelvisie voor de spoorzone opgeleverd, met daarbinnen een gerichte strategie voor de deelgebieden Westerdok, Stationsgebied, Achter de Molen en Kerkelanden. Het opstellen van de ontwikkelvisie gaan we samen doen; samen met inwoners, ondernemers, projectontwikkelaars,

woningbouwcorporaties en betrokkenen Almeloërs. Daarnaast zijn er ook diverse onderzoeken op gebied van wonen, economie en voorzieningen nodig om de juiste programmatische keuzes voor de spoorzone te maken. En zal er actief worden gewerkt aan het vormen van nieuwe coalities die samen met de gemeente delen van de spoorzone gaan herontwikkelen.

- Stadsblok (275.000 euro)
  In 2022 wordt voor het Stadsblok een ontwikkelplan vastgesteld. In 2023 zal gewerkt worden aan een Stedenbouwkundige uitwerking van het ontwikkelplan. Daarnaast zal gestart worden met het benodigde onderzoek voor het aanpassen van het bestemmingsplan.

- Groot Gravenkwartier (250.000 euro)
  In 2023 wordt gewerkt aan de uitvoering van de visie 'Het Groot Gravenkwartier'. Om de transformatie naar stedelijk leefgebied vorm te geven zal naast de herinrichting van de openbare ruimte in de Grotestraat Noord, gewerkt worden aan de volgende opgaven: transformatie winkelpanden (faciliteren en stimuleren), pilot geveltuinen en de ontwikkeling van de Hagengracht.

- Gebiedsvisie potentiële ontwikkelgebieden (150.000 euro)
  Voor de potentiële ontwikkelgebieden aan de noord- en westzijde van de stad, zoals die zijn aangeduid in de ruimtelijk-programmatische visie ‘Sterke stad in balans’, zullen integrale gebiedsvisies worden opgesteld. Hierin worden de mogelijkheden voor een integrale gebiedsontwikkeling voor (delen van) deze gebieden nader verkend. Voor deze activiteiten is in 2023 naar verwachting een bedrag van 75.000 euro per gebiedsvisie benodigd.

- Ruimtelijke visie lokale bedrijventerreinen (75.000 euro)
  In 2023 zal er vanuit de programma’s economie en arbeidsmarkt en stedelijke ontwikkeling gezamenlijk gewerkt worden aan een ruimtelijke visie op lokale bedrijventerreinen. Op basis van deze visie zal er gekeken worden waar en in hoeverre er nog concrete nieuwe ontwikkelingen van werklocaties gerealiseerd moeten worden. Deze zullen indien nodig worden vertaald in concrete projecten.

Sociaal en vitaal

Vanuit het programma Sociaal en Vitaal Almelo richten we ons specifiek op kwetsbare inwoners waarbij we aandacht besteden aan meerdere aspecten van gezondheid, zoals dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving , kwaliteit van leven, meedoen en lichaamsfuncties. Hierbij gaat het zowel om kwetsbare ouderen als om psychisch kwetsbare inwoners. We zetten de komende jaren extra in op bijvoorbeeld mantelzorg en buurtbemiddeling.
Ook willen wij dat de plek waar kinderen geboren worden en de omgeving en vriendjes die ze hebben, minder bepalend zijn voor hun toekomst. Alle kinderen verdienen gelijke kansen om gezond en vitaal op te groeien en hun talenten ten volle te ontwikkelen. Daarom blijven we activiteiten voor onze jeugd ondersteunen zoals FestivAlmelo en Almelo on Ice.

Beleidscapaciteit cultuur

Cultuur is geen doel op zich, maar is een middel om het welzijn en de participatie te bevorderen in de Almelose samenleving. In de komende periode stellen wij een nieuw cultuur- en erfgoedbeleid op, gaan wij een nieuwe visie ontwikkelen op de toekomstbestendigheid van huidige culturele voorzieningen en zetten wij een fonds op om een extra impuls te geven aan sport, kunst en cultuur. Hiervoor is vanzelfsprekend ook ambtelijke capaciteit nodig. Omdat er op dit moment vrijwel geen ambtelijke capaciteit voor cultuur beschikbaar is, verhogen wij de beleidscapaciteit op dit vlak met 1 fte.

Sport, kunst en cultuur (fonds)
Om een externe impuls te geven aan sport, kunst en cultuur stellen wij een fonds in. Wij vinden dat deze voorzieningen voor iedereen toegankelijk moeten blijven. Ook voor de jeugd. Hiervoor wordt een bedrag van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Economie en arbeidsmarkt: Ondernemersloket
Met de start van het Ondernemersloket eind 2019 is een stap gezet om de verbinding met het bedrijfsleven te versterken. Deze ontwikkeling is positief. Dat wordt bevestigd door een betere waardering van het ondernemersklimaat en de dienstverlening. We stellen voor om de huidige capaciteit van het Ondernemersloket te behouden (160.000 euro structureel).

Parkeerbeleid
We stellen voor een periode van vier jaar 300.000 per jaar beschikbaar voor het verbeteren van parkeren in de binnenstad. Ondernemers vragen wij om te komen met plannen voor besteding van dit budget.

Verhogen kwaliteit openbare ruimte
Het onderhoud van de openbare ruimte moet naar een hoger niveau worden gebracht. Het college wil dat in de komende vier jaar realiseren. Het verhogen van het onderhoudsniveau gaan we stapsgewijs aanpakken. Het college gaat hiervoor een plan uitwerken. De financiële effecten hiervan nemen we op in de perspectiefnota 2023.

Intensiveren lobbyfunctie
We willen nog beter worden in het beïnvloeden van de politieke en beleids- besluitvorming in Den Haag, Zwolle en Brussel op voor ons belangrijke dossiers. Dat doen we zoveel mogelijk samen met onze maatschappelijke partners en met Hengelo en Enschede. In 2021 hebben de drie Twentse steden het initiatief genomen om op specifieke onderwerpen een gezamenlijke lobby te gaan voeren. De gedachte achter deze gezamenlijke lobby is dat veel onderwerpen voor alle drie de steden in overgrote mate gelijk zijn en dat individuele belangen beter gediend zijn bij het samen optrekken. Dit vraagt om een extra investering in de lobby-functie. We stellen voor om de lobby-capaciteit met 2 fte (totaal 250.000 euro) uit te breiden.

Continueren schuldenlab
In het Schuldenlab Almelo worden samen met (lokale) organisaties, bedrijven en inwoners, innovatieve manieren ontwikkeld om inwoners met schulden te helpen. Daar hoort ook vroegsignalering bij, zodat wij inwoners met financiële problemen in een vroeg stadium kunnen ondersteunen bij het oplossen van financiële problemen. Inzet van schuldenspecialisten voorkomt zwaardere inzet voor schuldhulp en hiermee ook het beroep op zorg op langere termijn. Deze aanpak van problematische schulden via het Schuldenlab continueren wij, waarbij het Schuldenlab regelmatig nieuwe innovatieve projecten oppakt. Dit in samenwerking met de partners van het Schuldenlab.

Regionale investeringsagenda Twenteboard
Het Algemeen Bestuur van de voormalige GR Regio Twente heeft besloten om langjarig 9,01 euro per inwoner per jaar beschikbaar te stellen voor Twente Board Development. Onderdeel van dit bedrag is een bijdrage van 4 euro per inwoner in het kader van de Regio deals. Dit bedrag is tot en met 2024 opgenomen in onze meerjarenraming. Over de voortzetting van het investeringsprogramma ná 2022 dient nog besluitvorming plaats te vinden. Vooruitlopend nemen wij in onze meerjarenbegroting de financiële middelen op om deel te nemen aan de nieuwe regionale investeringsagenda die TwenteBoard op dit moment voorbereidt. Vanaf 2025 houden wij daarbij ook rekening met het wegvallen van de eerder bestuurlijk overeengekomen overbruggingsbijdrage (0,42 euro per inwoner) vanuit de resterende middelen uit het Proof of Concept-fonds.

VTH: 'team wonen'
Vanwege de schaarste aan woningen ontstaan misstanden en onwenselijke ontwikkelingen, zoals onvergunde kamerbewoning, overbewoning, onvergunde bouwkundige splitsingen en een slechte prijs-kwaliteitverhouding (woekerhuur). Huurders hebben vaak geen alternatieven. Het college zet daarom in op het beschermen van de woningvoorraad en de aanpak van woonoverlast. Deze taken en ambities zijn vastgelegd in diverse wetten, regels en beleidsstukken (zoals de woonvisie) Het gaat hierbij om onderwerpen met een grote handhavingsopgave.

Verhogen wijkbudgetten
Het wijkgericht werken heeft de afgelopen jaren op vele fronten haar nut en noodzaak bewezen. Het leven van onze inwoners speelt zich af op straat, buurt en/of wijkniveau. Een goed samenspel tussen inwoners, gemeente, woningcorporaties en andere organisaties met een gedeelde en afgestemde opgave in de wijk is van essentieel belang voor leefbare wijken en dorpen. Om dit samenspel verder te verbeteren stellen wij voor om het totaalbedrag voor de wijkbudgetten en wijkgericht werken met 200.000 euro te verhogen.

Programma's coalitieakkoord
Om de programma's effectief te laten zijn is het van belang dat de programma's voldoende capaciteit en financiële middelen hebben. De middelen zijn nodig voor bijvoorbeeld het opstellen van verschillende plannen, (haalbaarheids)onderzoeken, communicatie en participatie. Dit werkbudget voor de programma's staat los van het uitvoeringsbudget en de fysieke en sociale investeringen die in een programma worden uitgevoerd.Deze uitvoeringsbudgetten dienen van een eigen dekking te worden voorzien.

Ontwikkelplan binnenstad
Om de binnenstad van Almelo sterker te positioneren is in 2018 samen met diverse partners uit de binnenstad een nieuwe Koers voor de binnenstad opgesteld. In 2023 geven we verdere uitwerking aan deze Koers voor de binnenstad.
Volgend jaar gaan we concreet aan de slag met het opstellen van een ruimtelijke/stedenbouwkundige vertaling van de koers en het uitvoeren van een onderzoek naar de bewegwijzering in de binnenstad. Het tegengaan van leegstand door leegstandsgesprekken op basis van de leegstandsverordening willen we de komende jaren continueren. De huidige regeling gevelsubsidie en het transformatiefonds wordt voortgezet in een regeling voor de gehele raadsperiode.

Citymarketing
Wij willen investeren in de marketing van de stad, met als doel de versterking van het vestigings- en bezoekersklimaat voor bedrijven, bewoners en bezoekers met als uiteindelijk doel om de stedelijke economie te versterken. Citymarketing gaan wij in de komende jaren daarom inhoudelijk en organisatorisch naar een hoger plan brengen. Hiervoor ontwikkelen wij een toekomstbestendige citymarketingstrategie voor Almelo, voor de inwoners, ondernemers en bezoekers op alle domeinen die de gemeente bestrijkt. Door een toekomstbestendige citymarketingstrategie en het eenduidig en aantrekkelijk positioneren van Almelo zullen meer bezoekers, bewoners en bedrijven bewust kiezen voor Almelo. We zetten concreet in op het ontwikkelen van een 'Brandbook', een document dat de basis vormt voor je merk, het ontwikkelen van een website en overige kanalen en de implementatie van een citymarketingsplan.

Pilot wijk GGD
Wij starten met een pilot van drie jaar voor de Wijk-GGD'er. Dit als aanvulling op het wijkteam en bemoeizorg. De Wijk-GGD'er is een sociaal verpleegkundige die gespecialiseerd is in outreachend werken en het vroegtijdig signaleren en verwijzen van mensen met psychische problematiek. Dat houdt in dat contact gezocht wordt met inwoners zonder dat zij zelf een hulpvraag hebben geformuleerd. Wij stellen voor om de komende 3 jaar jaarlijks 180.000 euro voor de pilot beschikbaar te stellen.

Integraal evenementenbeleid
Evenementen zijn belangrijk voor de gemeente Almelo. Evenementen brengen levendigheid en vertier, zijn laagdrempelig en daardoor toegankelijk voor een breed publiek. Daarnaast hebben evenementen een positieve invloed op de economische vitaliteit van Almelo. Horeca, detailhandel en verblijfsaccommodaties profiteren van evenementen en evenementen zorgen voor een algemene imagoversterking van de stad. In 2023 gaan we een integraal evenementenbeleid opstellen. We schrijven daarin op wat profiel van Almelo is en hoe evenementen daaraan bijdragen. Het evenementenbeleid geeft onder andere duidelijkheid over zaken als subsidieverlening, economische waarde van evenementen, veiligheid en de rollen en taken van de gemeente en Stichting Almelo Promotie. Een duidelijk en integraal evenementenbeleid zal bijdragen aan een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd evenementenaanbod.

Besparingsverlies personele taakstellingen
De taakstelling uitbreiding functieboek in verband met vaste verplichtingen verwachten we op termijn structureel in te vullen door besparingen binnen de personeelsbegroting en het efficiënter maken van onze bedrijfsvoering. Wij zoeken daarbij naar besparingsmogelijkheden binnen de totale personeels- en bedrijfsvoeringsbegroting. Met name het verbeteren van de processen in het brede sociale domein kan naar verwachting een bijdrage leveren aan de invulling van deze taakstellingen. Het plan van aanpak hiervoor is gereed en moet nu worden geïmplementeerd. Het blijkt echter niet mogelijk om de besparingen op korte termijn in te vullen. Het besparingsverlies wordt in 2023 geheel en in 2024 voor de helft ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

Branding en recruitment
Structurele taken vullen wij zoveel mogelijk in met vaste medewerkers. Door krapte op de arbeidsmarkt is het op dit moment lastig om gekwalificeerd personeel aan te trekken en moeten we veel moeite doen om vacatures ingevuld te krijgen. Deze ontwikkeling vraagt om actie. Wij zullen de arbeidsmarkt nog actiever gaan benaderen (branding en recruitment) met het oog op het aantrekken van voldoende gekwalificeerde medewerkers. Hiervoor is een budgettaire investering nodig.

Personele capaciteit
Wij zien dat er op een aantal plekken in onze organisatie extra capaciteit nodig is om al onze taken en ambities waar te kunnen maken.

- Websitebeheer
  Onze website www.almelo.nl krijgt steeds meer bezoekers en wij willen dit gebruik verder laten toenemen. De beschikbare functionele beheercapaciteit is echter niet in overeenstemming met de hiervoor benodigde capaciteit. Om de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de website verder te verbeteren wordt de formatie met 1 fte voor websitebeheer uitgebreid. In 2023 ontwikkelen we een plan voor de verdere doorontwikkeling van onze website.

- Capaciteit control
  Na de organisatieontwikkeling was het zoeken naar de optimale invulling en positionering van de functie van concerncontroller. We hebben zowel ervaring opgedaan met een gecombineerde functie van concerncontroller en hoofd concernzaken, maar ook gesplitst. Beide mogelijkheden kennen voor- en nadelen, maar we stellen nu voor om de functies in de toekomst te splitsen. Dit betekent dat de functie (125.000 euro) van concerncontroller in het functieboek moet worden opgenomen.

  Na de organisatieontwikkeling is niet voor elk team in de organisatie een teammanager aangesteld. De groei van de organisatie door een uitdijend takenpakket, met daaraan gekoppeld de groei van solistische functies - de zogenaamde éénpitters - vraagt bij het team control en audit om een

aanstelling van een teammanager. Dit betreft een nieuwe functie die in het functieboek moet worden opgenomen.

- Capaciteit toezicht en handhaving
  Wij vinden het belangrijk dat de bestaande, reguliere werkzaamheden op het terrein van openbare orde en veiligheid doorgaan om ondermijnende criminaliteit, digitale onveiligheid, illegale prostitutie, menselijke uitbuiting, huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan en aan te pakken. Om deze (reguliere) taken adequaat te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk dat we over voldoende capaciteit beschikken. Dit is echter niet het geval met onze huidige capaciteit. Voorgesteld wordt de capaciteit voor toezicht en handhaving met 2 fte uit te breiden.

- Young professionals financiën
  Voor het team financiën ligt er een opgave om zowel de (interne) advieskwaliteit te versterken als de werkprocessen te verbeteren met een nieuwe financiële applicatie. De continuïteit van de planning- en controlcyclus en de nieuwe financiële applicatie doen echter een groot beroep op de bestaande adviseurs waarbij gaten worden gevuld met inhuur. Om ruimte te creëren is het voorstel om 2 junior financieel adviseurs toe te voegen aan het team zodat er ruimte ontstaat om ook aan ontwikkelende taken te werken. Wij verwachten dat de young professionals binnen twee jaar kunnen doorstromen naar een bestaande formatieplaats binnen de organisatie.

Dekkingsmaatregelen

Bestemmingsreserve binnenstadsfonds
In de begroting is vanaf 2022 een structurele toevoeging aan de bestemmingsreserve binnenstadsfonds van 250.000 euro per jaar opgenomen. Wij stellen voor de kosten voor het ontwikkelplan binnenstad in de komende jaren te onttrekken aan deze reserve.

Stelpost nieuw beleid
In de begroting 2023 en meerjarenraming is 190.000 euro structureel per jaar beschikbaar voor nieuw beleid of intensivering van bestaand beleid. Aangezien de gemeentelijke beleidsvoornemens zijn opgenomen in de voorliggende begroting wordt voorgesteld om de jaarschijf 2023 structureel vrij te laten vallen.

Stelpost areaaluitbreiding
In begroting 2023 en meerjarenraming is 225.000 euro structureel per jaar beschikbaar voor areaaluitbreiding. De jaarschijf 2023 kan vrijvallen ten gunste van het financieel meerjarenperspectief.

3.4 Overzicht lasten en baten per hoofdtaakveld

Onderstaande tabel presenteert de begrotingssaldi voor de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026. Het begrotingssaldo bestaat uit het saldo van baten en lasten en het saldo van de reservemutaties. De tabel geeft ook inzicht in de hoogte van de lasten en baten per hoofdtaakveld.

Lasten	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning	53.255	61.804	66.086	73.983
1 Veiligheid	8.062	8.068	8.074	8.080
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	14.498	15.138	15.784	16.205
3 Economie	16.312	16.345	16.409	16.443
4 Onderwijs	8.591	9.045	9.203	9.360
5 Sport, cultuur en recreatie	19.028	17.599	17.715	17.853
6 Sociaal domein	166.720	165.265	163.629	163.400
7 Volksgezondheid en milieu	24.653	24.709	24.904	24.930
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	19.796	19.446	19.447	19.447
Totaal lasten	**330.917**	**337.418**	**341.249**	**349.701**

Bedragen x 1.000 euro

Baten	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning	-241.033	-250.545	-255.875	-245.230
1 Veiligheid	-45	-45	-45	-45
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-886	-886	-886	-886
3 Economie	-15.176	-14.083	-13.850	-13.884
4 Onderwijs	-681	-681	-681	-681
5 Sport, cultuur en recreatie	-217	-217	-217	-217
6 Sociaal domein	-39.247	-39.247	-39.247	-39.247
7 Volksgezondheid en milieu	-23.725	-23.725	-23.725	-23.725
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972
Totaal baten	**-333.983**	**-342.402**	**-347.500**	**-336.888**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo van baten en lasten	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning	-187.777	-188.741	-189.789	-171.247
1 Veiligheid	8.016	8.022	8.029	8.035
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	13.612	14.252	14.898	15.319
3 Economie	1.136	2.263	2.558	2.559
4 Onderwijs	7.910	8.364	8.521	8.678
5 Sport, cultuur en recreatie	18.812	17.382	17.498	17.636
6 Sociaal domein	127.473	126.018	124.382	124.153
7 Volksgezondheid en milieu	928	983	1.179	1.205
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	6.823	6.473	6.474	6.474
Totaal saldo van baten en lasten	**-3.066**	**-4.984**	**-6.251**	**12.813**

Bedragen x 1.000 euro

Reserves	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Stortingen reserves	4.917	4.917	4.923	4.929
Onttrekkingen reserves	-2.489	-118	-118	-118
Totaal reserves	**2.429**	**4.800**	**4.806**	**4.811**

Bedragen x 1.000 euro

Begrotingssaldo	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Begrotingssaldo	**-637**	**-184**	**-1.445**	**17.624**

Bedragen x 1.000 euro

4. Beleidsbegroting

4.1 Programmaplan

4.1.1 Programma Stedelijke ontwikkeling

Almelo wil de komende jaren stevige stappen zetten op het gebied van stedelijke ontwikkeling. In deze begroting voor 2023 is een eerste vertaling van deze ambities naar concrete activiteiten gemaakt. Om deze ambities waar te kunnen maken, wordt een programma Stedelijke ontwikkeling ingericht en tegelijkertijd zal voor de verdere uitwerking en realisatie van de prioritaire gebieden vanuit de uitvoeringsagenda een eenheid stadsontwikkeling ingericht worden.

4.1.1.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.1.1.1. Kwalitatieve aantrekkelijke stad

Strategisch doel:

Het realiseren van een grotere onderscheidende en gevarieerde woningvoorraad en bedrijvenlocaties voor onze huidige en nieuwe inwoners en bedrijven en een evenwichtigere verdeling van sociale huurwoningen en woonvoorzieningen over de gemeente en (sub)regio. Hiermee versterken we onze regionale functie en bouwen we verder aan onze toekomst als aantrekkelijke stad voor (toekomstige) inwoners, bedrijven en bezoekers.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Komen tot regionale afspraken verdeling sociale huur	Om te komen tot goede afspraken over de verdeling van de aantallen nieuwbouwwoningen en daarbinnen de verdeling van de sociale voorraad, is het belangrijk extra in te zetten op de regionale overleggen en de lobby wonen. De provincie heeft vanuit het Rijk de taak gekregen met alle gemeenten de afspraken te maken over zowel de nieuwbouw als de realisatie van 30% sociale huurwoningen. Hierin trekken we ook nadrukkelijk samen op met de andere Twentse steden om ervoor te zorgen dat de druk op de steden en de plattelandsgemeenten vanuit de woningvoorraad, maar daarmee ook het sociaal domein, evenrediger verdeeld gaat worden. We gaan voor een ongedeelde regio.
Provinciale afspraken maken over realisatie van 3400 nieuwbouwwoningen	Vanuit de ambities uit de regionale woonagenda Twente, de uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling (2021) en de ruimtelijke vertaling van onze ambities op het gebied van wonen en werken in de ruimtelijk-programmatische visie, zijn onze belangrijkste toekomstige ontwikkelgebieden bepaald. Bij het komen tot deze visie-documenten is steeds nauwe afstemming geweest met de provincie. In een vervolg zal verdere concretisering nodig zijn van al onze nieuwe ontwikkelingen (nieuwe woonlocaties en prioritaire gebieden) en zal hierover ook het gesprek met de provincie gevoerd moeten worden.
Ruimtelijke visie lokale bedrijventerreinen opstellen	Naast onze woningbouwambities zetten we vanuit het programma stedelijke ontwikkeling in 2023 ook nadrukkelijk in, samen met het programma economie en arbeidsmarkt, om te komen tot een ruimtelijke visie op de lokale

Activiteiten 2023	Omschrijving
	bedrijventerreinen. Onlangs is er door bureau Stec een onderzoek gedaan naar de lokale behoefte aan bedrijventerreinen in Almelo dat aantoont dat er een behoefte van 43-47 hectare is tot 2035. In deze ruimtelijke visie zullen we een doorkijk maken hoe we aankijken tegen de ontwikkelingen van lokale bedrijven in Almelo, de algemene trends en ontwikkelingen en hoe dit zich vertaalt in een ruimtelijke behoefte naar de toekomst binnen Almelo. Deze visie vormt de basis voor de inbreng die via het programma economie en arbeidsmarkt in de regionale programmatische afspraken in 2023 voor de komende 4 jaar zal worden gedaan.

4.1.1.1.2. Netwerken en positioneren

Strategisch doel:

We zetten in op een steviger netwerk met onze strategische partners binnen het ruimtelijk domein en bouwen met hen aan een stad waar het realiseren van een duidelijker en meer onderscheidend profiel hand in hand gaan met realiseren van de grote woningbouwopgave de komende jaren.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Profilering Almelo als woon- en werkstad	Het uitdragen van het goede verhaal en het trots zijn op een stad zijn belangrijke onderleggers voor stedelijke ontwikkeling. Er ligt daarom een grote opgave zowel wat betreft onze profilering als stad op een aantal grote gebiedsopgaven als het creëren van een sterk en duidelijk ruimtelijk integraal merk. Mensen zoeken naar een omgeving die past bij de eigen identiteit. De uitdaging zit hem daarom in het ontwikkelen van onderscheidende toekomstbestendige buurten met karakter en een identiteit waar je je in kunt herkennen. Hier gaan we aan bouwen, zowel fysiek via de gebiedsontwikkelingen als in profilering via het programma stedelijke ontwikkeling. Almelo een stad waar je wil wonen en werken.
Lobby netwerkpartners	De samenwerking met stakeholders in de binnen(stad), het Rijk, de provincie en andere gemeenten rondom stedelijke ontwikkeling is onmisbaar. Als gemeente kunnen we het niet alleen. In 2023 zijn dit dan ook aspecten die nadrukkelijk opgepakt zullen gaan worden. We nemen actief deel aan bestaande netwerken rondom stedelijk ontwikkeling, nemen deel aan de Provada en zoeken de afstemming en samenwerking met Enschede en Hengelo.
Oprichten platform stedelijke ontwikkeling	We gaan bouwen aan een netwerk van actieve partijen in onze stad rondom stedelijke ontwikkeling. Een netwerk waar gemeente, makelaars, corporaties, marktpartijen elkaar ontmoeten, kennis delen en waar mogelijk samenwerken. In 2023 werken we uit welke (juridische) vorm dit platform in Almelo krijgt en gaat het platform ook daadwerkelijk van start.

4.1.1.1.3. Kennis en professionalisering

Strategisch doel:

Het doorontwikkelen tot een nog steviger, professionelere en daarmee klantgerichte organisatie rondom stedelijke ontwikkeling waar onze partners in de stad graag mee samenwerken en onze medewerkers met plezier voor werken.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Ontwikkelen Almelose aanpak gebiedsontwikkeling	Met de grote opgave die er ligt rondom stedelijke ontwikkeling en de groei die daarbij hoort van 25 tot 30 fte van de organisatie (deels tijdelijk op de projecten en deels structureel) is er ook een opgave om een doorontwikkeling te maken op een aantal inhoudelijke opgaven. Met de vaststelling van de uitvoeringsagenda zien we een verschuiving van locatieontwikkeling naar grote en complexe gebiedsontwikkelingen. Dat vraagt een professionaliseringsslag rondom het ontwikkelen van een 'Almelose aanpak gebiedsontwikkeling': de verschillende fasen, mijlpalen en rollen binnen gebiedsontwikkelingen. Daarbij kan ook geleerd worden van ervaringen uit andere gemeenten. Hiermee wordt kennis en een gezamenlijke taal ontwikkeld die noodzakelijk is om de komende jaren te bouwen aan een professionele en evenwichtige organisatie. In een evenwichtige gezonde organisatie presteren mensen beter, weten mensen elkaar beter te vinden, lopen processen sneller, leren mensen sneller en meer van elkaar.
Doorontwikkeling opdrachtgever- en opdrachtnemerschap Stedelijke Ontwikkeling	Binnen de organisatie is het afgelopen jaar al een eerste stap gezet in de ontwikkeling van projectmatig werken. Belangrijk onderdeel binnen projectmatig werken is het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap alsmede het hanteren van meervoudige sturing binnen projecten. Met name rondom (grootschalige) gebiedsontwikkelingen, zien we dat de rol van de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever niet altijd duidelijk is. Ook zien we dat rollen in bijvoorbeeld het onderhandelen met marktpartijen niet altijd helder zijn. Gekoppeld aan het hiervoor benoemde traject om te komen tot een Almelose aanpak, gaan we in dit traject concreet op zoek naar ieders rol binnen gebiedsontwikkelingen. Daarin worden zowel de ambtelijke organisatie als het bestuur betrokken. Dit traject dient daarmee deels als kennisontwikkeling rondom gebiedsontwikkeling en deels als het (opnieuw) bepalen van het speelveld en ieders rol hierin.

4.1.1.2. Overige opgaven
4.1.1.2.1. Prioritaire opgaven stedelijke ontwikkeling

Prioritaire opgaven stedelijke ontwikkeling

Uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling

Het versneld realiseren van netto 3.400 woningen met ons unieke groenblauwe profiel en rijke historie als basis. De uitvoeringsagenda is vastgesteld door het College en ter informatie aangeboden aan de raad. Nu is het tijd voor het uitwerken en concreet realiseren van gebieden en locaties. Bij de uitwerking van al deze nieuwe locaties zal waar mogelijk gekeken worden naar de kansen voor onderscheidende woonvormen zoals tiny houses, knarrenhofjes, huisvesting gericht op ouderen, woonwagens etc.. Voor de uitwerking en realisatie van deze concrete gebieden zal in 2023 een eenheid stadsontwikkeling worden ingericht van waaruit deze lijnactiviteiten verder aangestuurd en bemenst zullen worden.

Prioritair gebied Binnenstad

Een binnenstad die verbindt en verrast. Een sterke binnenstad realiseren gaat over het compacter maken van het kernwinkelgebied, het vergroten van de aantrekkelijkheid van het centrum, hoogstedelijk wonen en het versterken van het water en groen. In 2018 is door verschillende partijen uit de stad samen een Koers voor de Binnenstad vastgesteld. Een koers die actueel is, waar gekozen is om te investeren in onze binnenstad, te kiezen voor de centrumfunctie van Almelo in Noordwest Twente, te kiezen voor een nieuwe kaart voor de binnenstad met de vier kwartieren die elk hun eigen kracht en karakter hebben en dit samen te doen met de ondernemers, vastgoedeigenaren, investeerders en inwoners. Deze keuzes vormen nog altijd de visie voor de binnenstad.

De afgelopen jaren zijn er stappen gezet tot het in uitvoering brengen van de ambitie uit het Koersdocument. In de binnenstad zijn vier kerngebieden die allemaal in ontwikkeling zijn en waar een mix van wonen, werken en voorzieningen wordt gerealiseerd. Het betreft: de compacte kern (het winkelhart), de Kop van Zuid (winkel- en uitgaansgebied, de Stadskade (de huiskamer van de stad) en het Groot Gravenkwartier (historisch Almelo). Door de inzet op een compacter centrum ontstaan in de flanken van de binnenstad transformatiemilieus met nieuwe woon- en werklocaties in transformatiegebieden. Tegelijkertijd liggen er nog flinke opgaven te wachten, waarbij aan de ondernemerskant met name de periode na corona een aantal specifieke uitdagingen met zich mee brengt die ook in de binnenstad zijn weerslag zullen hebben. Voor Grotestraat Noord is de visie Groot Gravenkwartier, Visie op de transformatie van de Grotestraat Noord opgesteld en is de transformatie al gaande. Ook voor Stadsblok wordt een ontwikkelplan opgesteld.

In 2023 willen we aan de slag met de overige kwartieren en transformatiegebieden om daar een ruimtelijke vertaling van het Koersdocument te maken. Onderwerpen als de openbare ruimte, groen, water, klimaat, parkeren, maar ook de ontwikkelkansen Grotestraat Zuid, transformatie winkelpanden moeten hier een plek krijgen. Hiervoor zullen naast een ruimtelijke vertaling ook prioritering en een plan van aanpak gemaakt worden. Dit gaan we samen doen met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en betrokkenen Almeloërs. We willen de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad blijven versterken en hierdoor ook een andere doelgroep aantrekken die zich vestigt in de binnenstad. Hiervoor willen we bestaande subsidieregeling verlengen met “gevelverbetering en transformatiefonds 2023 – 2026”. We blijven uitvoering geven aan de leegstandsverordening. Met partners in de stad realiseren wij een herkenbare en aansprekende branding van de binnenstad. Dit alles binnen de te ontwikkelen kaders van Citymarketing Almelo. Evenementen zijn belangrijk voor het imago van Almelo. Daarom zal er een integraal evenementenbeleid komen. Ook zal er een onderzoek naar de vindbaarheid plaats vinden, zodat de binnenstad voor bezoekers duidelijker leesbaar wordt.

Een binnenstad is meer dan een samenhangend gebied met daarin ruimtelijke elementen en opgaven. Belangrijk is hoe het netwerk in elkaar zit, wie kent wie en hoe werken partijen met elkaar samen. Met name

op dit aspect is nog winst te behalen. Een belangrijk aandachtspunt blijft om te bouwen aan de samenwerking in de binnenstad en het delen van kennis en inspiratie en netwerken laten ontstaan. Wij willen een sterke samenwerking met onze partners in de binnenstad: ondernemers, vastgoed, woningbouwcorporatie, cultuur, bewoners, etc.

Prioritair gebied Spoorzone
Almelo heeft de ambitie om de komende jaren de spoorzone te herontwikkelen met o.a. 850-1.000 woningen, innovatieve bedrijven, onderwijs en andere voorzieningen. Doel is het realiseren van een aantrekkelijk stedelijk gebied dat niet alleen de spoorzone zelf, maar ook de binnenstad en omliggende wijken gaat versterken. Een gebied dat zich kenmerkt door reuring, stedelijkheid, interactie en diversiteit. Door dichtbij het station te bouwen wordt het OV-gebruik gestimuleerd. En menging van functies maakt het mogelijk om naast woningen ook nieuwe stedelijke voorzieningen en bedrijvigheid een plek te geven. Met het nieuwe stadhuis is al een eerste stap gezet in deze richting. En in 2023 is de startbouw van de nieuwe rechtbank en uitbreiding van het ROC gepland.

In 2023 wordt ook de Ontwikkelvisie voor het totale gebied opgeleverd, met daarbinnen een gerichte strategie voor de deelgebieden Westerdok, Stationsgebied, Achter de Molen en Kerkelanden. Het opstellen van de ontwikkelvisie gaan we samen doen; samen met inwoners, ondernemers, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en betrokkenen Almeloërs. Daarnaast zijn er ook diverse onderzoeken op gebied van wonen, economie en voorzieningen nodig om de juiste programmatische keuzes voor de spoorzone te maken. En zal er actief worden gewerkt aan het vormen van nieuwe coalities die samen met de gemeente delen van de spoorzone gaan herontwikkelen. Voor deze activiteiten is in 2023 naar verwachting een bedrag van 175.000 euro benodigd. Dit bedrag wordt gedekt vanuit de middelen voor stedelijke ontwikkeling die in voorliggende begroting zijn opgenomen.

Prioritair gebied herstructurering Nieuwstraatkwartier en Ossenkoppelerhoek
Een aantal wijken in Almelo heeft te maken met sociaal-maatschappelijke problematiek, kent een eenzijdige woningvoorraad, is versteend en heeft onvoldoende passende voorzieningen. Ruimtelijke ontwikkeling kan in belangrijke mate bijdragen aan de doelstellingen in de wijk. Voor deze 2 wijken is in de uitvoeringsagenda een ambitie uitgesproken om te komen tot een integrale herstructureringsaanpak waar zowel de fysieke opgaven als de sociale en duurzaamheidsopgaven gezamenlijk bijdragen aan de opgaven en doelen voor deze wijken (wijkopgaven) en daarmee voor de hele stad.

De gemeente kan dit niet alleen. Samenwerking met partners, waaronder woningcorporaties, is essentieel. De gemeente zal een visie en ontwikkelstrategie samen met de woningcorporaties en andere belanghebbende stakeholders opstellen voor deze wijken. De prestatieafspraken met woningcorporaties lenen zich ervoor om hierover samenwerkingsafspraken te maken.

In dit spoor, om te komen tot een goede ontwikkelstrategie, is het leggen van een koppeling met onze eigen meerjarenonderhoudsplanning openbare ruimte, ook een belangrijk onderdeel. Waar zijn (grootschalige) werkzaamheden voorzien aan onze openbare ruimte en infrastructuur en waar kunnen deze investeringen en werkzaamheden een versnelling betekenen in de aanpak en ontwikkeling van (delen van) deze wijken. Hier gaan we nadrukkelijk de koppelkansen zowel in aanpak, tijd als geld proberen te zoeken.

Opgave nieuwe woonlocaties en woningbouw op ontwikkellocaties
Met de afronding van de ruimtelijk-programmatische visie wonen en werken (locatiescan) is er een vervolgstap nodig met betrekking tot de nieuwe woonlocaties. Er dient in beeld gebracht te worden wat de benodigde vervolgstappen per locatie zijn om inzicht te krijgen in de haalbaarheid en planning per beoogde ontwikkeling. Hiervoor zal capaciteit beschikbaar gesteld moeten worden. Parkbuurt, Leemslagen, Huize Alexandra en de ontwikkeling van de zwembadlocatie zijn enkele voorbeelden van nieuwe woonlocaties.

Voor een aantal locaties is het ook belangrijk dat er gesprekken gestart worden met de corporaties om stadsbreed afspraken te maken over grondposities, eigendommen en gewenste ontwikkelingen.

Opgave bedrijventerreinen voor de lokale behoefte
In 2023 zal er vanuit de programma's economie en arbeidsmarkt en stedelijke ontwikkeling gezamenlijk gewerkt worden aan een ruimtelijke visie op lokale bedrijventerreinen. Op basis van deze visie zal er gekeken worden waar en in hoeverre er nog concrete nieuwe ontwikkelingen van werklocaties gerealiseerd moeten worden. Deze zullen indien nodig worden vertaald in concrete projecten.

XL Businesspark 2
Almelo heeft het voortouw genomen in de ontwikkeling van een nieuw regionaal bedrijventerrein voor grootschalige bedrijvigheid in de maakindustrie/hightech en logistiek, het XL Businesspark 2. Gelegen aan de andere kant van het kanaal tegenover het huidige XL Businesspark. De kadernota is aangeboden aan de raad. Bij een positieve besluitvorming zal het proces zich richten op zowel de verdere afstemming in de regio (profilering en programmeringsafspraken) en de ruimtelijke procedures (omgevingsvisie/ milieu effectrapportage).

Overige opgave Stadsontwikkeling

Afsluiten kernwinkelgebied
Het kernwinkelgebied wordt in 2023 afgesloten voor gemotoriseerd verkeer met een actief camerasysteem.

Wat mag het kosten?

Programma Stedelijke ontwikkeling	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	400	
Jaar 2024	400	
Jaar 2025	400	
Jaar 2026	400	
Totaal	**1.600**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Programmamiddelen
Voor het uitvoeren van het programma Stedelijke ontwikkeling is jaarlijks 400.000 euro beschikbaar. De incidentele programmamiddelen zijn voor vier jaar beschikbaar gesteld. De werkelijke uitputting kan gedurende de periode 2023-2026 plaatsvinden.

Voor de uitgaven zal nog een concrete raming met de daaraan gekoppelde projecten en/of activiteiten gemaakt worden. Dit zal worden verwerkt in het programmaplan dat eind 2023 zal worden opgesteld.

Overige middelen
Prioritaire gebieden stedelijke ontwikkeling

- *Ontwikkelvisie spoorzone (175.000 euro)*
  In 2023 wordt de ontwikkelvisie voor de spoorzone opgeleverd, met daarbinnen een gerichte strategie voor de deelgebieden Westerdok, Stationsgebied, Achter de Molen en Kerkelanden. Het opstellen van de ontwikkelvisie gaan we samen doen; samen met inwoners, ondernemers, projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties en betrokkenen Almeloërs. Daarnaast zijn er ook diverse onderzoeken op

gebied van wonen, economie en voorzieningen nodig om de juiste programmatische keuzes voor de spoorzone te maken. En zal er actief worden gewerkt aan het vormen van nieuwe coalities die samen met de gemeente delen van de spoorzone gaan herontwikkelen.

- *Stadskade (275.000 euro)*
  In 2022 wordt voor het Stadsblok een ontwikkelplan vastgesteld. In 2023 zal gewerkt worden aan een Stedenbouwkundige uitwerking van het ontwikkelplan. Daarnaast zal gestart worden met het benodigde onderzoek voor het aanpassen van het bestemmingsplan.

- *Groot Gravenkwartier (250.000 euro)*
  In 2023 wordt gewerkt aan de uitvoering van de visie 'Het Groot Gravenkwartier'. Om de transformatie naar stedelijk leefgebied vorm te geven zal naast de herinrichting van de openbare ruimte in de Grotestraat Noord, gewerkt worden aan de volgende opgaven: transformatie winkelpanden (faciliteren en stimuleren), pilot geveltuinen en de ontwikkeling van de Hagengracht.

- *Ruimtelijke visie lokale bedrijventerreinen (75.000 euro)*
  In 2023 zal er vanuit de programma's economie en arbeidsmarkt en stedelijke ontwikkeling gezamenlijk gewerkt worden aan een ruimtelijke visie op lokale bedrijventerreinen. Op basis van deze visie zal er gekeken worden waar en in hoeverre er nog concrete nieuwe ontwikkelingen van werklocaties gerealiseerd moeten worden. Deze zullen indien nodig worden vertaald in concrete projecten.

- *Ontwikkelplan binnenstad*
  Voor de activiteiten is in 2023 naar verwachting een bedrag van 500.000 euro benodigd. We zetten de middelen in voor:
  - Stedenbouwkundige uitgangspunten binnenstad
  - Regeling gevelfonds
  - Uitvoering Leegstandsverordening
  - Binnenstadspromotie
  - Ondernemersklimaat
  - Verbeterde vindbaarheid

4.1.2 Programma Sociaal en vitaal

Voor Programma Sociaal en Vitaal Almelo staat centraal dat we willen dat iedereen mee kan doen en zich veilig en geaccepteerd voelt in Almelo. Wij willen onze inwoners kansen bieden en willen zorgen voor meer kansengelijkheid voor iedereen.
In het Strategisch beleidsplan Sociaal Domein 2022 is daarnaast aangegeven dat we het zelfoplossend vermogen van onze inwoners willen bevorderen en de ondersteunende sociale structuren en voorzieningen willen versterken. Hierdoor kan het beroep op maatwerkvoorzieningen worden beperkt. Het programma levert daarmee een bijdrage aan onze ambitie in het sociaal domein om binnen budgettaire kaders duurzaam een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau in stand te houden voor inwoners die ondersteuning nodig hebben.
Daartoe willen we preventie verbreden, een gezonde leefstijl van jongs af aan centraal stellen zodat onze inwoners vitaal en weerbaar blijven, eenzaamheid tegengaan, innoveren op het gebied van voldoende algemene - zonder indicatie toegankelijke - voorzieningen en specifieke aandacht geven aan psychische kwetsbare personen, ouderen en onze jeugd.

We werken vanuit de visie van Machteld Huber over positieve gezondheid, waarbij alle aspecten van het leven en de leefomgeving van inwoners invloed hebben op de gezondheid. De 6 aandachtsgebieden van dit model zijn een inspirerende leidraad voor waar je met preventie het beste op kunt inzetten, op welke deelgebieden een positieve balans helpt om klachten te voorkomen. Want gezondheid bestaat uit meer dan lichaamsfuncties alleen, het gaat ook om het dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en sociaal-maatschappelijk participeren. Wij zien gezondheid als het vermogen om je aan te passen en om eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven

Samen met de stad willen we komen tot een programma Sociaal en vitaal Almelo dat op deze thema's veranderingen op gang kan brengen. We zien daarnaast ook overlap tussen de ambities uit ons programma sociaal en vitaal en projecten die worden uitgevoerd onder de vlag van de Twentse koers en zullen ook de komende jaren onze samenwerking in projecten vasthouden.
In deze begroting hebben we de focus waarop wij ons willen richten alvast indicatief vertaald in strategische doelstellingen en hebben we de eerste concrete acties voor 2023 uitgewerkt. Acties waarvoor wij ofwel zelf aan de lat staan, ofwel al commitment op hebben van partners in de stad.

Het gesprek met de stad om ons programma echt vorm te geven gaat in de tweede helft van 2022 plaatsvinden. Dan kunnen we pas met de stad onze visie, de definitieve strategische doelen, de operationele doelen en concrete acties vorm gaan geven. Dat kan dus betekenen dat de in deze begroting geformuleerde indicatieve strategische doelstellingen aangescherpt of aangevuld zullen gaan worden. Of dat er nieuwe operationele doelstellingen en concrete acties voor 2023 bij gaan komen. Zodat we met de stad tot een programma kunnen komen voor de komende 4 jaar waar we met ons allen onze schouders onder willen zetten. Waar we met ons allen "bouwen aan kansen voor iedereen".

4.1.2.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.2.1.1. Vitaliteit vergroten kwetsbare inwoners

Strategisch doel:

Onze kwetsbare inwoners redden zich beter met minder hulp van de overheid en ze zijn mentaal weerbaarder en veerkrachtiger.

Toelichting

In Almelo willen we dat iedereen mee kan doen in onze samenleving. We gaan daarbij uit van de eigen kracht van inwoners en de zelfredzaamheid om in principe hun eigen problemen op te lossen. Maar er is ook een

groep inwoners die het niet alleen redt en die van tijd tot tijd ondersteuning nodig heeft. En daarnaast kan elk mens in zijn leven gebeurtenissen meemaken of in een situatie geraken waardoor hij kwetsbaar is.
Daar waar naar verwachting de inwoner in staat is om op termijn wel zelfstandig, zonder of met beperkte ondersteuning, te functioneren, is de inzet gericht op het mogelijk maken van deze ontwikkeling. Voor inwoners die blijvend aangewezen zijn op ondersteuning streven wij naar het stabiliseren van de situatie zodat toch kan worden deelgenomen aan de maatschappij.

Vanuit het programma Sociaal en Vitaal Almelo richten we ons specifiek op kwetsbare inwoners waarbij we aandacht besteden aan meerdere aspecten van gezondheid, zoals dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving , kwaliteit van leven, meedoen en lichaamsfuncties. Hierbij gaat het zowel om kwetsbare ouderen als om psychisch kwetsbare inwoners. Vanuit het programma Zorg en veiligheid wordt daarnaast specifiek aandacht besteed aan passende zorg voor kwetsbare inwoners die overlast veroorzaken of een veiligheidsrisico (voor zichzelf of voor de omgeving) met zich meebrengen. Op deze manier willen we een doorgaande lijn neer gaan legen voor deze doelgroep.

Uiteindelijk willen we dat inwoners zichzelf zoveel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen redden, al dan niet met wat ondersteuning en zorg. Daar heeft de samenleving een opgave. Want hoe ga je om met een buurman met dementie of met een psychische stoornis en hoe ga je als kwetsbare buurtbewoner om met de rest van de buurt? Normaal samenleven is het devies. Maar hoe dan? Als gemeente doen we al veel om onze inwoners te ondersteunen. Zo kunnen we inwoners ondersteunen via onze wijkregisseurs en de partners in de wijk, zoals Avedan en de woningcorporaties. We willen deze hulp de komende jaren doorontwikkelen. Hoe kunnen we preventiever te werk gaan? Kunnen we de professionals van organisaties die in de wijken actief zijn, zoals onze eigen wijkteams, thuiszorgorganisaties, woningconsulenten, vrijwilligersorganisaties nog beter toerusten om met psychische kwetsbaarheid in de wijk om te gaan? Er zijn al initiatieven in de wijk voor psychisch kwetsbare inwoners, die we nog verder kunnen en willen doorontwikkelen. Door de inzet van ervaringsdeskundigen onder andere. Die als een soort maatje een kwetsbare inwoner helpen de eerste stappen te zetten naar een zinvolle invulling van de dag, op bezoek gaan als iemand op de wachtlijst staat voor psychische behandeling of op bezoek gaan wanneer iemand weer zelfstandig gaat wonen in de wijk.

Uit de kinder- en jeugdmonitor 2021 van de GGD blijkt het aantal jongeren met een groot risico op psychosociale problemen (emotionele problemen zoals zenuwachtig, snel angstig of depressieve gevoelens en gedragsproblemen zoals driftbuien of ernstig opstandig gedrag) opnieuw is gestegen. Eén op de vijf jongeren in Twente heeft een hoog risico op psychosociale problematiek. Voor kinderen (4- 12 jr) zien we dat één op de dertien in Twente een hoog risico heeft op psychosociale problematiek.

Verder willen we een extra impuls geven aan het tegengaan van eenzaamheid, met name onder onze jongeren, ouderen en psychisch kwetsbare inwoners. Samen met de stad willen we uitdiepen wat ervoor nodig is om eenzaamheid te verminderen en wat we daaraan kunnen doen. Eén van de ontwikkelingen waar we aan werken is de doorontwikkeling van onze wijkkamers, een laagdrempelige algemene voorziening die de sociale contacten tussen wijkbewoners bevordert, eenzaamheid en depressie vermindert en het eigen netwerk van onze inwoners vergroot. We gaan onderzoeken wat ervoor nodig is om op termijn in elke wijk meerdere dagdelen per week een wijkkamer beschikbaar te hebben.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Ontwikkelen en implementeren actieplan eenzaamheidsbestrijding samen met KomerbijAlmelo	
Doorontwikkelen aanbod wijkkamers	
Onderzoeken Kwetsbare Almeloërs en digitaal beschikbaar maken van inzichten	Onderzoeken Kwetsbare Almeloërs en digitaal beschikbaar maken van inzichten: wat betekent kwetsbaar zijn in Almelo, in welke wijken komen welke vormen van kwetsbaarheid voor en welke gevolgen heeft de vorm van kwetsbaarheid voor het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein
Toerusten wijken op psychisch kwetsbare buren	
Inzet ervaringsdeskundigheid (waakvlamzorg en wachtlijst)	
Onderzoek ondersteuning psychisch kwetsbaren	Onderzoeken wat er nodig is om laagdrempelige, op herstelgerichte ondersteuning in de wijk te hebben voor psychisch kwetsbaren, in samenhang met de wijkkamers en het zelfregiecentrum
Voortzetting project Zorg en technologie	Slim inzetten van zorgtechnologie zodat kwetsbare inwoners zelfredzaam blijven en langer zelfstandig kunnen blijven wonen
Onderzoek tijdige ondersteuning	Onderzoeken waarmee en hoe we mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en psychische kwetsbaarheid tijdig kunnen ondersteunen, zodat ernstiger problematiek voorkomen kan worden

4.1.2.1.2. Kansengelijkheid jeugd

Strategisch doel:

Onze 0-23 jarige Almeloërs groeien gezonder en vitaler op en ze ontwikkelen hun talenten beter.

Toelichting

Een groot deel van onze jeugd heeft ondersteuning nodig van de overheid en kunnen zonder ondersteuning ook op latere leeftijd niet volledig zelfstandig functioneren. Het lukt nog onvoldoende deze groep de kansen te geven die ze nodig hebben om een zelfstandig volwassen leven te leiden. De oorzaken hiervan zijn divers. Vaak is het fundament dat hiervoor in hun jonge jaren gelegd had moeten zijn niet sterk genoeg. De jongvolwassenen komen vaak uit arme gezinnen, hebben vaker gescheiden ouders of hebben minder vaak een (ondersteunend) netwerk en een rolmodel. Zij groeien op in een omgeving en cultuur waar armoede, gebrek aan perspectief of aan vertrouwen in de maatschappij de norm zijn. Nog voor zij aan hun schoolcarrière beginnen staan ze op een bijna onoverbrugbare achterstand ten opzichte van hun leeftijdsgenoten.

Wij willen dat de plek waar de wieg staat minder bepalend is voor de toekomst. Alle kinderen verdienen gelijke kansen om gezond en vitaal op te groeien en hun talenten ten volle te ontwikkelen. Voor het vergroten van gelijke kansen richten we ons daarom op het versterken van de basis op orde, waardoor meer kinderen opgroeien in een kansrijke omgeving. Een goede start in alle levensfasen van het kind en het wegnemen van belemmeringen op kansengelijkheid.

Concreet gaan we in 2023 hiermee beginnen door te onderzoeken hoe we onze jeugd nog meer kunnen stimuleren om zich optimaal te ontwikkelen, een gezonde leefstijl op te pakken en deel te nemen aan culturele voorzieningen. Verder gaan we samen met onze lokale coalitie, als 1 van de 45 voorlopersgemeenten in Nederland, de Rijke schooldag (door het Rijk omgedoopt tot "School en omgeving") op het basisonderwijs duurzaam vorm geven en oriënteren we ons op welke stappen we kunnen en moeten zetten in de leeftijdsgroep 12-18 en welke lokale coalitie(s) zich daarvoor willen inzetten. Ook draaien we een pilot om (toekomstige) ouders te stimuleren en ondersteunen om hun verantwoordelijkheid te nemen in de opvoeding voor een kansrijke start van hun kind(eren).

Activiteiten 2023	Omschrijving
Preventieagenda	Voortzetten en uitbreiden preventieagenda op dimensies positieve gezondheid en vitaliteit, waaronder de uitvoering van het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG).
Lokale coalitie "Rijke schooldag basisonderwijs / School en omgeving"	
Onderzoek naar haalbaarheid project "rijke schooldag voortgezet onderwijs"	
Huiskamerproject voortgezet onderwijs	
Versterken van de bieb op de voorschool, basisscholen en in het voortgezet onderwijs"	
Onderzoeken leesmotivatie	Onderzoeken hoe we samen met het onderwijs de leesmotivatie in het onderwijs kunnen stimuleren, o.a. door het project De schoolschrijver.
Onderzoek kansengelijkheid doorgang onderwijs	Onderzoek naar en het opstellen van een actieplan voor het bevorderen van kansengelijkheid in de doorgang van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs, samen met het onderwijs.
Uitvoeringsagenda verbeteren kwaliteit VVE opstellen en aanbevelingen implementeren	Project uitvoeringsagenda verbeteren kwaliteit VVE opstellen en aanbevelingen implementeren.
Familieschool STEP	
Opvoedondersteuning doorontwikkelen en inbedden	Pilotproject opvoedondersteuning doorontwikkelen en onderzoeken hoe dit regulier ingebed kan worden in 2024.
Doorontwikkeling IKC met IKC-partners	Integraal Kind Centrum (IKC) Project doorontwikkeling IKC met IKC-partners: visie, doelstellingen en het samenbrengen van verschillende initiatieven.
Onderzoeken en opzetten samenwerkingsstructuur 12-18 jarigen	

4.1.2.2. Overige opgaven

4.1.2.2.1. Uitvoering sociaal

Uitvoering sociaal

De activiteiten binnen het programma Sociaal en Vitaal Almelo leveren een bijdrage aan de activiteiten binnen Uitvoering Sociaal. Het vergroten van het zelfoplossend vermogen en de inspanningen op het gebied van bijvoorbeeld de wijkkamers, moeten leiden tot een verminderd beroep op ondersteuning, met name in de vorm van maatwerkvoorzieningen, in het sociaal domein. Juist vanwege deze wisselwerking zal vanuit het programma ook inzet worden gevraagd van medewerkers binnen Uitvoering Sociaal.

Voor Uitvoering Sociaal is verder van belang dat ingezet wordt op het zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten van voorzieningen in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet en zetten we in op een efficiënte en effectieve uitvoeringsorganisatie. Hierbij moet rekening worden gehouden met enkele landelijke hervormingen (Jeugdwet en Wmo) en blijven we zorgfraude door middel van scherp toezicht bestrijden. In het kader van jeugdhulp moeten kinderen zelf een mentor kunnen kiezen en meer gebruik kunnen maken van de betekenisvolle rol van ervaringsdeskundigen.
In vervolg op de doorbraakmethode willen we starten met een pilot tijdelijke huisvesting voor inwoners Almelo in nood. Met het tijdelijk kunnen huisvesten van inwoners in nood, kan het beroep op zwaardere vormen van ondersteuning door het sociaal domein worden voorkomen. Ook vinden wij het belangrijk dat al onze inwoners, onder andere door het voortzetten van het minimabeleid, gebruik kunnen maken van sport, kunst en cultuur en zetten we in op behoud en ontwikkeling van culturele verenigingen en instellingen.

Sommige projecten zijn gestart vanuit het programma en hebben daar zo hun waarde bewezen, dat ze structureel in de lijn worden voortgezet. Dat geldt voor de projecten Nu niet Zwanger, Kansrijke Start en het Jonge moederwerk. En ook voor de aanpak laaggeletterdheid.
Verder zetten wij structureel een aantal lijnprojecten door die zich bewezen hebben als positieve impuls voor onze inwoners, te weten Almelo on Ice, FestivAlmelo en het Schuldenlab. En intensiveren wij de ondersteuning van activiteiten voor mantelzorgers en buurtbemiddeling.

Ook binnen Uitvoering Sociaal zijn er de komende jaren nog verschillende ontwikkelingen voorzien. Afhankelijk van de ontwikkeling beoordelen wij of een programmatische aanpak noodzakelijk of gewenst is en kunnen activiteiten aan het Programma Sociaal en Vitaal worden toegevoegd.

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal en vitaal	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	400	
Jaar 2024	400	
Jaar 2025	400	
Jaar 2026	400	
Totaal	**1.600**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Programmamiddelen

Voor het uitvoeren van het programma Sociaal en vitaal is jaarlijks 400.000 euro beschikbaar. De incidentele programmamiddelen zijn voor vier jaar beschikbaar gesteld. De werkelijke uitputting kan gedurende de periode 2023-2026 plaatsvinden.

Voor de uitgaven zal nog een concrete raming met de daaraan gekoppelde projecten en/of activiteiten gemaakt worden. Dit zal worden verwerkt in het programmaplan dat eind 2023 zal worden opgesteld.

Overige middelen

Sociaal en vitaal

Naast de programmamiddelen is er voor Sociaal en Vitaal een bedrag van 1 miljoen euro structureel per jaar beschikbaar.

Vanuit het programma Sociaal en Vitaal Almelo richten we ons specifiek op kwetsbare inwoners waarbij we aandacht besteden aan meerdere aspecten van gezondheid, zoals dagelijks functioneren, mentaal welbevinden, zingeving , kwaliteit van leven, meedoen en lichaamsfuncties. Hierbij gaat het zowel om kwetsbare ouderen als om psychisch kwetsbare inwoners. We zetten de komende jaren extra in op bijvoorbeeld mantelzorg en buurtbemiddeling.
Ook willen wij dat de plek waar kinderen geboren worden en de omgeving en vriendjes die ze hebben, minder bepalend zijn voor hun toekomst. Alle kinderen verdienen gelijke kansen om gezond en vitaal op te groeien en hun talenten ten volle te ontwikkelen. Daarom blijven we activiteiten voor onze jeugd ondersteunen zoals FestivAlmelo en Almelo on Ice.

4.1.3 Programma Zorg en veiligheid

Iedereen in Almelo moet kunnen meedoen aan onze samenleving. We gaan uit van de eigen kracht van inwoners, maar er is ook een groep inwoners die het niet alleen redt. Daarom biedt de gemeente hen passende ondersteuning. Ook vanuit het perspectief van veiligheid is dat van groot belang. Deze groep betreft vaak kwetsbare mensen, die mogelijk een risico vormen voor zichzelf, hun omgeving en de openbare orde en veiligheid. Deze problematieken kunnen er bovendien voor zorgen dat deze mensen kwetsbaarder zijn om slachtoffer te worden van misbruik, uitbuiting of te vervallen in (ondermijnende) criminaliteit. Om de zorg voor kwetsbare mensen en hun omgeving blijvend te verbeteren en bijbehorende veiligheidsproblematiek aan te pakken, is er een intensieve samenwerking nodig tussen zorgprofessionals en hun veiligheidspartners.

Binnen het programma Zorg en Veiligheid is er specifiek aandacht voor kwetsbare jongeren die dreigen af te glijden richting criminaliteit en/of ondermijning. Een sluitende en integrale aanpak Jongeren en Veiligheid moet de risico's hierop verkleinen. En daar waar het zich al voordoet, voorkomen dat jongeren verder afglijden en waar mogelijk ze een weg bieden naar een veilige omgeving.

4.1.3.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.3.1.1. Zorg en Veiligheid

Strategisch doel:

De verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein verder verstevigen zodat kwetsbare inwoners met problemen op het snijvlak van zorg en veiligheid meer passende hulp krijgen.

Toelichting

De afgelopen jaren is ingezet op een intensievere samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid om passende zorg te (blijven) bieden aan kwetsbare inwoners. Nu de verschillende partners elkaar steeds beter weten te vinden, elkaar steeds beter begrijpen en steviger met elkaar verbonden zijn, is er behoefte aan een vervolgaanpak om vooral de met elkaar geconstateerde structurele knelpunten aan te pakken.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Specifieke aandacht voor kwetsbare personen met zorgproblemen en veiligheidsrisico's	We willen de domeinen zorg en veiligheid versterken door nog intensiever met elkaar samen te werken aan concrete zorg- en veiligheidsvraagstukken. Er zijn al veel stappen gezet, maar we willen in de komende jaren deze synergie van zorg en veiligheid verder uitbouwen. We willen weten waar we het over hebben: in aantallen, naar wijken, naar soort problematiek. Als we meer weten kunnen we analyseren wat goed gaat en wat beter kan. We willen specifieker interventies ontwikkelen bij risico's door 'personen met verward gedrag'. Gaat het over mensen met bepaalde psychische stoornissen, verslaving, persoonlijkheidsstoornissen? Gaat het om beïnvloedbaar gedrag en wat kunnen professionals in de keten dan aan interventies inzetten? Zijn die interventies voorhanden of moeten we die nog organiseren? De analyse gaat ons helpen aan oplossingsrichtingen die we uitwerken in opdrachten en projecten. Tevens stimuleren we de structurele samenwerking tussen de partijen. Er zal een periodieke afstemming plaatsvinden met de geestelijke gezondheidszorg (GGZ), woningcorporaties, politie en justitie over een effectieve aanpak van de maatschappelijke opgaven binnen zorg en veiligheid. Informatiedeling, verantwoordelijkheden en het maken van samenwerkingsafspraken zijn daarin belangrijke bespreekpunten.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Effectieve en beter passende zorg voor kwetsbare personen met zorgproblemen en veiligheidsrisico's.	Almelo blijft inzetten op de persoonsgebonden aanpak van kwetsbare personen die ondersteuning nodig hebben, zoals slachtoffers van mensenhandel, uitbuiting of personen met verward gedrag. Hierbij werken we per casus samen met relevante partners, zoals de politie, zorg- en hulpverleningsinstanties en woningcorporaties. Door multidisciplinaire samenwerking te stimuleren en faciliteren tussen de betrokken organisaties én met behulp van een integraal op de persoon toegesneden (mix van) interventie(s) proberen we te voorkomen dat (kwetsbare) mensen overlastgevend- of crimineel gedrag vertonen. Dit betreft met name een kleine groep mensen die veel overlast veroorzaakt en vaak te maken heeft met meervoudige en complexe problemen, zoals psychiatrische klachten, verslaving of een verstandelijke beperking. Daarnaast zijn er vaak problemen op andere leefgebieden, zoals schulden en woonruimte. Voor deze personen werkt het generieke aanbod aan interventies niet of onvoldoende, waardoor er in dit soort situaties buiten de gebaande paden dient te worden getreden om tot een oplossing te komen. Dit vraagt om goede samenwerking tussen ketenpartners, waarbij gemeenschappelijke doelen essentieel zijn. Hoe complex en ingewikkeld de casuïstiek ook is, er dient gezamenlijk gekeken te worden naar wat nodig is om vervolgens afspraken te maken over wat kan en wie wat doet. Dit kan ook betekenen dat organisaties open dienen te staan voor het geven van zorg en aandacht aan personen die mogelijk (net) niet bij hun doelgroep of focus passen. Om dit te realiseren is een sterke regie door de gemeente nodig. De gemeente wil voor deze casussen een sluitende aanpak creëren, door nauwer samen te werken met ketenpartners. Zowel het sociaal- als het veiligheidsdomein hebben hier een belangrijke rol. De oplossingen voor veel problematiek op het vlak van openbare orde en veiligheid zitten namelijk in de samenwerking tussen beide domeinen. Ook zullen we samen met de betrokken partners nieuwe interventies ontwikkelen, organiseren en inzetten. Te denken valt aan aanvullend beleid voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid, gezamenlijke inkoop met het Zorgkantoor, afstemming met de GGZ-instellingen over wachtlijsten en het beddentekort en uitbreiding van streettriage.
Starten met de pilot Wijk-GGD'er	We willen in Almelo starten met een pilot voor de wijk-GGD'er, als aanvulling op het wijkteam en bemoeizorg. De wijk-GGD'er werkt op het snijvlak van veiligheid en zorg en verbindt deze domeinen, zodat maatwerk mogelijk wordt. De Wijk-GGD'er is gespecialiseerd in outreachend werken en in een vroeg stadium bepaalt de wijk-GGD'er samen met (zorg)ketenpartners welke aanpak en zorg iemand nodig heeft. Zo willen wij zorgwekkend gedrag vroegtijdig en adequaat aanpakken om erger te voorkomen. In andere gemeenten die hiermee hebben geëxperimenteerd, worden met de wijk-GGD'er goede resultaten bereikt.

4.1.3.1.2. Jeugd en Veiligheid

Strategisch doel:

(Kwetsbare) jongeren in Almelo veilig laten opgroeien en de risico's op afglijden naar criminaliteit verkleinen. Hiermee willen we realiseren dat de jongeren in de toekomst een mooie basis vormt voor het DNA van Almelo.

Toelichting

Het klinkt als een cliché; 'Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst'. Maar dit cliché geldt als basis voor het belang van een goede aanpak voor het thema Jongeren en Veiligheid. De jeugd bepaalt namelijk niet alleen voor een deel het huidige DNA van de stad, maar voor een belangrijk deel ook het toekomstige DNA. Het is dus van belang dat jeugd in onze gemeente veilig kan opgroeien en zich op allerlei vlakken kan ontwikkelen, zowel thuis, op school als binnen een sociaal netwerk. Gelukkig gaat het met veel jongeren goed, maar zoals in iedere gemeente kent ook Almelo een groep kwetsbare jongeren. Voor deze groep geldt dat het niet vanzelfsprekend voor ze is om veilig te kunnen opgroeien en zich niet automatisch kunnen ontwikkelen zoals ze dat zouden willen. Als gevolg hiervan kunnen verschillende problemen ontstaan, variërend van lichte zorgen over hun eigen ontwikkeling en (vrije)tijdsbesteding tot meervoudige (sociale) problematiek. Hierdoor kunnen problemen ontstaan, zoals uitval op school, overlast op straat en afglijden naar (ondermijnende) criminaliteit. Dat laatste kan onder andere ontstaan door het ontbreken van een sociale basis, maar ook doordat kwetsbare jongeren zich aansluiten bij een overlastgevende- of criminele jeugdgroep, vanuit het gevoel ergens bij te willen horen. Daarbij zijn kwetsbare jongeren een makkelijk doelwit voor criminelen om ze te gebruiken voor criminele activiteiten.

(Groepen) jongeren die overlast veroorzaken of criminele activiteiten uitvoeren hebben een negatieve invloed op het woonplezier en de veiligheidsbeleving van inwoners.
Hoewel deze jongeren veel overlast en ook criminaliteit veroorzaken, zijn zij naast dader, vaak ook slachtoffer. Deze jongeren zijn kwetsbaarder door problemen thuis, op school of mogelijk door gedrags- of verslavingsproblemen. Deze problematiek vraagt om een integrale aanpak met een goede verbinding tussen het sociaal- en veiligheidsdomein.
Binnen de aanpak ligt de focus op preventie, maar er is ook aandacht voor zorg en repressie. Een aanpak die zich richt op het individu in de groep, maar ook op het individu op school, werk en thuis, bij sport en uitgaan. Bij de aanpak jeugdoverlast en -criminaliteit willen we door middel van vroegsignalering onze (kwetsbare) jeugdigen in kaart brengen en monitoren. Daarnaast willen we ons zicht op jeugdgroepen verder verbeteren. Door meer en beter zicht te hebben aan de voorkant, willen we het verder afglijden van risicojongeren vroegtijdig voorkomen, samen met onze partners in de keten.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Uitvoeren fenomenenonderzoek	Om inhoud te geven aan de aanpak Jongeren en Veiligheid is het van belang een goed beeld te krijgen van de aard en omvang van de problematiek. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de risicofactoren voor kwetsbare jongeren op basis waarvan ze dreigen af te glijden, de plekken en omvang van jeugdgroepen en een analyse van kwetsbare jongeren in de gemeente. Dit willen wij laten onderzoeken door een deskundige op het gebied van kwetsbare jongeren in relatie tot veiligheid.
Preventieve aanpak kwetsbare jongeren	Allereerst willen we zoveel mogelijk voorkomen dat jongeren afglijden richting criminaliteit en ondermijning. Dat betekent enerzijds dat jongeren inzicht moeten krijgen in de risico's die horen bij verschillende thema's op het gebied van criminaliteit en ondermijning. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om informatie over digitale criminaliteit (zoals geldezels, sexting), drugs, wapens, polarisatie en/of seksuele intimidatie.

Activiteiten 2023	Omschrijving
	Anderzijds gaat het om het weerbaar maken van jongeren om de verleidingen te weerstaan om zich richting criminaliteit te begeven. Dat kan bijvoorbeeld door thema's als groepsdruk bespreekbaar te maken. We geven preventie op verschillende manieren vorm. Zo wordt themagericht voorlichting gegeven aan de jongeren. Bureau Halt biedt hiervoor bijvoorbeeld een lesprogramma op maat. Maar ook de Risk Factory in Enschede voorziet in een themagericht lesaanbod, zowel voor groep 8 als de tweede klas van het voortgezet onderwijs. Daarnaast vindt preventie plaats door aan te sluiten bij landelijke en regionale voorlichtingscampagnes. Ook onze jongerenwerkers hebben een preventieve functie. Door dichtbij en benaderbaar te zijn, kunnen zij problemen voorkomen en vroegtijdig ingrijpen. *Polarisatie* Voor het (preventief) aanpakken en tegengaan van polarisatie en radicalisering volgt de gemeente Almelo een zogeheten 'tweesporenbeleid'. Enerzijds wordt ingezet op 'preventie' en anderzijds op vroegsignalering. In samenspraak met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) zal een gepaste 'routekaart' worden opgesteld die een adequate koers bepaalt en een handelingsperspectief biedt voor de gemeente Almelo. De gemeente zal in samenwerking met het onderwijs diverse weerbaarheidstrainingen gaan aanbieden op Almelose middelbare scholen. Deze weerbaarheidstrainingen zullen, in beginsel, worden gehouden voor docenten en leerlingen door de ROR (Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering) in samenwerking met SSV (Stichting School en Veiligheid). *Seksuele intimidatie* In 2022 is het plan van aanpak seksuele intimidatie door het college vastgesteld. Het doel van het plan is om de veiligheid en daardoor de veiligheidsgevoelens van (jonge) vrouwen en de LHBTIQ+ gemeenschap te verbeteren in Almelo. We geven komende jaren uitvoering aan dit plan waarbij we ook best practices en oplossingen zullen uitwisselen met andere gemeenten. Het programma Veilige Steden – geïnitieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en wetenschap (OCW) - ondersteunt gemeenten om de openbare ruimte veiliger te maken voor vrouwen en meisjes. De nadruk binnen Veilige Steden ligt op veiligheid in de openbare ruimte en het uitgaan. De gemeente Almelo is vanaf 2022 bij dit programma aangesloten en zal bij de aanpak van seksuele intimidatie ondersteund worden door Regioplan.
Vroegsignalering	Om te voorkomen dat jongeren afglijden richting criminaliteit en ondermijning is het van belang dat signalen van kwetsbare jongeren in een vroeg stadium worden gezien en herkend, zodat vroegtijdig interventies kunnen plaatsvinden. Soms is een enkel signaal nog niet zorgelijk, maar een combinatie van signalen wel. Het is van belang dat betrokken partijen, zoals gemeente, politie, jongerenwerkers en scholen

Activiteiten 2023	Omschrijving
	met elkaar samenwerken om die signalen goed in beeld te krijgen om te bepalen welke interventies wenselijk zijn om te voorkomen dat deze kwetsbare jongeren (verder) afglijden. Om dit te realiseren is er een vroegsignaleringsoverleg gestart. Samenwerkings- en procesafspraken worden vastgelegd in een convenant tussen betrokken partijen. Met name van belang is dat het werkproces voor iedereen duidelijk en bekend is. Op het moment dat jongeren in beeld zijn bij het strafrecht worden ze besproken in het Justitieel Overleg Risicojongeren. Daarnaast is er een Wijk Jongeren Overleg, waar bijvoorbeeld (groepen) jongeren worden besproken die overlast veroorzaken in een wijk of bij een winkelcentrum. En jongeren waar vanuit school zorgen over zijn worden in de Zorg Advies Teams besproken. Van belang is dat het duidelijk is wanneer iemand waar wordt besproken.
Gerichte interventies	We blijven interventies opstarten die waarde hebben om de risico's voor jongeren die afglijden te beperken. De interventies vinden plaats op gebieds-, groeps-, en individueel niveau. Deels vinden de interventies plaats in het voorliggende veld; jongerenwerkers, jeugdagenten en jeugdboa's maken bijvoorbeeld contact met de jongeren, bespreken wat er leeft onder jongeren, faciliteren activiteiten en corrigeren waar nodig. Verder worden interventies afgestemd in de hiervoor benoemde overleggen. Interventies kunnen zowel zorg als straf betreffen of een combinatie daarvan. Voorbeelden van interventies zijn een gesprek met of brief aan ouders, inzet jongerenwerkers, een Forza- of Basta traject[1] of interventie vanuit Bureau Halt. Op het moment er sprake is van een groep jongeren die overlast veroorzaakt en wellicht al richting criminaliteit beweegt is het mogelijk een aparte groepsaanpak af te spreken. Hiervoor is een landelijk format ontwikkeld met een zeven-stappen-model. Interventies in de groepsaanpak kunnen zowel gericht zijn op de groep als op de individuen, zoals ondersteuning van een jongere/gezin vanuit het wijkteam. *(voetnoot 1: Forza- en Basta trajecten zijn effectieve jeugdinterventies om te voorkomen dat jeugdigen delict gedrag ontwikkelen of herhalen)*
Borging, monitoren, evalueren	Om te zorgen dat de aanpak en de interventies effectief zijn moeten ze worden geborgd in diverse betrokken organisatie, waarbij het van belang is dat er duidelijke afspraken zijn wie de regie voert. Daarnaast worden de aanpak/interventies gemonitord en bijgestuurd waar nodig. Dat vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de regievoerder en in de daarvoor bepaalde overleggen. Op het moment dat er een groepsaanpak wordt afgesproken zijn daarin ook evaluatiemomenten aangegeven. Om de voortgang van de totale sluitende aanpak te monitoren zal een kerngroep Jongeren en Veiligheid periodiek bijeenkomen. Deze kerngroep legt verantwoording af aan de Stuurgroep Zorg en Veiligheid. De op- en afschaling van de jongerenproblematiek vindt plaats op basis van het Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) model.

Wat mag het kosten?

Programma Zorg en veiligheid	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	400	
Jaar 2024	400	
Jaar 2025	400	
Jaar 2026	400	
Totaal	**1.600**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Programmamiddelen

Voor het uitvoeren van het programma Zorg en veiligheid is jaarlijks 400.000 euro beschikbaar. De incidentele programmamiddelen zijn voor vier jaar beschikbaar gesteld. De werkelijke uitputting kan gedurende de periode 2023-2026 plaatsvinden.

Voor de uitgaven zal nog een concrete raming met de daaraan gekoppelde projecten en/of activiteiten gemaakt worden. Dit zal worden verwerkt in het programmaplan dat eind 2023 zal worden opgesteld.

Overige middelen

Pilot Wijk-GDD'er

Wij starten met een pilot van drie jaar voor de Wijk-GGD'er. Dit als aanvulling op het wijkteam en bemoeizorg. De Wijk-GGD'er is een sociaal verpleegkundige die gespecialiseerd is in outreachend werken en het vroegtijdig signaleren en verwijzen van mensen met psychische problematiek. Dat houdt in dat contact gezocht wordt met inwoners zonder dat zij zelf een hulpvraag hebben geformuleerd. De komende 3 jaar is jaarlijks 175.000 euro beschikbaar voor de pilot.

4.1.4 Programma Economie en arbeidsmarkt

Almelo is met een ruim 43.000 arbeidsplaatsen een banenmotor van Twente. De economie wordt gedragen door tal van grote en kleinere bedrijven in diverse sectoren: de innovatieve maakindustrie, hightech, de zorg en dienstverlening. Groei (in werkgelegenheid) vind vooral plaats in de maakindustrie/hightech en logistiek. De detailhandel, horeca en vrijetijdseconomie hebben last (gehad) van corona. Dit effect landt vooral in de binnenstad waar we een uitdaging hebben om die levendig en aantrekkelijk te houden. Daarnaast zien we een paar grote ontwikkelingen die impact hebben of gaan hebben op de sociaal economische toekomst van Almelo en Twente: het groeiende tekort op de arbeidsmarkt; ingrijpende transities op gebied van duurzaamheid, klimaat en energie; de versnelde digitalisering en de schaarser wordende ruimte. De Twenteboard werkt aan het versterken van de brede economie in Twente: hierbij staan innovatiekracht, voldoende banen, gezondheid, duurzaamheid, kansengelijkheid en kansen voor jongeren naast elkaar: brede welvaart is het centrale doel.

Met het programma Economie en arbeidsmarkt zetten we in op een economische structuurversterking van Almelo door te werken aan:

- Het versterken van het profiel van Almelo in de (sub)regio.
- Het versterken en behouden van een aantrekkelijk ondernemersklimaat.
- Het verbeteren van de match op de arbeidsmarkt.
- Het vergroten van de meerwaarde van Almelo Waterstad.

Graag gaan we de komende periode samen met de stad, ondernemers en organisaties, het programma verder uitwerken en aanscherpen.

4.1.4.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.4.1.1. Sterke regionale positie

Strategisch doel:

Almelo heeft een meer herkenbaar en onderscheidend profiel in de groene technologische topregio Twente.

Toelichting

Twente ambieert een toonaangevende groene technologische topregio. De Twenteboard (samenwerking van overheden, bedrijfsleven en onderwijs/kennisinstellingen in Twente) wil met een gedragen economische agenda, talent, bedrijven en kapitaal in Twente samenbrengen. Met als doel het versterken van de sociaal economische structuur van Twente.

De kracht van de Twentse industrie is de techniek en die is volop aanwezig in Almelo. De ligging, multimodale bereikbaarheid en een locatie voor grootschalige bedrijvigheid draagt bij aan de Almelose en Twentse economische structuur.

Almelo is de derde stad van Twente. Samenwerking en belangenbehartiging in Twente is essentieel om de maatschappelijke doelen van de stad en die van Twente te realiseren. Voor de economische ontwikkeling van Almelo en Twente zijn de regionale samenwerking via de Twenteboard en investeringsagenda's zoals de Agenda van Twente en de Regiodeal Twente belangrijk. Er ligt een grote verstedelijkingsopgave op het gebied van wonen en werken voor de drie Twentse steden. Almelo neemt hier een belangrijk aandeel in zoals ook is verwoord in de provinciale omgevingsvisie.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Ontwikkelen van een economische visie	Het opstellen van een richting bepalend document voor de ruimtelijke opgaven op het gebied van werken en wonen in Almelo binnen de Twentse context.
Lobby economische dossiers	

4.1.4.1.2. Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Strategisch doel:

Het versterken en behouden van een aantrekkelijk ondernemersklimaat/ behoud en verbetering top 10 positie MKB-vriendelijkste steden.

Toelichting

Bieden van ruimte voor groei

Een grote opgave is het bieden van ruimte voor (groei van) bedrijvigheid. De gemeente Almelo telt in totaal 19 bedrijventerreinen. De terreinen hebben een netto uitgegeven oppervlakte van ongeveer 581 hectare (bron: IBIS 2022). De bedrijventerreinen zijn volop in bedrijf. De leegstand is in 2022 circa 1,4% en dat is fors lager dan een gezonde frictieleegstand van 5%. Met andere woorden: we kunnen op dit moment onze ondernemers niet faciliteren in hun vraag naar (uitbreidings)ruimte en dat zet de aantrekkelijkheid van ons ondernemersklimaat onder druk.

Bovendien weten we dat voor de periode 2023 tot en met 2035 de lokale ondernemers op bedrijventerreinen een geprognosticeerde uitbreidingsbehoefte hebben van 40,6 (scenario laag) tot 47,6 hectare (scenario hoog). Het zijn aantallen die ook in andere gemeenten aan lokale vraag in kaart is gebracht.
Dit betekent dat naast de ontwikkeling van XL-2 ook onderzoek gedaan moet worden naar mogelijke nieuwe werklocaties voor lokale MKB bedrijven. En dat we moeten onderzoeken of/op welke wijze de ruimte op de huidige terreinen efficiënter gebruikt kan worden. Hiertoe gaan we een ruimtelijke visie op bedrijventerreinen opstellen (zie ook programma Stedelijke ontwikkeling).

Tegelijkertijd zullen we samen met het bedrijfsleven moeten onderzoeken hoe we voor de toekomst de ruimte intensiever kunnen gaan gebruiken. Herstructurering, revitalisering en verduurzaming zijn hierbij belangrijk.

Het vervolgproces van XL-2 (bij positieve besluitvorming in de raad najaar 2022) wordt opgepakt vanuit het programma Stedelijke ontwikkeling.

Dienstverlening en samenwerking met bedrijven/Ondernemersloket

Almelo kent een krachtig bedrijfsleven en wordt gezien als een aantrekkelijke plek om te ondernemen. De investering in het Ondernemersloket betaalt zich uit: de binding met het bedrijfsleven is versterkt en heeft geleid tot een hogere waardering van het ondernemersklimaat en de gemeentelijke dienstverlening. De ambitie is om de dienstverlening aan en samenwerking met het bedrijfsleven via het Ondernemersloket verder uit te bouwen.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Herzien programmeringsafspraken	In 2023 worden de programmeringsafspraken tussen de 14 Twentse gemeenten herzien. Provincie Overijssel laat eveneens de marktbehoefte onderzoeken en dat mondt uit in een nieuwe programmeringsovereenkomst. Met afspraken over de verdeling en kwaliteitsversterking van bestaande bedrijventerreinen.
Onderzoek nieuwe werklocaties en efficiënter gebruik huidige terreinen	Een uitgevoerd lokaal behoefte-onderzoek is de basis om op zoek te gaan naar mogelijke nieuwe werklocaties. Dit wordt opgepakt in het spoor van stedelijke ontwikkeling.
revitalisering en verduurzaming	Aanjagen en ondersteunen van plannen en initiatieven op gebied van energie, klimaat, digitalisering/automatisering en vitaliteit bij bedrijven op de werklocaties.
Uitwerken planontwikkeling	In 2023 zetten we volop in op de planontwikkeling van XL Businesspark 2,

Activiteiten 2023	Omschrijving
XL Businesspark 2	afhankelijk van de besluitvorming door de gemeenteraad in het najaar van 2022. Dit wordt verder meegenomen in het programma Stedelijke ontwikkeling.
Opzetten klankbordgroep ondernemers	In kaart brengen van behoeftes en ontvangen van feedback.
Organiseren netwerkbijeenkomsten	Faciliteren en soms organiseren (met partners) van sessies over verschillende thema's (circulariteit, week van de ondernemer)
Onderzoeken no-risk polis	Onderzoeken of op pilotbasis een no-risk polis aangeboden kan worden ter beperking van het risico voor ondernemers bij de inzet van ongezien talent.

4.1.4.1.3. Almelo bindt en boeit talent op alle niveaus

Strategisch doel:

Een betere match tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt/ Werkgevers zijn beter in staat om geschikt personeel te vinden/ het ongezien talent in Almelo (onbenut arbeidspotentieel) wordt beter benut.

Toelichting

Een grote uitdaging op economisch gebied is het tekort op de arbeidsmarkt in vooral de hightech/maakindustrie, logistiek, zorg en horeca. Om talent aan te trekken en te behouden zetten we in op een woningbouwopgave met aantrekkelijke huizen voor de midden- en hogere klasse. Er zijn daarnaast al veel goede initiatieven waarbij onderwijs, bedrijfsleven en gemeente samenwerken die voortgezet moeten worden. We moeten een Almelose arbeidsmarktstrategie ontwikkelen die aansluit op de regionale aanpak vanuit de Twenteboard. In de strijd/concurrentie om talent zouden we een uniek, spraakmakend arrangement kunnen ontwikkelen met bedrijfsleven, grote instellingen en overheid.

De toenemende krapte op de arbeidsmarkt biedt ook kansen voor Almeloërs om werk te vinden. Het is van groot belang om het arbeidspotentieel van Almeloërs te herkennen en vervolgens op een zorgvuldige manier te benutten. Niet alleen in Almelo zelf, maar ook in breder regioverband. In 2023 zetten we daarom onder andere in op het faciliteren van om-, her- en bijscholen naar kansrijke sectoren.

Ook werken we aan het verder uitrollen van een Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en doen we mee aan regionale programma's. Met het streven naar LLO werken we regionaal samen aan het verstevigen van een leercultuur voor mens en organisatie. We ontwikkelen een regionaal programma waarin we ons richten op twee doelen:

a. Versterken van (bestaande) netwerken en structuren. Bijvoorbeeld door het inrichten van op innovatie gerichte 'learning communities', waarin breed het aanbod in Twente promoten bij professionals. Het Leerwerkloket dient als centraal info- en adviespunt;
b. Het inzetten van communicatiecampagnes, zodat inwoners, bedrijven en (onderwijs-)instellingen bewust zijn van vraag en aanbod.

We blijven in 2023 werkzoekenden en werkenden actief benaderen en helpen om gebruik te maken van het scholingsfonds Twents Fonds voor Vakmanschap. Op deze manier hebben Almeloërs meer kans op werk en kunnen er makkelijker stappen gemaakt worden van de ene naar de andere beroepssector door werknemers die hun baan dreigen te verliezen. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt in bepaalde sectoren is dit extra relevant.

Vanuit het Twents Huis van de Logistiek worden in 2023 nieuwe werkfittrajecten uitgevoerd met als resultaat dat mensen vanuit de bijstand in de logistiek aan het werk kunnen. Daarnaast zijn er de jaarlijkse evenementen zoals de 'week van de logistiek' (om scholieren te interesseren), een marketingcampagne en een platform waar men zich kan oriënteren op werken in de logistiek (indelogistiek.nl).

Activiteiten 2023	Omschrijving
Gezamenlijk nieuw arrangement ontwikkelen	Stimuleren, aanjagen verbindingen tussen onderwijs en werkgevers (bijvoorbeeld via concept innovatiehub).
Ontwikkelen Almelose arbeidsmarkt strategie	Een strategie die aansluit op de regionale aanpak gericht op het aantrekken en behouden van talent.
Ondersteunen van projecten en initiatieven	Bijvoorbeeld Ontdek Hightech Almelo, de hightech academy, het innovatieplatform Heracles, het Young Professionals netwerk.
Verstevigen samenwerking MBO onderwijs	Het versterken van de gezamenlijke belangen in het bieden van onderwijs dat aansluit bij behoefte van ondernemers en aan inwoners mogelijkheid biedt dichtbij huis te werken aan de eigen kansen.
Faciliteren en aanjagen van samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven	Een fysieke ontmoetingsplek in Almelo voor ondernemers en studenten (een Ondernemershuis) is het onderzoeken waard.
Leven Lang Ontwikkelen	Samenwerken aan het verstevigen van een leercultuur voor mens en organisatie.
Twents Huis van de Logistiek	Doorontwikkeling van het concept en fysieke loket
Twents Fonds voor Vakmanschap	Helpen en benaderen van werkzoekenden en werkenden om gebruik te maken van het scholingsfonds.

4.1.4.1.4. Vergroten van de economische meerwaarde van Almelo Waterstad

Strategisch doel:

Het aantrekkelijker maken van de stad door het water beter te ontsluiten en te verbinden aan het werken en recreëren in Almelo. / Het vergroten van de bekendheid van Almelo als echte waterstad.

Toelichting

Water speelt bij alles in Almelo een belangrijke rol. Het is een belangrijk element bij de ontwikkeling van de stad. Water maakt de stad voor inwoners en bezoekers. Niet alleen de recreanten op het water vermaken zich, ook vanaf de kant en kades vergroot water de aantrekkingskracht. Water draagt bij aan de structuurversterking van de stad en het economisch klimaat voor de binnenstad. Er is al veel geïnvesteerd de afgelopen jaren. Het is belangrijk de komende jaren, samen met onze partners als de provincie en het waterschap, en ook met de inwoners en ondernemers, Almelo waterstad verder te ontwikkelen.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Ontwikkelen van een sterke recreatie-infrastructuur	
Faciliteren van diverse commerciële/ recreatieve diensten	
Binden van partners aan het (investerings)voorstel Fase I, het bevaarbaar maken van het Almelo-Nordhornkanaal	
Mogelijkheden wonen op water meenemen in nog op te stellen ontwikkelvisie Spoorzone	
Ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma samen met de partners	

Wat mag het kosten?

Programma Economie en arbeidsmarkt	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	400	
Jaar 2024	400	
Jaar 2025	400	
Jaar 2026	400	
Totaal	**1.600**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Programmamiddelen

Voor het uitvoeren van het programma Economie en participatie is jaarlijks 400.000 euro beschikbaar. De incidentele programmamiddelen zijn voor vier jaar beschikbaar gesteld. De werkelijke uitputting kan gedurende de periode 2023-2026 plaatsvinden.

Voor de uitgaven zal nog een concrete raming met de daaraan gekoppelde projecten en/of activiteiten gemaakt worden. Dit zal worden verwerkt in het programmaplan dat in het eerste kwartaal aan de raad wordt aangeboden.

We alloceren in ieder geval middelen aan onderstaande projecten en/of activiteiten:

- Opstellen economische visie
- BiZ vorming /samenwerking
- Onderzoek herstructurering
- Ondernemersloket / communicatie en marketing
- Strategie arbeidsmarkt
- Twents Huis van de Logistiek
- Projecten partners talent
- Uitwerking en uitvoering programma waterstad
- Ondersteunen en aanjagen initiatieven partners
- Bevaarbaar maken kanaal Almelo-Nordhorn fase 1

4.1.5 Programma Klimaat en milieu

In het coalitieakkoord "Bouwen aan kansen voor iedereen" staat voor Klimaat en milieu dat de verduurzaming van Almelo een grote en complexe opgave is. De innovaties op het gebied van de energietransitie gaan snel. We willen hierop inspelen en actief aan bijdragen.

4.1.5.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.5.1.1. Energiebesparing, duurzame energie opwek en opslag bebouwde omgeving

Strategisch doel:

Wij willen inwoners en eigenaren van panden ondersteunen om meer energie te besparen en om energiestress te beperken.

Toelichting

Door meer energie te besparen, hoeft er minder energie opgewekt te worden. Almelo heeft ruim 33.000 woningen en 5.000 andere gebouwen. Al deze gebouwen zullen verduurzaamd moeten worden naar uiteindelijk label A(++). De woningcorporaties zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun eigen woningen (gemiddeld label B in 2028). Een megaklus waar gezamenlijke afspraken over gemaakt moeten worden. Daarnaast is de andere helft van de woningen in Almelo koopwoning. Al die woningeigenaren zullen aan de slag moeten om hun huis te verduurzamen. Datzelfde geldt voor eigenaren van maatschappelijk vastgoed en bedrijfspanden ook zullen hun panden moeten verduurzamen.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Plan van aanpak inclusieve energietransitie uit de startblokken	Energiebesparing wordt telkens belangrijker, mede vanwege het stijgen van de energielasten. Met als gevolg dat huishoudens te maken krijgen met energiestress. Hiervoor is vorig jaar een plan van aanpak inclusieve energietransitie ontwikkeld zodat alle huishoudens mee kunnen doen met verduurzamen. Het plan bevat een nadere beschrijving van de barrières en de instrumenten die als hefboom kunnen dienen. Een arbeidsintensieve, deels individuele aanpak om woningeigenaren te bewegen om in actie te komen. Het plan van aanpak wordt verder uitgewerkt tot een concrete uitvoeringsagenda.
Bewustwording en advisering van inwoners	Energiebesparing is grofweg in te delen in drie hoofdonderdelen: 1. Gedrag (10-15 % besparing mogelijk) 2. Kleine energiebesparende maatregelen (10-15 % besparing mogelijk) 3. Grote energiebesparende maatregelen (30-50% besparing mogelijk) Door algemene voorlichting via onder andere het energieloket en door energiefixers en energie wooncoaches proberen we inwoners inzicht te geven in hun gedrag en de mogelijkheden om energie te besparen. Maar ook door bouwadviseurs en energie wooncoaches wordt geprobeerd inwoners te stimuleren om hun eigen huis te verduurzamen. In het algemeen levert het verduurzamen op termijn een positief rendement op. Inwoners zullen door op maat gemaakte adviezen worden voorgelicht. De groep inwoners die in een slecht geïsoleerd huis wonen en die een laag inkomen heeft zal zoveel mogelijk ontzorgd worden.
Plan van aanpak opstellen voor het Nationaal Isolatie programma	Het kabinet wil naast de vele (11) regelingen die er al zijn ook een nationaal isolatieprogramma opzetten om de isolatie van woningen te versnellen. Voor deelname in het Nationaal isolatieprogramma wordt een

Activiteiten 2023	Omschrijving
	plan van aanpak opgesteld.
Plan opstellen voor verduurzaming eigen vastgoed	Het Rijk heeft duidelijke doelen gesteld t.a.v. de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Dit zullen we actief stimuleren via onder andere de diverse nationale subsidiemogelijkheden. Ook onze eigen vastgoedvoorraad van ruim 100 aan te pakken panden moet uiteindelijk van het aardgas af. Hiervoor zal team Vastgoed een plan van aanpak opstellen.
Lokale initiatieven faciliteren	Lokale initiatieven, bijvoorbeeld gezamenlijk energiebesparende materialen inkopen, worden zoveel mogelijk gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd.
Lobby voortzetten richting Rijk samen met Enschede en Hengelo en G40	Het verduurzamen van alle woningen is een mega operatie. Woningcorporaties moeten sneller hun verantwoordelijkheid pakken. Particuliere woningeigenaren hebben vaak een afwachtende houding. Een grote drempel voor deze groep is de financiering. Om vaart te maken met de energietransitie is veel tijd en geld nodig. Het Rijk biedt veel middelen via verschillende regelingen met verschillende voorwaarden. Wij lobbyen voor meer vrijheid om middelen in te zetten waar het nodig is.
Scholenproject, project Junior energiecoaches en Adviseurs van de toekomst	Jongeren hebben de toekomst! Wij zullen daarom jongeren betrekken bij de energietransitie. Door het scholenproject, junior energiecoach en adviseurs van de toekomst worden jongeren actief betrokken bij de energietransitie.

Strategisch doel:

Er wordt in 2026 meer duurzame energie opgewekt en opgeslagen waarbij de lusten en lasten zoveel mogelijk verdeeld worden.

Toelichting

Om Almelo van duurzame energie te voorzien, is het stimuleren van de opwek en opslag van (duurzame) energie belangrijk. Hierbij gaat het voornamelijk om windenergie en zonne-energie. In Almelo is de komende jaren sprake van netcongestie. Een andere wijze van opslag kan een tussentijdse oplossing zijn maar kan innovatie juist ook aanjagen. Daarnaast draagt het bij aan een stabielere energievoorziening. In de komende jaren zal er steeds meer overgeschakeld worden op elektriciteit, die ook duurzaam opgewekt moet worden. Daarnaast draagt een goede verhouding tussen opwekking van duurzame energie uit zonne-energie (40%) en windenergie (60%) bij aan een stabielere energievoorziening.

We moeten samen met het bedrijfsleven experimenteren op het gebied van lokale slimme energienetwerken en energieopslag (denk aan batterijen of waterstof) om te kijken hoe we komende jaren de netcongestie het hoofd kunnen bieden. De energietransitie moet geen spaak in het wiel worden voor de economie in Almelo maar juist een stimulans. Bovendien willen we lokaal eigenaarschap stimuleren en faciliteren.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Zon op kleine daken	Energie die men zelf opwekt en gebruikt hoeft niet elders opgewekt te worden of daar vandaan te komen. Daarom gaan we particuliere eigenaren en eigenaren van kleine bedrijfspanden stimuleren om zonnepanelen op hun dak te leggen.
Energie opslag	We stimuleren en faciliteren initiatieven die betrekking hebben op energieopslag, zoals bijvoorbeeld de Waterstofhub.
Lokaal eigenaarschap stimuleren en faciliteren	De Duurzame energieladder is in het najaar van 2022 herzien. Lokaal eigenaarschap is hierin steviger verankerd. Randvoorwaarden voor lokaal eigenaarschap worden bij projecten duurzame energie opwek gehanteerd. Het streven is naar minimaal 50% lokaal eigendom bij duurzame energieprojecten.
Lobby inzake netcongestie	Door netcongestie kan in de komende periode op grote daken geen zonne-energie worden opgewekt. Onze inzet is dat we bij de netbeheerders lobbyen om op een innovatieve wijze ruimte te creëren.
Verkennen mogelijkheden energie opwek door windturbines in de Noordflank	Samen met Twenterand, Tubbergen en de provincie verkennen we de realisatie van windturbines in de Noordflank. Lokaal eigenaarschap is één van de onderwerpen die expliciet aan de orde komt.
Project Duurzaamheidsroute A35	Rijkswaterstaat en de gemeenten langs de A35 verkennen de mogelijkheden van zonnepanelen langs de weg. Voor Almelo kijken we specifiek naar het deel langs XL businesspark langs het talud.
Opstellen Regionale Energiestrategie Twente [RES] 2.0	Samen met andere Twentse gemeenten en andere stakeholders is de RES 1.0 opgesteld. Deze wordt in RES 2.0 Twente nader geconcretiseerd en zal in juni ter vaststelling door de gemeenteraad worden voorgelegd.

4.1.5.1.2. Warmtetransitie

Strategisch doel:

In 2026 zijn er meer woningen aardgasvrij [ready]. Samen met de inwoners en bedrijven/instellingen/ woningcorporaties zetten we stappen om dit te realiseren.

Toelichting

De warmtevoorziening is een belangrijk onderdeel van de energietransitie. Uiteindelijk gaan alle gebouwen van het aardgas af. Om dit te bereiken moet er voor elk gebouw dat nu nog gebruik maakt van aardgas een alternatief komen. In de Transitievisie warmte (TVW) 2020 is hier al een voorzet voor gemaakt, deze dient tenminste elke 5 jaar geactualiseerd te worden. Hierin wordt een doorkijk gegeven naar wat de mogelijke alternatieven kunnen zijn voor Almelo. Om in 2050 allemaal van het aardgas te zijn moet een standaard aanpak komen waar vanaf 2026 mee gewerkt kan worden. De wijkaanpakken voor Aalderinkshoek, Windmolenbroek en Bornsestraat zullen helpen om in 2026 tot zo'n standaard aanpak te komen. Aalderinkshoek is aangewezen als proeftuin aardgasvrije wijken (PAW) en zal als voorbeeld dienen voor andere wijken.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Herziening transitievisie warmte 2020	Tenminste elke vijf jaar dient de transitievisie warmte te worden geactualiseerd. Nieuwe ontwikkelingen op gebied van techniek maar ook stadsontwikkeling (Spoorzone) worden meegenomen. We nemen de nieuwe energiekaart van de netbeheerders hierin mee. Deze is opgesteld om met een grotere zekerheid te kunnen zeggen welke beschikbare warmtebronnen waar gebruikt kunnen worden en waar er bijvoorbeeld een individuele warmte oplossing nodig is.
Proeftuin Aardgasvrije wijk (PAW) Aalderinkshoek	Voor een deel van Aalderinkshoek is een subsidie Proeftuin Aardgasvrije wijken ontvangen voor het realiseren van een alternatief voor warmte. De eerste contouren voor een mogelijk bronnet in een deel van de wijk Aalderinkshoek zijn bekend en worden uitgewerkt tot een schetsontwerp en vervolgens een voorlopig ontwerp en zal uiteindelijk eind 2023 begin 2024 leiden tot een wijkuitvoeringsplan. In dit proces werken we nauw samen met inwoners, drie woningcorporaties, het waterschap en Cogas.
Windmolenbroek aardgasvrij [ready]	Een deel van Windmolenbroek is in de transitievisie warmte 2020 aangewezen als gebied met de ambitie om in 2030 aardgasvrij [ready] te zijn. In dit deel van Windmolenbroek gaat het vooral om veel particulier woningbezit. Om deze eigenaren te helpen met verduurzamen van hun huis zal naast het onderzoeken van een warmtealternatief vooral de focus liggen op het aardgasvrij [ready] maken van de woningen. Denk hierbij vooral aan het isoleren van woningen om de warmtevraag naar beneden te brengen.
Bedrijventerrein Bornsestraat	Er is al een onderzoek gedaan met kengetallen over de mogelijkheden om de warmte vanuit Urenco te gebruiken voor het verwarmen van het bedrijventerrein. De volgende stap in het traject is een intentieverklaring tussen de bedrijven en de gemeente en om onderzoek te doen naar de business case.

4.1.5.1.3. Circulaire economie

Strategisch doel:

Wij willen samen met bedrijven en inwoners zoveel mogelijk het gebruik van primaire grondstoffen beperken**.**

Toelichting

De komende jaren krijgt circulariteit steeds meer aandacht. Primaire grondstoffen raken op en dat kan belemmerend werken voor bedrijven en inwoners. We moeten op zoek naar een andere manier van denken en doen. In een circulaire economie worden zo min mogelijk nieuwe grondstoffen gebruikt en wordt er geen afval geproduceerd. Nationaal zijn de ambities reeds vastgesteld: In 2030 het gebruik van primaire grondstoffen met 50% verminderen en in 2050 volledig circulair zijn. Ook voor de gemeente ligt hier een belangrijke taak.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Visie circulariteit opstellen	Om als gemeente aan te geven hoe we denken over circulariteit is het van belang om een visiedocument op te stellen.
Circulariteit met gezond verstand opnemen bij aanbesteding en inkopen	Mede door de schaarste aan grondstoffen zal circulariteit in aanbestedingen een steeds groter aandachtspunt worden.
Bedrijven inspireren en faciliteren om voorbereid te zijn op circulaire aanbestedingen	Er zijn nu al een aantal Almelose bedrijven die circulariteit hoog in hun vaandel hebben staan (onder andere Obimex, Sekisui, Riwald, Colpro, Plegt Vos). Samen met deze bedrijven wordt geprobeerd ook andere Almelose bedrijven te enthousiasmeren en te stimuleren om meer circulair te denken en te doen.

4.1.5.2. Overige opgaven

4.1.5.2.1. Klimaatadaptatie en biodiversiteit

Klimaatadaptatie en biodiversiteit

- In 2021 is de Almelose Klimaatadaptatie strategie (AKAS) door de gemeenteraad vastgesteld. De bijbehorende uitvoeringsagenda wordt vanaf 2023 verder opgepakt.
- Klimaatbestendigheid, biodiversiteit en het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte zijn elementen die elkaar versterken en in samenhang worden opgepakt.
- Voor het versterken van de biodiversiteit, waarin ook het ecologisch beheer van de parken betrokken wordt én ten behoeve van de klimaatadaptatie wordt gewerkt aan een plan voor natuur en biodiversiteit in en om de stad; het 'Natuur voor elkaar' plan.
- Bij onderhoudsprojecten in de openbare ruimte wordt standaard gekeken of meer functioneel groen en klimaatadaptieve wijze van regenwater afvoer mogelijk is.
  Bij de volgende projecten zal in 2023 hier substantieel aandacht voor zijn:
    - H.R. Holstlaan fase 2
    - Ondergrondse blauwe ader 3 (OBA 3)
    - Busstation centrum
- De stimuleringsregeling "Doe eens Groen!" wordt aangepast zodat ook voor geveltuintjes subsidie beschikbaar wordt gesteld.
- Particulieren, instellingen en bedrijven worden door middel van de publiekscampagne "Doe eens groen!" gestimuleerd om stenen te verwijderen en groen en bomen te planten. Tegelijkertijd worden zij gestimuleerd om groene daken en/of gevels aan te brengen.
- Jaarlijks wordt het regenwater van circa 1 hectare aan daken afgekoppeld van het vuilwater rioleringsstelsel, in het kader van duurzaamheid (scheiden schoon en vuil water), beperking neerslagoverlast en vasthouden water voordat het op open water wordt afgevoerd.
- Klimaatadaptatie en biodiversiteit initiatieven uit de stad worden indien mogelijk gestimuleerd.
- Almelo doet ook in 2023 mee aan het NK Tegelwippen.

4.1.5.2.2. Stimuleren verwijderen asbestdaken

Stimuleren verwijderen van asbestdaken

In overleg met de Omgevingsdienst Twente wordt in 2023 bekeken welke mogelijkheden er zijn om het verwijderen van asbestdaken te stimuleren.

Wat mag het kosten?

Programma Klimaat en milieu	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	400	
Jaar 2024	400	
Jaar 2025	400	
Jaar 2026	400	
Totaal	**1.600**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Programmamiddelen

Voor het uitvoeren van het programma Klimaat en milieu is jaarlijks 400.000 euro beschikbaar. De incidentele programmamiddelen zijn voor vier jaar beschikbaar gesteld. De werkelijke uitputting kan gedurende de periode 2023-2026 plaatsvinden.

Voor de uitgaven zal nog een concrete raming met de daaraan gekoppelde projecten en/of activiteiten gemaakt worden. Dit zal worden verwerkt in het programmaplan dat eind 2023 zal worden opgesteld.

Overige middelen

Personeel

De Raad voor het openbaar bestuur (ROB) heeft een onderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord (intensivering van de ambitie van het Rijk is niet meegenomen) voor een gemeente als Almelo tussen de 15 en 23 fte bedragen. De huidige bezetting van 3 fte (exclusief programmamanager en ondersteuning) is nu al veel te krap. In het regeerakkoord van het kabinet zijn vanaf 2023 jaarlijks oplopende bedragen opgenomen voor de uitvoeringskosten voor de energietransitie. Op dit moment wordt er landelijk gewerkt aan de uitwerking van een specifieke uitkering (SPUK) gekoppeld aan een resultaatverplichting. De gelden die beschikbaar worden gesteld vanuit het Rijk zullen geheel ten goede moeten komen aan het programma Klimaat en milieu om de complexe opgave te realiseren

4.1.6 Leefbare wijken en dorpen

Almelo is een levendige en vitale stad waar het volgens inwoners en ondernemers fijn wonen, werken en verblijven is. Voor de komende jaren ligt er een belangrijke opgave om de leefbaarheid van de buurten, wijken en dorpen op peil te houden en te verbeteren.

De dorpen, wijken en buurten vervullen allemaal een eigen rol in het stedelijk weefsel van de stad. Ze zijn allemaal uniek en de opgaven verschillen per wijk en dorp. Alle wijken krijgen daarom aandacht maar er kunnen en mogen verschillen zijn in de inzet en aanpak in de verschillende dorpen en wijken. Op die manier sluiten we het beste aan bij de dynamiek, identiteit en uitdagingen van het dorp of de wijk. Specifieke aandacht is er voor Kerkelanden, Ossenkoppelerhoek, de Riet, Sluitersveld en het Nieuwstraatkwartier. In de wijkanalyses die in 2022 zijn opgesteld, is per wijk en dorp aangegeven welke thema's er spelen zoals eenzaamheid, (verkeers)veiligheid, klimaat en veerkracht. Deze wijkanalyses zijn de basis voor de op te stellen integrale wijkopgaven.

Op basis van de wijkopgaven gaan we vanuit een visie op de wijk/dorp planmatig werken aan een aanpak waarmee we de leefbaarheid in de wijken en dorpen op peil houden en verbeteren. Hierbij gaat het om het behalen van resultaten in de wijken en dorpen vanuit de vraag en de belevingswereld van de inwoner.

Centraal staat het vergroten van de betrokkenheid van de inwoners waarmee zij zelf bijdragen aan de verbetering en leefbaarheid van hun wijk of dorp. Dit doen we door een aanpak 'van onderop'. Door samen met inwoners te werken aan het behalen van resultaten in hun wijk of dorp werken we aan het versterken van het vertrouwen. Bovendien krijgt de gemeente zo een 'gezicht' in de wijk.

Om de leefbaarheid op peil te houden en om de problemen in de wijken en dorpen robuust aan te pakken zetten we de komende jaren in op doorontwikkeling van het wijkgericht werken. De afgelopen jaren heeft het team wijkregie al een ontwikkeling doorgemaakt van een team van stadsdeelcoördinatoren naar een team van wijkregisseurs maar we zijn er nog niet. De wijkregisseur blijft onder andere de schakel tussen inwoners, gemeente en andere organisaties in de wijken of dorpen. Daarnaast heeft de wijkregisseur ook een rol als regisseur van de integrale wijkopgave. De doorontwikkeling zit vooral in de laatste rol.

De ontwikkelingen in de leefbaarheid in de wijken en dorpen willen we monitoren. Hiervoor gebruiken we het wijkkompas. Bij het opstellen van de wijkanalyses is gebleken dat de urgentiescores die in het wijkkompas zijn opgenomen, de meeste informatie in één oogopslag opleveren. Deze urgentiescores ontwikkelen we in 2023 verder zodat het wijkkompas een goede indicator wordt voor de verschillende aspecten van de leefbaarheid.

4.1.6.1. Meerjarige programmaopgaven

4.1.6.1.1. Vergroten betrokkenheid eigen wijk

Strategisch doel:

Vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen wijk.

Activiteiten 2023	Omschrijving
Stimuleren en faciliteren van bewoners-initiatieven	Ook in 2023 ondersteunen we bewonersinitiatieven. Dit kunnen initiatieven zijn die betrekking hebben op alleen een straat of buurt dan wel een initiatief dat van belang is voor een hele wijk of dorp of voor de hele stad. We helpen initiatiefnemers met advies, kennis, het werven van vrijwilligers om het initiatief te realiseren, het creëren van draagvlak in de buurt, met materiaal of met geld.
Opzetten online platform bewoners-initiatieven	We willen bewoners op een laagdrempelige wijze betrekken bij het besteden van een deel van de wijkbudgetten. Hiervoor zetten we in 2023 een online platform voor bewonersinitiatieven op. Op dit platform geven we inwoners de kans om

Activiteiten 2023	Omschrijving
	hun bewonersinitiatief beter bekend te maken, vrijwilligers te werven alsook de kans om mee te bepalen in en bij te dragen aan hun eigen wijk of dorp. We zoeken hierbij naar goede voorbeelden van andere gemeenten.
Opstellen richtlijnen besteding wijkbudgetten	We passen op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren de richtlijnen aan voor de besteding van de wijkbudgetten door de wijkregisseur. Dit doen we in het eerste kwartaal van 2023. We onderzoeken daarbij op welke wijze we de inwoners daarin meer kunnen betrekken.
Onderzoek wijkraden / wijkplatforms	Samenhangend met het geven van een grotere invloed van de inwoner op de besteding van de wijkbudgetten is de vraag 'welke inwoners bepalen waar het wijkbudget aan uitgegeven wordt in de wijk'. Hiervoor gaan we in 2023 onderzoek doen naar de (doorontwikkeling van) de wijkraden/wijkplatforms. We kijken hierbij ook of en hoe wijkraden een goede afspiegeling van de wijk of het dorp kunnen zijn. Maatwerk staat hierbij voorop.
Aanpak van onderop	In de vorige raadsperiode is met het programma Nieuwstraatkwartier de nodige ervaring opgedaan met een 'aanpak van onderop'. We gaan hierbij uit van de talenten en kwaliteiten die in een wijk aanwezig zijn. We starten vanuit wat er al is en bouwen dit verder uit vanuit de prioriteiten van de wijk. Deze manier van werken bestendigen we in het Nieuwstraatkwartier en rollen we de komende jaren uit over de stad te beginnen bij de prioritaire wijken Ossenkoppelerhoek en Kerkelanden. Een dergelijke aanpak vraagt om samenwerking met verschillende partners zoals woningcorporaties en welzijnswerk.

4.1.6.1.2. Verbeteren leefbaarheid

Strategisch doel:

Verbeteren van de leefbaarheid in heel Almelo

Activiteiten 2023	Omschrijving
Realiseren van een wijkaccommodatie voor elke wijk of dorp	Het college wil investeren in de leefbaarheid in de wijken, buurten en dorpen. Belangrijk hierbij is dat er een plek voor ontmoeting is, met als uitgangspunt dat iedere wijk een eigen wijkaccommodatie heeft. Dit heeft een directe relatie met het lopende onderzoek naar de wijkaccommodaties in Almelo op het gebied van beheer, activiteiten en subsidie, alsook op het onderzoek naar de huisvesting van de sociale wijkteams. Doelstelling is om de wijkaccommodaties maximaal in te zetten en te benutten in het kader van het wijkgericht werken. In 2022 is in de eerste fase van het onderzoek de huidige situatie in kaart gebracht. Er is onder andere naar voren gekomen dat er geen (duidelijke) visie ligt over wat wij als gemeente verstaan onder een wijkaccommodatie. Met het coalitieakkoord zijn hier kaders voor aangegeven. Deze kaders vormen de basis voor de uitwerking en besluitvorming voor de toekomstige inzet, beheer en exploitatie van de wijkaccommodaties oftewel onderzocht wordt hoe de 'toekomstige situatie' moet zijn. De huisvesting van de sociale wijkteams wordt in dit onderzoek meegenomen. Het streven is om eind 2022 te besluiten: • Welke accommodaties in de wijken / dorpen worden als wijkaccommodatie aangemerkt.

Activiteiten 2023	Omschrijving
	• Hoe gaat de financiering / subsidiëring over deze wijkaccommodaties verdeeld worden en welke de randvoorwaarden horen hierbij. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel het vastgoed, de huisvesting en de activiteiten. • Het takenpakket per wijkaccommodatie in relatie tot een afwegingskader (welke activiteiten tegen welk huurtarief mogen plaatsvinden in de wijkaccommodatie) In 2023 wordt gestart met de implementatie van de uitkomsten.
Voldoende goede speel- en sportvoorzieningen	We continueren de uitvoering van de kwaliteitsslag speelvoorzieningen. De kwaliteitsslag is gericht op een evenredige verdeling van de speelvoorzieningen in de gemeente en de kwaliteit van de speeltoestellen op orde te brengen. De kwaliteitsslag wordt medio 2023 afgerond. Om de kwaliteit op orde te houden wordt jaarlijks krediet aangevraagd, om speeltoestellen en/of -plekken die versleten of kapot zijn tijdig te kunnen vervangen. In 2023 evalueren we het beleid voor speelvoorzieningen en onderzoeken dit nog goed aansluit bij de vraag en de belevingswereld van onze inwoners en kinderen. Ook continueren we de uitvoering van het plan "Sporten en bewegen in de openbare ruimte" om een beweegvriendelijke openbare ruimte te creëren (voor de ongeorganiseerde sporter). De uitvoering is medio 2023 gereed. Daarnaast wordt een onderzoek uitgevoerd naar de skatevoorzieningen in Almelo, naar aanleiding van een advies en burgerinitiatief van de jongerenraad. Doel van het onderzoek is te bepalen op welke wijze de behoefte aan skatevoorzieningen ingevuld kan worden.
Realiseren van een schone/verzorgde omgeving en verhogen onderhoudsniveau openbare ruimte	Het college zet in op het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte. In 2022 zijn hiervoor al de eerste stappen gezet. Het effect hiervan wordt geleidelijk zichtbaar, zoals een hogere kwaliteit van water en de watergangen, straatmeubilair en verkeersborden en in de wijken meer onkruidbestrijding op verhardingen, meer opruimen van zwerfafval en aanpak van aandachtsplekken. In de komende periode wordt een voorstel uitgewerkt voor verdere verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte. De financiële effecten hiervan worden betrokken bij de perspectiefnota 2023, en verder.
Betere toegankelijkheid	In samenspraak met stakeholders wordt een aanpak (beleidslijn) uitgewerkt voor een toegankelijke openbare ruimte, naar voorbeeld van andere gemeenten. De uitkomsten en daarvoor benodigde middelen worden betrokken bij de actualisatie van de nota kapitaalgoederen in het voorjaar van 2024.
Gevaarlijke verkeerssituaties ***Onderzoek en aanpak***	We actualiseren in de komende periode de mobiliteitsvisie en brengen per wijk de plekken in beeld die gevaarlijk zijn en/of waar inwoners de situatie als onveilig ervaren. Op basis hiervan stellen we een mobiliteitsplan en een uitvoeringsprogramma op, dat inzicht geeft in de benodigde investeringen. De uitkomsten worden tevens betrokken bij actualisatie van de nota kapitaalgoederen, voorjaar 2024 en de begroting 2025 en verder.
Minder werkloosheid	We gaan de focus leggen op het bouwen van een infrastructuur gericht

Activiteiten 2023	Omschrijving
	op maximale ontwikkeling van mensen, door zowel bestaande voorzieningen aan elkaar te verbinden als uit te bouwen met onze partners binnen onderwijs en het Almelose werkgeversnetwerk. We willen extra investeren in een integrale aanpak op 5 leefgebieden om, zowel preventief als curatief, het huidige arbeidspotentieel beter en duurzaam te kunnen benutten, beginnend bij de leeftijdsgroep van 18-27. Dit in combinatie met kwetsbare jongeren met een indicatie banenafspraak. Daar valt op dit moment de meeste winst te behalen, zowel in financieel opzicht als in welbevinden en mee kunnen doen. Later willen we dit uitbreiden naar meerdere doelgroepen, vanuit een betaalbare infrastructuur en samenwerking op basis van eigenaarschap

4.1.6.1.3. Versterken wijkgericht werken

Strategisch doel:

Versterken van het wijkgericht werken

Activiteiten 2023	Omschrijving
Opstellen en uitvoeren integrale wijkopgaven	In 2022 zijn, samen met woningcorporaties Beter Wonen en Sint Joseph, wijkanalyses gemaakt. Voor elke wijk en voor elk dorp is in deze analyse aangegeven waar voor de betreffende wijk of dorp de speerpunten liggen. Deze wijkanalyses vormen de basis voor de wijkopgaven die we in 2023 samen met de woningcorporaties opstellen. Bij het opstellen van deze wijkopgaven worden zowel inwoners als andere stakeholders betrokken. Zo komen we tot een integrale aanpak per wijk waarbij wordt gewerkt aan het op peil houden en verbeteren van de leefbaarheid in de wijken en dorpen. Voor , tijdens en na het opstellen van de wijkopgaven zijn we aan de slag om te werken aan de opgaven binnen de verschillende wijken en dorpen.
Verbeteren van de integrale samenwerking in de wijken	Onze samenleving is een complex en veranderlijk netwerk, waarin mensen gelijk zijn en samenwerken centraal staat. De gemeente Almelo heeft niet op alle thema's vanzelfsprekend een trekkersrol om deze opgaven op te pakken. Steeds vaker laten we het initiatief en de uitvoering aan ons netwerk over. Bovendien willen we de inwoner meer centraal stellen. Bij nieuwe initiatieven ontstaan nieuwe netwerken en dus zoeken we voortdurend naar nieuwe relaties met inwoners, bedrijven en strategische partners. In het netwerk in de wijk of het dorp pakken verschillende partijen samen vraagstukken op. Ze zijn van elkaar afhankelijk en kunnen het vraagstuk alleen oplossen door onderling samen te werken. In 2023 willen we de samenwerking in de wijken verbeteren door goede netwerken op te zetten.

Wat mag het kosten?

Thema Leefbare wijken en dorpen	Beschikbaar	Werkelijk / Prognose
Jaar 2023	625	
Jaar 2024	625	
Jaar 2025	625	
Jaar 2026	625	
Totaal	**2.500**	**-**

Bedragen x 1.000 euro

Toelichting:

We sluiten aan bij de dynamiek van de wijken en dorpen. Daarom ontwikkelen we per wijk of dorp een op maat gemaakte aanpak. Dit bekent ook dat het geld wordt ingezet daar waar nodig. De ene wijk of dorp heeft immers meer uitdagingen dan de ander. Deze middelen worden ingezet voor het “laaghangend fruit” (dingen die inwoners belangrijk vinden en gemakkelijk te regelen zijn), het ondersteunen van bewonersinitiatieven en het uitvoeren van de opgaven uit de – in 2023 op te stellen – wijkopgaven. Verder is 50.000 euro budget benodigd voor wijkoverstijgende kosten, zoals buurtbemiddeling, het opstellen van de wijkopgaven en de doorontwikkeling van wijkregie.

4.1.7 Overige prioritaire opgaven

4.1.7.1. Overige prioritaire opgaven

Vloedbeltverbinding
De provincie Overijssel wil de Vloedbeltverbinding realiseren en zet in op een provinciaal inpassingsplan (PIP). In onze optiek een te zwaar instrument. Wij zijn het niet eens met de nut en noodzaak van de voorgestelde variant. Tevens heeft de Vloedbeltverbinding forse gevolgen voor doorstroming en de verkeersveiligheid aan de oostkant van Almelo en heeft het negatieve landschappelijke consequenties. Wij zijn daarom voorstander van de zogenoemde spoorvariant.

Afval
Wij gaan het afvalbeleidsplan/grondstoffenbeleid actualiseren op basis van de bestaande afspraken en de huidige kennis. Onderdeel daarvan is de nascheiding van restafval en PMD. De wens van nascheiding wordt daarna verder geoperationaliseerd.

Twence
Almelo is aandeelhouder van Twence Holding BV. De Almelose gemeenteraad heeft in 2015 bij motie besloten niet langer eigenaar te willen zijn van dit bedrijf. Sindsdien werken opeenvolgende colleges aan de verkoop van onze aandelen Twence. Wij constateren dat er verschil van inzicht is over de verkoop van de aandelen tussen enerzijds D66 en anderzijds VVD, LAS en CDA. Afgesproken is dat het dossier Twence als een vrije kwestie wordt gezien. Duurzaamheidsinitiatieven op het gebied van warmte benaderen wij op een zakelijke manier vanuit het belang voor onze inwoners.

Megastallen
Aan het vestigen van nieuwe megastallen verlenen wij geen medewerking, maar bestaande afspraken worden gerespecteerd.

Plattelandsontwikkeling
In het kader van plattelandsontwikkeling willen wij de werkzaamheden van de erfcoaches continueren.

Circulariteit
In 2030 moet het gebruik van primaire grondstoffen met 50% zijn verminderd en in 2050 moet het volledig circulair zijn. Ook voor de gemeente ligt hier een taak.
Uitgangspunt voor nieuw beleid is dit ‘met gezond verstand’ zo duurzaam en zo circulair mogelijk te doen.

Professioneel mediaplatform
Wij hebben het voornemen een professioneel mediaplatform te ondersteunen, bij voorkeur met een regionale scope. Een professioneel mediaplatform met de focus op Almelo om inwoners, bedrijven, bestuur en politiek te informeren over wat er in de samenleving leeft. Dit kan wellicht door samenwerking.

Omgevingswet
De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2023. Almelo is goed voorbereid. Wij kunnen aangesloten worden op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Het jaar 2022 staat in het teken van verdere voorbereiding op de invoering van de wet. De ontwikkeling van het omgevingsplan vraagt de komende jaren extra financiële middelen. De hoogte daarvan wordt nog uitgezocht.

Openbare orde en veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat de bestaande reguliere werkzaamheden op het terrein van openbare orde en veiligheid doorgaan om ondermijnende criminaliteit, digitale onveiligheid, illegale prostitutie, menselijke uitbuiting, huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan en aan te pakken. Werken aan de leefbaarheid en stedelijke ontwikkeling vraagt naast oplossingen ook verhoging van het budget om te kunnen handhaven op overlast gevende situaties, overbewoning en illegale kamerverhuur. Het budget voor capaciteit controle, toezicht en handhaving (openbare orde en veiligheid en toezicht en handhaving) wordt verhoogd.

Dierenwelzijn
De gemeente Almelo heeft een wettelijke taak met betrekking tot dierennoodhulp en dierenwelzijn. Deze wettelijke taak is uitbesteed aan de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (Dierenbescherming), regio Noordoost. Met hen is een basisarrangement afgesproken. Het basisarrangement omvat alle gezelschapsdieren. Hieronder wordt verstaan: alle dieren die primair voor gezelschap, sport of liefhebberij worden gehouden, niet zijnde dieren die primair voor veeteelt worden gehouden of in het wild levende dieren. Het basisarrangement bestaat uit een aantal prestatieafspraken:

1. Bereikbaarheid: de Dierenbescherming voorziet in een meldkamer Dierennoodhulp, die 24 uur per dag, 7 dagen per week telefonisch bereikbaar is.
2. Registratie van melding van vermiste dieren: het bijhouden van een deugdelijke registratie van alle inkomende (en uitgaande) dieren.
3. Registratie van melding van gevonden (gehouden) dieren: het bijhouden van een deugdelijke registratie van gevonden dieren.
4. Transport: indien een dier vervoerd dient te worden dan vindt dit plaats door een dierenambulance.
5. Veterinaire zorg: dit wordt verleend door personen die handelen conform de Wet dieren en het Besluit diergeneeskundigen. De dieren zullen alle wettelijk verplichte vaccinaties ontvangen. Indien nodig, wordt het dier door een dierenarts onderzocht en/of behandeld.
6. Opvang van gevonden dieren: er wordt zo veel mogelijk samengewerkt met dierenopvangcentra, die het kwaliteitskeurmerk ‘Erkend door de Nederlandse Vereniging tot bescherming van Dieren’ of ‘Keurmerk Dierenopvang van de stichting Dierkeur’ dragen.
7. Hereniging gevonden dier met eigenaar: er is een inspanningsverplichting om de eigenaar met het gevonden dier te herenigen.
8. Eigendomsoverdracht van gevonden dieren.

Op het gebied van dierenwelzijn, zijn de volgende prestaties van toepassing:

- Verwijderen van kadavers: het vervoeren van kadavers binnen de bebouwde kom en in het zicht vanaf de openbare weg naar een daartoe geschikte instantie.
- Dieren in het wild: het vervoer van zieke en/of gewonde, in het wild levende dieren binnen de Gemeentegrenzen naar een opvangcentrum (asiel) en/of zo nodig, naar een dierenarts.
- Huisontruiming: gedurende een ‘opslagtermijn’ van 13 weken zorg dragen voor opvang van achtergelaten gezelschapsdieren.

Parkeerbeleidsplan
Het parkeerbeleidsplan voor de binnenstad wordt aansluitend op de mobiliteitsvisie herzien.

Kernwinkelgebied afsluiten voor gemotoriseerd verkeer
Het kernwinkelgebied wordt in 2023 afgesloten voor gemotoriseerd verkeer met een actief camerasysteem.

4.2 Basisbegroting

4.2.1 Basisbegroting

De verplichte taakvelden en indicatoren uit het Besluit Begroting en Verantwoording vormen de basisbegroting. Deze opzet is stabiel voor een langere periode om zo de herkenbaarheid en herleidbaarheid in de planning en control documenten te vergroten.

De verplichte indicatoren zijn ook te vinden op waarstaatjegemeente.nl (kies bij gemeente 'Almelo' en bij vergelijken met '50.000-100.000' inwoners). Wij zijn bij de verplichte indicatoren afhankelijk van de publicatie op waarstaatjegemeente.nl. Dit kan betekenen dat wij gegevens over recente jaren soms nog beschikbaar hebben. Waarstaatjegemeente.nl biedt ook de cijfers van de burgerpeiling die we ieder jaar houden door middel van het Omnibuspanel. Deze zijn niet verplicht maar belangrijk om te kunnen beoordelen in hoeverre inwoners tevreden zijn over de gemeente, hun omgeving en eigen welzijn.

Bij financieel terugkijken vergelijken we de begroting 2023 met de begroting 2022 na vaststelling van de voorjaarsrapportage. Veel afwijkingen worden verklaard door toegepaste loon- en prijscompensatie en een gewijzigde omvang van kapitaallasten. Deze afwijkingen zullen wij niet nader toelichten, tenzij ze bepalend zijn voor het financiële beeld van het taakveld.

Bij financieel vooruitkijken geven we inzicht in de meerjarenraming per taakveld. Afwijkingen per jaarschijf lichten wij kort toe.

4.2.2 Bestuur en ondersteuning

Het hoofdtaakveld Bestuur en ondersteuning omvat alle taken van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning en dienstverlening hierbij door de gemeentelijke organisatie. Hiertoe behoren ook de algemene dekkingsmiddelen.

4.2.2.1. Vastgestelde nota's

Nota activabeleid 2022
Nota reserves en voorzieningen 2022
Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2021-2024
Nota Grond- en Vastgoedbeleid gemeente Almelo 2020
Kadernota governance 2015
Treasurystatuut 2016
Programma dienstverlening

4.2.2.2. Taakvelden

Taakveld
0.1 Bestuur Salarissen, pensioenen en vergoedingen raad, college B&W, rekenkamer en griffie. Bestuurlijke samenwerking zoals Regio en kennispunt Twente, Euregio, VNG. Accountantscontrole.
0.2 Burgerzaken Publieksdienst/KCC, zoals verstrekken paspoorten, rijbewijzen, uittreksels, etc. Organisatie verkiezingen en voltrekken huwelijken.
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden Beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen en gronden die de gemeente (al of niet tijdelijk) in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.

Taakveld
0.4 Overhead Loonkosten ondersteunende organisatie en management, ICT kosten, huisvesting, bestuursondersteuning, gereedschappen en voertuigen.
0.5 Treasury Financiering, dividenden en verhuur/pacht gronden.
0.61 OZB woningen Belasting eigendom woningen, heffing en waardering onroerende zaken. Bijdrage Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente (GBT).
0.62 OZB niet-woningen Belasting eigendom en gebruik bedrijven, heffing en waardering onroerende zaken.
0.63 Parkeerbelasting Opbrengsten parkeergarage, straat parkeren, parkeervergunningen, abonnementen, etc.
0.64 Belastingen overig Reclameopbrengsten, precariorechten en hondenbelasting.
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds Algemene uitkering gemeentefonds, rijksbijdrage via algemene uitkering voor decentralisaties (Jeugdzorg, Wmo en Participatie-wet), integratie-uitkering Wmo-oud en eventuele doeluitkeringen (bijvoorbeeld onderwijsachterstanden, cultuureducatie, huishoudelijke hulp toeslag).
0.8 Overige baten en lasten Nog functioneel toe te rekenen stelposten en taakstellende bezuinigingen, onvoorzien.
0.90 Vennootschapsbelasting (VpB) Het te betalen bedrag voor vennootschapsbelasting.
0.10 Mutaties reserves Storting en onttrekkingen aan algemene - en bestemmingsreserves.
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten Overschot of tekort ten opzichte van de begroting.

4.2.2.3. Indicatoren

Indicator	2023
Formatie Fte per 1.000 inwoners	11,0
Bezetting Fte per 1.000 inwoners	10,0
Apparaatskosten Kosten per inwoner	1.018
Externe inhuur Kosten als percentage van totale loonsom plus totale kosten inhuur externen	1,1%
Overhead Percentage van totale lasten	9,5%

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
0 Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	5.787	7.234	3.967
0.2 Burgerzaken	2.432	2.658	2.163
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	6.712	4.353	4.812
0.4 Overhead	32.252	29.115	35.443
0.5 Treasury	-225	351	-1.012
0.61 OZB woningen	702	759	808
0.62 OZB niet-woningen	124	97	92
0.63 Parkeerbelasting	86	42	43
0.64 Belastingen overig	383	335	202
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	10	-	-
0.8 Overige baten en lasten	341	2.014	6.637
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	53	100	100
Totaal lasten	**48.656**	**47.057**	**53.255**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
0 Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	-468	-	-
0.2 Burgerzaken	-1.097	-833	-740
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-6.736	-5.413	-5.018
0.4 Overhead	-3.784	-1.655	-4.094
0.5 Treasury	-10.149	-3.501	-2.730
0.61 OZB woningen	-10.583	-10.636	-10.874
0.62 OZB niet-woningen	-13.344	-13.662	-14.382
0.63 Parkeerbelasting	-1.432	-2.034	-1.694
0.64 Belastingen overig	-154	-194	-230
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-183.786	-188.019	-200.994
0.8 Overige baten en lasten	-467	-288	-276
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-
Totaal baten	**-232.000**	**-226.232**	**-241.033**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
0 Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	5.319	7.234	3.966
0.2 Burgerzaken	1.335	1.825	1.423
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-24	-1.060	-206
0.4 Overhead	28.468	27.460	31.349
0.5 Treasury	-10.374	-3.150	-3.742
0.61 OZB woningen	-9.881	-9.877	-10.065
0.62 OZB niet-woningen	-13.220	-13.565	-14.291
0.63 Parkeerbelasting	-1.346	-1.992	-1.650
0.64 Belastingen overig	229	141	-28
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-183.777	-188.019	-200.994
0.8 Overige baten en lasten	-126	1.727	6.361
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	53	100	100
Totaal saldo	**-183.345**	**-179.176**	**-187.777**

Bedragen x 1.000 euro

Reserves	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Storting reserves	23.117	15.442	**4.917**
Onttrekking reserves	-8.386	-8.479	**-2.489**
Saldo reserves	**14.731**	**6.963**	**2.429**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

0.1 Bestuur

Voor het beschermd wonen is Almelo de centrumgemeente. De uitgaven en (rijks-) inkomsten lopen via onze gemeente. Na afloop van het jaar vindt een eindafrekening plaats. Het saldo van uitgaven en inkomsten wordt verdeeld tussen Almelo en de vijf andere regiogemeenten. In 2022 wordt in totaal 3,19 miljoen euro uitbetaald aan de andere gemeenten. Dit verklaart het verschil in lasten op dit taakveld vrijwel geheel. Op het moment dat de eindafrekening over 2022 bekend is zal de begroting 2023 bij de tussentijdse rapportages worden gewijzigd.

0.2 Burgerzaken

De verwachte opbrengsten leges burgerzaken en de verwachte Rijksafdrachten zijn geactualiseerd. Als gevolg van een lager aantal reisdocumenten en rijbewijzen dat zal gaan verlopen, is er sprake van een daling van de legesopbrengsten. Hier staat een daling van de lasten tegenover, maar die daling compenseert het verlies aan inkomsten niet volledig. Verder was in 2022 incidenteel 250.000 euro beschikbaar gesteld om bouwdossiers te digitaliseren.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
Vanaf 2023 houden wij rekening met een stijging van de kosten voor verzekeringspremies met 100.000 euro. Het overige verschil aan de lastenkant wordt voornamelijk veroorzaakt door kapitaallasten. Voor de batenkant geldt dat bij de voorjaarsrapportage 2022 de incidentele verkoopopbrengsten van de verkoop het pand aan de Huttenweg 2 in de begroting 2022 zijn verwerkt. Dit verklaart een verschil van circa 355.000 euro. De resterende verschillen op dit taakveld worden voornamelijk verklaard door de indexatie van baten (huurinkomsten) en lasten.

0.4 Overhead
De hogere lasten in 2022 op dit taakveld worden met name verklaard door de bijstelling van de salarissen en sociale lasten op basis van de verwachte premieontwikkeling en de Cao voor gemeenteambtenaren. Verder zijn de kapitaallasten van bestaande investeringen en de stelposten voor kapitaallasten meerjarig doorgerekend.

In de begroting 2023 zijn een aantal autonome ontwikkelingen verwerkt op dit taakveld. De gemeente Almelo is eigenrisicodrager voor de regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor het risico van het eigenrisicodragerschap voor de WGA hebben wij een verzekering afgesloten. Vanaf 2023 is hiervoor een bedrag van 310.000 euro opgenomen. Een bedrag van 850.000 euro structureel is geraamd in verband met de prijsstijgingen van gas en de verwachte verhoging van de verzekeringspremies. In 2023 is 150.000 euro incidenteel beschikbaar gemaakt voor de implementatie van een nieuw financieel systeem.
Voor de centralisatie van huisvesting uitvoering fysiek is eerder reeds structureel 350.000 euro beschikbaar gesteld (RAAD-6996).

In deze begroting stelt het college een aantal intensiveringen voor die op taakveld 0.4. zijn verwerkt:
- 80.000 euro structureel voor websitebeheer www. almelo.nl
- 125.000 euro ten behoeve van extra capaciteit control
- 150.000 euro structureel voor branding en recruitment
- 170.000 euro voor 2023 en 2024 en vanaf 2025 90.000 euro voor young professionals financiën
- 250.000 euro voor versterking van de lobbyfunctie

Ook wordt vanaf 2023 een totaal werkbudget van in totaal 2 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld om de programma's effectief uit te voeren. In de meicirculaire 2021 zijn meerjarig middelen beschikbaar gesteld voor de Wet Open Overheid oplopend van 153.000 euro in 2022 naar 215.000 in het jaar 2025.

0.5 Treasury
De leningenportefeuille van opgenomen en uitgezette gelden is voor deze begroting geactualiseerd. De gemeentelijke liquiditeitspositie is in de afgelopen periode verbeterd, voornamelijk als gevolg van de verkoopresultaten van de grondexploitaties en de incidentele dividendopbrengst van Cogas in 2021. Dit maakt dat een tweetal leningen die in 2021 en 2022 zijn afgelost, niet opnieuw gefinancierd hoefden te worden. Ook in 2023 verwachten wij nog geen nieuwe langlopende leningen aan te hoeven trekken. Ten opzichte van de begroting 2022 (tot en met voorjaarsrapportage) leidt dit tot een rentevoordeel van ongeveer 600.000 euro.
De omslagrente waarmee de externe rentebaten en rentelasten wordt verdeeld over de taakvelden is 1,0%. Omdat deze omslagrente op dit moment hoger ligt dan het saldo van rentebaten en rentelasten, ontstaat er op het taakveld Treasury een renteresultaat. Het resterende verschil aan de lastenkant wordt hierdoor verklaard. Voor een nadere toelichting op de rentelasten en de doorverdeling daarvan verwijzen wij naar de paragraaf financiering.
Het verschil in baten wordt vrijwel volledig verklaard doordat er in de voorjaarsrapportage 2022 incidenteel hogere dividendontvangsten van de Bank Nederlandse Gemeenten (173.000 euro) en Twence (597.000 euro) zijn geraamd.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen
De OZB-opbrengsten worden jaarlijks aangepast aan de areaaluitbreiding en inflatie, waarbij rekening wordt gehouden met de waardestijging of -daling van het onroerend goed.

0.63 Parkeerbelasting
In het coalitieakkoord is opgenomen om het parkeerbeleid te verbeteren en hiervoor 300.000 euro per jaar beschikbaar te stellen. We vragen de ondernemers om hiervoor met plannen te komen. In deze begroting gaan wij ervan uit dat de parkeerinkomsten als gevolg hiervan 300.000 euro per jaar lager uitvallen. Verder zijn de parkeeropbrengsten structureel met 40.000 euro verlaagd. We zien een afname van het aantal parkeerabonnementen en tegoedkaarten. Als gevolg van corona hebben veel bedrijven abonnementen opgezegd en dit effect lijkt blijvend. Datzelfde geldt voor de tegoedkaarten die door de ondernemers in het centrum minder worden afgenomen.

0.64 Belastingen overig
De opbrengsten uit precariobelasting zijn met 25.000 euro verhoogd, conform de besluitvorming bij de perspectiefnota 2021.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
De algemene uitkering en de overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn verwerkt conform de meicirculaire 2022 (RAAD-7270).

0.8 Overige baten en lasten
Op dit taakveld zijn de reserveringen voor loon- en prijscompensatie, de mutaties op de behoedzaamheidsstelpost en de reserveringen uit de meicirculaire 2022 gemeentefonds verwerkt. In de begroting 2023 is op basis van de historische onderuitputting op kapitaallasten een stelpost onderuitputting kapitaallasten van 960.000 euro opgenomen.

Reserves
Zie 6.2.4 Overzicht reserves en voorzieningen

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	3.967	3.968	3.969	3.971
0.2 Burgerzaken	2.163	2.063	2.063	2.063
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.812	5.723	5.633	5.735
0.4 Overhead	35.443	35.598	34.754	34.790
0.5 Treasury	-1.012	-929	-602	-33
0.61 OZB woningen	808	828	847	866
0.62 OZB niet-woningen	92	94	96	98
0.63 Parkeerbelasting	43	44	44	44
0.64 Belastingen overig	202	205	209	213
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	6.637	14.110	18.972	26.135
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	100	100	100
Totaal lasten	**53.255**	**61.804**	**66.086**	**73.983**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	-	-	-
0.2 Burgerzaken	-740	-740	-740	-740
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-5.018	-5.018	-5.018	-5.018
0.4 Overhead	-4.094	-3.934	-3.752	-3.752
0.5 Treasury	-2.730	-2.728	-1.566	-1.564
0.61 OZB woningen	-10.874	-11.146	-11.424	-11.708
0.62 OZB niet-woningen	-14.382	-14.725	-15.074	-15.431
0.63 Parkeerbelasting	-1.694	-1.694	-1.694	-1.694
0.64 Belastingen overig	-230	-255	-255	-355
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-200.994	-210.041	-216.103	-204.728
0.8 Overige baten en lasten	-276	-264	-249	-240
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
Totaal baten	**-241.033**	**-250.545**	**-255.875**	**-245.230**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	3.966	3.968	3.969	3.971
0.2 Burgerzaken	1.423	1.323	1.323	1.323
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-206	705	615	717
0.4 Overhead	31.349	31.664	31.002	31.038
0.5 Treasury	-3.742	-3.657	-2.168	-1.597
0.61 OZB woningen	-10.065	-10.319	-10.577	-10.842
0.62 OZB niet-woningen	-14.291	-14.631	-14.978	-15.333
0.63 Parkeerbelasting	-1.650	-1.650	-1.650	-1.649
0.64 Belastingen overig	-28	-50	-46	-142
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-200.994	-210.041	-216.103	-204.728
0.8 Overige baten en lasten	6.361	13.846	18.723	25.895
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	100	100	100
Totaal saldo	**-187.777**	**-188.741**	**-189.789**	**-171.247**

Bedragen x 1.000 euro

Reserves	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Storting reserves	4.917	4.917	4.923	4.929
Onttrekking reserves	-2.489	-118	-118	-118
Saldo reserves	**2.429**	**4.800**	**4.806**	**4.811**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

0.2 Burgerzaken

In 2023 zullen de provinciale- en waterschapsverkiezingen worden gehouden, waarvoor in 2023 een bedrag van 250.000 euro is opgenomen. In 2024 zullen de Europese verkiezingen worden gehouden waarvoor 150.000 euro beschikbaar zal worden gesteld. In 2025 zal 150.000 euro beschikbaar worden gesteld voor de Tweede Kamer verkiezingen en in 2026 150.000 euro voor de gemeenteraadsverkiezingen.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden verklaard door het verloop van de kapitaallasten. Vanaf 2024 is een bedrag van 224.000 euro opgenomen ten behoeve van de investeringen in de nieuwbouw van het Sportpark/zwembad.

0.4 Overhead

In de meicirculaire 2021 zijn meerjarig middelen beschikbaar gesteld voor de Wet Open Overheid oplopend van 153.000 euro in 2022 naar 215.000 euro in het jaar 2025. Verder is er sprake van oplopende lasten in de meerjarenraming die worden verklaard door de jaarlijkse stelpost kapitaallasten ten behoeve van investeringen in informatisering en automatisering.

0.5 Treasury
Vanaf 2024 wordt herfinanciering van bestaande leningen weer noodzakelijk en zal er aanvullende financiering aangetrokken moeten worden voor investeringen in onder andere het zwembad en de Turfkade. Dit leidt tot oplopende rentelasten in de meerjarenraming. Hierdoor daalt het renteresultaat (verschil tussen het saldo van rentebaten en rentelasten en de doorberekende rente) op het taakveld Treasury. Het aflopen van het dividend van Cogas verklaart de afloop van de baten in de meerjarenraming. Vanaf 2024 zijn deze dividendopbrengsten structureel 1,16 miljoen euro lager.

0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen
Voor alle jaarschijven worden de OZB-opbrengsten geïndexeerd.

0.64 Belastingen overig
Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om de precariobelasting vanaf 2023 stapsgewijs te verhogen. Dit verklaart de oplopende baten in de meerjarenraming.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
De algemene uitkering en de overige uitkeringen uit het gemeentefonds zijn in de meerjarenraming aangepast conform de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Verder zijn vanaf 2024 de aanvullende middelen gemeentefonds (jeugd) geraamd voortkomend uit een onafhankelijk oordeel van de Commissie van Wijzen. Tot slot vervalt in 2024 de bijdrage op grond van de specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) van 550.000 euro.

0.8 Overige baten en lasten
Het verschil bij de lasten wordt hoofdzakelijk verklaard door reserveringen voor loon- en prijscompensatie, de stelposten voor areaaluitbreiding en nieuw beleid, mutaties in de behoedzaamheidsstelpost gemeentefonds en de inzet van de stelpost autonome ontwikkelingen sociaal domein.

Reserves
Zie 6.2.4 Overzicht reserves en voorzieningen

4.2.3 Veiligheid

Het hoofdtaakveld Veiligheid omvat het integrale veiligheidsbeleid waarin de gemeente een regierol vervult ten opzichte van politie, justitie, ketenpartners en burgers.

4.2.3.1. Vastgestelde nota's

Extern veiligheidsbeleid 2014-2021
Integraal veiligheidsbeleid 2022-2025
Uniform Twents VTH beleid
Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2021-2024

4.2.3.2. Taakvelden

Taakveld
1.1 Crisisbeheersing en brandweer Rampenplan, rampenbestrijding, regionale brandweer en preventie.
1.2 Openbare orde en veiligheid Formuleren integraal veiligheidsbeleid, toezicht en handhaving openbare orde door stadstoezicht, dierenbescherming en dierenwelzijn (o.a. opvang en vervoer zwerfdieren), APV, bestuursdwang en preventieve maatregelen (bijvoorbeeld inbraakpreventie).

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners leeftijd 12-17 jaar	**Almelo**	**130,0**	**105,0**	**108,0**	**100,0**	**90,0**
	Grootteklasse	135,0	119,0	126,0	120,0	80,0
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	**Almelo**	**2,6**	**2,8**	**2,5**	**2,9**	**2,6**
	Grootteklasse	2,1	2,0	2,0	1,9	**1,6**
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	**Almelo**	**6,3**	**7,2**	**6,5**	**5,7**	**5,5**
	Grootteklasse	5,0	4,7	4,6	4,4	4,0
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	**Almelo**	**2,6**	**1,7**	**2,1**	**1,8**	**1,2**
	Grootteklasse	2,9	2,5	2,2	1,8	1,4
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	**Almelo**	**8,3**	**5,9**	**7,1**	**7,0**	**6,4**
	Grootteklasse	6,1	5,6	6,1	6,5	5,7

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1 Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.463	5.616	5.837
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.056	2.054	2.224
Totaal lasten	**7.519**	**7.669**	**8.062**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1 Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	-389	-325	-45
Totaal baten	**-389**	**-325**	**-45**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1 Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.463	5.616	5.837
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.667	1.729	2.179
Totaal saldo	**7.130**	**7.345**	**8.016**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

De bijdrage aan Veiligheidsregio Twente (VRT) wordt in 2023 verhoogd met ongeveer 250.000 euro ten opzichte van 2022. Deze verhoging bestaat uit de reguliere loon- en prijsbijstellingen en een aanvullend bedrag voor informatieveiligheid.

1.2 Openbare orde en veiligheid

De structurele extra inzet van 350.000 euro voor het beschermen van de woningvoorraad en de aanpak van woonoverlast ('VTH team wonen') resulteert vanaf 2023 in hogere lasten.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.837	5.843	5.849	5.856
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.224	2.224	2.224	2.224
Totaal lasten	**8.062**	**8.068**	**8.074**	**8.080**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	-45	-45	-45	-45
Totaal baten	**-45**	**-45**	**-45**	**-45**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.837	5.843	5.849	5.856
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.179	2.179	2.179	2.179
Totaal saldo	**8.016**	**8.022**	**8.029**	**8.035**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

Niet van toepassing.

4.2.4 Verkeer, vervoer en waterstaat

Het hoofdtaakveld Verkeer, vervoer en waterstaat omvat het gemeentelijk verkeer- en vervoersbeleid, het parkeerbeleid en de zorg voor het beheer en de aanleg van wegen en waterwegen.

4.2.4.1. Vastgestelde nota's

Mobiliteitsvisie: Almelo op weg naar 2030
Parkeerbeleidsplan 2013-2018 (inclusief aanpassingen)
Nota gladheidsbestrijding 2011
Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2021-2024

4.2.4.2. Taakvelden

Taakveld
2.1 Verkeer en vervoer Verkeersbeleid, gladheidsbestrijding, beheer en onderhoud wegen.
2.2 Parkeren Uitvoering parkeerbeleid.
2.3 Recreatieve havens Beheer en onderhoud jachthaven en ontvangen pachtgelden.
2.4 Economische havens en waterwegen Beheer bedrijfshaven en brugbediening.
2.5 Openbaar vervoer Vervoersbeleid maken in regionaal verband.

4.2.4.3. Indicatoren

De Regeling beleidsindicatoren gemeenten is aangepast. De indicatoren die voorheen onder dit taakveld werden opgenomen zijn daarbij komen te vervallen. De benodigde gegevens worden niet langer aan gemeenten verstrekt. Het gaat om de indicatoren 'ziekenhuisopname na verkeersongeval met motorvoertuig' en 'overige vervoersongevallen met een gewonde fietser'.

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	11.023	11.079	11.719
2.2 Parkeren	2.551	2.577	2.474
2.3 Recreatieve havens	92	74	87
2.4 Economische havens en waterwegen	169	169	218
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-
Totaal lasten	**13.836**	**13.898**	**14.498**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	-893	-541	-654
2.2 Parkeren	-50	-48	-48
2.3 Recreatieve havens	-14	-15	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	-166	-207	-169
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-
Totaal baten	**-1.123**	**-811**	**-886**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
2 Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	10.130	10.538	11.065
2.2 Parkeren	2.501	2.529	2.426
2.3 Recreatieve havens	79	58	72
2.4 Economische havens en waterwegen	2	-38	49
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-
Totaal saldo	**12.713**	**13.088**	**13.612**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

Algemeen
In het kader van de transformatie van Soweco naar Ontplooj heeft het college het lokaal inrichtingsplan voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vastgesteld en de raad begin 2022 geïnformeerd over de vaststelling van dit inrichtingsplan. De lokale inrichting zorgt ervoor dat de budgetten op enkele hoofdtaakvelden muteren. Het gaat daarbij om hoofdtaakvelden Bestuur en ondersteuning, Verkeer en vervoer, Sport, cultuur en recreatie en Sociaal domein.

2.1 Verkeer en vervoer
De lasten 2023 stijgen ten opzichte van 2022 grotendeels door de jaarlijkse oploop van de stelposten voor kapitaallasten van investeringen in verharding, kunstwerken, openbare verlichting en VRI's uit de nota kapitaalgoederen met daarbij de kapitaallasten voor investeringsimpulsen voor infrastructuur en Grotestraat Noord en het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn. Daarnaast is er een daling van de lasten op dit taakveld. Deze is het gevolg van de inrichting van de transformatie van Soweco naar Ontplooj. Zie toelichting hierboven.

2.2 Parkeren
De daling van de lasten op dit taakveld is hoofdzakelijk het gevolg van de inrichting van de transformatie van Soweco naar Ontplooj. Het betreft medewerkers parkeren die voorheen waren gedetacheerd vanuit Soweco aan. Zie voor een verdere toelichting hierboven.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	11.719	12.233	12.901	13.320
2.2 Parkeren	2.474	2.598	2.575	2.575
2.3 Recreatieve havens	87	87	87	87
2.4 Economische havens en waterwegen	218	220	222	224
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
Totaal lasten	**14.498**	**15.138**	**15.784**	**16.205**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-654	-654	-654	-654
2.2 Parkeren	-48	-48	-48	-48
2.3 Recreatieve havens	-15	-15	-15	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	-169	-169	-169	-169
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
Totaal baten	**-886**	**-886**	**-886**	**-886**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	11.065	11.579	12.247	12.666
2.2 Parkeren	2.426	2.550	2.527	2.527
2.3 Recreatieve havens	72	72	72	72
2.4 Economische havens en waterwegen	49	51	53	54
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
Totaal saldo	**13.612**	**14.252**	**14.898**	**15.319**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

2.1 Verkeer en vervoer

De oplopende lasten in de meerjarenraming houden verband met de jaarlijkse oploop van de stelposten voor kapitaallasten van investeringen in verharding, kunstwerken, openbare verlichting en VRI's uit de nota

kapitaalgoederen met daarbij de kapitaallasten voor investeringsimpulsen voor infrastructuur, Grotestraat Noord en het bevaarbaar maken van het kanaal Almelo-Nordhorn.

4.2.5 Economie

Het hoofdtaakveld Economie omvat alle activiteiten die bijdragen aan het economische ontwikkeling van Almelo en heeft o.a. betrekking op bedrijfsterreinen, bedrijfsvestigingen en ambulante handel.

4.2.5.1. Vastgestelde nota's

Verordening starterslening 2013
Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente 2013
Detailhandelsstructuurvisie 2013-2018
Kantorenvisie Netwerkstad Twente 2012 (vanaf pagina 71)
Binnenhavenvisie 2017-2030
Bestuursovereenkomst programmering bedrijventerreinen Twente 2019-2022
Nota kapitaalgoederen openbare ruimte 2021-2024

4.2.5.2. Taakvelden

Taakveld
3.1 Economische ontwikkeling Algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur Exploitatie van bedrijventerreinen.
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen Voorlichting, advies en dienstverlening aan lokale bedrijven, startersondersteuning, bijdrage aan regio Twente voor samenwerking op gebied van arbeidsmarktontwikkeling.
3.4 Economische promotie Ondernemersfonds centrummanagement, evenementen stichting Almelo promotie, recreatieve voorzieningen Regio Twente en opbrengsten toeristenbelasting.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Functiemenging van bedrijven en wonen	**Almelo**	**55,1%**	**55,9%**	**56,3%**	**55,9%**	**56,3%**
Deze index weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	Grootteklasse	51,4%	51,8%	52,6%	52,0%	52,1%
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	**Almelo**	**117,6**	**120,2**	**122,1**	**128,0**	**134,7**
	Grootteklasse	127,0	133,7	139,1	145,2	152,4

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
3 Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	1.008	1.421	1.276
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-3.698	7.721	13.631
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	619	366	538
3.4 Economische promotie	1.095	867	867
Totaal lasten	**-976**	**10.376**	**16.312**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
3 Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-3.459	-8.900	-14.482
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-69	-228	-235
3.4 Economische promotie	-534	-443	-459
Totaal baten	**-4.063**	**-9.571**	**-15.176**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
3 Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	1.008	1.421	1.276
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-7.158	-1.179	-851
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	549	138	303
3.4 Economische promotie	561	425	408
Totaal saldo	**-5.039**	**805**	**1.136**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

3.1 Economische ontwikkeling

De hogere lasten in 2022 ten opzichte van 2023 worden voornamelijk verklaard doordat er in 2022 incidenteel middelen beschikbaar zijn gesteld voor de ontwikkelstrategie XL Businesspark 2 en voor het revitaliseren van bedrijventerreinen als onderdeel van het programma economie en participatie.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op de uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2021. Dit leidt tot een aanpassing van de baten en de lasten. Verder is de begroting aangepast op basis van de begroting 2023 van het Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT). In 2023 is rekening gehouden met een opbrengst van 1,3 miljoen euro vanuit de bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. In 2024 wordt nog een opbrengst van afgerond 230.000 euro voorzien. Na 2024 worden geen opbrengsten meer verwacht als gevolg van het voltooien van de gronduitgifte.

3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

De structurele inbedding van het ondernemersloket in onze begroting en meerjarenraming leidt tot 160.000 euro hogere lasten vanaf 2023.

3.4 Economische promotie

Voor citymarketing wordt vanaf 2023 een bedrag van 100.000 euro structureel beschikbaar gesteld. Het verschil tussen 2022 en 2023 bij de baten betreft de indexatie van de toeristenbelasting.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	1.276	1.309	1.372	1.407
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13.631	13.632	13.632	13.631
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	538	538	538	538
3.4 Economische promotie	867	867	867	867
Totaal lasten	**16.312**	**16.345**	**16.409**	**16.443**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-14.482	-13.380	-13.148	-13.148
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-235	-235	-235	-235
3.4 Economische promotie	-459	-468	-468	-501
Totaal baten	**-15.176**	**-14.083**	**-13.850**	**-13.884**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	1.276	1.309	1.372	1.407
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-851	252	484	483
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	303	303	303	303
3.4 Economische promotie	408	399	399	365
Totaal saldo	**1.136**	**2.263**	**2.558**	**2.559**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De afloop van de baten in de meerjarenraming wordt vrijwel geheel verklaard door de meerjarenbegroting 2023 en verder van het RBT/XL Businesspark.

3.4 Economische promotie

De baten stijgen de komende jaren door de indexatie van de toeristenbelasting en de gefaseerde verhoging van de toeristenbelasting conform de besluitvorming over perspectiefnota 2021.

4.2.6 Onderwijs

Het hoofdtaakveld Onderwijs omvat het lokaal onderwijsbeleid waarbinnen aandacht wordt besteed aan de zorg voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, leerplicht, schoolbegeleiding, logopedie en volwasseneneducatie.

4.2.6.1. Vastgestelde nota's

Strategisch beleidsplan sociaal domein 2022
Visie integrale kind centra 2013
Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2021-2024

4.2.6.2. Taakvelden

Taakveld
4.1 Openbaar basisonderwijs Materiële instandhouding en gebruiksvergoeding sporthallen.
4.2 Onderwijshuisvesting Nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding schoolgebouwen. Kapitaallasten bestaande schoolgebouwen.
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken Onderwijsbeleid, uitvoering projecten onderwijsachterstanden, leerlingenvervoer, peuterspeelzalen en regionaal meldpunt en coördinatie voor voortijdig schoolverlaters.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Absoluut school verzuim	**Almelo**	**1,7**	**1,9**	**1,9**	**2,0**	**-**
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 leerlingen.	Grootteklasse	1,7	1,9	1,9	2,0	1,9
Relatief verzuim	**Almelo**	**49,7**	**52,5**	**69,0**	**-**	**58,0**
Het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is per 1.000 leerlingen.	Grootteklasse	28,3	23,4	26,0	-	19,0
Voortijdig schoolverlaters VO en MBO	**Almelo**	**2,0%**	**1,9%**	**2,4%**	**2,4%**	**2,1%**
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	Grootteklasse	1,8%	1,9%	2,0%	1,8%	1,8%

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4 Onderwijs			
4.1 Openbaar basisonderwijs	360	434	455
4.2 Onderwijshuisvesting	3.796	3.667	4.426
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.725	7.468	3.710
Totaal lasten	**10.881**	**11.569**	**8.591**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4 Onderwijs			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.084	-4.341	-681
Totaal baten	**-4.084**	**-4.341**	**-681**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4 Onderwijs			
4.1 Openbaar basisonderwijs	360	434	455
4.2 Onderwijshuisvesting	3.796	3.667	4.426
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.641	3.127	3.028
Totaal saldo	**6.797**	**7.228**	**7.910**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

4.2 Onderwijshuisvesting

Het verschil bij de lasten wordt grotendeels verklaard door hogere kapitaallasten in 2023 (686.000 euro). In het Integraal Huisvestingsplan zijn een aantal forse investeringen opgenomen, waarop vanaf 2023 wordt afgeschreven.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het verschil aan zowel de baten- als de lastenkant wordt veroorzaakt door de OAB-uitkering voor het bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden. Deze uitkering en de bijbehorende lasten zijn nog niet in de begroting 2023 opgenomen. Gemeenten ontvangen jaarlijks een nieuwe beschikking van het Rijk, op basis waarvan verwerking in de begroting plaatsvindt.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	455	455	455	455
4.2 Onderwijshuisvesting	4.426	4.865	5.037	5.195
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.710	3.725	3.710	3.710
Totaal lasten	**8.591**	**9.045**	**9.203**	**9.360**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-681	-681	-681	-681
Totaal baten	**-681**	**-681**	**-681**	**-681**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	455	455	455	455
4.2 Onderwijshuisvesting	4.426	4.865	5.037	5.195
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.028	3.043	3.028	3.028
Totaal saldo	**7.910**	**8.364**	**8.521**	**8.678**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

4.2 Onderwijshuisvesting

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden verklaard door de stelpost kapitaallasten voor investeringen in onderwijshuisvesting.

4.2.7 Sport, cultuur en recreatie

Het hoofdtaakveld Sport, cultuur en recreatie omvat het sportbeleid en de sportaccommodaties, cultuurfaciliteiten en musea, cultureel erfgoed, media en openbaar groen en open luchtrecreatie.

4.2.7.1. Vastgestelde nota's

Actualisatie Stadsvisie cultuur 2016-2020
Subsidieverordening amateurkunst
Beleidskader buitensportaccommodaties 2015
Visie op sport en bewegen 2020
Integraal beheer openbare ruimte 2014 (IBOR)
Integraal verzorgend onderhoudsplan 2014
Speelruimtebeleid 2008-2018
Bomenbeleidsplan 2008
Hondenbeleid 2009

4.2.7.2. Taakvelden

Taakveld
5.1 Sportbeleid en activering Stimuleren van topsport en breedtesport, gericht op de sportactiviteiten.
5.2 Sportaccommodaties Beheer, exploitatie en onderhoud sportaccommodaties voor sportbeoefening.
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie Faciliteiten (bijvoorbeeld gebouwen en inventaris) om cultuur bij het publiek te brengen. Amateurkunst-beoefening en cultuureducatie.
5.4 Musea Subsidies aan musea.
5.5 Cultureel erfgoed Historische gebouwen, beschermde stads-en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte.
5.6 Media Bibliotheken, lokale omroep.
5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie Beheer en onderhoud parken, plantsoenen en overig openbaar groen. Aanleg en onderhoud van kleine watergangen, speelvoorzieningen en overige recreatieve voorzieningen.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Percentage niet-sporters	**Almelo**	**-**	**-**	**-**	**58,7%**	**-**
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder	Grootteklasse	-	-	-	51,8%	-

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
5 Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	3.995	4.035	4.045
5.2 Sportaccommodaties	1.577	1.040	1.152
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.213	2.994	4.127
5.4 Musea	72	59	46
5.5 Cultureel erfgoed	66	84	51
5.6 Media	2.103	2.040	2.094
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.931	6.652	7.514
Totaal lasten	**16.955**	**16.904**	**19.028**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
5 Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	-170	-40	-
5.2 Sportaccommodaties	-824	-211	-217
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-73	-54	-
5.4 Musea	-	-	-
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-
5.6 Media	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-95	-	-
Totaal baten	**-1.162**	**-305**	**-217**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
5 Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	3.824	3.995	4.045
5.2 Sportaccommodaties	753	829	935
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.140	2.941	4.127
5.4 Musea	72	59	46
5.5 Cultureel erfgoed	66	84	51
5.6 Media	2.103	2.040	2.094

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.836	6.652	7.514
Totaal saldo	**15.794**	**16.600**	**18.812**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

5.1 Sportbeleid en activering

Het verschil in de baten heeft betrekking op een incidentele subsidie voor het lokaal sportakkoord, die in 2021 en 2022 ontvangen is.

5.2 Sportaccommodaties

De hogere lasten in de begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022 worden grotendeels verklaard door de incidentele aframing in 2022 van de stelposten kapitaallasten sport en de gefaseerde stijging van deze stelposten in 2023.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

De extra beleidsinzet op het gebied van cultuur wordt vanaf 2023 toegerekend aan dit taakveld. Ook wordt in 2023 incidenteel 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een fonds voor sport, kunst en cultuur. Het verschil aan de batenkant houdt verband met de ontvangen subsidie in het kader van de provinciale regeling cultuurmakelaars, die bij de voorjaarsrapportage in de begroting 2022 is verwerkt.

5.4 Musea

De daling van de lasten komt door de aflopende subsidie aan het Stadsmuseum Almelo. De bezuiniging ten opzichte van 2020 bedraagt 15.000 euro in 2021, 35.000 euro voor 2022, en voor 2023 de daaropvolgende jaren 50.000 euro.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De hogere lasten in de begroting 2023 ten opzichte van begroting 2022 worden grotendeels verklaard door de stijging van de salariskosten. Deze stijging wordt veroorzaakt door de implementatie van het organisatieplan Dagelijks Beheer. Diverse (onderhouds)werkzaamheden binnen het openbaar groen en de recreatieve voorzieningen worden hierbij door medewerkers in dienst van de gemeente uitgevoerd waar voorheen dit via inhuur plaatsvond. De aframing van deze inhuurbudgetten heeft binnen diverse taakvelden plaatsgevonden waardoor binnen dit taakveld per saldo een stijging van de lasten zichtbaar wordt.
Daarnaast wordt de stijging van de lasten verklaard door de jaarlijkse oploop van de stelposten voor kapitaallasten van investeringen in speeltoestellen/sportvoorzieningen, tractie en groen
In het kader van de transformatie van Soweco naar Ontplooj heeft het college het lokaal inrichtingsplan voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vastgesteld. Deze wijziging was echter bij de voorjaarsrapportage 2022 nog niet verwerkt.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	4.045	3.325	3.325	3.325
5.2 Sportaccommodaties	1.152	1.292	1.308	1.323
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.127	3.109	3.107	3.107
5.4 Musea	46	46	46	46
5.5 Cultureel erfgoed	51	51	51	51
5.6 Media	2.094	2.089	2.089	2.089
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.514	7.686	7.789	7.911
Totaal lasten	**19.028**	**17.599**	**17.715**	**17.853**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2 Sportaccommodaties	-217	-217	-217	-217
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4 Musea	-	-	-	-
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6 Media	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-	-
Totaal baten	**-217**	**-217**	**-217**	**-217**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	4.045	3.325	3.325	3.325
5.2 Sportaccommodaties	935	1.075	1.091	1.106
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.127	3.109	3.107	3.107
5.4 Musea	46	46	46	46
5.5 Cultureel erfgoed	51	51	51	51
5.6 Media	2.094	2.089	2.089	2.089
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.514	7.686	7.789	7.911
Totaal saldo	**18.812**	**17.382**	**17.498**	**17.636**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

5.1 Sportbeleid en activering

Vanaf 2024 vervalt de bijdrage van 300.000 euro op grond van de specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) en daarmee de doorbetaling aan het Sportbedrijf. Zie ook de toelichting op taakveld 0.7. Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds. Daarnaast wordt de subsidie aan het Sportbedrijf vanaf 2024 verlaagd met 420.000 euro vanwege de nieuwbouw van het zwembad.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

In 2023 wordt incidenteel 1 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een fonds voor sport, kunst en cultuur.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De oplopende lasten in de meerjarenraming worden grotendeels verklaard door de jaarlijkse oploop van de stelposten voor kapitaallasten van investeringen in speeltoestellen/sportvoorzieningen, tractie en groen.

4.2.8 Sociaal domein

Het hoofdtaakveld Sociaal domein omvat alle gemeentelijke taken die genoemd worden in de Participatie-wet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Jeugdwet en het beleid en beheer van wijkaccommodaties en het sociaal cultureel werk.

4.2.8.1. Vastgestelde nota's

Strategisch beleidsplan sociaal domein 2022
Uitvoeringsprogramma Participatiewet
Algemene subsidieverordening 2013
Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
Beleidskaders huishoudelijke ondersteuning
Kom erbij en doe mee: Samen tegen eenzaamheid

4.2.8.2. Taakvelden

Taakveld
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie Activeren en ondersteunen van initiatieven van (groepen van) burgers en algemene voorzieningen gericht op participatie (waarvoor geen individuele beschikking nodig is), bijvoorbeeld de wijkaccommodaties, subsidies voor ouderen- en jeugdbeleid, sociaal cultureel werk, vrijwilligersbeleid, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en wijkregisseurs.
6.2 Wijkteams Regisseurs in de uniforme toegang en toeleiding tot de zorg. Onderzoeken klanttevredenheid, adviesraad Wmo.
6.3 Inkomensregelingen Verstrekken bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies en minimabeleid uitvoeren.
6.4 Begeleide participatie Vormen van dagbesteding en begeleiding (de nieuwe Wmo-taken), beschut en begeleid werken door Soweco en de aflopende sociale werkvoorziening ook uitgevoerd door Soweco.
6.5 Arbeidsparticipatie Instrumenten gericht op toeleiding naar werk zoals beroepsgerichte scholing, werkgeversbenadering, etc.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo) Materiële voorzieningen verstrekt op basis van een toekenningbeschikking (WMO) zoals de regiotaxi en hulpmiddelen voor zelfstandig wonen.
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo) Dienstverlening in de vorm van beschikbare uren en schuldhulpverlening, op basis van een toekenningsbeschikking zoals huishoudelijke hulp, zelfstandig leven en maatschappelijke deelname.
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- Jeugdhulpverlening gericht op zelfstandig leven en maatschappelijke deelname, Jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging, OZJT (organisatie voor zorg en jeugdhulp Twente) en aanpak thuisloze jongeren.
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ Maatschappelijke opvang en beschermd wonen in verband met verslaving, huiselijk geweld, psychische stoornis en Veilig Thuis Twente.
6.82 Geëscaleerde zorg 18- Jeugdbescherming, jeugdreclassering en opvang jeugd.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	**Almelo**	**882,5**	**896,7**	**917,3**	**905,7**	**924,6**
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Grootteklasse	743,2	756,4	771,5	768,2	774,2
Jongeren met een delict voor de rechter	**Almelo**	**1,0%**	**1,0%**	**1,0%**	**1,0%**	**-**
Percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	Grootteklasse	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	-
Kinderen in uitkeringsgezin	**Almelo**	**9,0%**	**9,0%**	**8,0%**	**9,0%**	**-**
Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	Grootteklasse	6,0%	6,0%	6,0%	6,0%	-
Werkloze jongeren	**Almelo**	**3,0%**	**3,0%**	**3,0%**	**3,0%**	**-**
Percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	Grootteklasse	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	-
Netto arbeidsparticipatie	**Almelo**	**62,5%**	**65,0%**	**66,5%**	**64,1%**	**67,3%**
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	Grootteklasse	66,3%	67,6%	68,6%	68,2%	70,6%
Aantal mensen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	**Almelo**	**69,5**	**68,3**	**65,1**	**74,0**	**68,9**
in de leeftijd van 18 jaar en ouder	Grootteklasse	39,4	36,9	35,2	43,7	37,1
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners	**Almelo**	**34,3**	**35,1**	**31,9**	**30,0**	**-**
in de leeftijd van 15-64 jaar	Grootteklasse	31,4	31,8	19,9	20,0	-
Een re-integratievoorziening wordt ingezet nadat er is vastgesteld dat een cliënt een belemmering heeft die directe arbeidsinschakeling bemoeilijkt (er is een afstand tot de arbeidsmarkt). De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen.						
Jongeren met jeugdhulp	**Almelo**	**9,8%**	**10,0%**	**12,8%**	**13,4%**	**14,3%**
Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Grootteklasse	9,6%	10,4%	12,2%	11,9%	13,1%
Jongeren met jeugdbescherming	**Almelo**	**1,7%**	**2,2%**	**2,2%**	**2,1%**	**2,1%**
Percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	Grootteklasse	1,1%	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%
Jongeren met jeugdreclassering	**Almelo**	**0,6%**	**0,7%**	**0,7%**	**0,5%**	**0,5%**
Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	Grootteklasse	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	-
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO per 1.000	**Almelo**	**64,0**	**65,0**	**68,0**	**77,0**	**78,0**
inwoners	Grootteklasse	61,9	64,9	69,4	71,7	70,2
Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO, zoals hulp bij het huishouden, ondersteuning thuis en hulpmiddelen.						

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
6 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.460	11.937	8.302
6.2 Wijkteams	4.502	4.975	5.046
6.3 Inkomensregelingen	54.737	49.470	50.276
6.4 Begeleide participatie	13.809	12.473	13.015
6.5 Arbeidsparticipatie	4.504	5.415	5.039
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	3.145	3.382	3.842
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	25.697	24.310	24.323
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	28.122	26.978	30.287
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	13.494	14.569	15.546
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	9.087	9.542	11.042
Totaal lasten	**163.558**	**163.051**	**166.720**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
6 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-84	-5.228	-40
6.2 Wijkteams	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	-47.564	-36.911	-37.558
6.4 Begeleide participatie	-527	-	-
6.5 Arbeidsparticipatie	-80	-	-
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-24	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-984	-950	-950
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	38	-	3
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-9	-898	-690
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-	-12	-12
Totaal baten	**-49.233**	**-43.999**	**-39.247**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
6 Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.376	6.708	8.262
6.2 Wijkteams	4.502	4.975	5.046
6.3 Inkomensregelingen	7.174	12.559	12.718
6.4 Begeleide participatie	13.282	12.473	13.015
6.5 Arbeidsparticipatie	4.424	5.415	5.039
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	3.121	3.382	3.842
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	24.714	23.360	23.373
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	28.160	26.978	30.290
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	13.485	13.671	14.855
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	9.087	9.531	11.030
Totaal saldo	**114.325**	**119.052**	**127.473**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De coalitieakkoord middelen voor Sociaal en vitaal van 1 miljoen euro structureel zijn vanaf 2023 op dit taakveld begroot. Ook worden de wijkbudgetten structureel verhoogd met 200.000 euro.
Het verschil bij de baten en lasten wordt grotendeels verklaard door incidentele projecten in 2022, onder andere voor de opvang van vluchtelingen van 4,6 miljoen euro, inburgering van 449.000 euro en de leefstijlmakelaar voor 74.000 euro.

6.3 Inkomensregelingen

We verwachten voor de Participatiewet, conform de stijging van het macrobudget in 2023, een hogere uitkering in 2023 ten opzichte van 2022. De lasten zijn per saldo hoger in 2023 omdat de begrote lasten van 1,4 miljoen euro voor schuldhulpverlening (inclusief de structurele formatie voor de schuldenspecialisten), zijn overgeheveld van taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ naar 6.3 Inkomensregelingen. Dit volgens de nieuwe Informatie voor Derden (Iv3) voorschriften van het Rijk.

6.4 Begeleide participatie

Het budget voor begeleide participatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds.
In het kader van de transformatie van Soweco naar Ontplooj heeft het college het lokaal inrichtingsplan voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) vastgesteld en de raad begin 2022 geïnformeerd over de vaststelling van dit inrichtingsplan. De lokale inrichting zorgt ervoor dat de budgetten op enkele hoofdtaakvelden muteren. Het gaat daarbij om hoofdtaakvelden Bestuur en ondersteuning, Verkeer en vervoer, Sport, cultuur en recreatie en Sociaal domein.

6.5 Arbeidsparticipatie

Het budget voor arbeidsparticipatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds. Verder is het budget van inburgering overgeheveld naar taakveld 6.1 Samenkracht en

burgerparticipatie volgens de Iv3-voorschriften. Het overige verschil wordt verklaard door mutaties in de toerekening van apparaatskosten aan het taakveld.

6.6 Maatwerkvoorziening (Wmo)
Wij verwachten op basis van een lopende aanbesteding voor Wmo-hulpmiddelen hogere uitgaven vanaf 2023. Ook voorzien wij dat de uitgaven voor woningaanpassingen door de vergrijzing zullen stijgen ten opzichte van 2022.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
De begroting is geactualiseerd conform de uitgangspunten in hoofdstuk 3.2 Financieel meerjarenperspectief. We zijn uitgegaan van een gelijkblijvende zorgvraag en een tariefstijging van 5%.
De lasten zijn 1,4 miljoen euro naar beneden bijgesteld doordat schuldhulpverlening (inclusief de structurele formatie voor de schuldenspecialisten), zijn overgeheveld van taakveld 6.3 Inkomensregeling. Dit volgens de nieuwe Informatie voor Derden (Iv3) voorschriften van het Rijk.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
De begroting is geactualiseerd conform de uitgangspunten in hoofdstuk 3.2 Financieel meerjarenperspectief. We zijn uitgegaan van een gelijkblijvende zorgvraag en een tariefstijging van 5%.
De totale uitgaven van de lichtere vormen van Jeugdzorg, zoals behandeling en begeleiding, stijgen ten opzichte van 2022 door hogere kosten per indicatie.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+
De begroting is geactualiseerd conform de uitgangspunten in hoofdstuk 3.2 Financieel meerjarenperspectief. We zijn uitgegaan van een gelijkblijvende zorgvraag bij beschermd wonen en een tariefstijging van 5%.
Verder is de begroting voor Veilig Thuis Twente naar boven bijgesteld.

6.82 Geëscaleerde zorg 18-
De begroting is geactualiseerd conform de uitgangspunten in hoofdstuk 3.2 Financieel meerjarenperspectief. We zijn uitgegaan van een hogere zorgvraag en een tariefstijging van 5%.
De uitgaven voor de zwaardere vormen van Jeugdzorg stijgen omdat we meer cliënten hebben met steeds duurder wordende zorg. Deze kosten werken door in de begrotingen voor aankomende jaren.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.302	8.276	8.241	8.226
6.2 Wijkteams	5.046	5.046	5.046	5.046
6.3 Inkomensregelingen	50.276	50.322	50.371	50.408
6.4 Begeleide participatie	13.015	12.163	11.375	11.375
6.5 Arbeidsparticipatie	5.039	5.102	5.164	5.227
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	3.842	3.842	3.842	3.842
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	24.323	24.288	23.647	23.616
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	30.287	30.187	30.087	29.987
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	15.546	15.239	15.298	15.359
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	11.042	10.799	10.556	10.313
Totaal lasten	**166.720**	**165.265**	**163.629**	**163.400**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-40	-40	-40	-40
6.2 Wijkteams	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	-37.558	-37.558	-37.558	-37.558
6.4 Begeleide participatie	-	-	-	-
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-	-	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-950	-950	-950	-950
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	3	3	3	3
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-690	-690	-690	-690
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-12	-12	-12	-12
Totaal baten	**-39.247**	**-39.247**	**-39.247**	**-39.247**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.262	8.235	8.201	8.186
6.2 Wijkteams	5.046	5.046	5.046	5.046
6.3 Inkomensregelingen	12.718	12.764	12.814	12.850
6.4 Begeleide participatie	13.015	12.163	11.375	11.375
6.5 Arbeidsparticipatie	5.039	5.102	5.164	5.227
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	3.842	3.842	3.842	3.842
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	23.373	23.338	22.697	22.666
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	30.290	30.190	30.090	29.990
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	14.855	14.549	14.607	14.669
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	11.030	10.787	10.544	10.301
Totaal saldo	**127.473**	**126.018**	**124.382**	**124.153**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

6.4 Begeleide participatie

De lagere lasten in de meerjarenraming zijn het gevolg van de afbouw van de Wet sociale werkvoorziening.

6.5 Arbeidsparticipatie

Het budget voor arbeidsparticipatie is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2022 van het gemeentefonds.

6.72 Maatwerkvoorziening 18- en 6.81 Geëscaleerde zorg 18-

We hebben de ambitie om de komende jaren de stijging van de uitgaven in de jeugdzorg te beperken door onverminderd te blijven vasthouden aan de maatregelplannen. Zowel gericht op de uitvoering, zoals de kwaliteitstafel en de jeugdbeschermingstafel, als gericht op de voorzieningen zelf, zoals de transformatie van de dagbesteding.

4.2.9 Volksgezondheid en milieu

Het hoofdtaakveld Volksgezondheid en milieu omvat alle gemeentelijke activiteiten op het gebied van volksgezondheid, riolering en waterzuivering, afvalverwijdering en -verwerking, milieubeheer en begraafplaatsen en crematoria.

4.2.9.1. Vastgestelde nota's

Gebiedsgericht geluidbeleid 2015
Een Nieuwe aanpak voor bodemverontreinigingen - gebiedsgericht grondwaterbeheer
Vierwekelijks inzamelen huishoudelijk afval 2015
Programma Water en Riolering 2022-2026
Nota bodembeheer regio Twente 'Twents beleid veur oale groond 2.0'
Visie op de bodem en ondergrond

4.2.9.2. Taakvelden

Taakveld
7.1 Volksgezondheid Jeugdgezondheidszorg (bijdrage aan GGD).
7.2 Riolering Beheer en onderhoud, vervanging en uitbreiding riolering. Opstellen beleid Programma Water en Riolering. Opbrengsten rioolheffing.
7.3 Afval Opstellen beleid met betrekking tot inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De inzameling is in besteed bij Twente Milieu. De opbrengsten worden verkregen uit de afvalstoffenheffing.
7.4 Milieubeheer Zorg voor de kwaliteit van bodem en lucht, bestrijding geluidshinder.
7.5 Begraafplaatsen en crematoria Beheer en onderhoud begraafplaatsen.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Huishoudelijk restafval	**Almelo**	**164**	**168**	**150**	**-**	**-**
De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar in kilo's.	Grootteklasse	168	165	156	167	-
Hernieuwbare elektriciteit	**Almelo**	**1,1%**	**2,3%**	**6,4%**	**10,7%**	**-**
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	Grootteklasse	-	-	-	-	-

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
7 Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	3.044	2.882	3.274
7.2 Riolering	8.713	8.715	10.196
7.3 Afval	7.185	7.412	7.761
7.4 Milieubeheer	3.836	4.475	2.982
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	408	473	441
Totaal lasten	**23.185**	**23.957**	**24.653**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
7 Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	-54	-	-
7.2 Riolering	-10.747	-11.075	-12.936
7.3 Afval	-8.971	-9.916	-10.347
7.4 Milieubeheer	-452	-1.226	-
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-412	-423	-442
Totaal baten	**-20.636**	**-22.641**	**-23.725**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
7 Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	2.989	2.882	3.274
7.2 Riolering	-2.033	-2.360	-2.741
7.3 Afval	-1.786	-2.504	-2.586
7.4 Milieubeheer	3.384	3.249	2.982
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-4	49	-1
Totaal saldo	**2.549**	**1.316**	**928**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

7.1 Volksgezondheid

Het verschil bij de lasten wordt verklaard door de gewijzigde bijdrage aan SamenTwente op basis van de vastgestelde begroting 2023 (209.000 euro) en doordat er voor de pilot Wijk-GGDér voor de periode 2023-2025 een bedrag van 180.000 euro is geraamd.

7.2 Riolering

De begroting voor riolering wordt niet alleen verantwoord op taakveld 7.2. Zo moeten de lasten voor kwijtschelding op grond van het BBV bijvoorbeeld verantwoord worden op taakveld 6.3 Inkomensregelingen en worden de toerekenbare overheadkosten verantwoord op taakveld 0.4. In de paragraaf lokale heffingen van deze begroting is een totaaloverzicht opgenomen. De begroting 2023 is aangepast conform de jaarschijf 2023 van het Programma Water en Riolering 2022-2026. De verhoging van de lasten wordt vooral veroorzaakt doordat vanaf 2023 grootschalige renovaties via relining worden uitgevoerd.

7.3 Afval

De begroting van afval wordt niet alleen verantwoord op taakveld 7.3. Zo moeten de lasten voor kwijtschelding op grond van het BBV bijvoorbeeld verantwoord worden op taakveld 6.3 Inkomensregelingen en worden de toerekenbare overheadkosten verantwoord op taakveld 0.4. In de paragraaf lokale heffingen van deze begroting is een totaaloverzicht van de afvalbegroting opgenomen. Op dit taakveld laat de afvalbegroting ten opzichte van 2022 een stijging van 431.000 euro zien. Deze hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door prijsstijgingen met betrekking tot de inzameling en verwerking van afval.
Het verschil aan de batenkant wordt verklaard door de indexatie van de afvalstoffenheffing met 2% en een hogere onttrekking uit de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing dan in 2022 (245.000 euro).

De egalisatievoorziening afval bedraagt eind 2022 naar verwachting 1,3 miljoen euro. In 2023 wordt op begrotingsbasis een bedrag van afgerond 1,03 miljoen euro onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing. Dit betekent dat de voorziening vanaf 2024 naar verwachting niet meer toereikend zal zijn om op basis van de huidige beleidsuitgangspunten en tarieven het tekort in de afvalbegroting af te dekken. In 2023 beraden wij ons daarom op het afvalbeleid en zullen wij een voorstel doen hoe wij hiermee om zullen gaan.

7.4 Milieubeheer

In 2022 zijn er incidenteel Rijksmiddelen beschikbaar gesteld voor de energietransitie en zijn er daarnaast incidentele middelen beschikbaar gesteld voor een afkoopregeling bodemverontreiniging. Dit verklaart de hogere baten in de begroting 2022 ten opzichte van 2023. De middelen zijn administratief toegevoegd aan een meerjarig incidenteel project en blijven zo voor meerdere jaren beschikbaar. Dit verklaart dan ook tevens de hogere lasten. Het budget voor het programma Duurzaamheid bedraagt 200.000 euro in 2022. De programmamiddelen 2023-2026 zijn in deze begroting (nog) centraal geraamd op taakveld 0.4.

Verder is op 31 december 2020 het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 afgelopen. De verlaging van de decentralisatie-uitkering bodemsanering is vanaf de programmabegroting 2020 taakstellend op dit taakveld verwerkt. Het gaat om een bedrag van 135.000 euro in 2022 en vanaf 2023 225.000 euro structureel. Mede als gevolg van het uitstel van de Omgevingswet is op dit moment nog niet duidelijk hoeveel middelen gemeenten vanaf 2022 ontvangen voor bodemtaken.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	3.274	3.404	3.540	3.502
7.2 Riolering	10.196	10.151	10.152	10.153
7.3 Afval	7.761	7.688	7.684	7.682
7.4 Milieubeheer	2.982	3.026	3.088	3.151
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	441	440	440	441
Totaal lasten	**24.653**	**24.709**	**24.904**	**24.930**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-
7.2 Riolering	-12.936	-12.936	-12.936	-12.936
7.3 Afval	-10.347	-10.347	-10.347	-10.347
7.4 Milieubeheer	-	-	-	-
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-442	-442	-442	-442
Totaal baten	**-23.725**	**-23.725**	**-23.725**	**-23.725**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	3.274	3.404	3.540	3.502
7.2 Riolering	-2.741	-2.786	-2.785	-2.783
7.3 Afval	-2.586	-2.660	-2.663	-2.665
7.4 Milieubeheer	2.982	3.026	3.088	3.151
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1	-2	-1	-
Totaal saldo	**928**	**983**	**1.179**	**1.205**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

7.1 Volksgezondheid

Het verschil bij de lasten wordt verklaard door de indexatie van onze bijdrage aan SamenTwente. Voor de pilot Wijk-GGD'er is voor de periode 2023-2025 een bedrag van 180.000 euro in de begroting opgenomen. Vanaf 2026 valt dit budget vrij in de meerjarenraming.

7.4 Milieubeheer

Het verschil bij de lasten wordt verklaard door de indexatie van de bijdrage aan de Omgevingsdienst Twente.

4.2.10 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Het hoofdtaakveld Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing omvat alle gemeentelijke activiteiten op het gebied van ruimtelijke ordening, grondexploitaties en wonen & bouwen.

4.2.10.1. Vastgestelde nota's

Welstandsnota 2017
Woonvisie Almelo 2020
Nota Grond- en Vastgoedbeleid gemeente Almelo 2020
Woningbouwplanning en -programmering 2017-2026

4.2.10.2. Taakvelden

Taakveld
8.1 Ruimtelijke Ordening Structuurvisie, beleid ruimtelijke ordening en bestemmingsplannen.
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) Grondverwerving, bouw en woonrijp maken, verkoop van bouwrijpe gronden van niet-bedrijventerreinen (zie hiervoor 3.2).
8.3 Wonen en bouwen Omgevingsvergunningen, volkshuisvesting, stads- en dorpsvernieuwing, wijkaanpak, geo-informatie.

Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde WOZ waarde	**Almelo**	**153**	**160**	**168**	**183**	**199**	
Bedrag x 1.000 euro.	Grootteklasse	211	224	-	261	270	
Nieuw gebouwde woningen	**Almelo**	**5,9**	**11,0**	**2,8**	**7,6**	**4,8**	
Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties	Grootteklasse	6,7	8,0	8,8	7,7	8,7	
Demografische druk	**Almelo**	**72,7%**	**73,1%**	**72,7%**	**72,8%**	**72,3%**	**72,2%**
De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65.	Grootteklasse	73,1%	73,5%	74,2%	74,4%	74,4%	74,9%
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishoudens	**Almelo**	**773**	**781**	**808**	**839**	**845**	**943**
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	Grootteklasse	658	669	687	717	745	825
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	**Almelo**	**773**	**781**	**808**	**839**	**886**	**986**
Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	Grootteklasse	730	731	687	717	812	901

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Financieel terugkijken

Lasten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimtelijke ordening	1.713	1.632	1.495
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.138	10.703	10.726
8.3 Wonen en bouwen	3.691	4.595	7.575
Totaal lasten	**3.266**	**16.930**	**19.796**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimtelijke ordening	-382	-337	-343
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-259	-10.593	-10.598
8.3 Wonen en bouwen	-4.473	-2.430	-2.032
Totaal baten	**-5.114**	**-13.361**	**-12.972**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimtelijke ordening	1.331	1.295	1.152
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.397	109	129
8.3 Wonen en bouwen	-782	2.165	5.543
Totaal saldo	**-1.848**	**3.569**	**6.823**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

8.1 Ruimtelijke ordening

Het budget voor het programma Omgevingswet bedraagt 116.000 euro in 2022. In 2023 en in 2024 is voor de implementatie van de Omgevingswet nog een bedrag van 58.000 euro opgenomen.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

De begroting van de grondexploitatie is gebaseerd op de uitgangspunten zoals gehanteerd bij de jaarverantwoording 2021. Dit leidt tot een aanpassing van de baten en de lasten.

8.3 Wonen en bouwen

De stijging van de lasten tussen 2022 en 2023 wordt voor het grootste deel verklaard door de middelen voor stedelijke ontwikkeling (3 miljoen euro) die vanaf 2023 structureel in de begroting zijn opgenomen.
Verder is de kostenonderbouwing voor de leges omgevingsvergunningen geactualiseerd en zijn de tarieven voor de omgevingsvergunningen hierop aangepast. De hogere baten in 2022 in vergelijking met 2023 worden veroorzaakt door een incidentele stijging van het aantal bouwaanvragen in 2022.

Financieel vooruitkijken

Lasten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	1.495	1.495	1.495	1.495
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.726	10.726	10.726	10.726
8.3 Wonen en bouwen	7.575	7.225	7.226	7.226
Totaal lasten	**19.796**	**19.446**	**19.447**	**19.447**

Bedragen x 1.000 euro

Baten per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	-343	-343	-343	-343
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-10.598	-10.598	-10.598	-10.598
8.3 Wonen en bouwen	-2.032	-2.032	-2.032	-2.032
Totaal baten	**-12.972**	**-12.972**	**-12.972**	**-12.972**

Bedragen x 1.000 euro

Saldo per taakveld	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	1.152	1.152	1.152	1.152
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	129	129	129	129
8.3 Wonen en bouwen	5.543	5.193	5.194	5.194
Totaal saldo	**6.823**	**6.473**	**6.474**	**6.474**

Bedragen x 1.000 euro

Verschillen

8.3 Wonen en bouwen

Voor het ontwikkelplan binnenstad wordt in 2023 een bedrag van 400.000 euro geraamd. Voor de periode 2024-2026 bedraag het budget jaarlijks 250.000 euro.

4.2.11 Algemene dekkingsmiddelen en overige overzichten

4.2.11.1. Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
0.5 Treasury	-10.149	-3.501	-2.730
0.61 OZB woningen	-10.583	-10.636	-10.874
0.62 OZB niet-woningen	-13.344	-13.662	-14.382
0.63 Parkeerbelasting	-1.432	-2.034	-1.694
0.64 Belastingen overig	-154	-194	-230
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-183.786	-188.019	-200.994
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-219.448**	**-218.045**	**-230.904**

Bedragen x 1.000 euro

Voor de toelichting op de algemene dekkingsmiddelen wordt verwezen naar de verschilverklaring bij het overzicht financieel terugkijken.

Overhead

Overzicht overhead	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Overhead lasten	32.252	29.115	35.443
Overhead baten	-3.784	-1.655	-4.094
Totaal saldo overhead	**28.468**	**27.460**	**31.349**

Bedragen x 1.000 euro

Vennootschapsbelasting

Overzicht vennootschapsbelasting	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
VPB lasten	53	100	100
VPB baten	-	-	0
Totaal saldo vennootschapsbelasting	**53**	**100**	**100**

Bedragen x 1.000 euro

4.2.11.5. Onvoorzien

Onvoorzien	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onvoorzien (incidenteel)	0	211	211
Onvoorzien (structureel)	4	25	25
Totaal saldo onvoorzien	**4**	**236**	**236**

Bedragen x 1.000 euro

5. Paragrafen

5.1 Lokale heffingen

5.1.1 Samenvatting

- In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de soorten gemeentelijke belastingen, rechten en retributies en de manier waarop de tarieven 2023 tot stand zijn gekomen.
- De gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) in 2023 ten opzichte van 2022 stijgen met 24 euro (2,6%). Voor een (eenpersoons) huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2022 met 11,35 euro. Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.
- Van de tarieven en heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, presenteren wij een overzicht van de lasten en baten per taakveld. Bij al deze belastingsoorten wordt aan de norm van het dekkingspercentage van maximaal 100% voldaan.

5.1.2 Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen zijn gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze middelen worden ingezet ter dekking van de uitvoering van gemeentelijke taken. De gemeenteraad kan met het vaststellen van een verordening lokale heffingen invoeren, wijzigingen of intrekken. In de verordeningen zijn de tarieven opgenomen. De verordeningen worden via een separaat voorstel door de gemeenteraad vastgesteld.

Lokale heffingen worden onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Ongebonden heffingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. De besteding ervan is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Deze middelen zijn wel gebonden aan een bepaalde taak.
Voor de gemeentelijke dienstverlening worden leges, rechten en retributies geheven. Leges zijn gebonden heffingen. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zo laag mogelijk te houden.

Ongebonden belastingen	Gebonden belastingen
Onroerendezaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Leges en rechten
Precariobelasting	Begraafrechten
Reclamebelasting	Havengeld
Toeristenbelasting	Rioolheffing

Beleid ten aanzien van de tarieven 2023
De tarieven in de begroting 2023 zijn met 3,0% geïndexeerd. Dit percentage is een gewogen index op basis van de loon- en prijsindices uit het Centraal Economisch Plan 2022 (CEP2022) van het Centraal Planbureau (CPB). Net als in voorgaande jaren hanteren wij daarbij een combinatie van 2/3e looncompensatie en 1/3e prijscompensatie.
Uitzonderingen hierop betreffen:

- de tarieven voor de rioolheffing (3,7%), afvalstoffenheffing (2,0%), en de onroerende zaakbelasting (2,0%)
- de toeristenbelasting (3,3%) en precariobelasting (54,3%)
- de legesverordening en de tarieven die het Rijk heeft vastgesteld of gemaximeerd, zoals paspoorten of rijbewijzen.

Rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerende zaakbelastingen
De riool- en afvalstoffenheffing worden binnen de vastgestelde beleidskaders alleen verhoogd met een jaarlijkse indexatie van maximaal 2%. Rekening houdend met de tariefontwikkeling op basis van het vastgestelde kostendekkingsplan uit het Programma water en riolering 2022-2026 komt de stijging van de rioolheffing voor 2023 uit op 3,7%. De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen met 2%. De onroerende zaakbelasting (OZB) wordt niet verhoogd, behalve met een jaarlijkse indexatie van maximaal 2%. Voor 2023 zijn de OZB-opbrengsten met dit percentage geïndexeerd.

Toeristenbelasting en precariobelasting
Conform de besluitvorming bij de perspectiefnota 2021 worden de tarieven voor de toeristen- en precariobelasting, naast de gebruikelijke indexatie, in de komende jaren stapsgewijs verhoogd.

Legesverordening en gemaximeerde tarieven
De legestarieven worden berekend op basis van een kostendekkendheidsberekening. Voor paspoorten en rijbewijzen geldt dat, conform bestendige gedragslijn, het maximaal toegestane (Rijks)tarief in rekening wordt gebracht.

5.1.3 Actuele ontwikkelingen

Hervorming lokaal belastinggebied
De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het rapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het gemeentelijke belastinggebied. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV staat dat er in de komende jaren een nieuwe financieringssystematiek voor de periode na 2025 wordt uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Het doel, zo geeft het kabinet aan, is een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten. Een uitbreiding van het lokaal belastinggebied lijkt er vooralsnog dus niet eerder dan in 2026 te komen.

De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)
Met de beoogde inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) per 1 januari 2023 gaat er veel veranderen. Het principe van legesheffing en ook de wettelijke grondslag voor het heffen van leges veranderen niet, maar de taak van de gemeente verandert wel, en ook het vergunningstraject en het bouwproces zullen anders gaan verlopen. De consequenties voor de inrichting van de organisatie, de gemeentelijke processen en ook de financiën zijn daarbij afhankelijk van de lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Ook de legesverordening zal moeten worden aangepast. De VNG heeft hiervoor een modelverordening aan gemeenten ter beschikking gesteld.

5.1.4 Ontwikkeling lokale lasten

De voorgestelde tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing leiden voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling in 2023.

Uit de tabel blijkt dat de gemiddelde woonlasten voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) in 2023 ten opzichte van 2022 stijgen met 24 euro (2,6%). Voor een (eenpersoons) huurder stijgen de woonlasten ten opzichte van 2022 met 11,35 euro. Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen OZB en geen rioolheffing-eigenarendeel betaalt.

Ontwikkeling lokale lasten	2020	2021	2022	2023
OZB	302	312	316	322
Afvalstoffenheffing	258	-	-	
Afvalstoffenheffing - éénpersoons	-	250	253	258
Afvalstoffenheffing - meerpersoons	-	273	276	282
Rioolheffing	271	-	-	
Rioolheffing - éénpersoons	-	275	289	300
Rioolheffing - meerpersoons	-	294	309	321
Totaal*	**831**	**879**	**901**	**925**
Mutatie t.o.v. vorig jaar in euro	28	48	22	24
Mutatie t.o.v. vorig jaar in %	3,5%	5,8%	2,7%	2,6%

* 2021 e.v. op basis van meerpersoonstarief
Bedragen x 1 euro

5.1.5 Overzicht lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2022 3,3% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,7% voor hun rekening, de Rijksoverheid 95,3%. Het aandeel van de gemeente Almelo aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel ongeveer 52 miljoen euro.

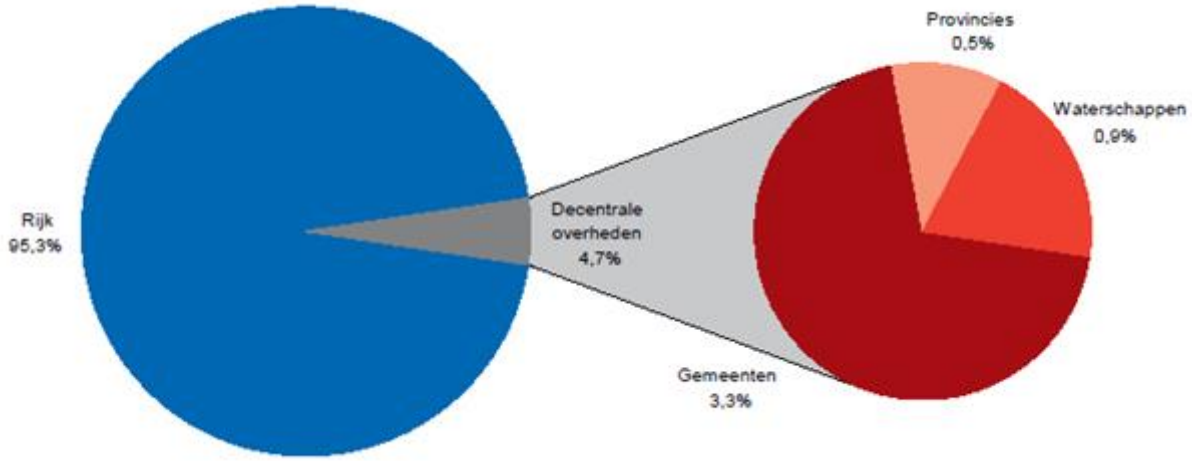

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2022

Opbrengst lokale heffingen	Werkelijk 2021	Begroting 2022 na wijz	Begroting 2023	Mutatie	V/N
Onroerendezaakbelasting	-23.864	-24.297	-25.256	-959	V
Afvalstoffenheffing	-8.465	-8.623	-8.856	-233	V
Rioolheffing	-10.448	-11.016	-11.498	-482	V
Parkeerbelasting	-1.357	-2.034	-1.966	68	N
Omgevingsvergunning	-4.062	-1.955	-2.360	-405	V
Leges publiekszaken en overig	-932	-833	-740	93	N
Begraafrechten	-403	-418	-431	-13	V
Toeristenbelasting	-511	-399	-421	-22	V
Bedrijveninvesteringszone (BIZ)			-210	-210	V
Havengeld	-180	-220	-195	25	N
Precariobelasting	-30	-50	-75	-25	V
Totaal	**-50.252**	**-49.845**	**-52.008**	**-2.163**	**V**

Bedragen x 1.000 euro

5.1.6 Kwijtschelding lokale heffingen

Voor de toepassing van kwijtschelding gelden landelijke regels. De gemeente Almelo hanteert de volgende beleidsregels voor kwijtschelding in het kader van het minimabeleid:

- Voor de ozb en de riool- en afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 250 m3;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers zijn voor de privébelastingen gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2023 wordt uitgegaan van een totaalbedrag van 1,77 miljoen euro aan kwijtschelding.

Kwijtschelding per belasting	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Afvalstoffenheffing	921	1.032	1052
Rioolheffing	600	698	723
Totaal	**1.521**	**1.730**	**1.775**

Bedragen x 1.000 euro

5.1.7 Kostendekkendheid lokale heffingen

Taakveld	Leges Titel 1: publiekszaken	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
0.2	Burgerzaken	501		**501**	-613		**-613**	
0.4	Overhead	112		**112**			**0**	
Totaal		**613**	**0**	**613**	**-613**	**0**	**-613**	**100%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 2: omgevingsvergunning	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
8.3	Wonen en bouwen	1.727	173	**1.900**	-2.227		**-2.227**	
0.4	Overhead	454		**454**			**0**	
0.64	Belastingen overig	7		**7**			**0**	
8.1	Ruimtelijke ordening	0		**0**	-133		**-133**	
Totaal		**2.189**	**173**	**2.361**	**-2.360**	**0**	**-2.360**	**100%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Leges Titel 3: bijzondere wetten	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
1.2	Openbare orde en veiligheid	47		**47**	-53		**-53**	
0.4	Overhead	25		**25**			**0**	
Totaal		**72**	**0**	**72**	**-53**	**0**	**-53**	**73%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Afvalstoffenheffing	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Heffing	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.3	Afval	7.761	1.390	**9.151**	-8.856	-1.491	**-10.347**	
0.3	Beheer overige gebouwen / gronden	40		**40**			**0**	
0.4	Overhead	64		**64**			**0**	
2.1	Verkeer en vervoer	40		**40**			**0**	
6.3	Inkomensregelingen	1.052		**1.052**			**0**	
Totaal		**8.958**	**1.390**	**10.347**	**-8.856**	**-1.491**	**-10.347**	**100%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Rioolheffing	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.2	Riolering	8.897	1.424	**10.321**	-11.498	-140	**-11.638**	
0.4	Overhead	245		**245**			**0**	
2.1	Verkeer en vervoer	198		**198**			**0**	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	150		**150**			**0**	
6.3	Inkomensregelingen	723		**723**			**0**	
Totaal		**10.214**	**1.424**	**11.638**	**-11.498**	**-140**	**-11.638**	**100%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Begraafrechten	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	301		**301**	-431		**-431**	
0.4	Overhead	140		**140**			**0**	
0.64	Belastingen overig	11		**11**			**0**	
5.7	Openbaar groen en openlucht recreatie	80		**80**			**0**	
Totaal		**532**	**0**	**532**	**-431**	**0**	**-431**	**81%**

Bedragen x 1.000 euro

Taakveld	Havengeld	Lasten taakveld	BCF/ BTW	Totaal lasten	Leges	Overige baten	Totaal baten	Kosten dekking
2.3	Recreatieve havens	87		**87**	-15		**-15**	
2.4	Economische havens en waterwegen	219		**219**	-180		**-180**	
0.4	Overhead	44		**44**			**0**	
0.64	Belastingen overig	17		**17**			**0**	
Totaal		**367**	**0**	**367**	**-195**	**0**	**-195**	**53%**

Bedragen x 1.000 euro

5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

5.2.1 Samenvatting

- Conform de in november 2020 door de raad vastgestelde kadernota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen is het streven een weerstandsratio van 1,2.
- De weerstandsratio is een indicator in hoeverre de gemeente Almelo in staat is risico's op te vangen. De weerstandsratio 2023 bedraagt 3,1.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit op de reguliere exploitatie is 6,4 miljoen euro.
- De berekende benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties is 5,1 miljoen euro.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is ongeveer 35,5 miljoen euro.

5.2.2 Beleid weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kadernota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2020-2024

De gemeente bevindt zich in een dynamische omgeving, waarbij het formuleren van ambities én beleid maken en uitvoeren gepaard gaat met het maken van keuzes en het bewust afwegen van risico’s. De toenemende wet- en regelgeving, uitbreidingen van het takenpakket en de hogere verwachting van de inwoner die duidelijk waarneembaar is, zorgt ervoor dat de gemeente zich bevindt in een glazen huis. Hierdoor neemt de kans op imago- en financiële schade toe en kan de impact groot zijn. De gemeente moet daarom op gestructureerde en transparante wijze de risico’s beheersen.

Om vast te stellen dat een gemeente voldoende in staat is om risico’s op te vangen, maken we een inschatting van het zogenoemde benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie van de gemeente op langere termijn. De gemeente Almelo streeft naar een ratio weerstandsvermogen van 1,2.

Met de kadernota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2020-2024 beogen we de doorontwikkeling van risicomanagement naar een integrale wijze. Integraal risicomanagement leidt tot breed inzicht in de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten binnen de gemeente. Hierdoor zijn we voorbereid op onverwachte zaken en is tijdig in beeld wat er misgaat of dreigt mis te gaan. Risicomanagement is geen afzonderlijke activiteit meer, maar maakt integraal deel uit van alle (management)processen en zorgt ervoor dat bewustwording en het beheersen van risico’s doorlopend aandacht heeft.

5.2.3 Actuele ontwikkelingen

Ontwikkeling risicoprofiel

Met de invoering van de kadernota integraal risicomanagement en weerstandsvermogen 2020-2024 is de systematiek om risico's in beeld te brengen doorontwikkeld. Door een integrale samenwerking met alle betrokkenen zijn de risico’s organisatiebreed in beeld gebracht. Voor de begroting 2023 is wederom in beeld gebracht of de risico's nog actueel zijn. De herbeoordeling heeft niet geleid tot een aanpassing van de top 15 van financiële risico's. Risicomanagement is echter een dynamisch proces, waarbij de inzichten van risico's kunnen veranderen. De risicoanalyse kan daarom continu aangepast worden en geeft daarmee altijd een actueel beeld van de risico's.

In onderstaande tabel is de top 15 van risico's met financiële effecten weergegeven. Onder de tabel lichten we eventuele wijzigingen toe. De genoemde bedragen betreffen de mogelijke impact voor één jaar of indien van toepassing, de projectduur.

Top 15 financiële risico's - peildatum 1 september 2022:

Nr	Onderwerp	Risico-omschrijving	Kans	Financieel gevolg	Invloed
01	Informatie beveiliging	Geen continuïteit dienstverlening door het voordoen van een beveiligingsincident	20%	max 5,0 miljoen euro	16,33%
02	Zorg	Grotere autonome stijging kosten zorgverlening dan verwacht	70%	max 1,0 miljoen euro	11,50%
03	Projecten- en programma's	Bijstelling prognoses, veranderen plannen of het schrappen van projecten	30%	max 1,5 miljoen euro	7,46%
04	Fysiek	Subsidies worden niet volledig verleend of er wordt niet voldaan aan de subsidievoorwaarden	30%	max 1,5 miljoen euro	7,44%
05	Veiligheid	Ondermijning neemt toe	70%	max 0,5 miljoen euro	5,77%
06	Grondexploitaties	Claims van ontwikkelaars door het niet nakomen van contractuele verplichtingen	10%	max 3,0 miljoen euro	4,99%
07	Duurzaamheid	Doelen klimaatakkoord worden niet gehaald	30%	max 0,75 miljoen euro	3,72%
08	Zorg	Zorg wordt niet effectief en efficiënt uitgevoerd, samenwerking partners is niet optimaal	30%	max 0,75 miljoen euro	3,71%
09	Fysiek	Natuur- en klimaatontwikkelingen	30%	max 0,55 miljoen euro	2,76%
10	Zorg	Niet ontvangen van proceskosten na terugvordering zorggeld	30%	max 0,5 miljoen euro	2,48%
11	Bedrijfsvoering	Hoog verloop personeel en niet kunnen invullen van cruciale functies	50%	max 0,3 miljoen euro	2,46%
12	Veiligheid	Onevenredig sterke toename aantal kwetsbare personen	50%	max 0,3 miljoen euro	2,46%
13	Veiligheid	Maatschappelijke onrust, radicalisering en polarisatie op grote schaal	70%	max 0,2 miljoen euro	2,31%
14	Bedrijfsvoering	Ongeoorloofde toegang tot (persoons)gegevens	30%	max 0,4 miljoen	1,97%
15	Fysiek	Niet voldoen aan de flora, fauna of archeologische wetgeving	10%	max 1,0 miljoen euro	1,63%

Toelichting belangrijkste wijzigingen

Ten opzichte van de top 15 financiële risico's in de jaarverantwoording 2021 heeft de herbeoordeling niet geleid tot een aanpassing.

Maatschappelijke- en economische ontwikkelingen

Bij het beoordelen van risico's wordt er gekeken naar risico's met een impact voor één jaar of, indien van toepassing, de projectduur. We worden echter in ons land momenteel geconfronteerd met verschillende crises en problemen. Het gaat bijvoorbeeld om het stikstof-, energie- en klimaatprobleem, maar ook de Oekraïnecrisis, woningcrisis, toeslagencrisis, asielcrisis en bovendien zitten we nog in de staart van de coronapandemie. Verder kampen we bijvoorbeeld met toenemende inflatie, stijgende rentes, tekorten aan personeel en toenemende energieprijzen en is er sprake van verstoring van productie en tekorten aan grondstoffen. Diverse problemen en crises zijn ook niet meer opzichzelfstaand, maar krijgen met elkaar te

maken als oorzaak en/of gevolg. Ze zijn verknoopt en versterken elkaar. De woningbouw, stikstofproblematiek en de asielopvang zijn hiervan voorbeelden. Door de stikstofcrisis kunnen er minder woningen worden gebouwd, waardoor er niet genoeg huizen zijn om statushouders op te vangen en het asielsysteem vastloopt. We zijn ons er van bewust dat al deze crises en problemen ook hun weerslag of impact kunnen hebben op onze gemeente. De ontwikkelingen worden gevolgd om te bepalen of en hoe dit de gemeente kan raken. Dit kan daarom in de toekomst ook gevolgen hebben die leiden tot nieuwe risico's of aanpassing van bestaande risico's.

Projecten stedelijke ontwikkeling:
De gemeente staat aan het begin van de start van een meerjarig proces van gebieds- en wijkontwikkelingen. Het gaat om diverse gebieden, zoals de binnenstad, spoorzone en Businesspark XL 2e fase. Daar is sprake van diverse en grote projecten. Op het moment dat projecten binnen deze stedelijke ontwikkeling echt van start gaan, kunnen nieuwe risico's in beeld komen en kan dit impact hebben op de top 15 van de huidige risico's.

Totaalbeeld
We zien voorlopig een stabiel risicoprofiel. De actualisatie van het profiel leidt in deze begroting niet tot een aanpassing van het weerstandsvermogen.

5.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Door risico-simulatie wordt twee keer per jaar het bedrag berekend dat nodig is om risico's in financiële zin af te dekken. De simulatie wordt uitgevoerd op gekwantificeerde risico's van 50.000 euro of meer. Uitgaande van een mate van zekerheid van 90% leidt dit voor de risico's, niet zijnde grondexploitaties, tot een benodigde capaciteit van 6,4 miljoen euro.

Op basis van vergelijkbare systematiek is de benodigde weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties becijferd op 5,1 miljoen euro. De totaal benodigde capaciteit komt uit op 11,5 miljoen euro. Niet-financiële risico's zijn in de berekening niet meegenomen. Deze bestaan voornamelijk uit risico's ten aanzien van imago en reputatie. Zij worden onderkend en waar mogelijk met maatregelen beheerst om de onderliggende risico's te reduceren of te vermijden.

5.2.5 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om onverwachte, niet-begrote substantiële kosten te dekken. De structurele capaciteit is nodig om onverwachte tegenvallers in de begroting op te kunnen vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van gemeentelijke taken. De incidentele capaciteit is nodig om eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit	2023
Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	-
Post onvoorzien in de begroting: structureel deel	25
Incidenteel	
Algemene reserve	34.234
Stille reserves vastgoed	1.000
Post onvoorzien in de begroting: incidenteel deel	211
Totaal beschikbaar	**35.470**

Bedragen x 1.000 euro

De ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit is positief beïnvloed door de storting in 2022 van 4,7 miljoen euro in de algemene reserve en de bestemming van het positieve rekeningresultaat over 2021. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt begin 2022 becijferd op 35,5 miljoen euro.

5.2.6 Weerstandsratio

In onderstaand overzicht wordt het benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit resulteert in een weerstandsratio. De weerstandsratio is een indicator in hoeverre de gemeente Almelo in staat is risico's op te vangen. Ten opzichte van de jaarverantwoording 2021 is de benodigde weerstandscapaciteit gelijk gebleven en de beschikbare capaciteit gestegen. Per saldo is er sprake van een stijging van de weerstandsratio.

Berekening weerstandsratio		Streefratio = 1,2	
	JVW 2021	BEGR 2022	BEGR 2023
Grondexploitatie (benodigd)	5,100	3,700	5,100
Overige exploitatie (benodigd)	6,400	7,600	6,400
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	**11,500**	**11,300**	**11,500**
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**30,615**	**21,436**	**35,470**
Weerstandsratio	**2,66**	**1,90**	**3,08**

Bedragen x 1 mln euro

5.2.7 Financiële kengetallen

Onderstaand zijn zes financiële kengetallen opgenomen. De kengetallen zeggen iets over de weerbaarheid en wendbaarheid van de begroting. Bij weerbaarheid gaat het om de mate waarin de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen. Daarbij is het van belang te weten hoe groot het eigen vermogen is, hoeveel schulden de gemeente heeft en waarvoor deze schulden zijn aangegaan. De kengetallen daarvoor zijn de netto (gecorrigeerde) schuldquote, de solvabiliteit en grondexploitatie.
Wendbaarheid geeft aan hoe snel de begroting kan worden aangepast als zich tegenvallers voordoen. Het is dan van belang te weten of inkomsten op korte termijn kunnen worden verhoogd en of de baten structureel hoger zijn dan de structurele lasten. De kengetallen daarvoor zijn belastingcapaciteit en structurele exploitatieruimte.
Eén afzonderlijk kengetal zegt weinig over de financiële positie van de gemeente. De kengetallen dienen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding te worden bezien. Alleen dan geven ze een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Hierna worden kengetallen nader toegelicht:

Netto schuldquote: De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Voor de quote geldt hoe lager, hoe beter.

Netto schuldquote (gecorrigeerd): De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen geeft aan of de gemeente in staat is de schulden terug te betalen waarvoor zij volledig zelf aan de lat staat. Ook voor deze quote geldt hoe lager, hoe beter.

Solvabiliteitsratio: Solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente. Voor deze ratio geldt hoe hoger, hoe beter.

Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Hiervoor geldt hoe hoger, hoe beter.

Grondexploitatie: Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Belastingcapaciteit: De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Het maakt daarbij inzichtelijk hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Voor dit kengetal geldt hoe lager, hoe beter.

Financiële kengetallen	JVW 2021	BEGR 2022	BEGR 2023	RAMING 2024	RAMING 2025	RAMING 2026
Netto schuldquote	60%	62%	55%	56%	54%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	54%	57%	50%	51%	49%	57%
Solvabiliteitsratio	19%	19%	25%	26%	28%	24%
Structurele exploitatieruimte	1%	4%	1%	1%	2%	-4%
Grondexploitatie	11%	10%	4%	2%	0%	0%
Belastingcapaciteit	109%	109%	109%	109%	109%	109%

Langetermijn ontwikkelingen financiële kengetallen
Onderstaande grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de financiële kengetallen zien voor de periode 2021 t/m 2026.

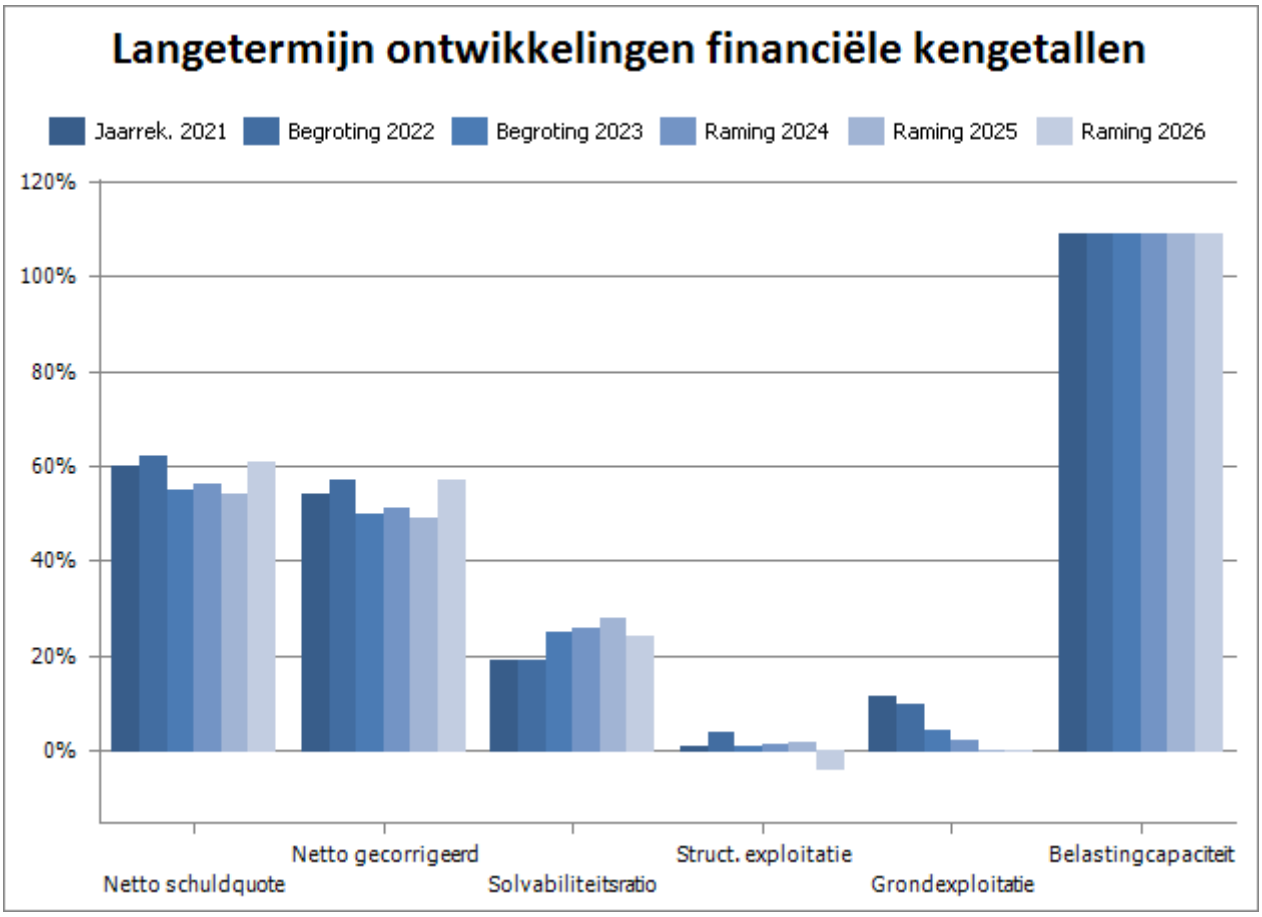

- In 2023 verwachten wij geen langlopende leningen aan te hoeven trekken. Vanaf 2024 dienen bestaande geldleningen geherfinancierd te worden en langlopende financiering aangetrokken moeten worden ter financiering van investeringen.
- De solvabiliteitsratio verbetert in de eerstkomende jaren als gevolg van voordelige begrotingssaldi. In 2026 leidt het nadelige begrotingsresultaat tot een daling van de solvabiliteit.
- De meerjarenraming laat tot en met 2025 voordelige saldi zien. In 2026 is er als gevolg van het nadelige begrotingsresultaat sprake van een negatieve exploitatieruimte.
- De boekwaarde van de huidige grondexploitaties daalt de komende jaren omdat de nog te realiseren opbrengsten uit grondverkopen hoger liggen dan de nog te maken kosten.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

5.3.1 Samenvatting

- Almelo heeft veel zogeheten kapitaalgoederen, zoals wegen, bruggen, speelvoorzieningen en groen.
- Deze paragraaf geeft een beeld van het beleid en beheer van de verschillende gemeentelijke kapitaalgoederen en de financiële gevolgen die daaruit voortvloeien.
- De afgelopen jaren is ingezet op inspecties, beheersing en verbetering.
- De kwaliteit is al licht toegenomen en zal de komende jaren verder verbeteren.
- De inzet sluit aan bij de Nota Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2021- 2024.

5.3.2 Beleid onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen als wegen, riolering en gebouwen vragen aanzienlijke investeringen waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Deze objecten zijn van groot maatschappelijk belang en hebben gezamenlijk een omvang van bijna een miljard euro. Adequaat beheer en onderhoud is belangrijk om aan de gestelde eisen te kunnen blijven voldoen en om zo lang mogelijk een bijdrage te kunnen leveren aan de doelen van deze kapitaalgoederen. Eerdere bezuinigingen hebben hun weerslag op de investeringen gehad en de gevolgen zijn merkbaar in de stad. Gelukkig is er nu ruimte om achterstallig onderhoud verder in te lopen en om vervangingsinvesteringen tijdig in te zetten. Bij de verschillende beleidsonderdelen lichten we dit verder toe. We zijn op de goede weg!

Deze paragraaf bouwt voort op de vorige begroting en op Nota Kapitaalgoederen (NKG) 2021 – 2024 zoals die in het voorjaar van 2021 is vastgesteld door de gemeenteraad.

5.3.3 Actuele ontwikkelingen

Een schone en verzorgde omgeving is een belangrijk doel in het huidige coalitieakkoord “Bouwen aan kansen voor iedereen”. Zowel voor groen, water als wegen. Ons college wil het onderhoud van de openbare ruimte naar een hoger niveau brengen en zorgen voor voldoende goede speel- en sportvoorzieningen. Het college wil daarnaast gevaarlijke verkeerssituaties aanpakken.

In de beleidsnota Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (verder IBOR) staan kwaliteitsniveaus per gebied. De wijken worden nu hoofdzakelijk op niveau ‘laag’ en ‘basis’ onderhouden. In 2022 is besloten de kwaliteit op onderdelen te verhogen. Het water heeft een hogere kwaliteit , straatmeubilair en verkeersborden zijn schoner, minder onkruid op verhardingen en het zwerfafval wordt meer opgeruimd.

De actuele ontwikkelingen worden hieronder per taakveld beschreven. Regelmatig wordt daarbij gewezen op een integrale aanpak. Integraal betekent kansen op een nog hogere eindkwaliteit, maar kost vaak wel extra tijd en capaciteit: alleen ga je sneller, samen kom je verder. Wij blijven kiezen voor samen.

5.3.4 Taakveld verkeer en vervoer (grijs)

De ambities vanuit de stedelijke ontwikkeling en leefbaarheid in de wijken betekenen een extra investering en capaciteitsvraag op dit taakveld. In 2023 actualiseren we de mobiliteitsvisie en werken dit uit tot een concreet uitvoeringsprogramma, ter voorbereiding op de begroting 2024. Die aanpak wordt verwoord in de perspectiefnota 2024 en de middelen worden opgenomen in de Nota Kapitaalgoederen vanaf 2024.

Verharding

Areaal

Het areaal verharding is ongeveer 4,7 miljoen m^2 groot. De helft (50%) van het areaal bestaat uit elementenverharding en iets meer dan 49% bestaat uit asfaltverharding. Betonverharding betreft circa 1% van het totale areaal.

Beleidskaders

- Nota Kapitaalgoederen 2021 -2024
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)

Voor het technisch onderhoud (heel en veilig) is geen beleidskader vastgesteld, wel hanteren we vanaf 2023 een werkwijze voor wegen waarin we ons blijven verbeteren en aanpassen aan actualiteit (onderhoudswijzen, kosten per eenheid, standaardisering en dergelijke). Het wettelijk minimum is leidend, op basis van de landelijke systematiek van het CROW. De aanpak van de gemeente is gericht op: minimale inzet en kosten, om veiligheid en functionaliteit te borgen, kapitaalvernietiging te voorkomen en hergebruik te optimaliseren, kortom kwaliteitsniveau Basis. Deze aanpak is vastgelegd in het beheerplan dat eind 2019 is opgesteld.

Kwaliteit

De kwaliteit van de wegen wordt iedere 2 jaar gemeten. In 2022 inspecteren we en begin 2023 hebben we de resultaten daarvan. Het kwaliteitsniveau Basis blijft het uitgangspunt, waarbij de kwaliteit door de extra inzet op groot onderhoud en vervanging naar verwachting verder toeneemt.

Speerpunten

We lopen de achterstand in groot onderhoud en vervanging, die in de afgelopen jaren is ontstaan, verder in. Extra inzet met een planmatige en integrale aanpak werpt zijn vruchten af. We hebben nog een hele opgave, en het is een forse klus om tegelijkertijd Almelo bereikbaar te houden, maar we mogen trots zijn op de resultaten.

We zetten daarnaast de gestructureerde, wijkgerichte, aanpak van het klein onderhoud aan de verhardingen voort. Kleine onderhoudsopgaven worden wijk voor wijk verholpen. Klein onderhoud, dat zich richt op het wegwerken van plaatselijke schades, levert directe verbetering van de kwaliteit op en kan groot onderhoud uitstellen. Tegelijk worden planmatige werkzaamheden als aanpak boomwortelschade en bermonderhoud meegenomen.

We blijven het onderhoud, zowel klein als groot onderhoud, waar mogelijk combineren met een integrale opgave. Duurzaamheid, leefbaarheid en klimaat krijgen in de vorm van meer groen en blauw een meer prominente plek, zoals het project Witvoetenstraat/Gravenstraat of het Largasproject aan de Henriette Roland Holstlaan laten zien. In 2023 worden onder andere de Wierdensestraat en Nijreessingel aangepakt voor onderhoud. Keuzes in de stedelijke ontwikkeling zijn van invloed op de uitvoeringsplanning, die hierdoor steeds dynamischer wordt. De verkeersveiligheid blijft een belangrijk en structureel aandachtspunt bij deze opgaven. Vooral bij wegen die het einde van hun levensduur hebben bereikt zijn kansen voor een integrale kwaliteitsverbetering. Het investeringsprogramma voor infra kent in 2023 projecten als de camerahandhaving in de binnenstad en een proef met vrij rechts afslaan van de Henriette Roland Holstlaan naar de Nijreessingel.

Financiële consequenties in de begroting

Verharding	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	3.215	3.215	3.215	3.215
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	139	279	418
Groot onderhoud	2.251	2.251	2.251	2.251
Klein onderhoud	698	698	698	698
Schoonhouden	1.706	1.706	1.706	1.706
Totaal	**4.655**	**4.794**	**4.934**	**5.073**

Bedragen x 1.000 euro

Civieltechnische kunstwerken en waterbouwkundige constructies

Areaal

Er zijn 452 civieltechnische kunstwerken (bruggen tunnels, oeverconstructies en kademuren). Het gehele areaal kunstwerken en waterbouwkundige constructies is in 2020 onderworpen aan een inspectie en inventarisatie conform de daarvoor geldende richtlijn (NEN2767).

Beleidskaders

- Nota Kapitaalgoederen 2021 - 2024
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)

Er is geen apart beleidskader voor het technisch beheer van civieltechnische kunstwerken. Veel van de kunstwerken maken deel uit van het wegennet, waardoor ook hier de wettelijke zorgplicht geldt. Om vast te stellen welk onderhoud minimaal nodig is, maakt Almelo gebruik van de landelijk gehanteerde normen voor conditiemetingen (NEN 2767-4 5). Voor de invulling van het beheer zijn beheerplannen opgesteld (najaar 2019). Het huidige Meerjaren Onderhouds- en Investeringsplan loopt tot 2025 en geeft een doorkijk tot 2040. We stemmen af met de stedelijke ontwikkelingsplannen.

Kwaliteit

Vanaf 2015 wordt gewerkt aan de verbetering van het planmatig beheer van civieltechnische kunstwerken en waterbouwkundige constructies. Hierbij wordt een risicogestuurde aanpak gehanteerd, die in eerste instantie is gericht op de grote kunstwerken met bijbehorende grote risico's. Mede door die aanpak verkeren de kunstwerken in goede of uitstekende staat.

Speerpunten

We blijven inzetten op het planmatig onderhoud en beheersing van de objecten. Enkele projecten zijn:

- Groot onderhoud tunnels Nijreessingel. Voorbereiding in 2023
- Vervangen Brug Schokland, voorbereiding en start in 2023

Financiële consequenties in de begroting

Civieltechnische kunstwerken	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	1.172	1.172	1.172	1.172
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	41	82	123
Onderhoud	741	741	741	741
Totaal	**741**	**782**	**823**	**864**

Bedragen x 1.000 euro

Openbare verlichting

Areaal

De belangrijkste onderdelen van de openbare verlichting zijn de lichtmast, armatuur en de lamp. De gemeente Almelo kent in totaal 15.754 masten, 16.753 armaturen en 17.278 lampen.

Beleidskaders

- Nota Kapitaalgoederen 2021 -2024
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte(2015)
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)

Kwaliteit

De grootschalige overgang naar LED verlichting geeft de kwaliteit van het areaal een flinke impuls. Er resteert nog een behoorlijke opgave, omdat de technische levensduur van 20 jaar veelal was overschreden. We liggen op schema om in 2023 af te ronden.

Speerpunten

We zetten het ingezette beleid tot versnelde overgang op LED verlichting voort en liggen mooi op schema. Ruim 11.000 verouderde armaturen zijn al/worden in de periode 2020-2023 vervangen voor nieuwe duurzame LED armaturen. Daarnaast wordt ingezet op een planmatige aanpak van het onderhoud en de vervanging van lichtmasten.

Financiële consequenties in de begroting

Openbare verlichting	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	273	273	273	273
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	12	12	12	12
Onderhoud	188	188	188	188
Totaal	**200**	**200**	**200**	**200**

Bedragen x 1.000 euro

Verkeersregelinstallaties (VRI)

Areaal

De gemeente Almelo heeft op dit moment 46 VRI's. Daarnaast bezit de gemeente Almelo een dynamisch busstation, acht Dynamische Route Informatie Panelen (DRIP's) en twee parkeerverwijssystemen (binnenstad en stadion).

Beleidskader

- Nota Kapitaalgoederen 2021 -2024
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)

Kwaliteit

Een belangrijk deel van de VRI's is nog verouderd. De kwaliteit van deze VRI's is matig tot slecht. Ook in de komende jaren wordt een aantal van de verouderde VRI's vervangen en daarmee verbeterd. Ook wordt gekeken om vervanging zoveel mogelijk gelijk op te laten gaan met groot onderhoud wegen, zodat de middelen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden.
Een eerdere achterstand door aanbestedingsperikelen is weggewerkt.

Speerpunten

In de komende jaren is het beheer en onderhoud vooral gericht op een planmatige, meerjarige instandhouding en, waar nodig, verbetering van de technische en functionele (verkeerskundige) kwaliteit van de installaties.
In 2020 is gestart met de samenwerking met het bedrijfsleven met als doel het gehele pakket VRI's, onderhoud en vervanging als één dienst op de markt te zetten (DAES). De eerste resultaten lieten zien dat er een fors langere doorlooptijd en fors hogere kosten zouden ontstaan, terwijl de gemeente onvoldoende ontlast werd. In 2022 is dit project daarom 'on hold' gezet en wordt de gemeente niet geconfronteerd met kostenoverschrijdingen. Momenteel zijn we met een sobere doorstart bezig.

In 2023 staat de uitrol van het vernieuwde systeem TINA-5, inclusief automaten, gepland. TINA-5 is het platform waarin alle VRI's met elkaar informatie uitwisselen

Financiële consequenties in de begroting

Verkeersregelinstallaties	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	756	756	756	756
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	50	108	166
Onderhoud	322	322	322	322
Totaal	**322**	**372**	**430**	**488**

Bedragen x 1.000 euro

5.3.5 Taakveld openbaar groen en openlucht recreatie (groen)

Groen en bomen

Areaal

- 39.000 bomen
- 66 ha natuurlijke beplanting
- 20 ha cultuurlijke beplanting
- 314 ha gras
- 36 ha oppervlaktewater en waterlopen

Beleidskaders

- Nota Kapitaalgoederen 2021 -2024
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=almelo&id=100188878
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)
- Bomenbeleidsplan gemeente Almelo 2008
- Bomenverordening 2011 gemeente Almelo
- Hondenbeleid 2009

Kwaliteit

De inspectie uit 2020 liet zien dat voor 95% het groen de afgesproken kwaliteit laat zien. Circa 5 % moet binnen 5 jaar vervangen worden en er komen logischerwijs ieder jaar nieuwe plantvakken bij die vervangen moeten worden. Dit geeft echter ook goede mogelijkheden om de biodiversiteit te vergroten. Het grootste deel van de bomen heeft een voldoende of goede conditie. Een relatief klein deel heeft een matige tot slechte conditie (8%). Bij de vervanging van bomen wordt expliciet gekeken naar de opbouw van ons huidige bomen bestand, rekening houdend met de diversiteit en het vergroten van de biodiversiteit. Omdat dit in absolute zin toch nog om ca. 3.200 bomen gaat, kunnen we tegelijkertijd in de (bio)diversiteit een mooie stap zetten.

Speerpunten

Voor het verzorgend onderhoud aan groen en bomen is het uitgangspunt kwaliteitsgestuurd beheer, op basis van het IBOR-plan. Bij het boomonderhoud wordt stapsgewijs ingezet op de omslag naar een meer planmatige aanpak, van reactief (en ad hoc) naar meer preventief (en planmatig). Daarnaast wordt ingezet op het vervangen van versleten groen en bomen die het einde van de levensduur hebben bereikt. Ook hier levert een integrale aanpak zijn voordelen op.

Financiële consequenties in de begroting

Groen	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	1.087	1.087	1.087	1.087
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	38	76	114
Onderhoud	2.437	2.437	2.437	2.437
Totaal	**2.437**	**2.475**	**2.513**	**2.551**

Bedragen x 1.000 euro

Speelvoorzieningen

Areaal

Het huidige areaal omvat 2090 speel- en sporttoestellen en ruim 27.000 m2 aan speelondergronden.

Beleidskader

- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)
- Plan van aanpak kwaliteitsslag speelvoorzieningen
- Visie op sport en bewegen 2020

Speerpunten

In 2023 ronden we de kwaliteitsslag van de speelvoorzieningen af. Dit loopt samen met de uitvoering van het plan "Sporten en bewegen in de openbare ruimte" om een beweegvriendelijke openbare ruimte te creëren (voor de ongeorganiseerde sporter). De uitvoering ligt op planning. Een skatevoorziening is een mooi burgerinitiatief van de jongerenraad dat hier goed bij past. In de komende periode onderzoeken hoe deze behoefte kan worden ingevuld.
De vervanging van speelplekken blijft de komende jaren doorgaan waarvoor jaarlijks een bedrag van 375.000 euro is begroot.

Financiële consequenties in de begroting

Speelvoorzieningen	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	394	394	394	394
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	30	60	91
Onderhoud	184	184	184	184
Totaal	**184**	**214**	**244**	**275**

Bedragen x 1.000 euro

5.3.6 Taakveld riolering (blauw)

Areaal

Het gehele rioolstelsel en de watergangen met alle objecten en voorzieningen is een enorm kapitaalgoed. De gemeente Almelo is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van circa 470 km vrijverval riolering, 116 km drukriolering, 500 gemalen en pompunits en bijna 30.000 straatkolken.

Beleidskaders

- Programma Water en Riolering
- Beleidsnota (IBOR) Integraal Beheer Openbare Ruimte (2015)
- Beleidsnota Integraal Verzorgend Onderhoud Plan (2015)

Kwaliteit

De gemengde riolen worden langzamerhand vervangen door gescheiden vuil- en hemelwaterriolen. Binnen de integrale opgave in de openbare ruimte is aandacht voor een klimaatrobuuste inrichting, waarbij hemelwater wordt afgekoppeld. We blijven hier mooie stappen zetten.
Van de oude gemengde riolen (ouder dan 45 jaar) bestaat een goed beeld van de technische staat. De achterstanden in het onderhoud zijn in de afgelopen planperiode behoorlijk ingelopen. Voor de meeste jonge riolen is een opleveringsinspectie aanwezig en wordt daarna alleen geïnspecteerd als daar aanleiding voor is.
Overall kwalificeren wij de staat van de riolen als redelijk tot goed.

Ook hier is een goede stap gezet naar een gestructureerde en planmatige aanpak. Er is een operationele inspectie-, reparatie- en vervangingsplanning gemaakt, gecombineerd vanuit leeftijd én vertaling van kwaliteitsbeeld naar maatregelen voor reiniging, reparatie en vervanging.

Speerpunten
In de opgave van riool wordt vanuit wijkniveau gekeken en worden de maatregelen integraal afgestemd met andere disciplines, om zoveel mogelijk werk met werk te kunnen maken. Speerpunten voor de opgaven is het voorkomen van wateroverlast en het klimaatrobuust en duurzaam inrichten van de openbare ruimte. In beheer wordt op diverse locaties gewerkt aan oplossingen van knelpunten van wateroverlast.

Financiële consequenties in de begroting

Riolering	2023	2024	2025	2026
Investering verbetermaatregelen	1.400	1.400	1.400	1.400
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	59	120	179	239
Levensduurverlengende maatregelen	5.938	5.863	5.475	5.382
Onderhoud	2.104	2.104	2.104	2.104
Totaal	**8.101**	**8.087**	**7.758**	**7.725**

Bedragen x 1.000 euro

5.3.7 Taakveld havens

Areaal
Almelo beschikt over vier insteekhavens en twee langshavens (Buitenhaven en XL park) welke voor diverse economische doeleinden gebruikt worden. De totale lengte van de kade- en oeverconstructies in deze havens bedraagt bijna 4 km. In 2021 is de 2e insteekhaven gedeeltelijk gedempt om in te spelen op behoeften van de aanwezige bedrijven.

Beleidskader

- Havenvisie
- Samenwerkingsovereenkomst Gemeenschappelijk Havenbedrijf Twente

Kwaliteit
Vanwege de ontwikkelingen rondom het Twentekanaal (verruiming Va) sluiten niet alle havenassets meer aan op het beoogde gebruik. Met het geïnitieerde project 'opwaardering havens Va' wordt een deel van de assets weer functioneel op orde gebracht waarmee gelijktijdig een inhaalslag t.a.v. de kwaliteit wordt gerealiseerd. Voor de overige havenonderdelen is de kwaliteit redelijk. In het bedrijfsplan zijn acties opgenomen om de kwaliteit gezamenlijk verder te verbeteren, zoals aanleg van walstroomvoorzieningen of voorzieningen voor drenkelingen.

Speerpunten
Uitvoering van de Meerjaren Onderhoud- en Investeringsplanning, dit geeft zicht op de onderhouds - en investeringsagenda tot 2040.

Financiële consequenties in de begroting

Havens	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	49	49	49	49
Exploitatiebegroting				
Kapitaallasten	-	2	4	6
Groot onderhoud	-	-	-	-
Klein onderhoud	17	17	17	17
Schoonhouden	-	-	-	-
Totaal	**17**	**19**	**21**	**23**

Bedragen x 1.000 euro

5.3.8 Taakveld gebouwen (rood)

Areaal

113 vastgoedobjecten waarvan 89 algemeen en 24 sport gerelateerd.

Beleidskader

De nota Vastgoedbeleid vormt de basis van de wijze waarop het vastgoed wordt beheerd. Binnen deze kaders is bepaald dat de onderhoudsuitgangspunten sober en doelmatig zijn voor de gehele vastgoedportefeuille. Het doel is om deze onderhoudsuitgangspunten te vertalen naar conditiescores uit de landelijke normen uit de NEN2767. Per vastgoedobject is bepaald of het behoort tot de kernportefeuille of een andere strategie heeft, op basis hiervan kan de gewenste conditiescore uit de NEN 2767, en daarmee het onderhoudsniveau, worden vastgelegd. Vastgoed dat op termijn wordt afgestoten of her-ontwikkeld behoeft minder onderhoud dan vastgoed dat behoort tot de kernportefeuille. Op grond van strategische keuzes is een ander onderhoudsniveau dan gerechtvaardigd.

De klimaatdoelstellingen (in 2050 panden co2 neutraal) zullen meegenomen worden in de keuzes en uitvoering van het planmatig onderhoud (MJOP).

Speerpunten

Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kerntaken van de gemeente. Daarom achten we het noodzakelijk om naast het scherper definiëren van het onderhoudsniveau ook per object (strategie) vast te leggen welke maatregelen benodigd zijn om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen (co2 neutraal voor 2050, klimaatadaptatie, circulariteit en hittestress). Zo kan er een meerjaren onderhouds- en investeringsbegroting opgeleverd gaan worden die inzicht geeft in de benodigde maatregelen en aankomende kosten per object over de langere termijn.

Financiële consequenties in de begroting

Vastgoed	2023	2024	2025	2026
Vervangingsinvestering	1.950	2.100	2.100	2.100
Exploitatiebegroting				
Kapitaallast	-	142	284	426
Groot onderhoud	650	650	650	650
Klein onderhoud	1.176	1.176	1.176	1.176
Schoonhouden	-	-	-	-
Totaal	**1.826**	**1.968**	**2.110**	**2.252**

Bedragen x 1.000 euro

5.4 Financiering

5.4.1 Samenvatting

- In onze rentevisie gaan wij ervan uit dat zowel de geld- als de kapitaalmarktrentes zullen stijgen.
- Het renteresultaat op het taakveld Treasury bedraagt 1,09 miljoen euro.
- Wij verwachten in 2023 geen nieuwe langlopende leningen aan te hoeven trekken.

5.4.2 Beleid financiering

Treasurystatuut
Handleiding Treasury
Beleidsregels publieke taak leningen en garanties
Nota activabeleid 2022

De doelstellingen van het treasurybeleid van de gemeente zijn:

- Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van overtollige gelden met als doel het uitvoeren van de programma's binnen de door de raad vastgestelde kaders van de begroting;
- Het verzekeren van een duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van het gemeentelijke vermogen en de financiële resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het optimaliseren van renteresultaten binnen de kaders van de wet Fido, aanvullende regelgeving en de voorschriften die in dit statuut zijn opgenomen;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

5.4.3 Rente

Renteontwikkelingen/-visie

Om onderbouwde financieringsbeslissingen te kunnen nemen, is het belangrijk om een inschatting te maken van toekomstige renteontwikkelingen. De ontwikkeling van de korte rente is vooral afhankelijk van de inflatie. De hoogte van de lange rente wordt vooral bepaald door de economische groei.

Het economische herstel na de coronacrisis gaat gepaard met een hoge inflatie. Dit wordt nog eens versterkt door de oorlog in Oekraïne. De inflatie zorgt voor een opwaartse druk op de marktrentes. In de afgelopen maanden zagen we dan ook een stijging van de rentes op zowel de geld- als de kapitaalmarkten. De rente op 10-jaarsstaatsleningen, hoewel historisch gezien nog steeds uitzonderlijk laag, is inmiddels niet meer negatief en bedraagt ten tijde van het opstellen van deze begroting 2,02 % (dd. 13-09-2022). Ook de geldmarktrente laat een stijging zien. De 3-maands Euribor rente (rente waartegen banken elkaar onderling geld uitlenen) bedraagt op dit moment 1,0%, ten opzicht van - 0,57% op 1 januari van dit jaar.

Tot voor kort was de ECB zeer terughoudend waar het gaat om het inperken van de monetaire ruimte. Vanwege het fragiele economische herstel en vanwege de verwachting dat structurele, inflatiematigende factoren op termijn weer de overhand zullen krijgen. Onder druk van de hoge inflatie en vooral ook de verzwakking van de euro ten opzichte van de dollar, heeft de ECB in het tweede en derde kwartaal van 2022 voor het eerst in 11 jaar tijd echter weer maatregelen genomen die leiden tot een hogere rente. In de toelichting op het rentebesluit van september 2022 maakte bankpresident Lagarde duidelijk, dat de rente in de komende maanden verder zal moeten worden verhoogd om de vraag te temperen en de inflatie af te remmen in de richting van de doelstellingen van de ECB. Dit vooruitzicht van een minder ruim monetair beleid van de ECB in 2022 en 2023, zal er waarschijnlijk voor zorgen dat de kapitaalmarktrente oploopt.

Gelet op bovenstaande ontwikkelingen houden wij rekening met een verdere stijging van de rente vanaf 2023 en verder.

Rente toerekening en renteresultaat

In het onderstaand schema wordt uiteengezet hoe de rentetoerekening in de begroting 2023 plaatsvindt. Eerst wordt het saldo van de daadwerkelijke rentelasten en rentebaten bepaald. Vervolgens wordt de specifieke rente toerekening daarop in mindering gebracht. Het deel dat over blijft wordt toegerekend aan de diverse taakvelden in de begroting. Dit gebeurt via de rente-omslag. De rente die niet aan de taakvelden wordt toegerekend staat als renteresultaat op het taakveld 0.5 Treasury.

Rente toerekening	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Externe rentelasten	3.727	3.133	2.745
Externe rentebaten	-538	-352	-323
Saldo rentelasten en rentebaten	**3.189**	**2.781**	**2.422**
Toerekening aan grondexploitaties	-902	-1.407	-934
Toerekening aan projectfinanciering	-650	-653	-615
Toerekening rente over eigen vermogen	-	-	-
Toerekening rente over voorzieningen	21	22	-
Aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.658**	**743**	**873**
Toegerekende rente volgens begrote renteomslag	1.855	1.882	1.961
Correctie rente-omslag	-		
Renteresultaat op taakveld 0.5 Treasury	**197**	**1.139**	**1.088**

Bedragen x 1.000 euro

5.4.4 Financiering

Financieringspositie

Financiering is het aantrekken van benodigde financiële middelen voor een periode van minimaal één jaar. De financieringsbehoefte wordt daarbij bepaald door diverse factoren, zoals het investeringsniveau en -tempo, de baten en lasten van de grondexploitaties, en mutaties in de leningenportefeuille. Zodra de financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, dan is dit een signaal dat de gemeente een langlopende geldlening moet gaan aantrekken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt 8,5 procent van het begrotingstotaal. Voor 2023 is dat 8,5% van 333,5 miljoen euro, zijnde 28,4 miljoen euro.

Renterisiconorm

Voor de renterisico's op de lange termijn wordt gekeken naar de jaarlijks verplichte aflossingen van langlopende leningen. Dit mag in totaal niet meer dan 20 procent zijn van de totale begroting. Dat betekent voor Almelo dat op een begroting van 333,5 miljoen euro deze maximaal uit 66,7 miljoen euro aan aflossingen mag bestaan op langlopende leningen. Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Almelo ruimschoots aan de renterisiconorm voldoet.

Financieringspositie	2022	2023	2024	2025	2026
Geïnvesteerd kapitaal					
Boekwaarde geactiveerde investeringen	263.697	274.966	285.195	282.534	283.793
Boekwaarde geactiveerde investeringen	**263.697**	**274.966**	**285.195**	**282.534**	**283.793**
Beschikbare financieringsmiddelen					
Opgenomen langlopende geldleningen	191.021	182.109	163.928	146.446	130.411
Eigen financieringsmiddelen	76.853	79.919	84.903	91.154	78.341
Voorzieningen	12.332	9.950	7.568	5.186	2.804
Totaal financieringsmiddelen	**280.206**	**271.978**	**256.399**	**242.786**	**211.556**
Financieringspositie (-/- = overschot)	**-16.509**	**2.988**	**28.796**	**39.748**	**72.237**

Bedragen x 1.000 euro

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt ontstaat er in de komende jaren een financieringsbehoefte. De boekwaarde van de geactiveerde investeringen neemt toe, terwijl op de bestaande leningportefeuille wordt afgelost.

Kasgeldlimiet	Werkelijk 2021	Begroting 2023
Berekening kasgeldlimiet		
Begrotingstotaal	298.721	333.983
Percentage regeling	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	**25.391**	**28.389**
Berekening ruimte onder kasgeldlimiet		
Vlottende schuld	353	4.436
Vlottende middelen	26.068	30.902
Totaal netto vlottende schuld	-25.715	-26.466
Kasgeldlimiet	25.391	28.389
Ruimte onder kasgeldlimiet	**51.106**	**54.855**

Bedragen x 1.000 euro

Renterisiconorm	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Begrotingstotaal	336.863	308.181	333.983	342.402	347.500	336.888
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	**67.373**	**61.636**	**66.797**	**68.480**	**69.500**	**67.378**
Berekening ruimte onder renterisiconorm						
Renteherzieningen	-	-	-	-	-	-
Aflossingen	29.459	24.386	8.913	18.182	17.482	16.035
Renterisico	67.373	61.636	66.797	68.480	69.500	67.378
Renterisiconorm	67.373	37.250	57.884	50.298	52.018	51.343
Ruimte onder renterisiconorm	**37.914**	**37.250**	**57.884**	**50.298**	**52.018**	**51.343**

5.5 Bedrijfsvoering

5.5.1 Samenvatting

- In 2023 wordt extra aandacht besteed aan stadsontwikkeling en wijksturing.
- We zetten extra in op datagedreven werken.
- De ambtelijke formatie is fors uitbreid door de indiensttreding van voormalig Soweco-personeel.
- Bewustzijn op het gebied van privacy en informatiebeveiliging zal een continu proces blijven.
- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is voor nu uitgesteld naar verslagjaar 2023.
- We creëren een toekomstbestendig werkomgeving die het samen en integraal werken aan de maatschappelijke opgaven in de stad, nog beter faciliteert.

5.5.2 Beleid bedrijfsvoering

- Nota activabeleid 2022
- Normenkader 2017 voor de rechtmatigheidscontrole
- Kadernota governance 2015
- Uitvoeringsnota Verbonden partijen
- Situationeel toezicht verbonden partijen

5.5.3 Organisatieontwikkeling

Stand van zaken Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling die een paar jaar geleden is ingezet, met de sturingsfilosofie van lijn-, programma- en wijksturing, gaat niet alleen over de manier waarop we als organisatie willen werken, maar vooral ook over een ander samenspel met de stad. We willen veel meer werken vanuit wat er leeft in de stad, in de wijken en in de dorpen en daarbij ook nadrukkelijk samenwerken met onze partners, ondernemers en inwoners. Er is veel geïnvesteerd in het leiderschap binnen de organisatie om te komen tot die andere manier van werken, waarbij het samenspel met de stad nadrukkelijk gezocht wordt. Daar zijn we inmiddels goed in geslaagd – de organisatie is wendbaarder geworden en we kunnen makkelijker inspelen op veranderingen en nieuwe uitdagingen. Maar de doorontwikkeling van de organisatie is daarmee nog niet af. Dat is organisatieontwikkeling eigenlijk nooit.

Belangrijke opgaven waar we in 2023 nog een extra inspanning op zullen moeten leveren, zijn met name stadsontwikkeling en wijksturing. Onze ambities op stedelijke ontwikkeling en leefbare wijken en dorpen vereisen een integrale sturing en samenwerking op stadsontwikkeling. De interne organisatie zal daarop worden ingericht. Daarnaast is er blijvende aandacht nodig voor het anders werken aan het samenspel met de stad. Dat geldt voor zowel de organisatie, het college als de raad. Tot slot gaan we extra inzetten op de rol van de managers bij het uitdragen van de doelen die we ons gesteld hebben en het benutten van de talenten van onze eigen mensen. Ook het verder ontwikkelen en professionaliseren van de rollen van opdrachtgever en opdrachtnemer in onze organisatie is een belangrijk aandachtspunt.

5.5.4 Bezuinigingsmaatregelen

In de tabel staan de nog openstaande taakstellingen in de periode 2023 t/m 2026, met daaronder een korte toelichting.

Herkomst	Taakstelling/maatregel	2023	2024	2025	2026
Reorganisatie	Uitbreiding functieboek i.v.m. vaste verplichtingen	0	442	884	884
	TOTALE BEZUINIGINGSOPGAVE	**0**	**442**	**884**	**884**

Bedragen x 1.000 euro

Toelichting:

Uitbreiding functieboek i.v.m. vaste verplichtingen

De taakstelling uitbreiding functieboek in verband met vaste verplichtingen verwachten we op termijn structureel in te vullen door besparingen binnen de personeelsbegroting en het efficiënter maken van onze bedrijfsvoering. Wij zoeken daarbij naar besparingsmogelijkheden binnen de totale personeels- en bedrijfsvoeringsbegroting. Met name het verbeteren van de processen in het brede sociale domein kan naar verwachting een bijdrage leveren aan de invulling van deze taakstellingen. Het plan van aanpak hiervoor is gereed en moet nu worden geïmplementeerd. Het blijkt echter niet mogelijk om de besparingen op korte termijn in te vullen. Het besparingsverlies wordt in deze begroting ten laste van het begrotingssaldo 2023 (100%) en 2024 (50%) gebracht.

<u>In de begroting 2023 ingevulde taakstellingen:</u>

Besparing ambtelijke organisatie

De taakstelling 'besparing ambtelijke organisatie', die bij de perspectiefnota 2021 in het financieel meerjarenperspectief was opgenomen ter dekking van het budget voor personele inzet stadsontwikkeling, is in de voorliggende begroting 2023 structureel ingevuld. Met het opnemen van de middelen voor stedelijke ontwikkeling (3 miljoen euro structureel) in deze begroting, kan het budget van 400.000 euro ingezet worden voor de invulling van deze taakstelling. De personele kosten voor stedelijke ontwikkeling die reeds uit dit budget werden gedekt (120.000 euro) komen ten laste van de nieuw opgenomen middelen voor stedelijke ontwikkeling.

5.5.5 Ombuigingen

Onderstaande ombuigingen worden vanaf 2023 gerealiseerd binnen het totaal van de bedrijfsvoeringsbegroting.

Herkomst	Ombuigingen	2023	2024	2025	2026
B2023	Datagedreven werken	1.430	1.955	2.420	1.620
B2023	Datagedreven werken	-1.430	-1.955	-2.420	-1.620
	TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x 1.000 euro

toelichting:

Datagedreven werken

Wij streven naar een verdere professionalisering van onze organisatie. Datagedreven werken hoort daarbij en heeft veel voordelen. Zoals het kunnen nemen van gefundeerde beslissingen op basis van actuele informatie, efficiëntere procedures, en de inzet van slimme innovatieve toepassingen met als gevolg kostenbesparingen. Voor inwoners en bedrijven betekent dit een optimalisering van de dienstverlening door slimme producten,

actuele en betrouwbare informatie, en klantvriendelijke snelle procedures. Om meer datagedreven te gaan werken is het nodig dat de randvoorwaarden voor datagedreven werken, namelijk procesmanagement, informatiemanagement en gegevensmanagement op orde worden gebracht en worden geborgd. De benodigde stappen hiertoe zetten we in de komende jaren. De financiële investeringen die dit vergt worden gedekt vanuit een besparing op de ambtelijke organisatie. Uiteindelijk verdienen deze investeringen zichzelf terug, doordat processen worden verbeterd en er efficiencywinst wordt behaald.

5.5.6 Personeel

Personele formatie en bezetting in fte

In onderstaande tabel brengen we formatie en bezetting meerjarig in beeld met als peildatum 1 juli.
De stijging in formatie van 692 (peildatum 1-7-2021) naar 802 fte (peildatum 1-7-2022) komt door onderstaande mutaties:

- 3 fte regieteam inburgering
- 23 fte ambtelijke staf Ontplooj
- 6 fte begroting 2022: gebiedstoezicht, veiligheid en vastgoed
- 1 fte eenheidsmanager bedrijfsvoering
- -/-4 fte beëindiging werkzaamheden Noaberkracht
- 4 fte informatiebeveiliging
- 1 fte Ontwikkelmanager spoorzone
- 87 fte komst Soweco medewerkers Uitvoering fysiek inclusief inzet inhuur budget
- -/- 10 fte uitstroom effect Sociaal Flankerend Beleid in 2022

Externe inhuur en flexibele schil

De externe inhuur bedraagt in Almelo medio 2022 11 procent van de totale bezetting in FTE. Hiermee worden piekmomenten in het werkaanbod opgevangen en wordt tijdelijk in noodzakelijke geachte specialistische kennis voorzien. Voor de externe inhuur van personeel is het financieel kader uit de begroting leidend. De uitgaven voor vaste- en ingehuurde medewerkers dienen binnen het vastgestelde budget te blijven. Daarvoor zijn de regisserende en registrerende taken voor inhuur verder aangescherpt. Er wordt naar gestreefd inhuur waar dat kan te vervangen door vaste eigen medewerkers, maar daarbij worden we als werkgever geconfronteerd met krapte op de arbeidsmarkt.
Bij de eenheid Uitvoering Fysiek is in 2022 bij de doorontwikkeling van team Dagelijks Beheer een fors bedrag aan inhuurbudget omgezet naar formatiebudget.

Sociaal Flankerend Beleid

De Regeling Sociaal Flankerend Beleid (SFB) was de afgelopen jaren één van de pijlers onder het mobiliteitsbeleid voor het personeel. De regeling maakte het voor oudere werknemers financieel aantrekkelijk om vervroegd uit te treden
en een 40-tal medewerkers heeft hiervan gebruik gemaakt. Ongeveer de helft van de vertrokken medewerkers wordt structureel vervangen door jongere werknemers. Het netto uitstroom effect in 2022 is 10 FTE.

Peildatum	Formatie in FTE	Bezetting in FTE	Inhuur in FTE	Bezetting totaal in FTE	% inhuur t.o.v. totaal bezetting
1-7-2014	601	641	57	698	8%
1-7-2015	618	615	86	701	12%
1-7-2016	611	588	105	693	15%
1-7-2017	609	587	84	671	13%
1-7-2018	627	596	55	651	8%

Peildatum	Formatie in FTE	Bezetting in FTE	Inhuur in FTE	Bezetting totaal in FTE	% inhuur t.o.v. totaal bezetting
1-7-2019	668	652	77	729	11%
1-7-2020	675	655	81	736	11%
1-7-2021	692	660	98	758	13%
1-7-2022	802	730	92	822	11%

5.5.7 Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging is de verzamelnaam voor de processen, die ingericht worden om de betrouwbaarheid van gemeentelijke processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Het begrip 'informatiebeveiliging' heeft betrekking op:

- beschikbaarheid / continuïteit: het zorg dragen voor het beschikbaar zijn van informatie en informatie verwerkende bedrijfsmiddelen op de juiste tijd en plaats voor de gebruikers;
- exclusiviteit / vertrouwelijkheid: het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden. Informatie is alleen toegankelijk voor degenen die hiertoe geautoriseerd zijn;
- integriteit / betrouwbaarheid: het waarborgen van de correctheid, volledigheid, tijdigheid en controleerbaarheid van informatie en informatieverwerking.

Beleid gemeente Almelo

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren en handhaven van het beleid, dat op 5 oktober 2021 door het college is vastgesteld. Hierbij geldt:

- Er is wetgeving waar altijd aan voldaan moet worden, zoals niet uitputtend: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), Basisregistratie Personen (BRP), Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWI), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2011 (PUN), maar ook de Archiefwet.
- Er is een gemeenschappelijk normenkader als basis: de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).
- De gemeente stelt dit normenkader vast, waarbij er ruimte is voor afweging en prioritering op basis van het 'pas toe of leg uit' principe.

De verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging ligt bij het (lijn)¬management, met het college van B&W als eindverantwoordelijke. Informatiebeveiliging is een continu verbeterproces. 'Plan, do, check en act' vormen samen het management systeem van informatiebeveiliging.

Bij informatiebeveiliging zijn 3 pijlers van belang:

1. Mensen
2. Processen
3. Techniek

Techniek is van groot belang, maar wanneer de mensen niet weten hoe zij dienen te handelen lopen we alsnog flinke risico's. Dus hameren we op kennis, houding en gedrag in bewustwordingsprogramma's om zo de juiste cultuur te krijgen binnen de organisatie. Processen zijn nodig voor het gecontroleerd afhandelen van bijvoorbeeld wijzigingen en beveiligingsincidenten.

Er zijn drie soorten Informatiebeveiligingsmaatregelen:

1. Preventie, dit zijn maatregelen om te voorkomen dat er dingen fout gaan. Dit zijn bijvoorbeeld implementatie van een spamfilter, een virusscanner, een firewall, maar ook een campagne om medewerkers bewust te maken van hun rol bij informatiebeveiliging.
2. Detectie. 100% veiligheid bestaat niet, er is altijd een kans dat er iets gebeurt. Daarom zijn er ook maatregelen nodig om een beveiligingsincident te ontdekken. Dit kunnen technische maatregelen zijn, die vreemd gedrag detecteren, maar ook campagnes om medewerkers bewust maken dat zij incidenten moeten melden.
3. Reactie. Als een incident is gedetecteerd moet er worden gereageerd om te voorkomen dat het groter wordt en te zorgen dat het wordt gestopt, en dat datalekken op tijd en juist worden gemeld. Dit zijn veelal procesmatige maatregelen. Er zal dan ook moeten worden gekeken of nog maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen.

Actuele ontwikkelingen

In de afgelopen jaren zijn er diverse datalekken geweest waarbij onbevoegden toegang hebben gekregen tot persoonsgegevens. Deze datalekken zijn afgehandeld conform procedure en wetgeving. Personeel speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van datalekken, daarom wordt er geregeld aandacht gegeven aan bewustwording. Ook worden technische maatregelen genomen. Daarnaast worden processen aangepast.

In 2021 is de huidige staat van de informatiebeveiliging in onze organisatie beoordeeld door middel van een audit door een externe partij. Uit deze audit kwam naar voren dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de beveiliging verder te versterken. Deze middelen zijn in 2022 aangevraagd en toegekend. Ook in 2023 zal worden gewerkt aan de implementatie van de maatregelen.

Verdergaande samenwerking met ketenpartners, digitalisering van de dienstverlening en verandering van de dreiging op internet maken dat informatiebeveiliging complex is en nooit af. 100% veiligheid bestaat niet.

Sinds 2017 moet de gemeente verantwoording afleggen over informatiebeveiliging aan diverse toezichthouders middels ENSIA. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. Het project ENSIA streeft naar een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid. Met ingang van 2023 gaan we 5 normen toetsen op werking. We controleren of we op de beschreven manier werken. Met ingang van 2024 wordt deze toetsing op werking verplicht.

5.5.8 Privacy

Op het gebied van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en privacy zijn er diverse ontwikkelingen gaande. De highlights voor 2023 worden toegelicht in dit hoofdstuk.

iBewustzijn

In juni 2021 is er gestart met het project iBewustzijn, bestaande uit workshops en e-learning voor de gehele organisatie. Met het project iBewustzijn beogen we het bewustzijn en de alertheid op het gebied van privacy en informatieveiligheid te verhogen. Dit project loopt tot juni 2022. Daarna zal beoordeeld worden of het traject langdurig vervolgd zal worden. Nieuwe medewerkers zijn verplicht om de e-learning te volgen en positief af te sluiten. Bewustzijn op het gebied van privacy en informatie beveiliging zal een continu proces blijven.

Wet politiegegevens (WPG)

Op 1 januari 2019 is de wet politiegegevens in werking getreden. Deze wet is gericht op de verwerking van persoonsgegevens die in het kader van een politietaak worden verwerkt. Dit heeft naast de politie ook

betrekking op bijzondere opsporingstaken en buitengewoon opsporingsambtenaren. Vanaf 2021 sluiten we aan bij de verplichte cyclus van interne en externe audits. De externe audit zal voor 31 december 2022 afgerond zijn. In 2023 zal de interne audit uitgevoerd worden. De WPG kent een jaarlijkse verplichting voor een interne audit en eens in de vier jaar dient er een externe audit uitgevoerd te worden.

Cameratoezicht
In het kader van een veilige stad zal onze aandacht uitgaan naar het in beeld brengen van alle camera's met de bijbehorende doeleinden. Denk hierbij aan de binnenstad, milieu-eilanden, Heracles, het stadhuis en opvang statushouders en Oekraïense vluchtelingen.

5.5.9 Rechtmatigheidsverantwoording

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is voor nu uitgesteld naar verslagjaar 2023. De jaarrekening voor het verslagjaar 2023 wordt in het kalenderjaar 2024 vastgesteld. Elke gemeente moet dan een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Decentrale overheden leggen zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. De accountant zal daarbij nog wel een toetsing op de getrouwheid blijven uitvoeren.

Accountant- en adviesbureau Baker Tilly voert vanaf 2021 controles op financiële rechtmatigheid uit op de significante processen. Om deze controles uit te kunnen voeren zijn procesbeschrijvingen opgesteld die dienen als kader, waarbij inzicht wordt gegeven in de risico’s en controls binnen deze processen. Op basis hiervan en de geldende wet- en regelgeving worden rechtmatigheidscontroles uitgevoerd.

Accountant Deloitte moet de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording vaststellen. Om hier zo goed mogelijk op aan te sluiten en de accountant te kunnen laten steunen op de uitgevoerde controles, wordt er door de controlerende partij op rechtmatigheid een assurance rapport afgegeven. De ervaringen die we opdoen in de praktijk worden gebruikt om in 2022 een Europese aanbesteding op te starten om de opdracht voor de uitvoering van controles op financiële rechtmatigheid voor meerdere jaren uit te kunnen zetten.

Door de samenwerking met alle betrokkenen worden we als gemeente Almelo voorbereid op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

5.5.10 Strategische huisvesting

Werkplekconcept 2.0/hybride werken
In februari 2022 zijn de richtinggevende uitgangspunten voor het nieuwe hybride werkplekconcept vastgesteld en in maart zijn deze vertaald in concrete ontwerpvragen aan de architect van het stadhuis. In de tweede helft 2022 zal naar verwachting hiervoor een kredietaanvraag worden opgesteld en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. In 2023 kunnen, afhankelijk van besluitvorming, de fysieke aanpassingen aan het gebouw worden doorgevoerd. Daarmee wordt een toekomstbestendig werkomgeving gecreëerd die het samen en integraal werken aan de maatschappelijke opgaven in de stad, nog beter faciliteert.

Huisvesting Dagelijks beheer/nieuwe werf
Op 15 februari 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met de kredietaanvraag voor centrale huisvesting van Dagelijks Beheer. Daarnaast heeft ook de ondernemingsraad een positief advies gegeven over het plan tot centralisatie van Dagelijks Beheer. Deze besluitvorming betekent het startschot voor het vervolgtraject: de definitiefase. In de tweede helft van 2022 zal het programma van eisen worden voorgelegd ter besluitvorming. De verwachting is dat de ontwerpfase in 2022 nog kan worden opgestart en rond de zomer 2023 kan worden vastgesteld. Tevens zal de besteksfase worden opgesteld en afgerond waarna overgaan kan worden tot de

aanbesteding voor realisatie van de nieuwe werf eind 2023. De start van de bouw van de nieuwe werf zal waarschijnlijk begin 2024 plaats vinden.

Wijkaccommodaties
In februari 2022 is het eerste deel van het onderzoek naar 'effectieve en efficiënte inzet wijkaccommodaties' afgerond. Dit deel was gericht op het in kaart brengen van de huidige situatie (IST). Er is een eerste richting geschetst voor de gewenste situatie (SOLL) die in een latere fase nader moet worden uitgewerkt. Er zal een voorstel worden ontwikkeld om te komen tot een meer uniforme en evenwichtig inzet van wijkaccommodaties en de hierbij behorende middelen. De verwachting is dat begin 2023 hierover besluitvorming kan plaatsvinden, waarna het nieuwe beleid zal worden geëffectueerd.

Locaties Wijkteams
In februari 2022 is een enquête afgerond onder de collega's van wijkgerichte uitvoering. Op basis van de analyse van de gegevens is besloten om de ervaringen verder uit te bouwen en nadrukkelijk de samenwerking te verkennen met de huisvestingsmogelijkheden in de bestaande wijkaccommodaties. Hiermee worden de ogen en oren van de stad meer centraal gehuisvest en een optimalisatie van huisvestingslasten gerealiseerd.

5.5.11 Participatie

Omdat het ontwikkelproces feitelijk al onderdeel is van de te nemen beleidskeuzes is het van belang om veel aandacht te hebben voor het creëren van draagvlak voor de te maken keuzes. Draagvlak voor en borging van beleid doe je niet achteraf na besluitvorming. Hiervoor is participatie. Op nader te bepalen projecten passen we dit toe waar mogelijk en waar wenselijk als het kan. Daarbij hanteren/toetsen wij op drie doelen/redenen:

- Normatief reden (Empowerment);
- Instrumentele reden (Draagvlak dat leidt tot effectieve en efficiënte besluitvorming en implementatie);
- Inhoudelijke reden (Kwaliteit verhogend)

Omdat veel projecten op tal van niveaus (stakeholders, belangen, impact etc.) van elkaar verschillen zal er per project een plan van aanpak worden opgesteld betreffende het participatieproces. Deze zal, indien gewenst, vooraf aan de raad en met andere belanghebbenden worden gecommuniceerd.

5.6 Verbonden partijen

5.6.1 Samenvatting

- Bij een aantal verbonden partijen is sprake van belangrijke actuele ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen worden in deze paragraaf beschreven.
- Uit de jaarlijkse risico-inventarisatie van onze verbonden partijen blijkt dat Twence en de Omgevingsdienst Twente een hoog risico scoren.

5.6.2 Beleid verbonden partijen

- Kadernota governance 2015
- Uitvoeringsnota Verbonden partijen
- Situationeel toezicht verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.
Er is een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald bij de gemeente.

De paragraaf 'verbonden partijen' is een verplichte paragraaf en kent een aantal vaste onderdelen. De paragraaf moet tenminste informatie bevatten over de omvang van het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat aan het begin en het einde van het rapportagejaar. Hiervoor gebruiken we de meest recente gegevens. Voor de leesbaarheid nemen wij deze financiële gegevens op in de bijlage behorende bij deze begroting.

5.6.3 Actuele ontwikkelingen

Hieronder vindt u een toelichting op die verbonden partijen waarbij in het begrotingsjaar sprake is van majeure ontwikkelingen en/of risico's.

Van Soweco naar Ontplooj
Op 1 oktober 2021 is Ontplooj (stichting NUO) van start gegaan. Ontplooj voert de gemeentelijke taken uit op het gebied van de Wet sociale werkvoorziening, de Participatiewet en overige wettelijke taken op het gebied van de (sociale) werkvoorziening. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Almelo, Twenterand, Wierden, Tubbergen en Dinkelland op basis van dienstverleningsovereenkomsten. Commerciële dienstverlening aan derden wordt alleen uitgevoerd wanneer dit bijdraagt aan de doelen van Ontplooj. Met de 5 gemeenten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.

Regio Twente
Het samenwerkingsverband van de 14 Twentse gemeenten gaat sinds juli 2021 verder onder de naam Samen Twente. Op 8 juli 2021 werd Regio Twente ontbonden en opgedeeld in drie delen.

- Samen Twente
  Een gemeenschappelijke regeling met focus op het gebied van gezondheid, bestaande uit: Gemeentelijke gezondheidsdienst Twente (GGD), Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp(OZJT) en Veilig Thuis Twente.
- Twente Board en een uitvoeringsorganisatie: Een samenwerking op sociaaleconomisch gebied tussen

overheid, ondernemers en kennisinstellingen. Een groot deel van de middelen voor de Agenda van Twente/ Regio Deal zijn vanuit de Regio Twente naar Twente Board gegaan. De afstemming tussen de gemeenten op het terrein van sociale economie en de voorbereiding /terugkoppeling van de Twente Board vindt plaats via het bestuurlijk overleg SES (Sociaal Economische Samenwerking).

- Recreatieschap Twente
  De organisatie is gestart op 1 januari 2022 en is verantwoordelijk voor de exploitatie van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Daarnaast beheert en onderhoudt Recreatieschap Twente de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routesystemen voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's (inclusief alle informatielocaties)

Industriegebouw Maatschappij
De ingezette afbouw van de IGM is zichtbaar in de financiële positie van de IGM. De som van de materiële- en financiële vaste activa is gedaald naar 6,5 miljoen euro per 31 december 2021. Tegelijkertijd is ook de financiering verbeterd door een afname van de schulden. De leningenportefeuille zal naar verwachting vanaf najaar 2022 worden verkocht of worden afgestoten. Op 1 juli 2022 heeft IGM nog een drietal panden in panden in portefeuille.

5.6.4 Risico analyse verbonden partijen

Jaarlijks, in de voorbereiding op de programmabegroting, inventariseren wij de risico's in relatie tot onze verbonden partijen. De uitkomsten van de risicoscores zijn afgezet tegen de hoogte van ons financieel belang met de verbonden partij. De afweging van het organisatierisico en het financieel belang leidt uiteindelijk tot een totaal risicoscore van de verbonden partij. Ten opzichte van de begroting 2022 zijn er wijzigingen in de risicoscores aangebracht. Over het algemeen zien wij een afname van de risico's bij onze verbonden partijen.

Situationele sturing en toezicht
Op basis van de classificatie van het risico van de verbonden partij passen wij maatwerk toe in het toezicht op de externe relaties. Hierbij onderscheiden wij de volgende drie toezichtregimes: minimaal toezicht, basis toezicht en verhoogd of intensief toezicht.

Verbonden partij	Risico score organisatie	Financieel belang	Risico score totaal	Mutatie risico score	Toezicht regime
Twence	Hoog	Gemiddeld	Hoog	–	Intensief
Omgevingsdienst Twente	Midden	Groot	Hoog	↑	Intensief
Samen Twente	Hoog	Gemiddeld	Midden	–	Basis
Recreatieschap Twente	Hoog	Gemiddeld	Midden	–	Basis
Regionaal Bedrijventerrein Twente	Midden	Groot	Midden	–	Basis
Veiligheidsregio Twente	Midden	Gemiddeld	Midden	–	Basis
Ontplooj	Midden	Gemiddeld	Midden	–	Basis
Sportbedrijf Almelo	Hoog	Gemiddeld	Midden	–	Basis
Stadsbank Oost Nederland	Midden	Klein	Midden	–	Minimaal
Industriegebouw Maatschappij	Laag	Groot	Laag	↓	Basis
Twente Milieu	Laag	Gemiddeld	Laag	–	Basis
Cogas	Laag	Gemiddeld	Laag	–	Basis
Euregio	Laag	Klein	Laag	–	Minimaal
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente	Laag	Klein	Laag	–	Minimaal
Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	Klein	Laag	–	Minimaal
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	Midden	Klein	Laag	–	Minimaal

Toelichting
Wij geven hier een toelichting op de verbonden partijen met een risico score hoog:

Twence
Het risicoprofiel van Twence blijft in de categorie "hoog". Eén van de oorzaken is het nieuw afgesloten afvalleverings- en verwerkingscontract. Ten aanzien van het nieuwe leveringscontract hebben de gemeente Almelo en andere deelnemende gemeenten in Twence, diverse bezwaren geuit. Er bestaan nog steeds grote twijfels over de rechtmatigheid van dit contract. Een concurrent van Twence (afvalverwerkingsbedrijf AVR) heeft een bodemprocedure gestart en eist dat de 15 aandeelhoudende gemeenten in Twence de verwerking van hun afval via een openbare aanbesteding contracteren. Of het nieuw afgesloten contract juridisch standhoudt zal op z'n vroegst in het voorjaar 2023 blijken; waarna voor alle partijen uiteraard een hoger beroep open staat.

Na een externe bemiddeling eind 2021 is in het voorjaar van 2022 door alle aandeelhoudende gemeenten besloten tot het ondernemen van een nieuwe verkooppoging waarmee wordt beoogd de aandelen van de gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand te verkopen. Dit proces is bij het schrijven van de begroting 2023 nog in volle gang. Een voorspelling c.q. verwachting geven over de uitkomst van deze verkooppoging is niet mogelijk. Almelo blijft zich, net als in voorgaande jaren, onverkort inzetten om het eigenaarschap van Twence Holding B.V. te beëindigen conform de wens van de gemeenteraad uit 2015.

Omgevingsdienst Twente
Het risicoprofiel van de Omgevingsdienst Twente is het afgelopen jaar gestegen van ''midden" naar de categorie "hoog". Bij de oprichting van de ODT heeft de gemeente Almelo robuust ingebracht, in tegenstelling tot aantal andere gemeenten. Dit heeft ervoor gezorgd dat de uitvoeringscapaciteit voor Almelo is gebruikt voor andere deelnemers. Dit heeft geleid tot flinke achterstanden bij Almelo. Daarnaast bleef de uitvoering binnen het (milieuspecialistisch) pluspakket achter bij de programmering. Voor het komend jaar wordt er vanuit de bestemmingsreserve extra budget beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de capaciteit, om de in het verleden ontstane werkvoorraad over een periode van twee jaar deels te verlagen. Het risico op niet realiseren van de productie aantallen blijft reëel.

De invoering van de Omgevingswet in inmiddels meerdere keren uitgesteld en staat nu gepland voor begin 2023. De ontwikkelingen rondom het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn aanleiding geweest voor dit uitstel. De vraag naar producten in de vraaggestuurde programma’s Vergunningen en Advies blijft onverminderd hoog. De huidige achterstanden zijn onverminderd hoog voor een OD, hetgeen impact kan hebben op de bedrijfsprocessen, en kan leiden tot vertraging in de vergunningsverlening.

5.7 Grondbeleid

5.7.1 Samenvatting

- In de paragraaf grondbeleid van de programmabegroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van de gemeente.
- De gemeente Almelo voert een pragmatisch grondbeleid, waarbij per project bekeken wordt welk beleid het beste gevoerd kan worden.
- Op 1-1-2023 zijn er naar verwachting nog 6 lopende grondexploitaties. Vijf verlieslatende en één winstgevende.
- Het daarin geïnvesteerde vermogen bedraagt per 1-1-2023 naar verwachting 56,9 miljoen euro. Met ruim 65,2 miljoen euro nog te realiseren opbrengsten en 27,2 miljoen euro nog te maken kosten, wordt ongeveer 30 miljoen euro 'terugverdiend' op het geïnvesteerde vermogen, waardoor het begrote eindresultaat per saldo uit komt op een verlies van ruim 18,9 miljoen euro op eindwaarde (18,3 miljoen euro op contante waarde).
- Voor verlieslatende grondexploitaties zijn voorzieningen getroffen ter dekking van het begrote tekort.

5.7.2 Beleid grondexploitaties

Actief en faciliterend grondbeleid

Eén van de middelen van een gemeente om haar ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken bij het uitvoeren van het omgevingsbeleid van de overheid is het grondbeleid. In het kader van het omgevingsbeleid wordt de maatschappelijke gewenste bestemming van de grond, middels een plan of besluit op basis van de Wet ruimtelijke ordening (WRO), bepaald. De raad heeft een kaderstellende en controlerende functie ten aanzien van het gehanteerde grondbeleid en de daarbij behorende begrotingen en verantwoordingen. Grondbeleid gaat in belangrijke mate over de productie van bouwgrond, de wijze waarop die tot stand komt en hoe de bouwgrond verkocht en gebruikt wordt.

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om actief grondbeleid te voeren (waarbij de gemeente zelf gronden koopt, bouw- en woonrijp maakt en bouwgrond als eindproduct verkoopt) of faciliterend grondbeleid (waarbij de bouwgrondproductie aan ontwikkelaars wordt overgelaten).

Met faciliterend grondbeleid loopt de gemeente minder financiële risico's. Deze liggen bij marktpartijen. Daar staat tegenover dat de gemeente minder sturingsmogelijkheden heeft (alleen publiekrechtelijke- en geen privaatrechtelijke sturingsmogelijkheden.) Daarnaast kan de gemeente bij faciliterend grondbeleid geen winst maken, omdat ze alleen kosten kan verhalen. Daardoor komen verlieslatende ruimtelijke ontwikkelingen niet of moeizaam van de grond, omdat de markt deze om bedrijfseconomische redenen niet oppakt.

Bij actief grondbeleid kunnen met de baten uit winstgevende grondexploitaties tekorten op verlieslatende grondexploitaties worden bekostigd, waardoor er feitelijk financiële verevening tussen verschillende ruimtelijke ontwikkelingen plaats kan vinden.

De gemeente Almelo voert om bovengenoemde redenen een pragmatisch grondbeleid, waarbij per project bekeken wordt welk beleid het beste gevoerd kan worden.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De grondexploitaties zijn ingedeeld conform de voorschriften van het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in:

- Bouwgrond In Exploitatie (BIE);
- Gronden die onder de rubriek Materieel Vast Actief (MVA) op de balans worden verantwoord, voorheen het Complex verspreide bezittingen (CVB) of Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG).

Bouwgrond in exploitatie (BIE) heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties die zich (bijna) in de uitvoeringsfase bevinden. Onder BIE vallen gronden die in eigendom zijn van de gemeente en waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van BIE is het raadsbesluit van de vaststelling. Vanaf dat moment kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (BIE) op de balans.

De gronden die onder MVA (Materiële Vaste Activa) worden geschaard zijn meestal in het verleden anticiperend of strategisch aangekocht. Er is voor deze (bouw)gronden (nog) geen grondexploitatie vastgesteld door de Raad. Deze (bouw)grond kunnen in de toekomst alsnog worden overgeheveld naar BIE.

Over de financiële gevolgen van het gevoerde beleid wordt jaarlijks gerapporteerd in de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening. In het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) wordt uitvoeriger ingegaan op de financiële positie van het grondbedrijf, de projectmatige complexen (= lopende grondexploitaties) en de functionele complexen (complex verspreide bezittingen en complex nog uit te voeren werken). In de paragraaf grondbeleid van de begroting wordt vooruit gekeken op ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de vermogenspositie van het grondbedrijf.

5.7.3 Actuele ontwikkelingen

Per 1-1-2022 kende het Grondbedrijf 8 lopende grondexploitaties. Twee daarvan worden naar verwachting eind 2022 afgesloten, waardoor er dan per 1-1-2023 nog 6 lopende grondexploitaties zijn.

Per 1-1-2023 voorzien deze 6 lopende grondexploitaties, met een aanbod van nog te verkopen bouwgrond t.b.v. circa 140 woningen en 17 hectare bedrijventerreinen, slechts in beperkte mate in de behoefte.

Daarom vindt er momenteel onderzoek plaats naar diverse mogelijkheden om het aanbod aan bouwgrond voor woningbouw en bedrijven substantieel te vergroten. Het College van B&W zal, indien ze onderzochte locaties rijp acht om in exploitatie te kunnen nemen, deze ter besluitvorming aan de raad aanbieden.

Aanbod vanuit lopende grondexploitaties			
Werklocaties (hectares)	**vanaf 1-1-'22**	**prognose uitgifte '22**	**vanaf 1-1-'23**
Dempen haven Dollegoor	1,1	1,1	
Rohof	0,8		0,8
Rhijnbeek	4,3		4,3
Bedrijvenpark Twente Noord	12,8	2,9	9,9
Weggeler	1,9		1,9
Totaal werklocaties	**20,9**	**4,0**	**16,9**
Woninglocaties (aantallen)			
Chiel Dethmersstraat	14	14	0
Almelo Noord Oost	199	60	139
Totaal woninglocaties	**213**	**74**	**139**

5.7.4 Huidige financiële posities

Huidige financiële positie grondbedrijf

Per 1-1-2022 kende het Grondbedrijf 8 lopende grondexploitaties. Twee daarvan worden naar verwachting eind 2022 afgesloten, waardoor er dan per 1-1-2023 nog 6 lopende grondexploitaties zijn.

In het onderstaande overzicht wordt met betrekking tot de nu lopende grondexploitaties, de financiële stand van zaken per 1-1-2023 weergegeven, conform de laatst vastgestelde grondexploitaties (MPG2022) en de prognose in het kader van de najaarsrapportage 2022.

Grondexploitaties	Boekwaarde	nog te maken		geraamd eindresultaat		
	1-1-2023	kosten	opbrengsten	eindj.	op eindw.	op CW (2%)	wins/verlies
Werklocaties							
Dollegoor dempen havenarm	1.265	364	-1.475	2022	155	152	verlies
Rohof	10.236	1.453	-537	2024	11.152	10.509	verlies
Rhijnbeek	12.143	2.793	-7.136	2024	7.799	7.349	verlies
Bedrijvenpark Twente Noord	8.213	4.287	-9.261	2025	3.239	2.992	verlies
Subotaal werklocaties	**31.857**	**8.897**	**-18.409**		**22.345**	**21.002**	
Woningbouw							
Noorderes	-211	155		2022	-55	-54	winst
Chiel Dethmerstraat	2.362	1.440	-1.220	2023	2.582	2.482	verlies
Almelo Noord Oost	18.296	14.783	-45.017	2027	-11.942	-10.604	winst
Weggeler	5.658	2.488	-2.068	2025	6.078	5.615	verlies
Subtotaal woningen	**26.105**	**18.866**	**-48.305**		**-3.337**	**-2.561**	
Totaal	**57.962**	**27.763**	**-66.714**		**19.008**	**18.441**	

Bedragen x 1.000 euro

Voor verlieslatende grondexploitaties zijn voorzieningen getroffen ter dekking van het begrote tekort.
Bij winstgevende grondexploitaties moet, naar rato van de voortgang, geleidelijk winst worden genomen. Daarmee mag niet worden gewacht tot het moment waarbij het project (bijna) geheel is gerealiseerd.

Op 1-1-2023 zijn er naar verwachting nog 6 lopende grondexploitaties. Vijf verlieslatende en één winstgevende. Het daarin geïnvesteerde vermogen bedraagt per 1-1-2023 naar verwachting 56,9 miljoen euro. Met ruim 65,2 miljoen euro nog te realiseren opbrengsten en 27,2 miljoen euro nog te maken kosten, wordt ongeveer 30 miljoen euro ‘terugverdiend’ op het geïnvesteerde vermogen, waardoor het begrote eindresultaat per saldo uit komt op een verlies van ruim 18,9 miljoen euro op eindwaarde (18,3 miljoen euro op contante waarde).

5.8 Dienstverlening

5.8.1 Samenvatting

- Onze inwoners, bedrijven en instellingen, verwachten professionele gemeentelijke dienstverlening, die betrouwbaar en duidelijk is, die gemakkelijk te verkrijgen is, zich kan meten met andere dienstverlening die zij in de (commerciële) markt ervaren en die bovendien tegen een reële prijs kan worden geleverd.
- Wij (de gemeente) verwachten, dat onze inwoners hun eigen verantwoordelijkheid nemen, zoveel mogelijk zelfredzaam zijn en bij de afname van dienstverlening zelf doen, wat zij ook daadwerkelijk kunnen.
- Onze dienstverlening is inclusief. Voor inwoners die vanuit een zwakkere positie of beperking onze hulp nodig hebben of die niet digitaal vaardig zijn, zijn werkende oplossingen bedacht waardoor ook zij gebruik kunnen maken van onze dienstverlening.
- De invoering van de Omgevingswet is nu al verschillende keren uitgesteld. De verwachte invoerdatum is nu 1 januari 2023. Deze zal de dienstverlening en werkwijze binnen de ruimtelijke ordening essentieel veranderen.

5.8.2 Wat willen we bereiken?

Dienstverlening is bij uitstek mensenwerk. Slim, zo makkelijk mogelijk en adequaat georganiseerd met optimaal gebruik van digitale mogelijkheden. Dienstverlening innoveert continue. Dit betekent dat nieuwe techniek slim wordt ingezet en dat onze medewerkers en gebruikers uitstekend zijn ingespeeld op het gebruik van deze (nieuwe) techniek.

Onze inwoners, bedrijven en instellingen ervaren dit als resultaat- en klantgerichte dienstverlening. De leefwereld van hen is altijd ons uitgangspunt. Inwoners vergelijken ons steeds vaker met andere dienstverlening die zij vanuit de (commerciële) markt ervaren. Daar waar mogelijk en zinvol passen wij ons zoveel mogelijk aan op die behoefte en ervaring. Bij meervoudige en complexe vragen helpen wij met één centraal aanspreekpunt, door bij deze vragen centrale regie op de dienstverlening uit te voeren. De gemeentelijke producten en diensten zijn van een uitstekende kwaliteit en afgestemd op de behoeften van onze inwoners. Zij waarderen onze dienstverlening over het totaal met de beoordeling “goed”.

5.8.3 Wat gaan we in 2023 doen?

- Zorgen dat wij op 1 januari 2023 klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet en de WKB (Wet Kwaliteitsborging). De invoer van de Omgevingswet en WKB is de afgelopen jaren verschillende keren uitgesteld. De invoerdatum is nu 1 januari 2023. De 1^{e} kamer kan als “noodremconstructie” medio oktober 2022 deze invoerdatum alsnog uitstellen. Dit kan gebeuren als de noodzakelijke landelijke ICT voorziening het DSO (digitaal stelsel omgevingsvergunning) hiervoor (nog) niet van voldoende kwaliteit is. De Omgevingswet vervangt 26 huidige wetten m.b.t. de ruimtelijke ordening. Het moet onder andere de klantgerichtheid verhogen en de afhandeling van vergunningaanvragen vereenvoudigen. Bij de WKB wordt het beoordelen van de constructieve kwaliteit van bouwwerken niet meer door de gemeente uitgevoerd maar door in de markt aanwezige kwaliteitborgers (dit is te vergelijken met de APK plicht voor voertuigen, die ook door de markt wordt uitgevoerd). Voorlopig is het de bedoeling hiermee met relatief eenvoudige bouwwerken (gevolgklasse 1) te starten en dit in de jaren daarna uit te breiden naar meer complexe bouwwerken (gevolgklasse 2 en 3).
- Invoeren van een nieuw gemeentelijke website, waarbij meer flexibiliteit aanwezig is om de dienstverlening beter op basis van onze eigen wensen te kunnen inrichten. Ook aandacht voor gemeentelijke projecten en beleid evenals de marketingfunctie, die nu op de website vrijwel ontbreken, krijgen een duidelijk betere positie.
- Nog beter digitaal toegankelijk maken van onze online diensten en teksten. Door digitale toegankelijkheid kunnen mensen met een beperking (kleurenblind, doof, minder leesvaardig, etc.) onze digitale diensten ook gebruiken. Dit gaat over globaal 4.5 miljoen Nederlanders.

- Verdere uitvoer van een meerjarig project gericht op eenvoudig (zogenaamd B1) taalgebruik. Te beginnen bij onze brieven en andere communicatie met onze inwoners en bedrijven. Maar later ook uit te breiden naar andere documenten, zoals bv beleidsstukken.
- Uitvoeren van het investeringsplan sociaal domein, aan de hand van de opgestelde strategische visie op digitalisering in het sociaal domein. Onderdelen hiervan zijn het papierloos werken, versterken van het proces- en zaakgericht werken binnen het sociaal domein en het digitaliseren van zowel interne processen alsmede diensten/producten naar inwoners zoals bv het vervangen van de huidige fysieke inkomstenbriefjes door een digitale versie hiervan.
- Uitbreiden van onze dienstverlening met behulp van elektronische formulieren. Door de inzet van deze formulieren kunnen nu veel binnenkomende ongestructureerde mails worden vervangen door gestructureerde formulieren. Inclusief een mogelijke digitale betaalmogelijkheid in het formulier, indien dat van toepassing is. Het resultaat is dat dienstverlening goedkoper en sneller georganiseerd kan worden.
- Verbeteren van de meervoudige en complexe dienstverlening, waarbij meerdere gemeentelijke onderdelen bij de realisatie van deze dienstverlening een rol hebben. Onder andere door het versterken van een centrale regiefunctie hierop en de invoer van een centraal geautomatiseerd bewakingssysteem hiervoor (ticketsysteem).
- Vervolgen van het verbeteren van de bedrijfsmatige sturing op de dienstverlening en daarmee beter zicht te ontwikkelen op de geleverde aantallen en de bijbehorende onderliggende processen.

5.8.4 Wat mag het kosten?

Zie paragraaf 4.2.1 Bestuur en ondersteuning' bij taakveld '0.2 Burgerzaken' voor een overzicht van baten en lasten.

5.8.5 Indicatoren

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Waardering inwoners algehele dienstverlening	**Almelo**	**6,4**	**6,4**	**6,7**	**6,7**	**6,7**
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening van de gemeente.	Grootteklasse	6,8	6,8	6,7	6,7	6,8
Waardering inwoners digitale dienstverlening	**Almelo**	**6,8**	**6,8**	**7,1**	**7,1**	**7,0**
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente.	Grootteklasse	6,9	6,9	7,0	7,0	7,0
Waardering ondernemers algehele dienstverlening	**Almelo**	**-**	**6,3**	**6,3**	**6,3**	**6,7**
Het gemiddelde rapportcijfer dat ondernemers geven voor de dienstverlening van de gemeente.	Grootteklasse	-	6,3	6,3	6,3	6,5
Waardering ondernemers digitale dienstverlening	**Almelo**	**-**	**7,5**	**7,5**	**7,5**	**7,2**
Het gemiddelde rapportcijfer dat ondernemers geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente.	Grootteklasse	-	7,5	6,6	6,6	6,2

Bron: waatstaatjegemeente.nl

Indicator		2017	2018	2019	2020	2021
Waardering gemeentelijke klantfeedback alle gemeten producten en kanalen	**Almelo**	**8,7**	**9,1**	**9,2**	*****	*****

Toelichting:

* Door de coronapandemie zijn er voor de jaren 2020 en 2021 geen betrouwbare cijfers te produceren.

Een groot deel van de klantfeedback wordt verzameld via apparatuur met een aanraakscherm.

Deze apparatuur is gedurende de coronapandemie vanwege mogelijk besmettingsgevaar buiten werking gesteld.

De eigen indicator wordt gemeten na een baliebezoek.

Een inwoner kan de dienstverlening met een groene (goed, =10 punten), een oranje (matig, = 5 punten) of een rode smiley (slecht, = 0 punten) waarderen.

Het getal geeft de gemiddelde waardering aan van alle binnengekomen reacties.

5.9 Wet open overheid

5.9.1 Samenvatting

- Voor het eerst treft u de ‘openbaarheidsparagraaf’ aan, voorgeschreven door de Wet open overheid (Woo: artikel 3.5) die op 1 mei 2022 in werking is getreden en de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangt. De Woo regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De wet beoogt overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken, en daarmee vertrouwen van onze inwoners meer terug te krijgen. Met de raadsbrief op 28 april 2022 ‘Start Wet open overheid vanaf 1 mei 2022’ bent u geïnformeerd.
- Het college stelde op 26 april 2022 het beleidsniveau van invoering van de Woo vast op ‘basis’. Hiermee wordt aan de eisen van de Woo voldaan en waar mogelijk wordt hieraan eerder voldaan. Ook de verplichte Woo-contactpersoon is aangewezen om informatieverzoekers van dienst te zijn.
- Er is een impactanalyse opgesteld voor de Woo, die laat zien dat het veel vergt van de gemeente. Met name de cultuurverandering, door het verplicht openbaar maken op een landelijk platform van documenten in elf informatie categorieën (Bijlage 7.5) en de eisen die daaraan worden gesteld. Naar inschatting van het Rijk kost het verplicht openbaar maken op een landelijk platform vijf jaar. Op dit punt treedt de Woo gefaseerd in werking per informatie categorie. De minister kan ook nieuwe categorieën aanwijzen en er gelden meerdere informatiewetten. (Bijlage 7.7)
- De informatiehuishouding moet op orde zijn, een herbevestiging van de Archiefwet 1995 die staat gepland voor vervanging in 2024. De documenten moeten digitaal toegankelijk en functioneel juist zijn, in eenvoudig taalgebruik. Het Rijk schat in dat acht jaar nodig is. (Bijlage 7.6)
- Het ‘Meerjarenplan om de Woo bij gemeenten te implementeren’, de Algemene maatregel van bestuur is opgesteld door de VNG: 22 april 2022 en 8 juli 2022 aangevuld met concretisering. Het beoogt grip op informatievoorziening en de Woo stapsgewijs volgens de lerende aanpak te implementeren. De nieuwe Archiefwet wordt later meegenomen.
- In 2023 richt de aandacht zich op het openbaar maken van (delen van) de categorieën op het landelijke platform PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) namelijk: ‘Organisatiegegevens’; Raadsstukken; Convenanten; Woo-verzoeken. Via de lerende aanpak, de volgende fase volgt na succes van de eerste.
- De middelen die het Rijk beschikbaar stelde bij de vorige begroting worden volledig ingezet voor de implementatie van de Woo, in samenwerking met Twentse en andere gemeenten, de VNG en het Rijk.

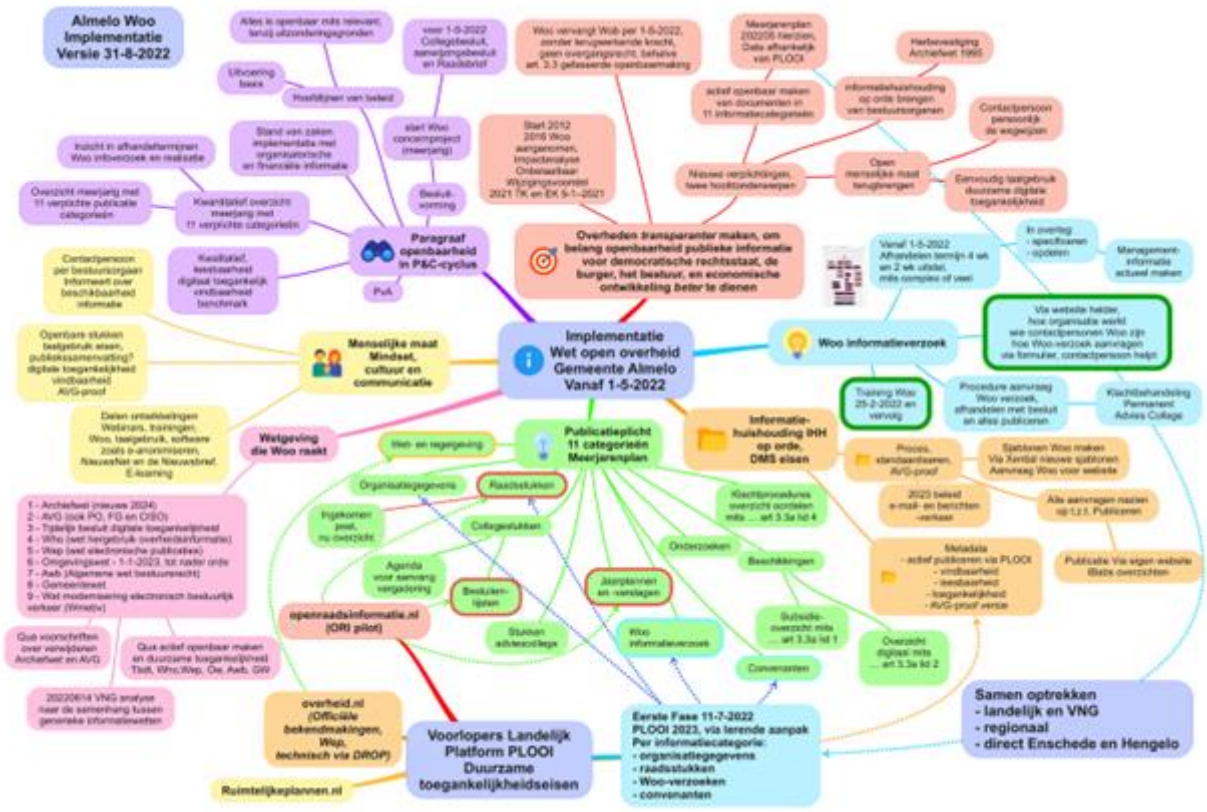

5.9.2 Wat willen we bereiken?

De Wet open overheid (Woo) beoogt een transparanter en actief openbaar makende overheid te bereiken, om zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling beter te dienen. Als we meer informatie beschikbaar stellen, ‘alles wordt openbaar tenzij’, ontstaat er een andere relatie met de samenleving.

5.9.3 Wat gaan we in 2023 doen?

In een brief van 8 juli 2022 geeft BZK de implementatiestrategie aan van het ‘Meerjarenplan Woo’ (VNG 22 april 2022) met eerste fasering. De implementatiestrategie is gebaseerd op categorieën of een deel van een categorie, voor alle bestuursorganen tegelijk. Het gaat stapsgewijs, eerst de documenten uit de informatiecategorie aanleveren van de eerste fase, dan wordt in overleg met de organisatie gekeken hoe het digitaal werkt, om het via PLOOI te ontsluiten. Er wordt voor de eerste fase in 2023 gefocust op vier categorieën, van de ervaringen wordt geleerd en aanpassingen worden doorgevoerd. Nadat deze vier categorieën succesvol openbaar kunnen worden gemaakt op PLOOI wordt bepaald wanneer de gemeenten deze structureel aan moeten leveren.

Actief Openbaar maken

In het volgende overzicht *A Openbaar maken uit eigen beweging* staan de elf informatiecategorieën genummerd weergegeven met erachter uit de Woo het artikel, lid en onderdeel. De derde kolom ‘wat’ een korte omschrijving. De vierde kolom ‘Openbaar Almelo site’ meldt of het al op onze website openbaar wordt gemaakt. De kolom daarna ‘Openbaar Landelijk Wep-ORI’ geeft inzicht of het al volgens de Wet elektronische publicaties (Wep) openbaar wordt gemaakt op overheid.nl of via openraadsinformatie.nl (ORI) de website van de pilot voor de Woo. Tot slot de laatste kolom geeft aan of het openbaar op PLOOI staat of wanneer het is gepland. Voor 2023 staat in deze laatste kolom bij vier informatiecategorieën ‘plan 2023’. Dit zijn de start categorieën of een deel ervan. Als deze gerealiseerd zijn zal het woord plan eraf gaan. U kunt dan zelf op PLOOI

eenvoudig de informatie vinden evenals van andere gemeenten en bestuursorganen. Een uitgebreider overzicht staat in de bijlage.

A. Openbaar maken uit eigen beweging (in de bijlage staat een uitgebreider overzicht)

Informatiecategorie	Art. 3.3 Lid-deel	Wat	Openbaar Almelo site[1]	Openbaar Landelijk Wep[2] – ORI[3]	Openbaar Landelijk PLOOI[4]
1 Wet- en regelgeving	1.a en b	Algemeen verbindende voorschriften en besluiten	Ja	Ja Wep-ORI	Plan p.m.
	1.c	Ontwerp regelgeving met adviesaanvraag en advies	Ja	Ja ORI	Plan p.m.
2 Organisatiegegevens	1.d	Inzicht organisatie met taken en bevoegdheden	Ja	Ja Wep	Plan p.m.
	1.e	*Bereikbaarheid organisatie en hoe informatie te krijgen*	*Ja*	*Ja ORI*	*Plan 2023*
3 Raadsstukken	2.a	Ingekomen stukken raad, geen individuele gevallen	Ja	Ja ORI	Plan p.m.
	2.c	*Openbare vergaderstukken, verslagen raad en organen*	*Ja*	*Ja ORI*	*Plan 2023*
4 Bestuursstukken	2.d	Openbare agenda's & besluitenlijsten van college B&W	Nee&ja	Nee&Ja ORI	Plan p.m.
5 Adviezen van adviescolleges	2.e	Adviezen met adviesaanvragen	Nee, tenzij bij besluit	Dan ORI	Plan p.m.
6 Convenanten	*2.f*	*Convenanten van bestuursorgaan met andere partij*	*Plan*	*Plan*	*Plan 2023*
7 Jaarplannen en -verslagen	2.g	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen	Ja	Ja ORI	Plan p.m.
8 Woo-verzoeken	*2.i*	*Schriftelijke verzoeken, beslissingen en verstrekte informatie*	*Kan in 2022*	*Dan ORI*	*Plan 2023*
9 Onderzoeken	2.j	Op verzoek bestuursorgaan gemaakte onderzoeksrapporten	Nee, tenzij bij besluit of reken-kamer	Dan ORI	Plan p.m.
10 Beschikkingen	2.k	Beschikkingen volgens de Algemene wet bestuursrecht	Nee	o.a. Wep	Plan p.m.
	2.h	Verplichtingen tot subsidies, tenzij met een beschikking	Globaal	o.a. Wep	Plan p.m.
11 Klachten	2.l	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures als bedoeld in titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht	Nee	Nee	Plan p.m.

1) Openbaar Almelo site = via de website van de gemeente.
2) Wep = Wet elektronische publicaties, via Overheid.nl en aparte software en handelingen.
3) ORI = openraadsinformatie.nl de pilot voor openbaarmaking voor de Woo, ca. 265 gemeenten aangesloten
4) PLOOI = platform open overheidsinformatie, is in ontwikkeling, zodra gereed kan volgens het Meerjarenplan Woo' (VNG 22 april 2022), fasegewijs openbaarmaking uit eigen beweging plaatsvinden. Achter '*Plan'* is nu is alleen 2023 voorzien.

Openbaar maken op verzoek
Wat ook in het 'Meerjarenplan Woo' is opgenomen is de behandeling van Woo-verzoeken. Nadat het werkproces is heringericht zal vanaf 2023 de juiste informatie over het al dan niet afhandelen binnen de daarvoor geldende termijn beschikbaar komen.
De komende jaren krijgen alle gemeenten de tijd om aan de verplichtingen van de Woo te gaan voldoen. Via de openbaarheidsparagraaf wordt landelijk gemonitord via overzicht *B Passieve openbaarmaking*. Daarin staat opgenomen na de kolom 'gemeente Almelo, jaarlijks', in vier kolommen de verwachting van het Rijk in percentages van het aantal gemeenten dat in beeld hebben, hoe tijdig en of het via contact met de verzoeker de Woo verzoeken weet te behandelen. De gemiddelde afhandelingstermijn van het Rijk was in 2021 161 dagen volgens het recent verschenen rapport 'Ondraaglijk traag' (28 januari 2022), dus een belangrijke weg te gaan.

B. Passieve openbaarmaking

Woo-verzoeken ***Inwerkingtreding 1 mei 2022***	**Gemeente Almelo, jaarlijks**	**Half jaar na inwerking-treding Woo**	**Een jaar na inwerking-treding Woo**	**Twee jaar na inwerking-treding Woo**	**Vijf jaar na inwerking-treding Woo**
Aantal Wob/Woo-verzoeken ontvangen jaarlijks	40				
Behandeld door gemeenten binnen de in de wet gestelde beslistermijn, in %	50%	50%	60%	80%	100%
Het aantal waarbij contact is met verzoeker over precisering, prioritering en behandeltermijn, schriftelijk bevestigen, in % (bij omvangrijk en/of complex verzoek art. 4.2a)	Nog niet geregistreerd Wel verdaging	10%	20%	40%	50%

De Woo-contactpersoon zorgt in de eerste plaats dat de informatieverzoeker zo snel mogelijk de gewenste informatie krijgt, mits deze al openbaar is. Het aantal klantcontacten dat hierover gaat wordt wellicht aan het overzicht toegevoegd. Als de informatie nog niet openbaar is kan via een Woo-verzoek dit al dan niet afhankelijk van het verzoek en de uitzonderingsgronden die van toepassing zijn worden geleverd. Aan het overzicht is toegevoegd het aantal Woo verzoeken dat gemiddeld jaarlijks wordt verwacht, op basis van de Wob-verzoeken.
Het aantal Woo-verzoeken waarbij contact is opgenomen met verzoeker, is in lijn met artikel 4.2a van de Woo als indicator toegevoegd. De zogenaamde informele aanpak leidt tot lagere afhandelingskosten, snellere doorlooptijden en grotere tevredenheid bij verzoeker en behandelend ambtenaar. Aangezien volgens de Woo de behandeltermijn voor verdaging van vier naar twee weken is ingekort, kan dit in hoge mate bijdragen aan tijdige behandeling en ook grotere tevredenheid bij de verzoeker. Wat past bij de doelstellingen van de Woo met de menselijke maat.

5.9.4 Wat mag het kosten?

Meerjarenproject Woo-implementatie

Inwerkingtreding Woo 1 mei 2022

	2022	2023	2024	2025	2026
Structureel	70.000	89.000	108.000	128.000	149.000
Incidenteel (t/m 2026)	83.000	84.000	85.000	87.000	87.000
Totaal	**153.000**	**173.000**	**193.000**	**215.000**	**236.000**

Bedragen x 1 euro

Het Rijk levert een financiële bijdrage in zowel de incidentele als de structurele kosten. Naar het zich laat aanzien zijn deze middelen toereikend om de meerkosten te dekken. Incidenteel is tot en met 2026 in totaal 426.000 euro voor Almelo beschikbaar en structureel 70.000 euro in 2022 oplopend naar 149.000 euro vanaf 2026. De incidentele middelen zijn nodig om de invoering van de Woo op een goede manier te kunnen laten plaatsvinden en aan de wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen. Deze kosten betreffen onder meer de kosten voor projectleiding, het opstellen van beleid in het kader van de Woo, aansluiting op het platform voor actieve openbaarmaking van overheidsinformatie en aanpassing van de werkprocessen in verband met de actieve en passieve openbaarmaking van documenten. Deze middelen blijven gedurende de periode 2022-2026 beschikbaar voor invoering van de Woo. De structurele kosten betreffen de kosten voor beheer en onderhoud van de systemen, variabele kosten voor het openbaar maken van documenten en eventuele kosten voor de aan te wijzen contactpersonen per bestuursorgaan. Per 1 mei 2022 is deze aangewezen en helpt bij vragen over de beschikbaarheid van publieke informatie, de werkzaamheden betreffen met name dienstverlening.

5.10 Majeure projecten

5.10.1 Samenvatting

Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken van de door de gemeenteraad benoemde majeure projecten. Naast de actuele stand van zaken wordt ingegaan op de afgeronde- en voorziene bestuurlijke besluitvorming, de belangrijkste mijlpalen en beheersaspecten in de projecten en de geïdentificeerde risico's en kansen. Zo ziet u in één oogopslag bij welke projecten er sprake is van afwijkingen ten opzichte de doelstellingen of de planning.

Onderstaande paragraaf is toegevoegd aan de begroting als onderdeel van een pilot. Als pilotproject is daarbij de nieuwbouw van het zwembad/herontwikkeling Sportpark gekozen. Het college gaat graag nader met de gemeenteraad in gesprek over de opzet en inhoud van deze paragraaf.

5.10.2 Zwembad Sportpark nieuwbouw

Onderwerp	Toelichting
Stand van zaken	Planmatig is nu het beeld: • Voorbereiding aanbesteding (opstellen aanbestedingsleidraad, formuleren selectie en gunningscriteria etc.): afgerond • Opstarten WRO planvorming (o.a. bestemmingsplan): voorjaar 2021- eerste kwartaal 2022 (loopt door tot Q4-2-22 waarin publicatie is voorzien); • Aanbesteding Design & Build: Q1 2022; wordt Q3 2022. Gunning wordt verwacht op 3 oktober, bij geldige aanbiedingen binnen budget. • Ontwerpfasen SO-VO-DO-Uitvoerings Ontwerp: juli 22 tot juli 2023; • Start sloop bestaande sport- en tennishal na zomer 2023 (was februari); • Start bouw vanaf Q3 2023. Vanwege de complexiteit van het project, de vele vragen bij de aannemers, en mede naar aanleiding van de prijsontwikkelingen, is in de aanbesteding een extra consultatieronde ingepast, hetgeen leidt tot ca. 6 maanden vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Daarbij speelt ook een rol dat het Erasmus pas een jaar later verhuist dan voorzien (nu juli 2023). Parallel aan de voorbereidingsfase voor de bouw van het zwembad is een traject opgestart om de herontwikkeling van het aanpalend terrein vorm te geven (kadernota voor de herontwikkeling + voorbereiden grondexploitatie).
Afgeronde besluitvorming	• Vaststellen uitvoeringskrediet: juni 2021; **(RAAD-6659)** • Vaststelling PvE: Raad - juni 2021;**(RAAD-6659)** • Variantenstudie, keuze voorkeursvariant: november 2019; (**RAAD-5718**)
Voorziene besluitvorming	• Vaststellen bestemmingsplan: Q4 2022; • Vaststellen definitief/uitvoeringsontwerp: Q2-Q4 2023.

Onderwerp		Toelichting
Mijlpalen		De belangrijkste mijlpalen in de komende periode voor het project zijn: • Afronding aanbestedingsprocedure: okt 2022; • Start sloop/nieuwbouw: aug 2023; • Openzetten van de kraan om het bad te vullen: Q3 2024; • Oplevering: Q1 2025.
Scope		Geen bijzonderheden. Het PvE, incl. uitvoeringskrediet is vastgesteld in de raad van juni 2021. Op basis van de consultatieronden in de aanbesteding wordt het PvE op punten verduidelijkt en aangescherpt. Dit geldt met name voor het buitenbad en de sporttechnische inrichting van de sporthal.
Voortgang		Er is sprake van lichte vertraging 1-2Q op eerdere (te strakke) planning omdat gereed maken aanbestedingsdossier meer tijd heeft gekost dan verwacht. Met de gebruikers van de sporthal vinden momenteel gesprekken plaats om te komen tot een goede oplossing met betrekking tot vervangende huisvesting tijdens de bouwperiode.
Financiën		5% prijsstijging was al meegenomen in opdrachtbudget en zal worden gedekt uit post onvoorzien. Kandidaat aannemers hebben begin dit jaar gesteld dat bouw binnen het door hen gekende budget mogelijk is. Daarop is in juni/juli verandering gekomen. Kandidaat aannemers hebben gesteld dat er vanwege de kostenstijging in de bouw wellicht niet onder het plafondbedrag kan worden aangeboden. Hierop is het plafondbedrag losgelaten, waardoor er bij overschrijding niet meteen sprake is van een ongeldige aanbieding, maar er dan een overleg/bezinningsmoment ontstaat. Prijsstijgingen als gevolg van de oorlog in Oekraïne hebben hiertoe geleid. De ontwikkelingen op dit gebied zijn te volatiel om hier nu al conclusies uit te trekken. IJkmoment is 28 september wanneer de aannemers hun aanbiedingen doen.

	Risico's / kansen	Toelichting
	Ontoereikendheid van het beschikbaar gestelde investeringskrediet. - Er is op dit moment sprake van sterke prijsstijgingen in de bouw. Dit risico wordt (gedeeltelijk) opgevangen vanuit de post onvoorzien(Zie onderdeel financiën). - Er is een risico dat eventuele nieuwe eisen vanuit het rijk het project kostbaarder maken, bijvoorbeeld stikstof/PFAS. - Risico dat de SPUK regeling niet wordt voortgezet of wordt vervangen door een alternatief waardoor het project 21% duurder wordt.	Voor de nieuwbouw van het zwembad op het sportpark is aan taakstellend krediet beschikbaar gesteld. Binnen het project worden de risico's en ontwikkelingen scherp gemonitord. Er wordt maximaal gestuurd op realisatie binnen het financiële kader. De verwachting dat realisatie binnen de beschikbaar gestelde financiële middelen mogelijk is wordt echter minder zeker naarmate de inflatie aanhoudt.
	Wegvallen van draagvlak bij gebruikers of omwonenden (i.c.m. vertraging bestemmingsplanprocedure)	Het is niet waarschijnlijk dat dit risico zich zal voordoen. Vanuit het project zijn wij continu met alle betrokkenen in gesprek. Zowel onder de (toekomstige) gebruikers als bij omwonenden is er op dit moment veel draagvlak voor de ontwikkelingen. Steeds meer verenigingen tonen belangstelling in participatie/huisvesting in het

Onderwerp		Toelichting
		complex. Een belangrijke gebruiker heeft onlangs aangegeven meer autonomie te wensen met betrekking tot het door haar in te richten verenigingsdeel. Gesprekken hierover volgen.
	Erasmus is niet op tijd weg naar de Aalderinkshoek	Dit risico lijkt zich te effectueren. De gevolgen voor de planning en eventuele oplossingen worden op dit moment bezien. Nadat Erasmus oorspronkelijk op verhuizing vóór kerst 2022 koerste, is dit opgeschoven naar juli/augustus 2023). De bouwplanning voor het zwembad start hiermee ook een klein half jaar later. Dit levert wel meer ruimte op in het ontwerpproces, dat redelijk krap was gepland.
	Omgevingsfactoren, bodemvondsten, tegenvallers bij de sloop (bv asbest) leiden tot vertraging of het duurder worden van de sloop en/of bouw.	Het zich voordoen van risico wordt steeds minder waarschijnlijk. De bodemonderzoeken zijn afgerond. Bij sonderingen zijn geen bijzonderheden in de bodem aangetroffen. De aanwezigheid van eventuele bijzondere flora en fauna wordt op dit moment in beeld gebracht en heeft (stand sept 2022) nog geen bedreigde soorten in het gebied opgeleverd.
	Vertraging in de uitvoering als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt.	De aanbestedingsprocedure is in voorbereiding. Vanuit de markt zijn er meerdere gegadigden voor de opdracht tot realisatie van het sportpark. Uit de door ons ontvangen aanbiedingen spreekt de verwachting vanuit de markt dat realisatie binnen het uitgezette (en verlengde) tijdspad mogelijk is.

Toelichting

	Op koers, geen bijzonderheden
	Behoeft aandacht, bijsturing mogelijk
	Afwijking , bijsturing niet (meer) mogelijk

6. Financiële begroting

6.1 Incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat.
De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief.

In het algemeen geldt, dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. Dit betekent dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt.

Structurele baten en lasten zijn baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit noemt men ook wel structureel bestaand beleid. Dit laat onverlet, dat de hoogte van de structurele baten en lasten jaarlijks kan fluctueren.
Van structurele baten en lasten is ook sprake indien de ramingen bijvoorbeeld om het jaar opgenomen zijn. Zolang deze posten maar periodiek terug blijven komen en er geen eindtijd bepaald is. Deze fluctuaties blijken uit de meerjarenraming. Ook door nieuw beleid of door bezuinigingen kunnen de hoogte van structurele lasten en baten worden beïnvloed.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Een begroting, meerjarenraming of jaarrekening kan ieder jaar dergelijke eenmalige zaken bevatten.

Incidentele baten en lasten	Herkomst	2023	2024	2025	2026
0. Bestuur en ondersteuning					
SPUK Sport	Programmabegroting 2021 & 2022	-0,55			
Implementatie nieuw financieel systeem	Programmabegroting 2023	0,15			
2. Verkeer, vervoer en waterstaat					
Parkeerbeleid	Programmabegroting 2023	0,30	0,30	0,30	0,30
3. Economie					
Integraal evenementenbeleid	Programmabegroting 2023	0,18			
Bijdrage fonds Bovo	Programmabegroting 2023	-1,33	-0,23		
5. Sport, cultuur en recreatie					
Sport, kunst en cultuur (fonds)	Programmabegroting 2023	1,00			
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Implementatie Omgevingswet	Programmabegroting 2019	0,06	0,06		
Totaal incidentele baten en lasten (regulier)		**-0,19**	**0,13**	**0,30**	**0,30**

-/- = voordeel/baten, + = nadeel/lasten (bedragen x 1 mln euro)

Toelichting:

0. Bestuur en ondersteuning
SPUK Sport
Vanaf 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling verruimd. Hiermee is de aftrek van voorbelasting op de kosten betreffende aanschaf, onderhoud, beheer en exploitatie van sportaccommodaties komen te vervallen. Ter compensatie kunnen gemeenten in de periode 2019-2023 een specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) aanvragen.

Implementatie nieuw financieel systeem
Voor de implementatie van het nieuwe financiële systeem is in 2023 incidenteel 150.000 euro benodigd. Bedoeld voor de inhuur van noodzakelijke expertise, projectleiding en begeleiding van het inkoop- en aanbestedingstraject.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Parkeerbeleid
Voor een periode van 4 jaar wordt jaarlijks 300.000 euro beschikbaar gesteld om parkeren in de binnenstad te verbeteren.

3. Economie
Integraal evenementenbeleid
In 2023 gaan we een integraal evenementenbeleid opstellen. We schrijven daarin op wat het profiel van Almelo is en hoe evenementen daaraan bijdragen. Het evenementenbeleid geeft onder andere duidelijkheid over zaken als subsidieverlening, economische waarde van evenementen, veiligheid en de rollen en taken van de gemeente en Stichting Almelo Promotie. Een duidelijk en integraal evenementenbeleid zal bijdragen aan een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd evenementenaanbod.

Bijdrage fonds Bovo
In 2023 is rekening gehouden met een opbrengst van 1,3 miljoen euro vanuit de bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen. In 2024 wordt nog een opbrengst van afgerond 230.000 euro voorzien. Na 2024 worden geen opbrengsten meer verwacht als gevolg van het voltooien van de gronduitgifte.

5. Sport, cultuur en recreatie
Sport, kunst en cultuur (fonds)
Om een externe impuls te geven aan sport, kunst en cultuur stellen wij een fonds in. Wij vinden dat deze voorzieningen voor iedereen toegankelijk moeten blijven. Ook voor de jeugd. Hiervoor wordt een bedrag van 1 miljoen euro beschikbaar gesteld.

8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
Implementatie Omgevingswet
Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn tot en met 2024 incidentele middelen beschikbaar gesteld.

6.2 Uiteenzetting financiële positie

6.2.1 Meerjaren Investeringsplan (MIP)

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
Informatisering en automatisering						
Hardware	B	**500**	500	-	-	-
Software	B	**350**	350	-	-	-
Project data gedreven werken	A	**100**	100	-	-	-
Investeringsruimte	B	**2.850**	-	950	950	950
Totaal informatisering en automatisering		***3.800***	*950*	*950*	*950*	*950*
Gronden en gebouwen						
Investeringsruimte	B	**8.250**	1.950	2.100	2.100	2.100
Totaal gronden en gebouwen		***8.250***	*1.950*	*2.100*	*2.100*	*2.100*
Overige						
Nieuwbouw sportpark	A	**21.066**	15.166	5.900	-	-
Totaal overige		***21.066***	*15.166*	*5.900*	-	-
Kleine kapitaalwerken						
Investeringsruimte	A	**800**	*200*	200	200	200
Totaal kleine kapitaalwerken		***800***	*200*	*200*	*200*	*200*
Hoofdtaakveld Bestuur en Ondersteuning		**33.916**	**18.266**	**9.150**	**3.250**	**3.250**
Investeringsruimte		**-**	-	-	-	-
Hoofdtaakveld Veiligheid		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Verharding/wegen						
132 - Almeloseweg	B	**600**	600	-	-	-
777 - Bakkershof - reconstructie	B	**166**	-	15	151	-
778 - Bornsestraat Bornerbroek - reconstructie	B	**245**	15	230	-	-
779 - Breesegge - omvorming naar beton	B	**525**	15	510	-	-
829 - Bruglaan - reconstructie	B	**50**	-	-	-	50
780 - Buitenhaven Westzijde - omvorming naar beton	B	**716**	-	16	700	-
772 - De Wheer - reconstructie	B	**559**	59	500	-	-
781 - Dollegoorweg - reconstructie	B	**75**	-	-	10	65
782 - Exoolaan - reconstructie	B	**220**	15	205	-	-
783 - George Breitnerstraat - reconstructie	B	**333**	-	30	303	-
784 - Gijsbert Karel van Hogendorpstraat - reconstructie	B	**126**	10	116	-	-
792 - GOA 2023 - Aadijk	B	**400**	400	-	-	-
803 - GOA 2023 - Bronweg	B	**16**	16	-	-	-
203 - GOA 2023 - Ootmarsumsestraat/Markgraven	B	**250**	250	-	-	-
339 - H.R. Holstlaan (Nijreessingel - A35)	B	**800**	400	400	-	-
785 - Herman Kruyderlaan - reconstructie	B	**184**	10	174	-	-

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
786 - Jan Steenstraat - reconstructie	B	**830**	-	-	20	810
787 - Jan Wiegerslaan - reconstructie	B	**346**	-	25	321	-
818 - Jura - omvorming	B	**63**	-	63	-	-
416 - Kruispunt VR Limpurgsingel - Hofstraat	B	**400**	400	-	-	-
771 - Mooie Vrouwenweg - rehabilitatie	B	**77**	-	10	67	-
776 - Reconstructie Lisztstraat, Brucknerstraat, Mahlerstraat	B	**250**	50	200	-	-
12 - Rumerslanden 2016-2025	B	**640**	210	240	190	-
788 - Rutger Jan Schimmelpenninckstraat - reconstructie	B	**255**	20	235	-	-
819 - Sluiskade Noordzijde - omvorming	B	**218**	-	218	-	-
820 - Sluiskade Zuidzijde - omvorming	B	**72**	-	-	72	-
789 - Sluiskade Zuidzijde - reconstructie	B	**410**	10	25	375	-
790 - Sweelincklaan - reconstructie	B	**558**	-	15	543	-
649 - Verbeteren wegbermen 2023	B	**350**	350	-	-	-
Investeringsruimte	B	**3.127**	386	-12	464	2.290
Totaal verharding		***12.860***	*3.215*	*3.215*	*3.215*	*3.215*
Investeringsimpuls infrastructuur						
374 - Aanpassen kruispunt Aadijk - Plesmanweg	A	**280**				280
374 - Subsidie	A	**-109**				-109
367 - F35 - Schoolstraat - Gemeentegrens Borne	A	**5.101**	5.101			
367 - Subsidie	A	**-4.040**	-4.040			
652 - Kleine verkeersprojecten 2023	A	**79**	79			
866 - Kleine verkeersprojecten 2024	A	**79**		79		
379 - Kruispunt Stins - Nijenrode	A	**666**		666		
379 - Subsidie	A	**-325**		-325		
384 - VR Limpurgsingel verbeteren doorstroming en fietsoversteek	A	**1.773**		1.773		
384 - Subsidie	A	**-865**		-865		
368 - Zijtak F35 - Bleskolksingel - Aadorp	A	**1.010**			1.010	
368 - Subsidie	A	**-800**			-800	
718 - Financiele ruimte 2023	A	**97**	97			
Totaal investeringsimpuls infrastructuur		***2.946***	*1.237*	*1.328*	*210*	*171*
Openbare verlichting						
489 - Verledden openbare verlichting	A	**732**	732		-	-
492 - Openbare verlichting - diverse vervangingen 2023	B	**273**	273	-	-	-
493 - Openbare verlichting - diverse vervangingen 2024	B	**273**	-	273	-	-
675 - Openbare verlichting - diverse vervangingen 2025	B	**273**	-	-	273	-
865 - Openbare verlichting - diverse vervangingen 2026	B	**273**	-	-	-	273
Totaal openbare verlichting		***1.824***	*1.005*	*273*	*273*	273
Verkeersregelinstallaties						
Investeringsruimte	B	**3.024**	756	756	756	756
Totaal verkeersregelinstallaties		***3.024***	*756*	*756*	*756*	*756*
		-				
(Civiele) Kunstwerken		**-**				
638 - Beschoeiing BS12-1 Weezebeek thv Bornsestraat 2024	B	***20***	-	20	-	-

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
639 - Beschoeiing BS12-3 Weezebeek thv Bornsestraat 2024	B	***10***	-	10	-	-
640 - Beschoeiing BS22-1 Weezebeek thv Bornsestraat 2024	B	***15***	-	15	-	-
641 - Beschoeiing BS30-3 Weezebeek thv Bornsestraat 2024	B	***15***	-	15	-	-
680 - Brug BB007 H.R. Holstlaan 2025	B	***75***	-	-	75	-
617 - Brug BB017 Willem de Clerqstraat 2023	B	***65***	65	-	-	-
601 - Brug BB026 Schokland	B	***500***	500	-	-	-
618 - Brug BB057 Hagenborgh 2023	B	***55***	55	-	-	-
619 - Brug BB071 Viaduct V. R. Limpurgsingel - Kanaal Almelo-NH	B	***50***	50	-	-	-
633 - Brug BB090 Van Rechteren Limpurgsingel 2024	B	***50***	-	50	-	-
643 - Brug HB056 De Duif 2024	B	***60***	-	60	-	-
848 - Brug SB032 Eilandbrug 2024	B	***50***	-	50	-	-
826 - Haven 2i Vervangen betonnen damwanden	B	***0***	0	-	-	-
695 - Oever NV025 J. Duikerstraat 2025	B	***35***	-	-	35	-
629 - Vervangen beschoeiingen 2023	B	***250***	250	-	-	-
681 - Vervangen beschoeiingen 2025	B	***300***	-	-	300	-
Investeringsruimte	B	***3.138***	252	952	762	1.172
Totaal kunstwerken		***4.688***	*1.172*	*1.172*	*1.172*	*1.172*
Verbreding Almelo-Nordhornkanaal *						
investeringen 2023 bruggen	A	***1.080***	1.080			
investeringen 2023 aanleg steigers	A	***75***	75			
investeringen 2024 bruggen	A	***975***		975		
investeringen 2024 aanleg steigers	A	***75***		75		
investeringen 2025 bruggen	A	***2.480***			2.480	
investeringen 2025 aanleg steigers	A	***75***			75	
investeringen 2026 bruggen	A	***576***				576
investeringen 2026 aanleg steigers	A	***75***				75
Totaal verbreding Almelo-Nordhornkanaal		***5.411***	*1.155*	*1.050*	*2.555*	*651*
Havens en waterwegen						
investeringsruimte	B	**195**	49	49	49	48
Totaal havens en waterwegen		***195***	*49*	*49*	*49*	*48*
Overig						
Verruiming Twentekanaal	A	**3.800**		3.800	-	-
Herinrichting Grotestraat Noord	A	**1.520**	1.520	-	-	-
Subsidie herinrichting Grotestraat Noord	A	**-500**	-500	-	-	-
Totaal overig		***4.820***	*1.020*	*3.800*	-	-
Hoofdtaakveld Verkeer, vervoer en waterstaat		**35.768**	**9.609**	**11.643**	**8.230**	**6.286**
Investeringsruimte		**-**	-	-	-	-
Hoofdtaakveld Economie		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onderwijshuisvesting						
Primair onderwijs	B	**2.000**	1.000	1.000		
Speciaal onderwijs	B	**6.500**	3.500	3.000		

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
Voortgezet onderwijs	B	**2.658**	2.658			
Bewegingsonderwijs	B	**2.500**	1.000	1.500		
Investeringsruimte	B	**11.000**			5.500	5.500
Totaal onderwijshuisvesting		***24.658***	*8.158*	*5.500*	*5.500*	*5.500*
Hoofdtaakveld Onderwijs		**24.658**	**8.158**	**5.500**	**5.500**	**5.500**
Tractie sport						
Vervoermiddelen	B	**-**		-	-	-
Tractoren	B	**290**	170		-	120
Machines	B	**86**	22	30	12	22
Investeringsruimte	B	**-**	-	-	-	-
Totaal tractie sport		***376***	*192*	*30*	*12*	*142*
Tractie						
Investeringsruimte	B	**2.648**	662	662	662	662
Totaal tractie		***2.648***	*662*	*662*	*662*	*662*
Openbaar groen						
Groen						
706 - IGOP 2023 - Onvoorzien Groen	B	**0**	0	-	-	-
710 - IGOP 2023 - Reservering groen IGOP	B	**135**	135	-	-	-
705 - IGOP 2024 - Onvoorzien Groen	B	**0**	-	0	-	-
708 - IGOP 2024 - Reservering groen IGOP	B	**175**	-	175	-	-
704 - IGOP 2025 - Onvoorzien Groen	B	**0**	-	-	0	-
709 - IGOP 2025 - Reservering groen IGOP	B	**175**	-	-	175	-
844 - IGOP 2026 - Onvoorzien Groen	B	**0**	-	-	-	0
843 - IGOP 2026 - Reservering groen IGOP	B	**175**	-	-	-	175
764 - Planmatig onderhoud wegbermen 2023	B	**50**	50	-	-	-
475 - Planmatig onderhoud wegbermen 2024	B	**50**	-	50	-	-
476 - Planmatig onderhoud wegbermen 2025	B	**50**	-	-	50	-
756 - Planmatig onderhoud wegbermen 2026	B	**50**	-	-	-	50
697 - Vervangen/herplanten groen 2023	B	**250**	250	-	-	-
698 - Vervangen/herplanten groen 2024	B	**250**	-	250	-	-
699 - Vervangen/herplanten groen 2025	B	**250**	-	-	250	-
845 - Vervangen/herplanten groen 2026	B	**250**	-	-	-	250
701 - Voorbereiding groen algemeen 2023	B	**50**	50	-	-	-
702 - Voorbereiding groen algemeen 2024	B	**50**	-	50	-	-
703 - Voorbereiding groen algemeen 2025	B	**50**	-	-	50	-
846 - Voorbereiding groen algemeen 2026	B	**50**	-	-	-	50
Investeringsruimte	B	**93**	37	19	19	19
Totaal groen		***2.153***	*522*	*544*	*544*	*544*
Bomen						
132 - Almeloseweg	B	**20**	20	-	-	-
584 - Boomwortelopgroei 2023	B	**75**	75	-	-	-
585 - Boomwortelopgroei 2024	B	**75**	-	75	-	-

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
658 - Boomwortelopgroei 2025	B	**75**	-	-	75	-
770 - Boomwortelopgroei 2026	B	**75**	-	-	-	75
772 - De Wheer - reconstructie	B	**50**	-	50	-	-
782 - Exoolaan - reconstructie	B	**50**	-	50	-	-
203 - GOA 2023 - Ootmarsumsestraat/Markgraven	B	**25**	25	-	-	-
410 - GOA 2023 - Wierdensestraat Fase 2	B	**25**	25	-	-	-
339 - H.R. Holstlaan (Nijreessingel - A35)	B	**50**	50	-	-	-
497 - IGOP 2023 - Communicatie	B	**10**	10	-	-	-
500 - IGOP 2023 - Nazorg 2022	B	**15**	15	-	-	-
498 - IGOP 2024 - Communicatie	B	**10**	-	10	-	-
501 - IGOP 2024 - Nazorg 2023	B	**15**	-	15	-	-
663 - IGOP 2025 - Communicatie	B	**10**	-	-	10	-
664 - IGOP 2025 - Nazorg 2024	B	**15**	-	-	15	-
773 - IGOP 2026 - Communicatie	B	**10**	-	-	-	10
774 - IGOP 2026 - Nazorg 2025	B	**15**	-	-	-	15
393 - Meulenbeldlaan bomen	B	**25**	25	-	-	-
456 - Molenkampspark 2023	B	**50**	50	-	-	-
776 - Reconstructie Lisztstraat, Brucknerstraat, Mahlerstraat	B	**50**	-	50	-	-
12 - Rumerslanden 2016-2025	B	**70**	20	25	25	-
590 - Vervangen/herplanten bomen 2023	B	**250**	250	-	-	-
591 - Vervangen/herplanten bomen 2024	B	**250**	-	250	-	-
687 - Vervangen/herplanten bomen 2025	B	**250**	-	-	250	-
842 - Vervangen/herplanten bomen 2026	B	**250**	-	-	-	250
Investeringsruimte	B	**381**	-	19	169	194
Totaal bomen		***2.196***	*565*	*544*	*544*	*544*
Speeltoestellen/beweegplekken						
Speeltoestellen	B	**1.568**	392	392	392	392
Totaal speeltoestellen/beweegplekken		***1.568***	*392*	*392*	*392*	*392*
Hoofdtaakveld Sport, cultuur en recreatie		**8.940**	**2.333**	**2.171**	**2.153**	**2.283**
Investeringsruimte		**-**	-	-	-	-
Hoofdtaakveld Sociaal Domein		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Riolering (IGOP)						
500 - IGOP 2023 - Nazorg 2022	B	**15**	15	-	-	-
320 - IGOP 2023 - Onvoorzien Blauw	B	**300**	300	-	-	-
684 - IGOP 2023 - Voorbereiding IGOP 2024	B	**15**	15	-	-	-
501 - IGOP 2024 - Nazorg 2023	B	**15**	-	15	-	-
495 - IGOP 2024 - Onvoorzien Blauw	B	**300**	-	300	-	-
685 - IGOP 2024 - Voorbereiding IGOP 2025	B	**15**	-	15	-	-
664 - IGOP 2025 - Nazorg 2024	B	**15**	-	-	15	-
665 - IGOP 2025 - Onvoorzien Blauw	B	**300**	-	-	300	-
686 - IGOP 2025 - Voorbereiding IGOP 2026	B	**15**	-	-	15	-
774 - IGOP 2026 - Nazorg 2025	B	**15**	-	-	-	15

Meerjaren Investeringsplan (MIP) 2023 - 2026	A/B	TOTAAL Bedrag	2023	2024	2025	2026
837 - IGOP 2026 - Onvoorzien Blauw	B	**300**	-	-	-	300
836 - IGOP 2026 - Voorbereiding IGOP 2027	B	**15**	-	-	-	15
485 - Kolken vervangen 2023	B	**112**	112	-	-	-
486 - Kolken vervangen 2024	B	**112**	-	112	-	-
673 - Kolken vervangen 2025	B	**112**	-	-	112	-
840 - Kolken vervangen 2026	B	**112**	-	-	-	112
714 - Relining diversen 2023	B	**2.175**	2.175	-	-	-
715 - Relining diversen 2024	B	**2.175**	-	2.175	-	-
716 - Relining diversen 2025	B	**2.615**	-	-	2.615	-
838 - Relining diversen 2026	B	**2.595**	-	-	-	2.595
746 - Rioolvervanging Goedhart- en Aalbersehof	B	**700**	700	-	-	-
12 - Rumerslanden 2016-2025	B	**1.280**	420	480	380	-
856 - Vervangen voorzieningen gemalen 2023	B	**522**	522	-	-	-
857 - Vervangen voorzieningen gemalen 2024	B	**522**	-	522	-	-
858 - Vervangen voorzieningen gemalen 2025	B	**522**	-	-	522	-
859 - Vervangen voorzieningen gemalen 2026	B	**522**	-	-	-	522
860 - Vervangen voorzieningen pompunits 2023	B	**95**	95	-	-	-
861 - Vervangen voorzieningen pompunits 2024	B	**95**	-	95	-	-
862 - Vervangen voorzieningen pompunits 2025	B	**95**	-	-	95	-
863 - Vervangen voorzieningen pompunits 2026	B	**95**	-	-	-	95
864 - Vervanging persleidingen 2023	B	**75**	75	-	-	-
Investeringsruimte - nader te invullen	B	**6.806**	1.509	2.149	1.420	1.727
Totaal riolering (IGOP)		***22.658***	*5.938*	*5.863*	*5.475*	*5.382*
Riolering (vGRP 2016-2020)						
597 - Verbeteren HWA Roskamstraat	B	**150**	150	-	-	-
Investeringsruimte	B	**5.450**	1.250	1.400	1.400	1.400
Totaal riolering (vGRP)		***5.600***	*1.400*	*1.400*	*1.400*	*1.400*
Hoofdtaakveld Volksgezondheid en milieu		**28.258**	**7.338**	**7.263**	**6.875**	**6.782**
Investeringsruimte		**-**	-	-	-	-
Hoofdtaakveld Volkshv, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Investeringsruimte		**-**	-	-	-	-
Totaal GENERAAL		**131.540**	**45.704**	**35.726**	**26.008**	**24.101**

Bedragen x 1.000 euro

* Onder voorbehoud van voldoende cofinanciering

6.2.2 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
ACTIVA					
Immateriële vaste activa	2.154	1.922	1.695	1.468	1.240
Materiële vaste activa	211.830	239.992	257.172	264.981	270.588
Financiële vaste activa	19.912	19.029	18.154	17.276	16.392
Totaal vaste activa	**233.896**	**260.943**	**277.021**	**283.726**	**288.220**
Voorraden (ohw)	29.800	14.023	8.175	0	0
Uitzettingen < 1 jaar	30.079	30.079	30.079	30.079	30.079
Liquide middelen	20.321	823	15	4.062	1.574
Overlopende activa	11.569	11.569	11.569	10.377	7.141
Totaal vlottende activa	**91.769**	**56.494**	**49.837**	**44.518**	**38.795**
Totaal generaal activa	**325.666**	**317.437**	**326.858**	**328.244**	**327.015**

Geprognosticeerde balans	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
PASSIVA					
Eigen vermogen	76.853	79.919	84.903	91.154	78.341
Voorzieningen	12.332	9.950	7.568	5.186	2.804
Vaste schulden	191.021	182.109	188.928	186.446	200.411
Totaal vaste passiva	**280.207**	**271.978**	**281.399**	**282.786**	**281.556**
Vlottende schulden	23.934	4.436	3.628	7.675	5.187
Overlopende passiva	21.524	41.022	41.831	37.783	40.271
Totaal vlottende passiva	**45.459**	**45.459**	**45.459**	**45.459**	**45.459**
Totaal generaal passiva	**325.666**	**317.437**	**326.858**	**328.244**	**327.015**

Bedragen x 1.000 euro

6.2.3 Overzicht EMU saldo

EMU-saldo

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	3.066	4.984	6.251	-12.813
2 Mutatie (im)materiele vaste activa	27.930	17.180	7.809	5.607
3 Mutatie voorzieningen	-2.382	-2.360	-2.360	-2.360
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-15.777	-5.849	-9.366	-3.236
Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	**-11.469**	**-8.707**	**5.448**	**-17.544**

Bedragen x 1.000 euro

6.2.4 Overzicht reserves en voorzieningen

Verloopoverzicht reserves	Saldo per 31-12-2022	Saldo per 01-01-2023	Saldo per 01-01-2024	Saldo per 01-01-2025	Saldo per 01-01-2026	Doel van reserve
Algemene reserve						
Algemene reserve	34.234	34.234	34.234	34.234	34.234	Buffer om mogelijke (toekomstige) verliezen te kunnen dekken.
Subtotaal algemene reserve	**34.234**	**34.234**	**34.234**	**34.234**	**34.234**	
Bestemmingsreserves						
Overlopende werken	8.712	8.814	8.915	9.017	9.118	Dekking van meerjarige incidentele projecten.
Gebiedsgerichte aanpak	3.219	3.219	3.219	3.219	3.219	Buffer voor aanspraken bodemverontreiniging inzake Decomp-gelden 2016-2020.
Co-financiering	425	425	425	425	425	Dekking van de gemeentelijke co-financiering bij projecten.
Centrumspaarfonds						Dekking voor projecten binnenstad.
Centrumgemeente MO+ BW	6.884	8.711	12.909	17.114	21.324	Dekking voor centrum gemeente activiteiten maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
Stadsontwikkeling	9.878	10.378	10.878	11.378	11.878	Dekking voor uitgaven t.b.v. stadsontwikkeling.
Sociaal domein	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	Dekking voor toekomstige tekorten binnen sociaal domein.
Subtotaal bestemmingsreserves	**33.118**	**35.547**	**40.346**	**45.152**	**49.963**	
Nog te bestemmen resultaat						
Begrotingssaldo	9.502	10.139	10.323	11.768	-5.856	Begrotingssaldo (gecumuleerd)
Subtotaal nog te bestemmen resultaat	**9.502**	**10.139**	**10.323**	**11.768**	**-5.856**	
Totaal reserves	**76.854**	**79.920**	**84.904**	**91.155**	**78.342**	

Bedragen x 1.000 euro

Mutatieoverzicht reserves	Storting 2023	Onttrekking 2023	Storting 2024	Onttrekking 2024	Storting 2025	Onttrekking 2025	Storting 2026	Onttrekking 2026
Bestemmingsreserves								
Overlopende werken	119	18	119	18	119	18	119	18
Centrumgemeente MO+ BW	4.198	2.371	4.198		4.204		4.210	
Stadsontwikkeling	500		500		500		500	
Subtotaal bestemmingsreserves	**4.817**	**2.389**	**4.817**	**18**	**4.823**	**18**	**4.829**	**18**
Nog te bestemmen resultaat								
Begrotingssaldo	638		184		1.445		-17.624	
Subtotaal nog te bestemmen resultaat	**638**	**0**	**184**	**0**	**1.445**	**0**	**-17.624**	**0**
Totaal reserves	**5.455**	**2.389**	**5.001**	**18**	**6.268**	**18**	**-12.795**	**18**

Bedragen x 1.000 euro

Toelichting op de reservemutaties:

Reserve overlopende werken: De middelen voor meerjarige incidentele projecten worden gestort in de reserve overlopende werken. Gedurende het project worden de daadwerkelijke projectkosten aan de reserve onttrokken.

Reserve centrumgemeenten MO+BW
Het jaarlijkse verwachte overschot bij beschermd wonen wordt gestort in de reserve centrumgemeentetaken MO+BW. Jaarlijks worden met de regiogemeenten afspraken gemaakt hoe het gerealiseerde resultaat van het vorig jaar wordt verdeeld c.q. besteed. Omdat er over 2022 een positieve eindafrekening wordt verwacht is het aandeel van de gemeente Almelo hierin als onttrekking begroot.

Reserve stadsontwikkelingsfonds
Er wordt structureel 500.000 euro gestort in deze reserve.

Resultaatbestemming:
De begrotingssaldi zoals gepresenteerd in het financieel meerjarenperspectief worden toegevoegd aan de reserve resultaatbestemming.

Verloopoverzicht voorzieningen	Saldo per 31-12-2022	Saldo per 01-01-2024	Saldo per 01-01-2025	Saldo per 01-01-2026	Saldo per 01-01-2027	Doel van voorziening
Verplichtingen						
Nog uit te voeren werken grondexploitaties	1.641	1.641	1.641	1.641	1.641	Dekking van nakomende kosten van afgesloten grondexploitaties.
Verwacht verlies grondexploitatie	327	327	327	327	327	Dekking van verwachte verliezen grondexploitatie.

Verloopoverzicht voorzieningen	Saldo per 31-12-2022	Saldo per 01-01-2024	Saldo per 01-01-2025	Saldo per 01-01-2026	Saldo per 01-01-2027	Doel van voorziening
Wethouderspensioen	237	237	237	237	237	Dekking voor toekomstige pensioenverplichtingen wethouders.
Subtotaal verplichtingen	**2.206**	**2.206**	**2.206**	**2.206**	**2.206**	
Egalisatie						
Riolering egalisatie	5.116	3.791	2.466	1.141	-184	Dekking voor egalisatie van rioleringskosten.
Afval egalisatie*	1.355	329	-697	-1.723	-2.749	Dekking voor egalisatie van kosten afvalinzameling.
Subtotaal egalisatie	**6.471**	**4.120**	**1.769**	**-582**	**-2.934**	
Derden						
Sociale recherche	188	157	126	95	64	Dekking van exploitatie lasten samenwerkingsverband Sociale Recherche Twente.
Subtotaal derden	**188**	**157**	**126**	**95**	**64**	
Toekomstige vervangingsinvesteringen						
Riolering vervanging	3.468	3.468	3.468	3.468	3.468	Dekking voor toekomstige vervangingsinvesteringen.
Subtotaal toekomstige vervangingsinvesteringen	**3.468**	**3.468**	**3.468**	**3.468**	**3.468**	
Totaal voorzieningen	**12.332**	**9.950**	**7.568**	**5.186**	**2.804**	

Bedragen x 1.000 euro

* De egalisatievoorziening afval bedraagt eind 2022 naar verwachting 1,3 miljoen euro. In 2023 wordt op begrotingsbasis een bedrag van afgerond 1,03 miljoen euro onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing. Dit betekent dat de voorziening vanaf 2024 naar verwachting niet meer toereikend zal zijn om op basis van de huidige beleidsuitgangspunten en tarieven het tekort in de afvalbegroting af te dekken. In 2023 beraden wij ons daarom op het afvalbeleid en zullen wij een voorstel doen hoe wij hiermee om zullen gaan.

7. Bijlagen

7.1 Verbonden partijen

7.1.1 Gemeenschappelijke regelingen

Euregio

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-218	V
Eigen vermogen	2.305	2.523	
Vreemd vermogen	23.389	12.189	
Solvabiliteit (EV/TV)	9,0%	17,1%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?
Voor de EUREGIO is het Duitse recht van toepassing. Dit betekent dat voor EUREGIO niet dezelfde plichten gelden ten aanzien van bijvoorbeeld de verzending van de begroting aan de deelnemende gemeenten. De begroting 2023 is pas in januari 2023 aan de orde. De begroting 2022 is vastgesteld door het algemeen bestuur van EUREGIO. De bijdrage voor 2022 van Almelo wordt begroot op 21.208 euro.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-213	V
Eigen vermogen	336	550	
Vreemd vermogen	8.166	10.342	
Solvabiliteit (EV/TV)	4,0%	5,0%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?
De totale gemeentelijke bijdrage 2023 aan het GBT is 13,3 miljoen euro, waarvan Almelo 1,8 miljoen euro bijdraagt. Het GBT heeft een beperkt weerstandsvermogen waarmee incidentele knelpunten in de bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-136	V
Eigen vermogen	1.564	1.550	
Vreemd vermogen	7	-	
Solvabiliteit (EV/TV)	99,6%	100,0%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De begroting van het OLCT bevat slechts de verrekening van het dividendresultaat uit de dochteronderneming Crematoria Twente B.V. (CT). De beheerskosten van de gemeenschappelijke regeling worden in mindering gebracht op het uit te keren dividend.

Uitgangspunt voor de begroting is de besluitvorming inzake het dividendbeleid van Crematoria Twente B.V. van februari 2014. Kern van de afspraken dat er vanaf 2016 jaarlijks een basisdividend van 375.000 euro wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders, voor zover de solvabiliteit en uitkeringstoets dit toelaten. Het aandeel van de gemeente Almelo in dit basis dividend is circa 46.000 euro per jaar.
In de ontwerpbegroting 2022 is een dividenduitkering opgenomen van 375.000 euro. Na aftrek van de kosten van de GR OLCT is de verwachting dat een bedrag van 359.000 euro zal worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

In de ontwerpbegroting 2023 is een dividenduitkering opgenomen van 375.000 euro. Na aftrek van de kosten van de GR OLCT is de verwachting dat een bedrag van 359.000 euro zal worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. De gemeente Berkelland maakt vanaf 1 januari 2023 geen meer deel uit van de GR OLCT, en ontvangt geen dividend meer.

De gehanteerde uitgangspunten in de begroting 2023 zijn conform de besluiten van het algemeen bestuur.

Welke risico's loopt de gemeente?
Het risico van OLCT beperkt zich tot het risico van dochteronderneming CT. De risico's van CT zijn van invloed op de hoogte van het dividend dat het OLCT ontvangt. De meeste bedrijfsrisico's van CT zijn afgedekt door procedures, verzekeringen en tarieven. Een ander bedrijfsrisico vormt de vestiging van een concurrent binnen het verzorgingsgebied. In 2012 is daarom besloten tot een nieuwe strategie om dit risico te verkleinen.

Samen Twente

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-489	V
Eigen vermogen	10.848	16.055	
Vreemd vermogen	7.073	5.846	
Solvabiliteit (EV/TV)	60,5%	73,3%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Samen Twente is ontstaan vanuit de voormalige Regio Twente en is opgericht door 14 Twentse gemeenten. De organisatie bestaat uit de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Twente (GGD Twente), Veilig Thuis Twente (VTT) en de Organisatie voor inkoop van Zorg en Jeugd in Twente (OZJT). Zowel Kennispunt Twente als Samen14 zijn als gast ondergebracht.

De begroting heeft in 2023 een omvang van afgerond 45,6 miljoen euro. Dit is een daling met ongeveer 8,4 miljoen euro ten opzichte van de primaire begroting van 2022. Deze daling komt door de veranderopdracht Regio Twente waarbij er taken die voorheen door Regio Twente werden uitgevoerd, vanaf 1 januari 2022 op een andere wijze zijn georganiseerd en geen onderdeel zijn van Samen Twente.
Het aandeel gemeentelijke bijdrage is geraamd op 33,3 miljoen euro. Deze bijdrage is ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022 gestegen met afgerond 2,6 miljoen euro. De grootste stijging (1,35 miljoen euro) wordt veroorzaakt door het toepassen van de loon- en prijscompensatie-spelregels van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen. De structurele componenten van de cao 2021-2022 zorgen voor een forse stijging van de lonen.

Welke risico's loopt de gemeente?
De begroting 2023 van Samen Twente is de eerste begroting van de nieuwe organisatie die na de ontvlechting van de Regio Twente is ontstaan. In deze begroting wordt inzichtelijk gemaakt welke activa en passiva zijn overgegaan naar Samen Twente. Door de verschillende ontvlechtingen verschuift 1,6 miljoen euro aan structurele dekking voor de overhead, omdat deze meegaat naar de nieuwe organisaties/gastheren. De dekking verdwijnt, maar voor de kosten zullen maatregelen/taakstellingen getroffen moeten worden om deze naar beneden bij te stellen. Zoals uiteengezet in de eindtoets zijn er voor ongeveer 1,4 miljoen euro aan taakstellingen in de overhead/bedrijfsvoering geïdentificeerd en vanaf de begroting van 2022 doorgevoerd. Voor de resterende 198.000 euro moet de komende jaren aanvullend bezuinigd worden. Voor de invulling hiervan heeft het algemeen bestuur reeds besloten deze te vinden in het primaire proces en/of de programmaoverhead hiervan. Ook is besloten om voor deze opgave drie jaar de tijd te nemen en deze in de tussentijd te financieren uit het hiervoor gereserveerde deel van het frictiebudget. De drie jaar gaat in vanaf 2022. De gemeentelijke bijdrage voor 2023 bedraagt 3,8 miljoen euro.

Recreatieschap Twente

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-	
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Solvabiliteit (EV/TV)			

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De organisatie is gestart op 1 januari 2022. Het Recreatieschap Twente is verantwoordelijk voor de exploitatie van de recreatieparken Hulsbeek, Rutbeek en Lageveld. Daarnaast beheert en onderhoudt Recreatieschap Twente de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routesystemen voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's (inclusief alle informatielocaties). Deze voorzieningen zijn gericht op de Twentse inwoner en op de toerist.

De bedrijfsvoering van het recreatieschap wordt uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Samen Twente waarmee een dienstverleningsovereenkomst (DVO) is gesloten. Door de duidelijke DVO met de GR Samen Twente, en een separate administratie, blijft er een heldere en transparante scheiding tussen de financiën van het Recreatieschap Twente en de GR Samen Twente.

Welke risico's loopt de gemeente?
De totale gemeentelijke bijdrage bedraagt voor 2023 3,0 mln euro. Voor Almelo is dit een bedrag van 344.215 euro.

Taakstelling

In het saldo van Recreatieve Voorzieningen is een nog resterende taakstelling verwerkt van afgerond 157.000 euro. In 2021 is de begroting van Recreatieve Voorzieningen verder geactualiseerd aan zowel de lasten- als de batenkant met raming van aanvullingen op het gebied van erfpacht- en parkeerinkomsten. Met de aanvullende baten op het gebied van parkeerinkomsten is vanaf 2021 de resterende taakstelling van 237.000 euro verlaagd met 80.000 euro naar een nog in te vullen taakstelling van bijna 157.000 euro structureel. Enkele jaren geleden heeft de Provincie Overijssel de jaarlijkse onderhoudsbijdrage afgekocht. Deze afkoopsom is gereserveerd. In verband met het vervallen van de jaarlijkse bijdrage moest Recreatieve Voorzieningen initieel totaal 603.885 euro bezuinigen. De afspraak met het algemeen bestuur is dat voor zover deze taakstelling niet wordt gerealiseerd, deze onttrokken wordt aan de hiervoor ingestelde reserve Provinciale bijdrage. Maatregelen om te komen tot structurele invulling van de taakstelling zijn het verder verhogen van de parkeerinkomsten op de drie recreatieparken alsmede inkomsten uit evenementen en de verwachte erfpacht opbrengsten naar aanleiding van het te realiseren bungalow park op Het Rutbeek.
De gehanteerde uitgangspunten in de begroting 2023 zijn conform de besluiten van het algemeen bestuur.

Twenteboard Development

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-		
Eigen vermogen			
Vreemd vermogen			
Solvabiliteit (EV/TV)			

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen

Twente Board is de samenwerking tussen Ondernemers, Onderwijsinstellingen en Overheid, met als doel het versterken van de economie in Twente. DIt gebeurd door mee te denken en te investeren in kansrijke en innovatieve projecten. Twente Board wordt in de uitvoering bijgestaan door een uitvoeringsorganisatie. De uitvoeringsorganisatie onderhoudt en versterkt het regionale ecosysteem, met de strategische agenda van Twente Board als leidraad. De organisatie werkt samen met de regionale partners. Daarbij gaat het om het signaleren van trends en ontwikkelingen, verkennen van kansen, in de inzet van financiële middelen.

Welke risico's loopt de gemeente?

De bijdrage in 2023 voor de gemeente bedraagt 656.116 euro.

Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-2.294	V
Eigen vermogen	5.231	9.126	
Vreemd vermogen	115.211	114.492	
Solvabiliteit (EV/TV)	4,3%	7,4%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen

Vorig jaar werd verwacht dat een tekort zou ontstaan van 4,7 miljoen euro op netto contante waarde per 1-1-2021. Dat is 5,1 miljoen euro op prijspeil 1-1-2022. De concept grondexploitatie per 1-1-2022 sluit op een voordelig resultaat van 7,1 miljoen euro per 1-1-2022 en verbetert dus met 12,3 miljoen euro.

De belangrijkste reden voor verbetering van de grondexploitatie is dat in 2021 meer kavels zijn uitgegeven dan verwacht (17,9 hectare, in plaats van 11,5 hectare) en daarnaast overeenstemming is bereikt over de (toekomstige) uitgifte van in totaal 25 hectare. Dit resulteert in een verkorting van de looptijd van het project. Uitgifte vindt sneller plaats, tegen hogere grondprijzen en tevens wordt een groter oppervlak dan begroot uitgegeven. Dit alles heeft ook een positief effect op de begrote civieltechnische werken en plankosten.

De actuele grondexploitatie van het RBT/XL Businesspark kent een looptijd tot en met 2025. Het dagelijks bestuur heeft de projectorganisatie opdracht gegeven om in samenspraak met de deelnemers een stappenplan uit te werken voor de liquidatie van de GR.

Welke risico's loopt de gemeente?
De mogelijke risico's worden door het openbaar lichaam RBT via een verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen aan de regeling. De gemeente Almelo participeert voor 23% risicodragend in de grondexploitatie van het RBT.

Ontplooj

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-20	V
Eigen vermogen	-	20	
Vreemd vermogen	-	3.040	
Solvabiliteit (EV/TV)		0,7%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
In 2021 is stichting NUO, met als handelsnaam Ontplooj, opgericht. Ontplooj is gevestigd in Almelo en op 1 oktober 2021 van start gegaan met de activiteiten. Ontplooj is een private partij.
Ontplooj heeft als doel om mensen met een beperking en met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zich te laten ontwikkelen binnen en buiten de stichting, waarbij de behoeften en ontwikkelmogelijkheden van het individu het uitgangspunt vormen. Ontplooj heeft geen winstoogmerk en beperkt zich tot het uitvoeren van werkzaamheden van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), de Participatiewet en overige wettelijke taken op het gebied van de (sociale) werkvoorziening. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd voor de gemeenten Almelo, Twenterand, Wierden, Tubbergen en Dinkelland op basis van dienstverleningsovereenkomsten. Commerciële dienstverlening aan derden wordt alleen uitgevoerd wanneer dit bijdraagt aan de doelen van Ontplooj. Met de 5 gemeenten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.

Welke risico's loopt de gemeente?

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd als basis voor de begroting 2023 en het meerjarenperspectief 2024-2026;
Ontwikkeling SW-populatie: in de berekening van de aantallen SW-medewerkers (nominaal en fte) is rekening gehouden met een uitstroom overig van 2,6% en daarnaast de pensioneringen. De totale uitstroom is daarmee 6,5% in 2023. In het meerjarenperspectief is de uitstroom in 2024: 8,2%, in 2025: 8,4% en in 2026: 8,2%.
Voor de berekening van het aantal medewerkers beschut vanuit de Participatiewet is geen rekening gehouden met uitstroom. Instroom is op basis van opgave gemeenten:
- Almelo: 10 personen per jaar
- Dinkelland: 1 persoon per jaar

- Tubbergen: 1 persoon per jaar
- Twenterand: 3 personen per jaar
- Wierden: 1 persoon in 2024 en 1 persoon in 2026

In de begroting wordt gerekend met het gemiddeld aantal medewerkers in een jaar.
De SW-medewerkers werkzaam binnen staf van Ontplooj worden ten behoeve van de begroting in twee groepen gedeeld:
1. Medewerkers die een formatieplaats invullen genoemd in het inrichtingsplan.
2. Medewerkers die werkzaamheden verrichten ondersteunend aan staf en leiding. Zij zijn ingedeeld in de groep individueel gedetacheerd.

Doel van deze methode is een eerlijke verdeling tussen gemeenten op basis van diensten die ze afnemen en aantal medewerkers per dienst. Het resultaat van Ontplooj is na bijdrage gemeenten 0 euro.
De berekening is als volgt opgebouwd:
1. Ontplooj betaalt een tarief per fte aan opbrengsten aan de gemeenten, gebaseerd op de begrote toegevoegde waarde.
2. Ontplooj ontvangt een tarief per medewerker nominaal aan begeleidingsfee van de gemeenten. Dit tarief is gebaseerd op de begrote directe kosten en een deel van de indirecte kosten.
Bovenstaande tarieven zijn afhankelijk van de categorie waarin de medewerker werkzaam is: beschut, groepsdetachering of individuele detachering.
3. Ontplooj ontvangt een tarief per medewerker nominaal voor de uitvoering van HR werkgeverstaken en/of verloning. Dit tarief is gebaseerd op de directe kosten en een deel van de indirecte kosten.
De gemeenten die bijdragen betreffen: Almelo, Dinkelland, Tubbergen, Twenterand en Wierden.
De gemeenten Dinkelland, Tubbergen, Twenterand en Wierden betalen 15% opslag over de totale bijdrage ten behoeve van potentiële frictiekosten.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	117	N
Eigen vermogen	1.183	971	
Vreemd vermogen	15.001	14.323	
Solvabiliteit (EV/TV)	7,3%	6,3%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Per 1 januari 2023 zal uittreding plaatsvinden van de Gemeente Aalten. De financiële implicaties zijn in de meerjaren begroting verwerkt. Voor SON is het noodzakelijk om structureel de continuïteit van de dienstverlening te borgen. Vanuit de 21 gemeenten is hiervoor een extra bedrag nodig van 295.000 euro. Concreet wil men binnen SON tot 2,5 fte beschikbaar hebben om op te leiden voor directe interne doorgroei bij vrijval van functies.

Welke risico's loopt de gemeente?
In de gemeentelijke bijdragen is een prijscompensatie (4,2% voor de tarieven in de dienstverlening en 3,4 % voor de bijdrage in de bestaanskosten) doorberekend.
De gemeentelijke bijdragen stijgen hierdoor met 2,3 % ten opzichte van de primaire begroting 2022. Daarnaast is er extra budget voor de borging van de continuïteit van de dienstverlening opgenomen en verdeeld over de deelnemende gemeenten, dit is een totaal bedrag van 295.000 euro . De bijdrage van de gemeente Almelo stijgt met 30.523 euro naar 892.595 euro in 2023.

Omgevingsdienst Twente (ODT)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-1.217	V
Eigen vermogen	1.671	2.348	
Vreemd vermogen	1.616	1.784	
Solvabiliteit (EV/TV)	50,8%	56,8%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen

OD Twente is gestart op basis van inputfinanciering waarbij de budgetten van de in te brengen taken en fte zijn ingebracht. Bij de voorbereiding op de OD Twente hebben de deelnemers de introductie van outputfinanciering opgenomen in het bedrijfsplan; met als geplande startdatum 1 januari 2022. Het Algemeen Bestuur OD Twente heeft gekozen voor een gefaseerde invoering van outputfinanciering. Middels het traject outputfinanciering moet een solide en gebalanceerde financieringsbasis worden bepaald.

De OD Twente bevindt zich in een vervolgfase van de voorbereiding op outputfinanciering waarbij een relatie wordt gelegd tussen de jaarproductie voor een deelnemer en de door die deelnemer te betalen jaarbijdrage. De ontwerp Programmabegroting 2023 indiceert de voor 2023 voorziene jaarbijdrage van een deelnemer maar gaat ook uit van een variabele component indien de gevraagde jaarproductie hoger of lager uitvalt.
De totale lasten in de begroting 2023 bedragen 13,2 miljoen euro. De ODT heeft zich een besparing ambitie opgelegd van 335.960 euro en hoopt daarmee uit te komen op een totaal van lasten na besparing van 12,9 miljoen euro.

Gemeentelijke bijdrage aan OD Twente

	2023	2022	verschil	procentueel
Totale begroot OD Twente	12.890	12.451	439	3,40%
Bijdrage gemeente Almelo	2.089	1.937	152	7,28%

Bedragen x 1.000 euro

Het verschil van 439.000 euro wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en prijsindexatie, extra capaciteit 0,75 fte t.b.v. wet natuurbescherming / Flora en Fauna en 2 fte juridische capaciteit.

Welke risico's loopt de gemeente?

Bij de oprichting van de ODT heeft de gemeente Almelo robuust ingebracht, in tegenstelling tot aantal andere gemeenten. Dit heeft ervoor gezorgd dat de uitvoeringscapaciteit voor Almelo is gebruikt voor andere deelnemers. Dit heeft geleid tot flinke achterstanden bij Almelo. Daarnaast bleef de uitvoerig binnen het (milieuspecialistisch) pluspakket achter bij de programmering. Voor het komend jaar wordt er vanuit de bestemmingsreserve extra budget beschikbaar gesteld voor uitbreiding van de capaciteit, om de in het verleden ontstane werkvoorraad over een periode van twee jaar deels te verlagen. Voor Almelo zaak hier alert op te blijven en toe te zien dat dit ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Het risico op niet realiseren van de productie-aantallen blijft reëel.

Veiligheidsregio Twente (VRT)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-1.335	V
Eigen vermogen	2.822	2.069	
Vreemd vermogen	55.396	59.417	
Solvabiliteit (EV/TV)	4,8%	3,4%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?
De begroting 2023 heeft een omvang van 67,8 mln. euro. Het gemeentelijk aandeel daarvan is geraamd op 49,3 mln. euro. De gemeentelijke bijdrage is ten opzichte van de begroting 2022 toegenomen met 1,5 mln. euro (2,4%). Hiervoor is 1,3 mln euro (1,8 %) vanwege loon- en prijscompensatie, berekend volgens de vastgestelde financiële uitgangspunten. Het resterende bedrag wordt aangewend voor een correctie op de kapitaallasten (vervangingsinvesteringen). Daarnaast is de totale gemeentelijke bijdrage verhoogd met 0,3 mln. euro.
De aanschaf van tankautospuiten, schuimblusvoertuigen en de nieuwbouw van de kazerne Almelo heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van de waarde van de vaste activa. De gehanteerde uitgangspunten in de begroting 2023 zijn conform de besluiten van het algemeen bestuur. De stijging in 2023 van de bijdrage van de gemeente Almelo met 242.000 euro is deels conform verwachting (loon- en prijscompensatie) en wordt deels veroorzaakt door toekenning van een extra budget voor informatieveiligheid (totaal voor alle gemeenten 250.000 euro)
De gemeentelijke bijdrage aan de VRT bedraagt in 2023, inclusief het extra budget voor informatieveiligheid 5,8 mln. euro.

Port of Twente Havenbedrijf

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-51	V
Eigen vermogen	-	51	
Vreemd vermogen	-	-	
Solvabiliteit (EV/TV)		100,0%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De binnenhavens aan de Twentekanalen van de gemeenten Hengelo, Almelo. Enschede, Hof van Twente en Lochem vormen samen Port of Twente Havenbedrijf. Deze samenwerking is gebaseerd op de door de vijf gemeenten ondertekende overeenkomst dat beschouwd kan worden als een Wgr construct zonder rechtspersoonlijkheid (Wgr light). Het doel van de samenwerking is gebaseerd op het genereren van:
- meer (water) gebonden en verbonden bedrijven
- meer vervoer over water
- bijdragen in de circulaire economie en energietransitie,

en daarmee het bewerkstelligen van economische verbreding van de havengebieden en economische structuurversterking van de Regio Twente/Achterhoek.

Welke risico's loopt de gemeente?
De bijdrage aan het gemeentelijk havenbedrijf is licht toegenomen. Conform het bedrijfsplan bedraagt de bijdrage voor 2023 117.391 euro.

Conform het bedrijfsplan kan er 575 uren aan ambtelijke inzet van Almelo worden gevraagd. Daarvan zijn er circa 250 opgenomen in de werkplannen. Dekking van de overige uren ontbreekt. Dit kan mogelijke problemen opleveren bij de uitvoering van het bedrijfsplan. Op dit moment is dit nog niet aan de orde, maar kan niet uitgesloten worden. Er wordt voorgesteld hiervoor wel een budget van 25.000 euro op te nemen in de begroting.

7.1.2 Vennootschappen en coöperaties

Cogas NV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-5.492	V
Eigen vermogen	199.111	144.771	
Vreemd vermogen	93.923	113.434	
Solvabiliteit (EV/TV)	67,9%	56,1%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De eind februari 2022 uitgebroken oorlog tussen Rusland en Oekraïne heeft geleid tot een sterke stijging van de energieprijzen. Dit raakt zowel de afnemers van energie in directe zin alsook de netbeheerders. Welke effecten deze oorlog op langere termijn zal hebben, valt nu nog niet te overzien, maar rekening zal moeten worden gehouden met de kans dat er energieleveranciers zullen zijn die in betalingsproblematiek geraken. Dat betekent dat Coteq Netbeheer voor de nettarieven een debiteurenrisico op die afnemers loopt. Cogas Duurzaam loopt een direct
afnemersrisico op haar stadsverwarmings- en warmtekoude klanten.
De energietransitie is voor Cogas een grote uitdaging, die noopt tot het maken van keuzes. Cogas zal in de toekomst aardgasaansluitingen en daarmee inkomsten gaan verliezen. Daarom wordt ingezet op het uitbreiden van de posities in de warmte- en biogasinfrastructuur. Tevens is Cogas betrokken bij proefprojecten voor waterstof.
Wel moet worden erkend dat projecten op het gebied van de energietransitie, met name ten aanzien van warmte, lange voorbereidingsperiodes hebben. Het gaat daarbij niet in het minst om besluitvorming door private- en bestuurlijke instanties.
Welke risico's loopt de gemeente?
Tegenvallende bedrijfsresultaten kunnen gevolgen hebben voor de lange termijn dividendafspraken. Voor 2023 is een dividenduitkering begroot van 2,3 miljoen euro, met daarna het risico voor de gemeente als aandeelhouder, dit betreft tevens de hoogte van het ingebrachte nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 132.000 euro).

BNG Bank N.V.

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-236	V
Eigen vermogen	5.097	5.000	
Vreemd vermogen	155.262	144.100	
Solvabiliteit (EV/TV)	3,2%	3,4%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Er zijn geen relevante ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?
Het risico en daarmee aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal. Voor Almelo komt dat neer op een risico van maximaal 0,4 miljoen euro. Het verwachte dividend in 2022 is 397.917 euro.

NV Industriegebouw Maatschappij (IGM)

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-28	V
Eigen vermogen	1.446	1.474	
Vreemd vermogen	8.310	7.092	
Solvabiliteit (EV/TV)	14,8%	17,2%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De ingezette afbouw van de IGM is zichtbaar in de financiële positie van de IGM. De som van de materiële- en financiële vaste activa is gedaald naar 6,5 miljoen euro per 31 december 2021. Tegelijkertijd is ook de financiering verbeterd door een afname van de schulden. De leningenportefeuille zal naar verwachting vanaf najaar 2022 worden verkocht of worden afgestoten. Op 1 juli 2022 heeft IGM nog een drietal panden in portefeuille.

Welke risico's loopt de gemeente?
De gemeente Almelo is enig aandeelhouder en financier van de IGM, waardoor de gemeente risico loopt bij waardedaling van het vastgoed van IGM. Ook wanneer klanten van de IGM niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen loopt de gemeente risico.

Sportbedrijf Almelo BV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-189	V
Eigen vermogen	1.130	1.319	
Vreemd vermogen	1.814	1.391	
Solvabiliteit (EV/TV)	38,4%	48,7%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
De stijgende gasprijzen vormen een steeds zwaardere last voor het Sportbedrijf Almelo. In vier jaar tijd zijn deze verachtvoudigd terwijl het verbruik nagenoeg gelijk is gebleven. Twee derde van de gasprijzen komen ten laste van het zwembad. Daarnaast loopt komend jaar het contract voor elektra af. Ook deze kosten zullen het komend jaar fors hoger uitkomen. Sportbedrijf Almelo gaat proberen aansluiting te zoeken bij de energie contracten van de gemeente.

Welke risico's loopt de gemeente?
De gemeente heeft een dubbelrol richting het sportbedrijf. Dit kan de relatie tussen eigenaar en opdrachtgever/subsidieverstrekker op gespannen voet zetten. Door een zuivere rollenscheiding op zowel

bestuurs- als ambtelijk niveau wordt rolvermenging zoveel mogelijk voorkomen. De jaarlijkse subsidie aan het Sportbedrijf bedraagt circa 3,4 miljoen euro. Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 18.000 euro).

Twence Holding BV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-12.263	V
Eigen vermogen	142.825	149.786	
Vreemd vermogen	88.640	123.067	
Solvabiliteit (EV/TV)	61,7%	54,9%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen

Almelo is aandeelhouder van Twence Holding BV. De Almelose gemeenteraad heeft in 2015 bij motie besloten niet langer eigenaar te willen zijn van dit bedrijf. Sindsdien werken opeenvolgende colleges aan de verkoop van de aandelen Twence. Complex, want de aandelen mogen alleen verkocht worden aan mede-aandeelhouders. In het verleden wilden zij de Almelose aandelen echter niet voor een marktconforme prijs overnemen.
Op dit moment wordt opnieuw een verkooppoging ondernomen waarmee wordt nagestreefd de aandelen van Almelo (en Oldenzaal en Twenterand) te verkopen.
AVR is op 21 oktober 2021 een bodemprocedure gestart tegen Twence, haar dochterondernemingen en alle aandeelhoudende gemeenten omdat dit bedrijf als concurrent het niet eens is dat de aandeelhoudende gemeenten een afvallever- en verwerkingscontract hebben met Twence zónder dat deze opdracht openbaar is aanbesteed. AVR betwist de gebruikte uitzonderingsgronden om deze opdracht direct “in te besteden”. Deze rechtszaak loopt nog op het moment van schrijven van de Begroting 2023, uitspraak wordt in het voorjaar van 2023 verwacht.

Welke risico's loopt de gemeente?

Na een externe bemiddeling eind 2021 is in het voorjaar van 2022 door alle aandeelhoudende gemeenten besloten tot het ondernemen van een nieuwe verkooppoging waarmee wordt beoogd de aandelen van de gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand te verkopen.. Dit proces is bij het schrijven van de Begroting 2023 nog in volle gang. Een voorspelling c.q. verwachting geven over de uitkomst van deze verkooppoging is niet mogelijk. Almelo blijft zich, net als in voorgaande jaren, onverkort inzetten om ons eigenaarschap van Twence Holding B.V. te beëindigen conform de wens van de gemeenteraad uit 2015.

Twente Milieu NV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat	-	-1.257	V
Eigen vermogen	12.232	12.576	
Vreemd vermogen	17.945	20.450	
Solvabiliteit (EV/TV)	40,5%	38,1%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen

Er zijn geen actuele ontwikkelingen.

Welke risico's loopt de gemeente?
Het risico voor de gemeente als aandeelhouder is relatief gering en beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag 127.000 euro). Het risico van Twente Milieu lijkt stabiel. Twente Milieu heeft zich in de afgelopen jaren financieel goed ontwikkeld.

7.1.3 Overige vennootschappen

CSV Amsterdam BV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat		-43	V
Eigen vermogen	393	312	
Vreemd vermogen	27	22	
Solvabiliteit (EV/TV)	93,6%	93,4%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Er zijn geen relevante ontwikkelingen.
Welke risico's loopt de gemeente?
Nihil.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Financiële kengetallen	1-1-2021	31-12-2021	V/N
Financieel resultaat		-34	V
Eigen vermogen	1.569	1.535	
Vreemd vermogen	19	7	
Solvabiliteit (EV/TV)	98,8%	99,5%	

Bedragen x 1.000 euro

Ontwikkelingen
Men is voornemens om de vennootschap medio 2022 op te heffen en de resterende liquide middelen uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Welke risico's loopt de gemeente?
Nihil.

7.2 Delegatieregister

Inleiding

De gemeenteraad van Almelo besloot op 2 december 2014 (RAAD-2331) dat een geactualiseerd delegatieregister jaarlijks bij de programmabegroting moet worden vastgesteld. Het delegatieregister is ten opzichte van het delegatieregister dat bij de begroting 2022 is vastgesteld niet gewijzigd.

Nr.	Omschrijving bevoegdheid	Juridische grondslag	Dele-gans	Dele-gataris	Voorwaarden
Openbaarheid van bestuur (WOB)					
1.	Het beslissen op aan de raad gerichte aanvragen en verzoeken op grond van de WOB.	art. 5 en 6 WOB art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
Algemene wet bestuursrecht (Awb)					
2.	Het besluiten om toepassing te geven aan afdeling 3.4, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure, van de Awb.	afd. 3.4 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
3.	Het in de gelegenheid stellen van aanvragers, geadresseerden en derde-belanghebbenden, hun zienswijze naar voren te brengen in gevallen bedoeld in artikel 4:7 en 4:8 Awb.	art. 4:7 en 4:8 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
4.	Het nemen van verdagingsbesluiten op bij de raad ingediende bezwaarschriften.	art. 4:14 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
5.	Het beslissen op een bezwaarschrift als bedoeld in de Awb, indien een hoorzitting achterwege wordt gelaten om één van de in artikel 7:3 Awb genoemde reden.	art. 7:3 Awb art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)					
6.	Het vaststellen van een exploitatieplan zoals bedoeld in artikel 6.12 Wro	art. 6.12 Wro art. 2.27 lid 1 Wabo art. 6.5 lid 3 Besluit omgevingsrecht			Indien het exploitatieplan betrekking heeft op een grote afwijking van het bestemmingsplan zoals bedoeld in onderdeel 1 van het raadsbesluit van 18 december 2012 (Raad1200510, zie pagina 18 van de agendabundel)
Verkeer					
7.	Het aangeven van bebouwde komgrenzen ingevolge artikel 20a Wegenverkeerswet (WVW)	art. 20a WVW art. 156 Gemeentewet	Raad	B en W	
8.	Een weg onttrekken aan het openbaar verkeer o.g.v. artikel 9 en 11 WVW	art. 9 en 11 WVW art. 156 Gemeentewet			Actieve informatieplicht richting de raad voorafgaande aan de besluitvorming. Raadsbesluit van 29 januari

Nr.	Omschrijving bevoegdheid	Juridische grondslag	Dele-gans	Dele-gataris	Voorwaarden
					2013(Raad1200689)
Straatnaamgeving en huisnummers					
9.	Het geven van namen aan straten, pleinen, parken, buurten en nieuwbouwwijken en het toekennen van huisnummers.	art. 124 lid 1 Grondwet art. 108, 147 en 156 Gemeentewet	Raad	B en W	De raad stelt de verordening en de kaders vast waarbinnen B en W dient te besluiten. Raadsbesluit van 18 december 2018 (Raad1805086, agendapunt 6)

7.3 Stand van zaken moties

Vertrekpunt is het overzicht met de stand van zaken moties bij de Meerjarenprogrammabegroting 2022. Afgehandelde moties zijn niet in dit overzicht opgenomen. Deze kunt u vinden in het overzicht met moties op iBabs.

Omschrijving motie	Datum raadsvergadering	Stand van zaken
Topinkomens + ontslagvergoedingen verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen beperken	08-03-2022	Er vindt op dit moment overleg plaats met andere gemeenten over hoe deze motie zou kunnen worden uitgevoerd.
Integriteitsonderzoek Twence	22-12-2021	College heeft besloten de uitvoering van de motie vooralsnog aan te houden zolang de extern geleide bemiddelingspoging (waar de poging tot aandelenverkoop onderdeel van is) nog loopt. Na afloop van het bemiddelingstraject zal opnieuw worden bezien of de motie in uitvoering kan worden gebracht**.**
Toegangscontrole horeca	14-10-2021	Motie is afgedaan, de horeca is op 16 oktober 2021 gestart met toegangscontroles.
Gehandicaptenparkeerplaatsen in de directe nabijheid van de vernieuwde binnenstad	29 juni 2021 (P-nota 2021)	De motie wordt betrokken bij de planvorming in de binnenstad.
Hoofdstuk juridisch in begrotingen en verantwoordingen	23-06-2021	Een onderdeel juridisch is vanaf de Jaarverantwoording 2021 een standaard onderdeel van verantwoordingen. De motie is afgedaan.
Motie breder en beter tarievenbeleid nieuw zwembad	26 mei 2021	Het Sportbedrijf oriënteert zich op dit moment op een nieuwe tarievenstructuur.
Generatietoets	7 november 2019 (begroting 2020)	Het afgelopen half jaar heeft BZK twee pilots met de landelijke jongeren generatietoets laten uitvoeren om werkbaarheid en toepassing te testen en te toetsen. Deze pilots zijn recentelijk afgerond. Er wordt naar gestreefd eind oktober 2022 een handleiding en een advies over toepassing gereed te hebben. Naar verwachting krijgt de jongeren generatietoets een plek in het afwegingskader voor wetsvoorstellen.
Ecologisch groenbeheer	27 juni 2019 (PN 2019)	De aanpak voor ecologisch groenbeheer wordt meegenomen in aanpak natuur, groen en biodiversiteit.

7.4 Overzicht van baten en lasten

7.4.1 Diagram van baten en lasten

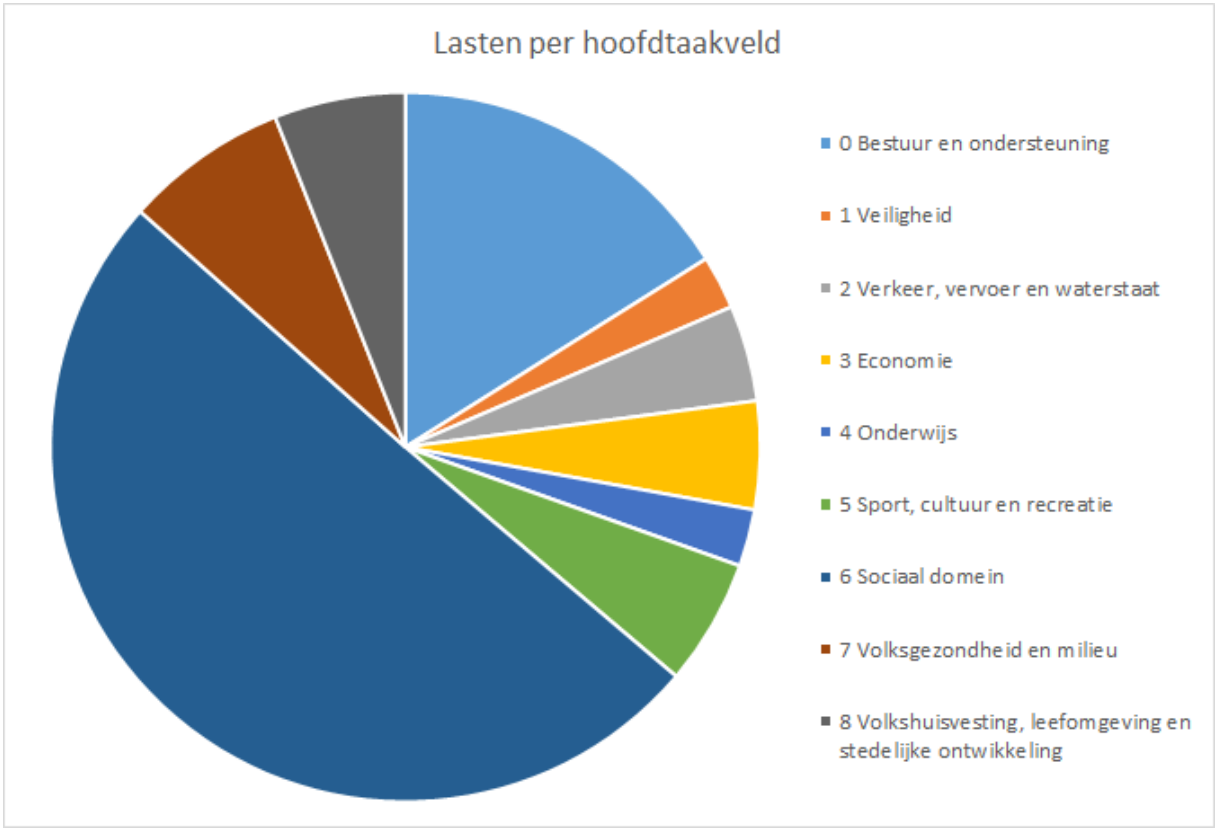

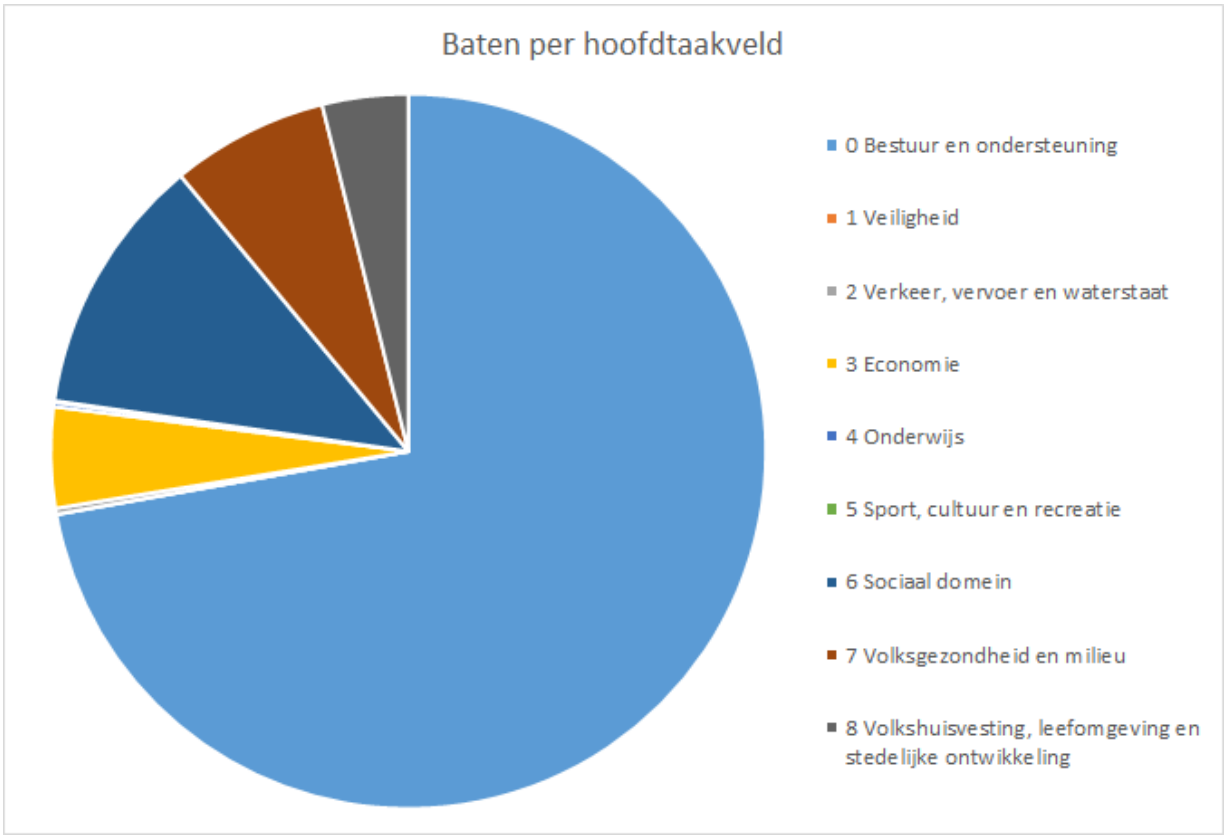

7.4.2 Overzicht begroting baten en lasten taakvelden

LASTEN	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	3.967	3.968	3.969	3.971
0.2 Burgerzaken	2.163	2.063	2.063	2.063
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	4.812	5.723	5.633	5.735
0.4 Overhead	35.443	35.598	34.754	34.790
0.5 Treasury	-1.012	-929	-602	-33
0.61 OZB woningen	808	828	847	866
0.62 OZB niet-woningen	92	94	96	98
0.63 Parkeerbelasting	43	44	44	44
0.64 Belastingen overig	202	205	209	213
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-	-	-
0.8 Overige baten en lasten	6.637	14.110	18.972	26.135
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	100	100	100
0 Bestuur en ondersteuning	**53.255**	**61.804**	**66.086**	**73.983**
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.837	5.843	5.849	5.856
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.224	2.224	2.224	2.224
1 Veiligheid	**8.062**	**8.068**	**8.074**	**8.080**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	11.719	12.233	12.901	13.320
2.2 Parkeren	2.474	2.598	2.575	2.575
2.3 Recreatieve havens	87	87	87	87
2.4 Economische havens en waterwegen	218	220	222	224
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**14.498**	**15.138**	**15.784**	**16.205**
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	1.276	1.309	1.372	1.407
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13.631	13.632	13.632	13.631
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	538	538	538	538
3.4 Economische promotie	867	867	867	867
3 Economie	**16.312**	**16.345**	**16.409**	**16.443**
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	455	455	455	455
4.2 Onderwijshuisvesting	4.426	4.865	5.037	5.195
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.710	3.725	3.710	3.710
4 Onderwijs	**8.591**	**9.045**	**9.203**	**9.360**
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	4.045	3.325	3.325	3.325
5.2 Sportaccommodaties	1.152	1.292	1.308	1.323

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.127	3.109	3.107	3.107
5.4 Musea	46	46	46	46
5.5 Cultureel erfgoed	51	51	51	51
5.6 Media	2.094	2.089	2.089	2.089
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.514	7.686	7.789	7.911
5 Sport, cultuur en recreatie	**19.028**	**17.599**	**17.715**	**17.853**
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.302	8.276	8.241	8.226
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5.046	5.046	5.046	5.046
6.3 Inkomensregelingen	50.276	50.322	50.371	50.408
6.4 WSW en beschut werk	13.015	12.163	11.375	11.375
6.5 Arbeidsparticipatie	5.039	5.102	5.164	5.227
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.842	3.842	3.842	3.842
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	8.572	8.572	7.934	7.913
6.71b Begeleiding (WMO)	12.342	12.342	12.342	12.342
6.71c Dagbesteding (WMO)	2.129	2.129	2.129	2.129
6.71d Overige maawerkarrangementen (WMO)	1.492	1.457	1.454	1.444
6.72a Jeugdzorg begeleiding	12.169	12.169	12.169	12.169
6.72b Jeugdzorg behandeling	93	93	93	93
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.868	1.868	1.868	1.868
6.73a Pleegzorg	371	371	371	371
6.73b Gezinsgericht	371	371	371	371
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	7.898	7.898	7.898	7.898
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	7.267	7.167	7.067	6.967
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	-
6.81a Beschermd wonen (WMO)	10.328	9.962	9.961	9.961
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4.017	4.076	4.136	4.198
6.82a Jeugdbescherming	9.790	9.630	9.471	9.311
6.82b Jeugdreclassering	2.490	2.407	2.324	2.241
6 Sociaal domein	**166.720**	**165.265**	**163.629**	**163.400**
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	3.274	3.404	3.540	3.502
7.2 Riolering	10.196	10.151	10.152	10.153
7.3 Afval	7.761	7.688	7.684	7.682
7.4 Milieubeheer	2.982	3.026	3.088	3.151
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	441	440	440	441
7 Volksgezondheid en milieu	**24.653**	**24.709**	**24.904**	**24.930**
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	1.495	1.495	1.495	1.495

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.726	10.726	10.726	10.726
8.3 Wonen en bouwen	7.575	7.225	7.226	7.226
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**19.796**	**19.446**	**19.447**	**19.447**
Totaal lasten	**330.917**	**337.418**	**341.249**	**349.701**

Bedragen x 1.000 euro

BATEN	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-	-	-	-
0.2 Burgerzaken	-740	-740	-740	-740
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-5.018	-5.018	-5.018	-5.018
0.4 Overhead	-4.094	-3.934	-3.752	-3.752
0.5 Treasury	-2.730	-2.728	-1.566	-1.564
0.61 OZB woningen	-10.874	-11.146	-11.424	-11.708
0.62 OZB niet-woningen	-14.382	-14.725	-15.074	-15.431
0.63 Parkeerbelasting	-1.694	-1.694	-1.694	-1.694
0.64 Belastingen overig	-230	-255	-255	-355
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-200.994	-210.041	-216.103	-204.728
0.8 Overige baten en lasten	-276	-264	-249	-240
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-
0 Bestuur en ondersteuning	**-241.033**	**-250.545**	**-255.875**	**-245.230**
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-
1.2 Openbare orde en veiligheid	-45	-45	-45	-45
1 Veiligheid	**-45**	**-45**	**-45**	**-45**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-654	-654	-654	-654
2.2 Parkeren	-48	-48	-48	-48
2.3 Recreatieve havens	-15	-15	-15	-15
2.4 Economische havens en waterwegen	-169	-169	-169	-169
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**-886**	**-886**	**-886**	**-886**
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-14.482	-13.380	-13.148	-13.148
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-235	-235	-235	-235
3.4 Economische promotie	-459	-468	-468	-501
3 Economie	**-15.176**	**-14.083**	**-13.850**	**-13.884**
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-681	-681	-681	-681

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
4 Onderwijs	**-681**	**-681**	**-681**	**-681**
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-	-
5.2 Sportaccommodaties	-217	-217	-217	-217
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-
5.4 Musea	-	-	-	-
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-	-
5.6 Media	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-	-
5 Sport, cultuur en recreatie	**-217**	**-217**	**-217**	**-217**
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-40	-40	-40	-40
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	-37.558	-37.558	-37.558	-37.558
6.4 WSW en beschut werk	-	-	-	-
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-	-
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	-	-	-
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-950	-950	-950	-950
6.71b Begeleiding (WMO)	1	1	1	1
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-
6.71d Overige maawerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-
6.72a Jeugdzorg begeleiding	-	-	-	-
6.72b Jeugdzorg behandeling	-	-	-	-
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	1	1	1	1
6.73a Pleegzorg	-	-	-	-
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	-
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	-
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-690	-690	-690	-690
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-
6.82a Jeugdbescherming	-6	-6	-6	-6
6.82b Jeugdreclassering	-6	-6	-6	-6
6 Sociaal domein	**-39.247**	**-39.247**	**-39.247**	**-39.247**
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-
7.2 Riolering	-12.936	-12.936	-12.936	-12.936
7.3 Afval	-10.347	-10.347	-10.347	-10.347
7.4 Milieubeheer	-	-	-	-
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-442	-442	-442	-442
7 Volksgezondheid en milieu	**-23.725**	**-23.725**	**-23.725**	**-23.725**

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	-343	-343	-343	-343
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-10.598	-10.598	-10.598	-10.598
8.3 Wonen en bouwen	-2.032	-2.032	-2.032	-2.032
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**-12.972**	**-12.972**	**-12.972**	**-12.972**
Totaal baten	**-333.983**	**-342.402**	**-347.500**	**-336.888**

Bedragen x 1.000 euro

SALDO VAN BATEN EN LASTEN	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	3.967	3.968	3.969	3.971
0.2 Burgerzaken	1.423	1.323	1.323	1.323
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-206	705	615	717
0.4 Overhead	31.349	31.664	31.002	31.038
0.5 Treasury	-3.742	-3.657	-2.168	-1.597
0.61 OZB woningen	-10.066	-10.318	-10.577	-10.842
0.62 OZB niet-woningen	-14.290	-14.631	-14.978	-15.333
0.63 Parkeerbelasting	-1.651	-1.650	-1.650	-1.650
0.64 Belastingen overig	-28	-50	-46	-142
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-200.994	-210.041	-216.103	-204.728
0.8 Overige baten en lasten	6.361	13.846	18.723	25.895
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	100	100	100
0 Bestuur en ondersteuning	**-187.777**	**-188.741**	**-189.789**	**-171.247**
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	5.837	5.843	5.849	5.856
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.179	2.179	2.179	2.179
1 Veiligheid	**8.016**	**8.022**	**8.029**	**8.035**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	11.065	11.579	12.247	12.666
2.2 Parkeren	2.426	2.550	2.527	2.527
2.3 Recreatieve havens	72	72	72	72
2.4 Economische havens en waterwegen	49	51	53	55
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	**13.612**	**14.252**	**14.898**	**15.319**
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	1.276	1.309	1.372	1.407
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-851	252	484	483
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	303	303	303	303
3.4 Economische promotie	408	399	399	366
3 Economie	**1.136**	**2.263**	**2.558**	**2.559**
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	455	455	455	455

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
4.2 Onderwijshuisvesting	4.426	4.865	5.037	5.195
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.029	3.044	3.029	3.029
4 Onderwijs	**7.910**	**8.364**	**8.521**	**8.678**
5 Sport, cultuur en recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	4.045	3.325	3.325	3.325
5.2 Sportaccommodaties	935	1.075	1.091	1.106
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.127	3.109	3.107	3.107
5.4 Musea	46	46	46	46
5.5 Cultureel erfgoed	51	51	51	51
5.6 Media	2.094	2.089	2.089	2.089
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.514	7.686	7.789	7.911
5 Sport, cultuur en recreatie	**18.812**	**17.382**	**17.498**	**17.636**
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.262	8.236	8.201	8.186
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	5.046	5.046	5.046	5.046
6.3 Inkomensregelingen	12.718	12.764	12.813	12.850
6.4 WSW en beschut werk	13.015	12.163	11.375	11.375
6.5 Arbeidsparticipatie	5.039	5.102	5.164	5.227
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.842	3.842	3.842	3.842
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	7.622	7.622	6.984	6.963
6.71b Begeleiding (WMO)	12.343	12.343	12.343	12.343
6.71c Dagbesteding (WMO)	2.129	2.129	2.129	2.129
6.71d Overige maawerkarrangementen (WMO)	1.492	1.457	1.454	1.444
6.72a Jeugdzorg begeleiding	12.169	12.169	12.169	12.169
6.72b Jeugdzorg behandeling	93	93	93	93
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	1.869	1.869	1.869	1.869
6.73a Pleegzorg	371	371	371	371
6.73b Gezinsgericht	371	371	371	371
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	7.898	7.898	7.898	7.898
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	7.267	7.167	7.067	6.967
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	-
6.81a Beschermd wonen (WMO)	9.638	9.272	9.271	9.271
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4.017	4.076	4.136	4.198
6.82a Jeugdbescherming	9.784	9.624	9.465	9.305
6.82b Jeugdreclassering	2.484	2.401	2.318	2.235
6 Sociaal domein	**127.473**	**126.018**	**124.382**	**124.153**
7 Volksgezondheid en milieu				
7.1 Volksgezondheid	3.274	3.404	3.540	3.502
7.2 Riolering	-2.740	-2.785	-2.784	-2.783
7.3 Afval	-2.586	-2.659	-2.663	-2.665
7.4 Milieubeheer	2.982	3.026	3.088	3.151

	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1	-2	-2	-1
7 Volksgezondheid en milieu	**928**	**983**	**1.179**	**1.205**
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
8.1 Ruimtelijke ordening	1.152	1.152	1.152	1.152
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	128	128	128	128
8.3 Wonen en bouwen	5.543	5.193	5.194	5.194
8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**6.823**	**6.473**	**6.474**	**6.474**
Totaal saldo van baten en lasten	**-3.066**	**-4.984**	**-6.251**	**12.813**

Bedragen x 1.000 euro

Reserves	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Stortingen reserves	4.917	4.197	4.923	4.929
Onttrekkingen reserves	-2.489	-118	-118	-118
Totaal reserves	**2.429**	**4.080**	**4.806**	**4.811**

Bedragen x 1.000 euro

Begrotingssaldo	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Begrotingssaldo	**-637**	**-184**	**-1.445**	**17.624**

Bedragen x 1.000 euro

7.5 Openbaarheidsparagraaf, openbaar maken

In het overzicht dat hierna volgt staan de elf informatiecategorieën weergegeven met uit de Woo het artikel, lid en onderdeel. In de 3e kolom staat 'wat' eronder valt. De 4e kolom meldt of het openbaar wordt gemaakt in Almelo via de eigen website, de 5e kolom of het via een landelijke website is. De 6e kolom planning op PLOOI.

B. Openbaar maken uit eigen beweging

Informatiecategorie	Art. 3.3 Lid - deel	Wat	Openbaar eigen site[1]	Openbaar Landelijk Wep[2] – ORI[3]	Planning Openbaar Landelijk PLOOI[4]
1 Wet- en regelgeving	1.a	wetten, verordeningen, besluiten, beleidsregels en andere algemeen verbindende voorschriften	Ja	Ja Wep-ORI	p.m.
	1.b	overige besluiten van algemene strekking	Ja	Ja Wep-ORI	p.m.
	1.c	ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag	Ja	Ja ORI	p.m.
2 Organisatiegegevens	1.d	inzicht in zijn organisatie en werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen	Ja	Ja Wep	p.m.
	1.e	*de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend*	*Ja*	*Ja ORI*	*Plan 2023*
3 Raadsstukken	2.a	bij gemeenteraden ter behandeling ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen	Ja	Ja ORI	p.m.
	2.c	*vergaderstukken en verslagen van gemeenteraden en hun commissies, tenzij geheimhouding geldt*	*Ja*	*Ja ORI*	*Plan 2023*
4 Bestuursstukken	2.d	agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van colleges van burgemeester en wethouders, tenzij geheimhouding geldt	Nee/ja	Nee/Ja ORI	p.m.
5 Adviezen van adviescolleges	2.e	adviezen: 1° - over de ontwerpen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, van adviescolleges of –commissies alsmede van andere externe partijen indien die om advies zijn verzocht; 2° - over andere onderwerpen van adviescolleges of –commissies, alsmede de op dat advies betrekking hebbende adviesaanvraag, uitgezonderd adviezen die betrekking hebben op individuele gevallen;	Nee, tenzij onderdeel van raads- en-of bestuurs-stukken	Dan ORI	p.m.
6 Convenanten	*2.f*	*convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met andere partij*	*Plan*	*Plan*	*Plan 2023*

Informatiecategorie	Art. 3.3 Lid - deel	Wat	Openbaar eigen site[1]	Openbaar Landelijk Wep[2] – ORI[3]	Planning Openbaar Landelijk PLOOI[4]
7 Jaarplannen en -verslagen	2.g	jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering	Ja	Ja ORI	p.m.
8 Woo-verzoeken	*2.i*	*de inhoud van de schriftelijke verzoeken op grond van artikel 4.1, van de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en de daarbij verstrekte informatie*	*Kan in 2022*	*Dan ORI*	*Plan 2023*
9 Onderzoeken	2.j	op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde onderzoeksrapporten die geen onderdeel vormen van de uitvoering van de taak van dat bestuursorgaan, die voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaan en die betrekking hebben op: 1° - de wijze van functioneren van de eigen organisatie; 2° - de voorbereiding of de evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving;	Nee, tenzij onderdeel van raads- en-of bestuurs-stukken en reken-kamer	Dan ORI	p.m.
10 Beschikkingen	2.k	beschikkingen, volgens de Algemene wet bestuursrecht: - Schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan - Die een publiekrechtelijke rechtshandeling inhouden - Voor een specifiek geval gelden (geen algemene strekking zoals beleidsregels) Met uitzondering van 21 beschikkingen volgens artikel 3.3, tweede lid, onderdeel k van de Woo	Nee	Deels via Wep	p.m.
	2.h	verplichtingen tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking	Een soort van	Deels via Wep	p.m.
11 Klachten	2.l	schriftelijke oordelen in klachtprocedures als bedoeld in titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht	Nee	Nee	p.m.

5) Openbaar eigen site = via de website van de gemeente.

6) Wep = Wet elektronische publicaties, via Overheid.nl en aparte software en handelingen.

7) ORI = openraadsinformatie.nl de pilot voor openbaarmaking voor de Woo, ca. 265 gemeenten aangesloten

PLOOI = platform open overheidsinformatie, is in ontwikkeling, zodra gereed kan volgens het Meerjarenplan Woo (VNG 22 april 2022), fasegewijs openbaarmaking uit eigen beweging plaatsvinden. Achter '*Plan'* is nu is alleen 2023 voorzien.

7.6 Openbaarheidsparagraaf, informatiehuishouding op orde

Informatiehuishouding op orde
De gemeente die zijn informatiehuishouding op orde heeft, weet welke documenten volgens de definitie uit de Woo (art. 2.1 en 2.2) in bezit heeft en waar die te vinden zijn. Ook beschikken de documenten over een voorgeschreven bewaartermijn waarop deze worden geselecteerd en overgedragen voor de archiefbewaarplaats of voor vernietiging. De documenten (ook wel informatieobjecten) zijn steeds diverser dankzij digitalisering. Denk aan teksten, geo-informatie, 3D-bestanden, appberichten en dergelijke, die brengen nieuwe opgaven om deze volgens geldende eisen duurzaam toegankelijk te houden, dat is zelfs nog niet uitgekristalliseerd hoe dat kan. Het transitieproces vraagt aanpassing van werkprocessen, functies en rollen over de volle breedte van de organisatie, dat moet stapsgewijs in beeld worden gebracht. De gemeentebreed merkbare resultaten vormen de basis voor efficiëntere bedrijfsvoering, verantwoording, verregaande openbaarheid en transparantie, met een betere bescherming van het cultureel erfgoed.

In het overzicht *Informatiehuishouding op orde* uit het Meerjarenplan Woo, dat hierna volgt, staan de gestelde eisen die van belang zijn om de informatiehuishouding op orde te krijgen met de voornemens geformuleerd. In de kolom 'gemeente Almelo' staat het jaar waarop wordt gepland dat de uitvoering wordt afgerond. De gemeente Almelo pakt in 2023 de eisen over het beheer op de e-mailarchivering en het berichtenverkeer op.
De percentages in het overzicht bij de kolommen die erna komen zijn de landelijke verwachtingen over de implementatie in percentages ten opzichte van alle 355 gemeenten.
Naast deze indicatoren vindt er vanuit de Archiefwet 1995 via het interbestuurlijk toezicht monitoring plaats vanuit de provincie waarop periodiek een rapportage wordt ontvangen. (Raadsbrief: Totaalbeeld interbestuurlijk Toezicht 2022, 28 april 2022).

Informatiehuishouding op orde

Eis aan informatiehuishouding ***Inwerkingtreding 1 mei 2022***	**Gemeente Almelo Plan:**	**Half jaar na inwerking-treding Woo**	**Een jaar na inwerking-treding Woo**	**Twee jaar na inwerking-treding Woo**	**Vijf jaar na inwerking-treding Woo**
Iedere gemeente heeft de beschikking over of is aangesloten op een *e-depotvoorziening*	Regionaal e-depot Plan 2024	5%	10%	30% Plan 2024	100%
Binnen de applicaties zijn selectielijsten geïmplementeerd Aantal applicaties X, aantal selectielijsten Y	Plan 2025	10%	20%	50%	75% Plan 2025
Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op emailarchivering	Plan 2023	5%	10% Plan 2023	30%	100%
Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op tekstberichten	Plan 2023	5%	10% Plan 2023	30%	100%
Iedere gemeente heeft een informatiebeheerplan (minimaal: inzicht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staan, hoe het beheer is geregeld)	Plan 2024	10%	25%	50% Plan 2024	80%
Iedere gemeente hanteert een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer, zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling	Plan 2025	10%	50%	75% Plan 2025	90%

Eis aan informatiehuishouding *Inwerkingtreding 1 mei 2022*	Gemeente Almelo Plan:	Half jaar na inwerking-treding Woo	Een jaar na inwerking-treding Woo	Twee jaar na inwerking-treding Woo	Vijf jaar na inwerking-treding Woo
Iedere gemeente heeft een metagegevensschema vastgelegd en aan elk blijvend te bewaren informatie-object metagegevens gekoppeld (ook alles dat openbaar is)	Plan 2026	30%	40%	75% Plan 2026	90%

De organisatorische eisen
Om de implementatie van de Woo te realiseren geldt de openbaarheidsparagraaf als plan van aanpak. Er is een kleine projectorganisatie actief. Die met regelmaat aandacht schenkt aan wat er speelt, via de reguliere communicatie en besluitvormingsprocessen van de gemeente, zodat er ook besluiten worden genomen op bestuurlijk niveau.
Voor veel collega's zal de Woo gevolgen hebben voor de werkwijze, zowel wat betreft het vastleggen als het schrijven qua inhoud zodat het makkelijk AVG-proof en digitaal toegankelijk is te maken voor openbaarmaking. Buiten dat zijn er naast het centrale document management systeem (DMS) veel uitvoerende systemen die moeten worden verbonden met de DMS. Er zal intern onderzoek worden uitgevoerd om te bepalen wat identificeerbaar is en moeten worden ingeschat wat ontbreekt en hoe dat aan te pakken. Daarnaast is het belangrijk om de goede zoek- en vindsoftware operationeel te maken. We kennen inmiddels allemaal de term 'googlen'.

Het e-learning platform 'digivaardig' dat is gelanceerd in mei 2022 willen we uitbreiden met een e-learning Woo-vaardig, gericht op de cultuurverandering die de implementatie van de Woo inclusief de informatiehuishouding met zich meebrengt. De VNG start een pilot voor de ontwikkeling van de e-learning waaraan wij meedoen. De juiste inhoud moet daarvoor worden ontwikkeld. De informatiehuishouding op orde betekent ook het duurzaam toegankelijk maken van de informatiedragers, via een landelijk op te richten platform 'PLOOI'. Dat gaat verder dan technisch mogelijk maken en functioneel juist, het moet ook eenvoudig taalgebruik zijn, zodat het echt duurzaam toegankelijk is. Een interessante uitdaging vooral ook voor de overheid als wetgever zelf. Ook dat geeft inhoud voor de e-learning en continue communicatie.
Het Meerjarenplan Woo monitort ook via de prestatie indicatoren in het overzicht *De organisatorische eisen*. De percentages geven net als bij voorgaande overzichten de landelijke verwachting weer van alle gemeenten op die onderdelen.

De organisatorische eisen

Eis aan organisatie Woo-implementatie *Inwerkingtreding 1 mei 2022*	Gemeente Almelo	Halfjaar na inwerking-treding Woo	Een jaar na inwerking-treding Woo	Twee jaar na inwerking-treding Woo
Gemeenten zijn organisatorisch aangesloten op PLOOI	PLOOI nog niet operationeel	Onbekend	Onbekend	Onbekend

Eis aan organisatie Woo-implementatie ***Inwerkingtreding 1 mei 2022***	**Gemeente Almelo**	**Halfjaar na inwerking-treding Woo**	**Een jaar na inwerking-treding Woo**	**Twee jaar na inwerking-treding Woo**
Gemeenten zijn organisatorisch aangesloten op PLOOI ten aanzien van vier categorieën: - Organisatiegegevens Art. 3.3 lid 1.e - Raadsstukken Artikel 3.3 lid 2.c - Convenanten Artikel 3.3 lid 2.f - Woo-verzoeken Artikel 3.3 lid 2.i	Medio 2023			
Gemeenten hebben een verantwoordelijke c.q. projectleider voor de implementatie Woo	Start 2022	10%	20%	50%
Gemeenten hebben een projectplan om de Woo te implementeren	Medio 2022	40%	60%	80%

7.7 Openbaarheidsparagraaf, informatiewetten

Overzicht van de relatie tussen geïdentificeerde i-wetten en bovenliggende publieke waarden (grijs weergegeven wetten, slechts beperkt relevant).

Dienstverlening en communicatie

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)
Digitale Dienstenwet
Single Digital Gateway (EU)
Dienstenwet
Wet digitale overheid (Wdo)
Wet elektronische publicaties (Wep)
eIDAS-verordening (EU)
Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Nederlandse uitvoeringswet (Uavg)
Tijdelijke besluit digitale toegankelijkheid
Wet markt en overheid
Algemene wet bestuursrecht
Mededingingswet
Aanbestedingswet
Wet extern klachtrecht (Wek)

Openbaarheid en transparantie

Archiefwet 1995/Archiefwet 2021
Wet openbaarheid van bestuur (Wob)/
Wet open overheid
Bekendmakingswet/Wet elektronische publicaties (Wep)
Wet hergebruik overheidsinformatie(Who)/Implementatie
Europese open data richtlijn
Aanbestedingswet
Data governance verordening
Wet markt en overheid
Algemene wet bestuursrecht
ENSIA
Single Digital Gateway (EU)
Grondwet (GW)

Privacy en intellectueel eigendom

Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Nederlandse uitvoeringswet (Uavg)
Auteurswet (+Europese richtlijn en internationale wetgeving)
Data governance verordening
Informatieveiligheid, Baseline informatiebeveiliging overheid (BIO)
Wet politiegegevens
Grondwet (GW)

Toegankelijkheid en inclusie

Tijdelijke besluit digitale toegankelijkheid/WDO
VNG verdrag handicap
Single Digital Gateway (EU)
Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV)
Algemene wet bestuursrecht
Grondwet (GW)

Informatiebeveiliging

Wet digitale overheid (Wdo)
Baseline informatiebeveiliging overheid (BIO)
Eidas (EU)-verordening
Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Nederlandse uitvoeringswet (Uavg)
Data governance verordening
ENSIA

Duurzame toegankelijkheid en informatiehuishouding op orde

Archiefwet 1995/Archiefwet 2021
Wet openbaarheid van bestuur (Wob)/Wet open overheid
Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Nederlandse uitvoeringswet (Uavg)
Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)
Wet digitale overheid (Wdo)
Tijdelijke besluit digitale toegankelijkheid
Baseline informatiebeveiliging overheid (BIO)
Burgerlijk Wetboek (BW)
Gemeentewet
Wet gemeenschappelijke regelingen

Bron: VNG realisatie, Analyse naar de samenhang tussen generieke informatiewetten, 14 juni 2022, pagina 30